

Vad angår clearingkassan för fettvaror meddelar nämnden — under hänvisning till en inom nämndens fettvarusektion upprättad promemoria av den 22 november 1956 — att kassans behållning per den 30 juni 1957 enligt den i promemorian ingående prognosen beräknas uppgå till 30 500 000 kronor. Av clearingkassans medel skall enligt Kungl. Maj:ts av riksdagen antagna proposition 1956: 165 reserveras ett belopp av 15 000 000 kronor för utlåning räntefritt under tiden fram till den 15 september 1959 till regleringsfonden för socker. Hittills har icke något av sistnämnda belopp tagits i anspråk. Clearingkassans disponibla tillgångar per den 30 juni 1957 skulle alltså enligt den nu gjorda beräkningen uppgå till 15 500 000 kronor. Vissa av kassans inkomster och utgifter utgöres emellertid av beräknade belopp, som ännu icke avräknats med kassan. Vid avräkningen kan dessa belopp komma att avvika från de i prognosen upptagna beloppen. Härtill kommer att 3 200 000 kronor av kassans tillgångar utgöres av en fordran hos Centroprom i Belgrad, Jugoslavien, för försäld rapsolja. Denna fordran grundar sig på en växel, som förfaller till betalning i januari månad 1957.

Med hänsyn till anförda omständigheter samt särskilt i betraktande av det utrikespolitiska läget finner jordbruksnämnden, försiktigheten bjuda att bindande dispositioner nu icke träffas för större belopp av kassans tillgångar än förslagsvis 10 000 000 kronor. Av detta belopp föreslår nämnden, att ett belopp av förslagsvis 5 000 000 kronor skall ställas till nämndens förfogande för stödjande av en fortsatt odling av oljelin och för stöd åt spånadslinodlingen genom omhändertagande och avyttring av oljefrö av dylik odling. Nämnden anser det ur beredskapssynpunkt mycket angeläget, att en mindre odling av oljelin upprätthålles även i fortsättningen. Linolja omfattas icke av den nuvarande fettvaruregleringen. Intill den 1 december 1953 avräknades däremot vinster och förluster på inom landet producerad linolja samt hit importerat linfrö och linolja — i likhet med vad som tillämpades beträffande andra vegetabiliska oljor — med clearingkassan för fettvaror. Det torde därför enligt nämndens mening stå i god överensstämmelse med kassans verksamhet att vid dess avveckling reservera ett lämpligt belopp för stöd åt linfröodlingen. En sådan åtgärd skulle också, anför nämnden, vara i linje med vad som tillämpats sedan år 1954. Nämnden har nämligen sedan sistnämnda år erhållit bemyndigande att med anlitan av clearingkassans medel inlösa oljelinfrö och spånadslinfrö till vissa av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställda priser. Nämnden upplyser, att odlingen av oljelin år 1955 var obetydlig och endast gav några hundra ton frö. 1956 års odling av oljelin beräknas ge ca 1 500 ton frö för oljeframställning. Av spånadslinfrö har under de senare åren 1 800 ton per år inlösts för oljeframställning. Clearingkassans kostnader för avsättning av 1956 års skörd av oljelinfrö och spånadslinfrö har beräknats till 600 000 kronor. Detta belopp motsvarar ungefär 20 procent av inlösningspriset. Nämnden anför, att det givetvis är omöjligt att förutse, huru länge det föreslagna beloppet om 5 000 000 kronor kommer att förslå till upprätthållandet av en sådan odling. Världsmarknadens växlingar i fråga om vegetabiliska oljor kan stundom vara både snabba och betydande. Med en försiktig prispolitik synes emellertid ett dylikt belopp böra räcka för sex å åtta odlingssäsonger.

Under hänvisning till en till jordbruksnämnden ställd, av lantbruksstyrelsen den 16 november 1956 avlåten skrivelse föreslår nämnden vidare, att av fettclearingkassans behållning 5 000 000 kronor skall ställas till förfogande för främjande av forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område. Lantbruksstyrelsens ifrågavarande skrivelse innehåller i huvudsak följande.

Såsom lantbruksstyrelsen tidigare i olika sammanhang framhållit, är en förstärkning av de resurser, som står till förfogande för forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område ett av de viktigaste önskemål, som kan resas från jordbrukets sida, och en sådan förstärkning måste i själva verket anses oundgängligen nödvändig, om jordbruket på ett tillfredsställande sätt skall kunna följa med i den allmänna utvecklingen. Statsfinansiella skäl har emellertid hittills angivits utgöra ett hinder för en sådan förstärkning. Det skulle därför enligt styrelsens uppfattning vara synnerligen värdefullt om de medel, som blir tillgängliga vid avvecklingen av jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror, kunde ställas till förfogande för främjande av forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område. En dylik disposition synes enligt styrelsen även ligga nära till hands med hänsyn till det nära samband, clearingkassan haft med den hittillsvarande jordbruksregleringen.

Lantbruksstyrelsen erinrar vidare i detta sammanhang om att enligt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen år 1951 vissa medel, som erhållits genom den under kriget bedrivna hästexporten, ställts till förfogande för att stödja forsknings- och försöksverksamheten på jordbrukets område. Medlen skall enligt nämnda beslut i första hand användas för sådana uppgifter av större omfattning, vilka är att anse som engångsuppgifter. Vidare bör endast uppgifter av omedelbar praktisk betydelse för jordbruket ifrågakomma. Fonden förvaltas av statskontoret. Beslut om utdelning av anslag från fonden fattas av en särskild av Kungl. Maj:t utsedd styrelse om sju personer. Av dessa tillsättes tre efter förslag av respektive Hushållningssällskapens förbund, Sveriges lantbruksförbund och Riksförbundet Landsbygdens folk samt tre efter förslag av respektive jordbrukets forskningsråd samt lantbrukshögskolans och veterinärhögskolans lärarråd. Enligt riktlinjerna för fondens verksamhet får icke endast fondens ränteavkastning utan även dess kapitaltillgångar tagas i anspråk för det avsedda ändamålet. I sistnämnda hänseende har dock stadgats den begränsningen, att fondens kapital endast efter medgivande av Kungl. Maj:t får tagas i anspråk i sådan utsträckning, att fonden nedgår under 2 000 000 kronor. Efter framställning av fondstyrelsen har Kungl. Maj:t innevarande år medgivit sänkning av sistnämnda gräns till 1 500 000 kronor. Fonden har under den tid, den varit i verksamhet, stött ett flertal viktiga och för jordbruket synnerligen angelägna forsknings- och försöksuppgifter. Bland dessa kan särskilt nämnas ensileringsfrågor och vissa gödslingsfrågor. De arbeten, som här utförts, har givit resultat, vilka enligt styrelsens uppfattning måste anses synnerligen värdefulla för jordbruket. Samtidigt föreligger dock här ännu liksom på så många andra områden behov av fortsatta undersökningar och det skulle därför enligt styrelsens mening vara av stort värde, om den av fonden understödda forsknings- och försöksverksamheten på dessa områden kunde fortsätta. Av de till fondens förfogande ställda medlen, vid fondens tillkomst uppgående till närmare 3 500 000 kronor, har emellertid nu större delen förbrukats. F. n. återstår sålunda odisponerat ett belopp av endast något mer än 1 500 000 kronor. Detta innebär, att man, såvida ej tillstånd till ytterligare nedsätt-

ning av fondkapitalet skulle sökas och erhållas, för utdelning ur fonden till stödjande av nya forsknings- och försöksuppgifter i stort sett endast kan disponera räntorna av fondkapitalet.

Enligt lantbruksstyrelsens uppfattning skulle en ändamålsenlig lösning av frågan om dispositionen av överskottsmedlen i nämndens fettclearing-kassa vara, att dessa medel tillfördes ifrågakavande fond. Medlen skulle därigenom kunna användas för angelägna forsknings- och försöksuppgifter på jordbrukets område och bli till ett värdefullt och välbehövt stöd för jordbruksnäringen. Styrelsen hemställer därför, att nämnden måtte föreslå en dylik disposition av överskottsmedlen.

I anslutning till lantbruksstyrelsens skrivelse anför jordbruksnämnden, att nämnden finner nyssnämnda belopp å 5 000 000 kronor ur fettclearing-kassan lämpligen böra tillföras den under statskontorets förvaltning stående Fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område. I likhet med styrelsen understryker nämnden vikten och angelägenheten av en förstärkning av de resurser, som står till förfogande för detta ändamål. Med hänsyn till att clearingkassans verksamhet, i varje fall sedan slutet av 1940-talet, ingått som ett led i prisregleringen på jordbrukets område synes det nämnden väl motiverat att disponera en del av kassans medel på föreslaget sätt. Nämnden erinrar i detta sammanhang vidare om förfarandet vid upplösningen av ett antal clearingkassor utanför jordbruksområdet och anför härom i huvudsak följande.

Den utredning, som år 1952 avgav förslag till dispositionen av överskottsmedlen i vissa clearingkassor, fann sig med hänsyn till överskottsmedlens speciella karaktär icke böra föreslå, att medlen skulle indragas till statsverket för tillgodoseende av allmänna budgetändamål. Den omständigheten, att medlen härrörde från vissa mer eller mindre klart avgränsade branscher och att deras uppkomst inneburit uppoffringar från konsumenternas och möjligen vissa företagens sida talade enligt utredningens mening för att medlen skulle disponeras för ändamål, som tjänade ifrågakavande konsumenters och företagens intressen. Utredningen underströk vidare, att avsikten med clearingverksamheten icke varit att skaffa staten inkomster. På anförda skäl förordades, att medlen skulle användas för teknisk forsknings- och försöksverksamhet inom de branscher, från vilka de härrörde. I propositionen 1953: 39 i denna fråga befanns de principiella skäl, utredningen anför till stöd för sitt förslag, förtjäna beaktande och framhölls, att förslaget till sitt syfte överensstämde med vad som tidigare beslutats rörande dispositionen av överskottsmedel i vissa hos statens handelskommission inrättade clearingkassor. Utredningsförslaget ansågs därför i huvudsak böra tillstyrkas.

Till frågan om dispositionen av resterande medel i fettclearingkassan — i den nu föreliggande prognosen beräknade till 5 500 000 kronor — anmäler jordbruksnämnden sin avsikt att återkomma, när detta belopp med säkerhet kan preciseras, vilket enligt nämnden icke torde kunna ske förrän tidigast hösten 1957.

Vad angår clearingkassan för kolonialvaror erinrar jordbruksnämnden om att behållningen i denna kassa den 31 januari 1954, med undantag av 1 000 000 kronor, i enlighet med Kungl. Maj:ts av riksdagen

antagna proposition 1954: 180 överförts till Svensk kötthandel, förening u. p. a. Härefter har kassan uteslutande använts för utbetalning av clearingbidrag för socker, som använts för tillverkning av varor för export. Nämnden upplyser, att kassans behållning per den 23 november 1956, inklusive upplupen ränta, uppgår till 779 970 kronor 98 öre. Beträffande dispositionen av detta belopp föreslår nämnden, att 50 000 kronor skall reserveras för fortsatt utbetalning av clearingbidrag för socker, som — importerat före den 1 maj 1956, då de nya regleringsanordningarna för socker infördes — använts för tillverkning av exportprodukter men ännu icke avräknats med kassan. Resterande medel i kassan, 729 970 kronor 98 öre, anser nämnden lämpligen böra överföras till budgeten genom att tillgodoföras inkomstiteln A III 5 Övriga diverse inkomster. Dit torde även eventuellt överblivande del av nyssnämnda belopp å 50 000 kronor böra föras. Till skillnad mot clearingkassan för fettvaror har kolonialvaruclearingkassan av statsmedel tillförts ett belopp av 5 000 000 kronor. Nämnden anser det därför naturligt, att föreliggande behållning vid kassans avveckling helt återföres till statskassan.

I detta sammanhang torde få erinras om att enligt beslut av 1956 års riksdag (prop. 1956: 165; JoU 30; rskr. 316) jordbruket skall erhålla 100 000 000 kronor av statsmedel till en särskild skördeskaderegleringsfond. Dessa medel avsågs skola utgöra en grundfond i ett planerat system för reglering av skördeskador. Frågan om anvisande av dessa medel, vilka borde ställas till förfogande den 1 juli 1957, avsågs skola upptagas i 1957 års statsverksproposition. Vidare skulle det ankomma på statens jordbruksnämnd att i samråd med skördeskadeutredningen och jordbrukets förhandlingsdelegation avge förslag till närmare bestämmelser om medlens förvaltning och användning.

Statens jordbruksnämnd (skr. 27/11 1956) hemställer, att omförmälda belopp å 100 000 000 kronor skall ställas till förfogande fr. o. m. den 1 juli 1957, samt anmäler sin avsikt att i början av år 1957 till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till närmare bestämmelser om förvaltningen och användningen av medlen.

Till stöd för sin framställning åberopar jordbruksnämnden en skrivelse i frågan från skördeskadeutredningen. I skrivelsen anföres i huvudsak följande.

Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 16 oktober 1953 tillsattes en kommitté med uppgift att utreda frågan om ett permanent skydd för jordbrukare, som drabbats av skördeskador (skördeskadeutredningen). Direktiven för utredningen angav, att i första hand skulle undersökas möjligheterna att bereda detta skydd inom ramen för jordbruksalkylen. Efter införandet av det nya prissättningsystemet har emellertid denna möjlighet bortfallit, och kommitténs undersökningar har i stället inriktats på att utreda frågan om ett skydd efter mera försäkringsmässiga grunder. Ett sådant skyddssystem bör principiellt baseras på att jordbrukare, som önskar få del av skyddet, skall betala en avgift eller premie såsom ersättning för de risker, som genom skyddssystemets införande övertages från dem. Enligt beslut vid 1956 års vårriksdag har staten åtagit sig att medverka i ett system för reglering av

skördeskadorna genom att ställa 100 000 000 kronor av statsmedel till förfogande såsom grundfond i ett sådant system. Redan vid behandlingen av denna fråga vid 1956 års riksdag var man på det klara med att ett definitivt system för skördeskadereglering icke kunde träda i tillämpning förrän tidigast produktionsåret 1957/58. Med hänsyn härtill godkände riksdagen en överenskommelse, enligt vilken den tidigare 4-procentregeln skulle i modifierad form tillämpas i fråga om 1956 års skörd. Fr. o. m. produktionsåret 1957/58 skulle däremot 4-procentregeln helt bortfalla.

Det har visat sig, att de principiella och tekniska problem, som är förknäpade med en skördeskadereglering efter mera försäkringsmässiga grunder, är av sådan svårighetsgrad, att utredningen icke hinner till 1957 års riksdag avge något definitivt förslag i fråga om ett permanent skördeskadestydd. På grund härav och då tidigare gällande skyddsformer upphört, skulle jordbrukarna, därest inga särskilda anordningar vidtages, komma att sakna skydd för t. o. m. allvarliga förluster, som kan uppstå, om svårare skördeskadorna uppkommer på 1957 års skörd. I detta läge har det för utredningen framstått såsom nödvändigt, att ett provisorium kommer till stånd för produktionsåret 1957/58. Jordbrukets förhandlingsdelegation, med vilken utredningen haft samråd, är av samma mening. Skördeskadeutredningen har därför för avsikt att till Kungl. Maj:t avlämna förslag till ett sådant provisorium, så snart vissa tekniska data har hunnit färdigställas.

Från många synpunkter skulle det enligt utredningens mening ha varit önskvärt, att det belopp om 100 000 000 kronor, som staten utfäst sig att ställa till förfogande såsom grundfond i ett försäkringssystem, icke behövde tagas i anspråk, förrän ett permanent skördeskadestydd trädde i kraft. Såvida icke staten är villig att bära vissa risker för dåligt utfall av 1957 års skörd på liknande sätt som skett beträffande 1956 års skörd, torde det dock icke kunna undvikas att låta beloppet om 100 000 000 kronor ingå såsom en säkerhetsreserv i det för 1957 års skörd tänkta provisoriet i händelse mer omfattande skador skulle uppkomma. Riksdagen har redan uttalat, att ifrågakvarande medel bör ställas till förfogande den 1 juli 1957, och föredragande departementschefen har i propositionen 1956: 165 förklarar sig ämnat återkomma till frågan om anvisande av medlen i 1957 års statsverksproposition. Förslag till närmare bestämmelser om medlens förvaltning och användning skall enligt riksdagsbeslutet avges av nämnden i samråd med skördeskadeutredningen och jordbrukets förhandlingsdelegation.

Utredningen utgår ifrån att nämnden icke anser sig kunna avgiva nu angivna förslag utan att skördeskadeutredningen har tagit ställning till utformningen av det provisoriska skördeskadestyddet för produktionsåret 1957/58. Då såsom förut antytts utredningen av tekniska skäl icke kan avge förslag i sistnämnda hänseende förrän i början av nästa kalenderår, torde det bli nödvändigt för nämnden att begära anstånd till samma tidpunkt med avgivandet av sitt förslag till närmare bestämmelser för grundfondens förvaltning m. m. Emellertid hemställer utredningen, att nämnden i samband med en begäran härom ville hos Kungl. Maj:t anmäla, att utredningen har för avsikt att senare avge förslag till ett provisoriskt skördeskadestydd för nästa produktionsår och att ett genomförande av detta förslag synes förutsätta, att medlen på sätt som avsetts göres disponibla fr. o. m. den 1 juli 1957.

Jordbruksnämnden anmäler utan egen erinran sagda skrivelse och framhåller, att det — för att ett skadeskydd för 1957 års skörd skall kunna fungera — får förutsättas, att redan i 1957 års statsverksproposition förslag framlägges om anvisande av det angivna beloppet fr. o. m. den 1 juli 1957.

*Departementschefen*

Medelsbehovet för allmänt mjölkpristillägg, extra mjölkpristillägg i norra Sverige samt leveranstillägg för mjölk under regleringsåret 1957/58 har av statens jordbruksnämnd beräknats till respektive 96 000 000, 30 000 000 och 49 000 000 kronor eller till sammanlagt 175 000 000 kronor. Sagda belopp understiger med 5 000 000 kronor det våren 1956 för innevarande regleringsår uppskattade medelsbehovet för nämnda ändamål. Mot nämndens förevarande beräkning har jag intet att erinra.

Vid beräkningen av kostnaderna för stödet åt lin- och hampodlingen under nästa regleringsår har jordbruksnämnden utgått från att linberedningsverksamheten skall helt koncentreras till beredningsverket i Laholm, när motsvarande verksamhet vid verken i Växjö och Mellansel nedlagts. Nämnden har vidare utgått från i förhållande till innevarande regleringsår oförändrade pristillägg av 75 öre per kilogram stödberättigad lin- och hampfiber samt från samma stödberättigade totalkvantiteter som tidigare eller 1 625 ton spinnbar linfiber och 720 ton spinnbar hampfiber. Med nu angivna utgångspunkter har bidragskostnaderna beräknats för spånadslin till 1 218 800 kronor och för hampa till 540 000 kronor. För bestridande av vissa kostnader för odlingsförsök m. m. räknar nämnden därutöver liksom f. n. med ett belopp av sammanlagt 19 000 kronor. Vad nämnden sålunda föreslagit angående stödet till hampodlingen samt bidrag till vissa odlingsförsök, finner jag mig kunna biträda. I fråga om linodlingen kan jag emellertid icke tillstyrka, att stödet till beredningsverket i Laholm skall utvidgas att även omfatta de kvantiteter linfiber, för vilka det numera nedlagda beredningsverket i Mellansel tidigare avsetts skola erhålla pristillägg. Enligt min mening bör stödet till verket i Laholm begränsas till de kvantiteter linfiber, för vilka detta verk samt det med laholmsverket numera sammanslagna verket i Växjö tidigare avsetts skola erhålla pristillägg. Dessa kvantiteter uppgår till 790 och 535 ton eller sammanlagt 1 325 ton. Med utgångspunkt härifrån samt från ett i förhållande till innevarande regleringsår oförändrat pristillägg av 75 öre per kilogram kan bidragskostnaderna för spånadslin under nästa regleringsår beräknas till 993 800 kronor. Det totala medelsbehovet för stödjande av lin- och hampodlingen torde med hänsyn härtill böra beräknas till  $(993\,800 + 540\,000 + 19\,000 =)$  avrundat 1 600 000 kronor, vilket belopp med ca 400 000 kronor understiger det våren 1956 för innevarande regleringsår beräknade medelsbehovet.

Vad angår delposten fraktbidrag för vissa fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län har jordbruksnämnden föreslagit dennas sloppande och i enlighet med förslag av lantbruksstyrelsen förordat, att ett motsvarande belopp skall tillföras anslaget Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m. Såsom redan framgått av vad jag anfört vid anmälan av nämnda anslag finner jag mig emellertid icke kunna tillstyrka nämndens och styrelsens förslag härutinnan. Under förevarande anslag torde sålunda, liksom för innevarande regleringsår, enligt oförändrade grunder

böra beräknas ett belopp av 1 000 000 kronor för fraktbidrag för fodersändningar till Norrbottens och Västerbottens län.

Jordbruksnämnden har föreslagit, att under förevarande anslag skall till diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen beräknas ett oförändrat belopp av 4 000 000 kronor. Med hänsyn bl. a. till att den såsom en övergångsåtgärd med medel ur förevarande anslag bedrivna bidragsverksamheten avseende vissa mejeri- och slakterianläggningar i Norrland nu är avslutad och sålunda medel för detta ändamål icke behöver beräknas under anslaget, finner jag mig böra förorda en minskning av beloppet till diverse kostnader i samband med jordbruksregleringen till 3 600 000 kronor. Beloppet är i övrigt liksom tidigare avsett att användas bl. a. till ersättning åt Svenska mejeriernas riksförening för handhavandet av vissa med regleringen av mjölk och mejeriprodukter sammanhängande uppgifter, till kostnaderna för stödet åt ull- och smågrisproduktionen, cereala undersökningar, bidrag till Föreningen Mjölkipropagandan för föreningens allmänna verksamhet, förut omnämnda bidrag till Svensk matpotatiskontroll samt fortsatt upplysnings- och demonstrationsverksamhet rörande foderkonservering ävensom till kostnaderna för särskilda statistiska undersökningar och utredningar, vilka kan finnas erforderliga för jordbruksregleringens genomförande m. m. Ur förevarande del av anslaget torde sålunda böra utgå medel till bl. a. bestridandet av viss del av kostnaderna för den konsumtionsundersökning, som chefen för socialdepartementet förordat och som jag tidigare berört under anslaget Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, kommer det sammanlagda medelsbehovet till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område under regleringsåret 1957/58 att uppgå till  $(175\,000\,000 + 1\,600\,000 + 1\,000\,000 + 3\,600\,000 =)$  181 200 000 kronor.

Såsom framgår av det föregående, har jordbruksnämnden beräknat den sammanlagda behållningen på förevarande anslag för innevarande och tidigare regleringsår till omkring 17 000 000 kronor. Nämnden har föreslagit, att av denna behållning ett belopp av 7 000 000 kronor skall få tagas i anspråk för att täcka medelsbehovet för de prisreglerande åtgärderna under regleringsåret 1957/58, medan återstoden av behållningen — 10 000 000 kronor — skall reserveras för att möta de ökade utgifter för regleringen, som kan uppstå på grund av svårigheter att i fråga om mjölkbidragen göra mera exakta beräkningar. För egen del har jag icke funnit det erforderligt att med hänsyn till osäkerheten i beräkningarna reservera så stort belopp, som nämnden föreslagit. Jag anser mig därför böra förorda, att av den av nämnden beräknade behållningen 13 200 000 kronor skall få tagas i anspråk för att täcka medelsbehovet för de prisreglerande åtgärderna under regleringsåret 1957/58. Ifrågasvarande anslag bör sålunda för budgetåret 1957/58 uppföras med  $(181\,200\,000 - 13\,200\,000 =)$  168 000 000 kronor.

Jordbruksnämndens beräkningar av de medel, som genom uttagande av införselavgifter å jordbruksregleringsvaror kan komma att inflyta under regleringsåret 1957/58, föranleder ingen erinran från min sida. Totalt bör sålunda även enligt min mening inkomsterna av införselavgifter uppskattas till ett belopp av närmare 68 000 000 kronor. Jag vill emellertid framhålla osäkerheten i dessa beräkningar till följd av svårigheterna att förutse importutvecklingen. Jag kan även ansluta mig till nämndens förslag, att för regleringsåret 1957/58 inflytande införselavgiftsmedel skall användas till de ändamål, som för regleringsåret 1956/57 angivits i propositionen 1956: 165. Enligt min mening bör vidare de föreskrifter eller anvisningar, som nämnden utfärdat eller föreslagit beträffande medlens närmare användning under innevarande regleringsår, i huvudsak gälla även under nästa regleringsår. Med hänsyn bl. a. till att de införselavgiftsmedel, som beräknas inflyta under regleringsåret 1957/58, totalt sett i det närmaste uppgår till den av 1956 års riksdag godtagna normalramen, finner jag i likhet med jordbruksnämnden f. n. behov icke föreligga att — utöver nyssnämnda direktiv och anvisningar — nu närmare bestämma de belopp, som under regleringsåret skall användas för olika ändamål.

Därest riksdagen icke har något att erinra mot vad sålunda föreslagits, torde det i likhet med vad som skett för innevarande regleringsår — få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på jordbruksnämnden att utfärda närmare bestämmelser om användningen av införselavgiftsmedlen till olika ändamål.

I anslutning till vad som gäller för innevarande regleringsår har jordbruksnämnden vidare föreslagit, att av de under regleringsåret 1957/58 inflytande avgiftsmedlen på jordbruksområdet vissa belopp skall få användas för forsknings-, försöks- och upplysningsverksamhet av i huvudsak samma art som hittills och till högst samma belopp som för innevarande regleringsår. Vad nämnden såvitt nu är i fråga föreslagit, finner jag mig böra tillstyrka. Därest riksdagen icke har något att erinra häremot, torde det efter Kungl. Maj:ts bemyndigande få ankomma på nämnden att inom ramen för de angivna beloppen besluta om medlens närmare användning.

Vad härefter angår användningen av återstående behållning i jordbruksnämndens clearingkassa för fettvaror finner jag mig i likhet med nämnden böra förorda, att av sagda behållning vissa belopp skall dels ställas till nämndens förfogande för att användas till stöd för en av beredskapsskäl motiverad fortsatt odling av oljelin samt till stöd för spånadslinodlingen genom omhändertagande och avyttring av oljefrö från dessa odlingar, dels tillföras den under statskontorets förvaltning stående fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område. Enligt min mening bör det emellertid vara till fyllest, om för sagda ändamål avsättes 4 000 000 respektive 3 500 000 kronor. Den efter avdrag för sagda belopp återstående behållningen — enligt den föreliggande prognosen 8 000 000 kronor — bör, så snart slutavräkning kunnat ske och senast med utgången av kalenderåret 1957, tillgodoföras inkomsttiteln Diverse inkomster: Övriga diverse inkomster.

Vad jordbruksnämnden föreslagit beträffande dispositionen av clearingkassan för kolonialvaror kan jag i huvudsak biträda. Behållningen i kassan — sedan utbetalningen av clearingbidrag för socker, som importerats före den 1 maj 1956 och sedermera använts för tillverkning av exportprodukter, slutförts — torde sålunda enligt min mening böra under budgetåret 1957/58 tillgodoföras inkomsttiteln Diverse inkomster: Övriga diverse inkomster.

Såsom framgått av vad förut anförts, har skördeskadetredningen till följd av de principiella och tekniska problem, som visat sig vara förenade med ett efter försäkringsmässiga grunder uppbyggt skördeskadeskydd, icke sett sig i stånd att avge något definitivt förslag i fråga om ett dylikt skydd å sådan tid, att proposition i ämnet kan framläggas för 1957 års riksdag. Detta innebär, att en skördeskadeförsäkring eller liknande anordning kan väntas träda i kraft tidigast fr. o. m. produktionsåret 1958/59. Den av 1956 års riksdag i princip beslutade grundfonden i ett planerat system för reglering av skördeskador kan därför icke ge jordbrukarna skydd mot en missväxt år 1957. Vid sådant förhållande finner jag mig, för att jordbrukarna icke skall stå helt utan skydd för förluster genom skördeskador å nämnda års skörd, böra föreslå, att det för 1956 års skörd av riksdagen godtagna systemet för reglering av skördeskador skall förlängas att gälla även för 1957 års skörd. Till frågan om anvisande av medel för nyssnämnda grundfond torde jag få återkomma, då frågan om utformningen av ett system för skördeskadereglering blir aktuell.

Vad jag sålunda föreslagit innebär, att den s. k. 4-procentregeln skall i modifierad form tillämpas även i fråga om 1957 års skörd på så sätt att, därest kompensation för ett produktionsbortfall utöver 4 procent icke kan uppnås genom prishöjningar över de i det nya prisregleringssystemet godkända mittpriserna, statsmakterna skall lämna kontant ersättning för felande belopp, dock högst 50 000 000 kronor. Skulle större kontant kompensation erfordras, bör frågan härom bli prövad av Kungl. Maj:t och riksdagen i särskild ordning. Med hänsyn till det nya prisregleringssystemets uppbyggnad bör 4-procentregeln icke tillämpas i händelse av god skörd. Jordbruksnämnden bör i enlighet med förfarandet år 1956 låta upprätta en begränsad normkalkyl för produktionsåret 1957/58. Bedömningen av skördeutfallet bör vidare äga rum med ledning av en skörderapport per den 31 augusti 1957. Omräkning av normkalkylen bör ske endast om så påfordras av jordbrukets organisationer.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 168 000 000 kronor

b) lämna utan erinran vad i det föregående anförts beträffande användningen av de medel, som under regleringsåret 1957/58 inflyter genom upptagande av införselavgifter,

ävensom av andra i samband med jordbruksregleringen in-  
flutna eller under sagda regleringsår inflytande avgiftsmedel

c) lämna utan erinran vad i det föregående föreslagits i  
fråga om statens jordbruksnämnds clearingkassor för fett-  
varor och kolonialvaror samt

d) godkänna vad i det föregående föreslagits beträffande  
regleringen av skördeskadornas å 1957 års skörd.

[109] 26. Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	47 000 000	43 526 579
1956/57 (statsliggaren s. 862) .....	45 000 000	
1957/58 (förslag) .....	41 500 000	

Lantbruksstyrelsen (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för budget-  
året 1957/58 skall uppföras med ett till 43 000 000 kronor minskat belopp.  
Medelsbehovet har beräknats med ledning av från lantbruksnämnderna in-  
hämtade uppgifter.

Departementschefen

Med hänsyn till den ständigt sjunkande medelsåtgången torde det vara  
tillfyllest, om anslaget för nästa budgetår uppföres med 41 500 000 kronor.  
Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Producentbidrag till vissa innehavare av mindre  
jordbruk* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag  
av 41 500 000 kronor.

[110] 27. Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel  
m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	14 000 000	11 644 910
1956/57 (statsliggaren s. 862) .....	15 000 000	
1957/58 (förslag) .....	15 000 000	

Statens jordbruksnämnd (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för  
budgetåret 1957/58 skall uppföras med ett belopp av 16 600 000 kronor, vil-  
ket innebär en höjning med 1 600 000 kronor i förhållande till det för inne-  
varande budgetår anvisade anslaget.

Till stöd för sin framställning anför nämnden i huvudsak följande.

Beträffande kostnaderna för den beredskapslagring av spannmål — bröd-  
säd och majs — samt oljekraftfoder, som enligt beslut av Kungl. Maj:t och  
riksdagen administreras av föreningen Svensk spannmålshandel, har för-  
eningen för regleringsåret 1957/58 i skrivelse till nämnden den 23 juli 1956  
framlagt vissa beräkningar, vilka icke föranlett någon erinran från nämnden.

dens sida. Beräkningarna utgår bl. a. från att beredskapslagren under sagda regleringsår skall utgöra av majs 15 000 ton, av oljekraftfoder (annat än linfrökakor) 65 000 ton samt av brödsäd vid ingången av regleringsåret 1957/58 250 000 ton och vid utgången av samma regleringsår 300 000 ton. Det förutsättes vidare, att de avskrivningskostnader, som uppkommer vid komplettering av lagren av brödsäd och majs, såväl under innevarande som under nästa budgetår skall kunna täckas av kvarstående medel av den tidigare för avskrivningsändamål anvisade behållningen på reservationsanslaget Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet. Med dessa utgångspunkter beräknas anslagsbehovet för föreningen Svensk spannmålshandels beredskapslagring under nästkommande budgetår till sammanlagt i runt tal 14 500 000 kronor, omfattande egentliga omkostnader, däribland räntor (7 000 000 kronor), lagerhyror och kostnader för omsättning m. m. Beloppet överstiger med 1 500 000 kronor det belopp, som för samma ändamål beräknats för budgetåret 1956/57.

Kostnaderna för fortsatt beredskapslagring — genom nämndens försorg — under budgetåret 1957/58 av andra varor än de nyss nämnda beräknas av nämnden till ett omkring 100 000 kronor större belopp än det för innevarande budgetår avsedda eller till omkring 2 100 000 kronor, därav ca 1 000 000 kronor för socker, ca 300 000 kronor för risgryn och kaffe, ca 200 000 kronor för fettvaror, ca 400 000 kronor för mjöl, ärter och bönor samt ca 200 000 kronor för linfrö eller linfrökakor. Ökningen föranledes av vissa kostnadsfördyringar och av att efter avveckling av clearingkassan för fettvaror medel ur denna icke kommer att stå till förfogande för beredskapsåtgärderna i fråga om linfrö.

Vidare upplyser nämnden, att den förutsatt, att ifrågakvarande anslag liksom tidigare skall få tagas i anspråk för täckande av sådana förluster, som kan uppkomma i anledning av att försäkringen av beredskapslagrade varor i vissa fall har ersatts av statliga, av nämnden utställda garanti- eller svarsförbindelser.

Nämnden anmäler slutligen, att den vid den nu verkställda bedömningen av anslagsbehovet för budgetåret 1957/58 icke ansett sig kunna beakta de kostnadsökningar, som kan föranledas av en omläggning av den ekonomiska försvarsberedskapen i anledning av pågående överväganden om revidering av viss civilförsvarsberedskap m. m. Dessa överväganden har aktualiserats bl. a. genom en av civilförsvarsstyrelsen och försvarsstaben våren 1955 avgiven promemoria. Nämnden upplyser, att merkostnaderna för beredskapslagringen inom nämndens verksamhetsområde vid genomförande av vissa i promemorian angivna riktlinjer kan bli av betydande storlek.

Vidare hemställer *statens jordbruksnämnd* (skr. 27/11 1956), att Kungl. Maj:t måtte godkänna dels en ökning av beredskapslagret av oljekraftfoder med 10 000 ton, dels ett med Svensk spannmålshandel, ekonomisk förening, träffat avtal om värdering och bokföring av beredskapslagren av brödsäd, oljekraftfoder och majs.

I fråga om ökningen av beredskapslagret utav oljekraftfoder anför jordbruksnämnden bl. a. följande.

Den beredskapslagring av annat oljekraftfoder än linfrökakor, som numera äger rum i föreningen Svensk spannmålshandels regi, omfattar i enligt

het med statsmakternas beslut en kvantitet av 65 000 ton. Med hänsyn till rådande internationella läge är det enligt jordbruksnämndens mening angeläget att förstärka beredskapen på detta område. Nämnden har därför beslutat att med föreningens medverkan öka beredskapslagrets omfattning med 10 000 ton, och nämnden hemställer om Kungl. Maj:ts godkännande härav. Finansieringen av lagringen sker genom att rörelsemedel för beredskapslagringen anvisas föreningen av Kungl. Maj:t i enlighet med Kungl. Maj:ts brev till fullmäktige i riksgäldskontoret den 26 maj 1954 angående riksdagens skrivelse nr 302, med anledning av propositionen 1954:180, såvitt angår rörlig kredit och säkerhet för kredit åt föreningen. Enligt detta får av kreditbeloppet 190 000 000 kronor ej högre belopp än 140 000 000 kronor disponeras utan att fullmäktige i riksgäldskontoret yttrat sig. Med hänsyn till den begränsade storleken av beredskapslagret av brödsäd har föreningen f. n. endast delvis utnyttjat de kreditmöjligheter, som i enlighet härmed föreligger. Ökningen av beredskapslagret av oljekraftfoder kommer därför tills vidare icke att medföra något behov av ökat rörelsekapital. Där- est man önskar bibehålla detta större lager av oljekraftfoder även i det framtida läge, då lagret av brödsäd uppnått avsedd nivå, torde nämnden få återkomma angående det kapitalbehov, som därvid kan yppa sig.

Jordbruksnämnden anser den avsedda lagerökningen ej behöva medföra någon ökning av förevarande anslag för innevarande budgetår och ej heller någon ändring i den beräkning av de löpande kostnaderna för beredskapslagringen, som nämnden redovisat i sin förut återgivna skrivelse om anslagsbehovet för budgetåret 1957/58.

Jordbruksnämnden erinrar vidare om att nämnden i sagda skrivelse be- träffande den beredskapslagring av brödsäd, majs och oljekraftfoder, som äger rum enligt ett av Kungl. Maj:t godkänt avtal av den 7 januari 1955 mellan nämnden och föreningen Svensk spannmålshandel, anfört bl. a. att kostnadsberäkningarna byggde på den förutsättningen, att avskrivnings- kostnaderna såväl under innevarande som under nästa budgetår skulle kunna täckas av kvarstående medel av den tidigare för avskrivningsändamål anvisade behållningen på reservationsanslaget Kostnader i samband med Svenska spannmålsaktiebolagets verksamhet, i runt tal 16 000 000 kronor. Nämnden anmäler nu, att den — under förbehåll av Kungl. Maj:ts godkän- nande — träffat nytt avtal om lagringen med föreningen Svensk spannmåls- handel. Härom anför nämnden bl. a. följande.

Beredskapslagringen är en angelägenhet, som ekonomiskt hålles helt av- skild från föreningens övriga verksamhet. Föreningen skall således få sina kostnader för administrationen av lagringen täckta men icke göra några vinster eller förluster på lagringen. Emellertid ingår lagren bokföringsmäs- sigt bland föreningens tillgångar, liksom de statsmedel föreningen upplånat för finansiering av lagringen ingår bland dess skulder. De bokförda lager- värdena måste därför stå i överensstämmelse med föreningslagens bestä- melser. Detta innebär, därest icke lagren är nedskrivna till värden, som med- ger en viss marginal för mötande av förluster, att behov av anslagsmedel för täckande av förluster på lagringen lätt kan uppkomma till följd av pris- förändringar. Om man vill undvika detta, är det således nödvändigt, att lagren hålles bokförda till fullt betryggande värden.

Jordbruksnämnden påpekar, att det bokföringsmässiga resultatet av lagringen emellertid påverkas icke endast av prisfluktuationerna utan även av variationer i lagrens storlek. För att motverka denna faktor kan man vid lagervärderingen tillämpa den s. k. normallagerprincipen, innebärande att en viss kvantitet fastställs som normallager och åsättes ett betryggande värde samt att vid brist i normallagret avsättning sker till en särskild fond med belopp, som motsvarar skillnaden mellan anskaffningsvärde och nyssnämnda värde.

För att såvitt möjligt eliminera risken för att för de olika verksamhetsåren behöva begära anslag för täckning av lagringsförluster föreslår jordbruksnämnden, att som normallager skall upptagas de kvantiteter, som beredskapslagren enligt statsmakternas beslut bör uppgå till, och att som normallagervärde för brödsäd skall åsättas värden, som motsvarar den nedre prisgränsen enligt det nu gällande systemet för prisregleringen. Lagren av majs och oljekraftfoder finner nämnden med hänsyn till rådande världsmarknadspriser tills vidare böra bokföras i 35 respektive 45 kronor per deciton, vilket för majs innebär en nedskrivning med 5 kronor per deciton och för oljekraftfoder ett oförändrat värde. Nämnden anser sig emellertid böra ha befogenhet att dels — om prisutvecklingen skulle ge anledning därtill — genomföra en sänkning av dessa värden, dels medge, att de vinster, som uppkommit eller kan uppkomma i lagringsverksamheten, skall få användas för nedskrivning av brödsädslagren intill normallagervärde. Detta innebär att, i den mån tillgängliga medel icke förslår till nedskrivning till normallagervärde, bristen får upptagas som fordran å staten. Nämnden upplyser, att det nya avtalet mellan nämnden och föreningen Svensk spannmålshandel förutsätter en tillämpning av normallagerprincipen på nu angivet sätt.

#### *Departementschefen*

I fråga om beredskapslagret av brödsäd torde jag få erinra om att detta enligt beslut av 1954 års riksdag normalt bör uppgå till 300 000 ton. Intill en bottenkvantitet av lägst 150 000 ton, som alltid skall finnas i lager, får beredskapslagret tagas i anspråk för att under fredstid fylla ut ett försörjningsbehov eller möjliggöra exportförsäljningar, som beräknas kunna täckas in av kommande överskott. Skyldigheten att fylla ut lagret till 300 000 ton, när det gått ned under denna kvantitet, är dock ej ovillkorlig, åtminstone icke om import av brödsäd skulle bli nödvändig för ändamålet. I enlighet med de sålunda av riksdagen godtagna reglerna äger Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, jordbruksnämnden att besluta om storleken av ifrågavarande beredskapslager.

Jordbruksnämndens förslag att under regleringsåret 1957/58 öka beredskapslagret av brödsäd finner jag mig icke böra taga ställning till nu. Det torde i stället enligt nyss angivna regler få ankomma på Kungl. Maj:t att senare, när läget bättre kan överblickas, efter förslag av nämnden besluta härom. Mot nämndens förslag att på förut angivet sätt redan under inneva-

rande budgetår öka beredskapslagret av oljekraftfoder med 10 000 ton har jag däremot med hänsyn till det internationella läget och storleken av nuvarande beredskapslager av denna vara intet att erinra.

Den av jordbruksnämnden föreslagna nedskrivningen av värdet å beredskapslagren av brödsäd, majs och oljekraftfoder är jag icke f. n. beredd att tillstyrka. Frågan om principen för bokföringen av lagren torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att pröva i annat sammanhang.

Till täckande av kostnaderna för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m. har jordbruksnämnden beräknat ett belopp av 16 600 000 kronor. Med hänsyn till svårigheten att nu överblicka de reella kostnaderna för sagda beredskapslagring och erfarenheten, att belastningen å anslaget under senare år blivit lägre än beräknat, finner jag mig emellertid böra förordna, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat belopp av 15 000 000 kronor. Ur anslaget bör i enlighet med vad som nu gäller medel få ställas till förfogande för infriande av nämndens garanti- och ansvarsförbindelser för oförsäkrade varor, som lagras för statligt ändamål men som formellt förblir i enskild ägo.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 000 kronor.

[111] 28. **Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	19 000	18 681
1956/57 (statsliggaren s. 863) .....	18 000	
1957/58 (förslag) .....	17 000	

*Sveriges allmänna hypoteksbank* (skr. 1/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett till 17 000 kronor nedsatt belopp.

#### *Departementschefen*

Mot förevarande anslagsäskande, vilket innebär en minskning av anslaget med 1 000 kronor i förhållande till innevarande budgetår, har jag intet att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 17 000 kronor.

## [112] 29. Statens maskin- och redskapsprovningsanstalter: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	296 200	306 403
1956/57 (statsliggaren s. 863) .....	325 900	
1957/58 (förslag) .....	351 500	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningsanstalter* (skr. 30/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 46 800 kronor enligt följande beräkning.

	ökning
1. Lantbruksavdelningen i Röbbäcksdalen	
a) 1 avdelningschef i Ce 31 i st. för 1 överassistent i Cg 29 .....	2 064
b) 1 skrivbiträde i Cf 4 i st. för ersättning åt skrivhjälp .....	2 924
2. Lantbruksavdelningen i Alnarp	
1 assistent i Cf 21 (reglerad befordringsgång) .....	13 032
3. Lantbruksavdelningen i Ultuna	
a) 1 provningsledare i Ce 29 i st. för 1 ingenjör i Cg 21 .....	6 816
b) 1 förste kansliskrivare i Ce 17 i st. för 1 kontorist i Ce 13 .....	870
c) 1 kanslibiträde i Ce 11 .....	9 144
4. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. ....	3 000
5. Löneklassförändringar .....	1 450
6. 1956 års lönereglering .....	7 500
	<hr/>
	46 800

7. Vidare hemställer anstaltsstyrelsen i skrivelse den 6 september 1956 om utökning av antalet styrelseledamöter med en, vilken närmast avses skola tillföra styrelsen sakkunskap i fråga om skogsbruket och dess maskinbehov.

M o t i v. 1 a—b. Dessa båda förslag har framförts i anslagsäskandena för budgetåret 1956/57 (se IX ht 1956 s. 265 under 2 a och b). Sedan provningsavdelningen i Norrland varit i verksamhet ytterligare ett år, framstår det än tydligare, att avdelningen har en betydelsefull uppgift att fylla. Provningsuppgifter föreligger för avsevärd tid framåt, och nya inkommer efter hand. Styrelsen anser det därför angeläget att ge avdelningen den något fastare organisation, som genomförandet av ifrågavarande förslag skulle innebära.

2. Provningsarbetet vid Alnarpsavdelningen har under de senaste åren starkt ökat. Avdelningschefen, som ensam är kompetent att leda provningar m. m., är på grund av den stora arbetsbelastningen icke i stånd att hinna med den direkta ledningen av allt provningsarbete. Det framstår därför som nödvändigt att tillföra avdelningen en befattningshavare med sådana kvalifikationer, att denne självständigt kan leda provningsarbetet. Styrelsen förordar sålunda, att avdelningen förstärkes med en assistent med högskolekompetens.

3 a—c. Arbetet med den direkta ledningen av provningarna m. m. är vid lantbruksavdelningen i Ultuna under avdelningschefen fördelat å två be-

fattningshavare. Den ene handhar huvudsakligen traktorprovningar, vilka efterhand blivit en allt större och viktigare samt även mera komplicerad uppgift, medan den andre har att leda provningar av övriga maskiner. Arbetsuppgifterna för dessa båda befattningshavare är väl jämförbara. Det är därför av vikt att å dessa ställa samma höga kompetenskrav och att ge dem ensartad löneställning. F. n. är förhållandet det att, medan provningsledaren för »övriga» maskiner är placerad i lönegrad Ce 29, så är ledaren för traktorprovningarna placerad såsom extra tjänsteman i lönegrad 21. Denna skillnad bör enligt styrelsen utjämnas. Den grundläggande teoretiska kompetensfordran, som styrelsen åsyftar, är avlagd högskoleexamen. I avseende härå bör emellertid med hänsyn till den svårighet, som kan visa sig möta att för befattningarna erhålla civilingenjör eller ev. agronom med nödig erfarenhet å traktorområdet, kravet högskolekompetens förses med tillägget »eller motsvarande». Båda befattningarna bör benämnas provningsledare.

Personalen vid huvudexpeditionen i Ultuna består av två kontorister, ett kanslibitråde och två kontorsbiträden. Personalen, som jämväl har att utföra Ultunaavdelningens kontorsarbete, är helt otillräcklig. Styrelsen anser ej heller, att löneställningen i allo kan anses riktigt avvägd. Knappheten på personal föranleder dels övertidsarbete i orimlig och i längden ohållbar omfattning, dels den allvarliga olägenheten, att maskinprovningarnas föreståndare själv nödgas engagera sig för smärre kamerala och administrativa uppgifter, som rätteligen bör ankomma på underordnad personal. För att komma till rätta med missförhållandena och åstadkomma såväl nödig avlastning i arbetsbördan för kontorspersonalen som viss lättnad för institutionens chef föreslår styrelsen, efter en närmare redogörelse för arbetsuppgifterna, att kontorsorganisationen skall förstärkas därigenom, att den ena kontoristtjänsten utbytes mot en förste kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 17 samt att en kanslibiträdestjänst i lönegrad Ce 11 inrättas.

4. Verksamhetens karaktär innebär, att arbetstoppar av mer eller mindre lång varaktighet kan uppkomma. Tillfällig förstärkning av arbetskrafterna måste därför ibland ske. I vad anslagsposten avser tillgodoseende av detta syfte, har posten icke på länge undergått någon höjning. Den successiva arbetskraftsfördyringen gör en förstärkning av anslagsposten för ifrågavarande ändamål nödvändig.

5 och 6. Ökningarna är av automatisk karaktär.

7. Till statens maskinprovningars normala arbetsuppgifter hör bl. a. provning av maskiner för skogsbruket. Då denna näringsgren icke varit utpräglad mekaniserad, har det tidigare ej ansetts nödvändigt att ha denna representerad i styrelse och provningsnämnder. Under senare år har emellertid förhållandena radikalt förändrats. Skogsbruket tar nu i allt större utsträckning maskiner i sin tjänst. För korrekt bedömning av sådana maskiner och dessas prestanda erfordras skoglig sakkunskap. Styrelsen betonar därför vikten av att den begärda förstärkningen av styrelsen omedelbart kommer till stånd. I avgivet förslag till ny instruktion för anstalterna har styrelsen föreslagit ifrågavarande förstärkning.

Yttranden. *Lantbruksstyrelsen* erinrar om att anstaltsstyrelsen år 1953 föreslog en förbättrad löneställning för maskinprovningarnas föreståndare. Detta förslag tillstyrktes av lantbruksstyrelsen men lämnades av Kungl. Maj:t utan bifall. Oaktat anstaltsstyrelsen nu icke återkommit med förslag i berörda avseende, vill lantbruksstyrelsen dock för sin del framhålla, att det med hänsyn till omfattningen av maskinprovningarnas verksamhet samt till det ansvar, som åvilar föreståndaren, synes i högsta grad påkallat, att dennes löneställning förbättras. Lantbruksstyrelsen föreslår därför ånyo, att föreståndaren skall uppflyttas från lönegrad Ce 37 till lönegrad Cp 15. Mot förslagen i övrigt under anslagsrubriken har lantbruksstyrelsen icke något att erinra.

*Statens lönenämnd* finner ej skäl tillstyrka uppflyttning av en kontoristtjänst i Ce 13 till en tjänst som förste kansliskrivare i lönegrad Ce 17 vid lantbruksavdelningen i Ultuna. Med hänsyn till de kompetenskrav, som ställes å de befattningshavare, vilka handhar den direkta ledningen av provningarna vid nämnda avdelning, har nämnden icke något att erinra mot den föreslagna löneställningen (Ce 29) för ledaren av traktorprovningarna vid avdelningen, för den händelse provningsverksamheten därstädes organiseras på skilda sektioner. Förslagen om inrättande av en assistenttjänst i reglerad befordringgång vid lantbruksavdelningen i Alnarp och av en kanslibiträdets-tjänst vid lantbruksavdelningen i Ultuna föranleder icke någon erinran från nämnden.

#### *Departementschefen*

Mot den föreslagna utökningen av anstaltsstyrelsen har jag intet att erinra.

Vad angår de olika avdelningarna kan jag biträda förslaget om att överassistenttjänsten i lönegrad Cg 29 vid lantbruksavdelningen i Röbbäcksdalen överföres på extra ordinarie stat samt, i anslutning till vad chefen för civildepartementet anført vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, att tjänsten uppflyttas till lönegrad 31. Härför torde böra beräknas 2 100 kronor. Vidare tillstyrker jag, att en assistenttjänst i reglerad befordringgång inrättas vid lantbruksavdelningen i Alnarp. Detta medför en kostnadsökning av 13 000 kronor. Av förslagen i övrigt kan jag endast tillstyrka, att anslaget på grund av beräknade löneklassförändringar och 1956 års löne-reglering uppräknas med sammanlagt 9 000 kronor. Härutöver torde beräknas ett belopp av 1 500 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden.

Vid bifall till vad jag nu förordat, behöver förevarande anslag höjas med sammanlagt (2 100 + 13 000 + 9 000 + 1 500 =) 25 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl. 23 000 (+ 1 500) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 260 200 (+ 12 800) kronor;  
 rörligt tillägg 68 300 (+ 11 300) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (23 000 + 260 200 + 68 300 =) 351 500 (+ 25 600) kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras en tjänst som överassistent i lönegrad Ce 31.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Ersättningar till sakkunniga, tillfälliga biträden m. fl., <i>förslagsvis</i> . . . . .	23 000
2. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> . . . . .	260 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	68 300
	Summa kronor 351 500

c) till *Statens maskin- och redskapsprovningssanstalter: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 351 500 kronor.

[113] 30. Statens maskin- och redskapsprovningssanstalter: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 . . . . .	68 000	68 000
1956/57 (statsliggaren s. 864) . . . . .	81 500	
1957/58 (förslag) . . . . .	90 300	

*Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovningssanstalter* (skr. 30/7 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 3 000 kronor. Ökningen hänför sig helt till posten övriga expenser och föranledes huvudsakligen av stegrade kostnader för städning och telefon. Styrelsen erinrar därjämte om att kostnaderna för anskaffning av kontorsmaskiner m. m. fr. o. m. budgetåret 1956/57 skall bestridas från ifrågavarande post. Av dessa skäl finner styrelsen, att anslagshöjningen bör bestämmas till 5 000 kronor. Då för budgetåret 1956/57 anvisats ett engångsbelopp å 2 000 kronor, kan dock nettoökningen stanna vid 3 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* har icke något att erinra mot den gjorda framställningen.

*Departementschefen*

Såsom anstaltsstyrelsen framhållit, är en viss uppräknig av posten till expenser motiverad. Jag föreslår, att posten höjes med 500 kronor bl. a. med hänsyn till det nya kollektivavtalet för städningspersonal. Även under vissa andra anslagpunkter torde utgiftsstegringar komma att inträffa. Sålunda påkallar de ökade järnvägstaxorna samt höjningen av bilersättning och trakamenten en uppräknig av posten till reseersättningar med 3 300 kronor. Vidare torde posten till publikationstryck böra höjas med 8 000 kronor på grund av stegrade tryckningskostnader. Vad angår den under posten till övriga utgifter upptagna delposten instrument, övriga inventarier och förbrukningsmateriel, bör denna post med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen ökas med 1 000 kronor. Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut den 7 december 1956 angående redovisning och förvaltning av vissa till särskilda ändamål upplåtna fastigheter bör å andra sidan anslaget nedräknas med 4 000 kronor, eftersom medel till byggnaders underhåll i fortsättningen kommer att anvisas i annan ordning.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med ett belopp av  $(81\,500 + 500 + 3\,300 + 8\,000 + 1\,000 - 4\,000 =)$  90 300 kronor, vilket i förhållande till innevarande års anvisning innebär en ökning med 8 800 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovsningsanstalter*:  
*Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 300 kronor.

[114] 31. *Statens maskin- och redskapsprovsningsanstalter: Utrustning för lantbruksavdelningen i Alnarp*

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 865) .....	50 000
1957/58 (förslag) .....	30 000

För budgetåret 1956/57 har anslagits ett belopp av 50 000 kronor till täckande av de till 80 000 kronor beräknade kostnaderna för utrustning av den nya institutionsbyggnaden vid lantbruksavdelningen i Alnarp (se IX ht 1956 s. 271—272).

*Styrelsen för statens maskin- och redskapsprovsningsanstalter* (skr. 30/7 1956) hemställer, att för fullbordande av utrustningen av institutionsbyggnaden skall för budgetåret 1957/58 anvisas resterande belopp eller 30 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Lantbruksstyrelsen* har icke något att erinra mot det under förevarande punkt äskade anslaget.

## Departementschefen

Mot anstaltsstyrelsens förslag har jag intet att erinra. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens maskin- och redskapsprovninganstalter: Utrustning för lantbruksavdelningen i Alnarp* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

## [115] 32. Bidrag till jordbrukstekniska institutet

	Anslag
1955/56 .....	325 000
1956/57 (statsliggaren s. 865) .....	325 000
1957/58 (förslag) .....	325 000

Jämlikt bemyndigande av 1945 års riksdag (prop. 37; rskr. 272) träffade Kungl. Maj:t avtal med jordbrukstekniska föreningen angående inrättande och drivande av ett jordbrukstekniskt institut. Enligt avtalet skulle staten till kostnaderna för institutets verksamhet vid full utbyggnad bidra med 250 000 kronor om året och föreningen med ett årligt belopp av lägst 40 000 kronor. Enligt beslut av 1953 års riksdag (IX ht s. 208; rskr. 9) har statsbidraget höjts till 325 000 kronor. Föreningens bidrag har ökats till 50 000 kronor. Dessa ändringar har sedermera intagits i avtalet.

Y r k a n d e. *Styrelsen för jordbrukstekniska institutet* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 125 000 kronor till 450 000 kronor.

M o t i v. Institutet har enligt styrelsen de senaste åren på grund av kostnadsstegringarna arbetat under mycket trängda ekonomiska förhållanden, och inskränkningar i verksamheten har därför efter hand måst vidtagas. Anslagshöjningen år 1953 kompenserade ej på långt när den kostnadsstegring, som ägde rum mellan åren 1945 och 1953. Därefter har löner och omkostnader ytterligare stigit. Institutet har i stort måst följa den procentuella höjning av lönerna — om än med viss eftersläpning — som beviljats statstjänstemän i motsvarande befattningar. Styrelsen har därför icke haft annat val än att avstå från att återbesätta vakanta tjänster. F. n. är fyra befattningar vakanta, och ytterligare personalindragningar blir nödvändiga, om den stigande löne- och prisnivån icke kompenseras av höjda anslag. Styrelsen framhåller, att vid helstatliga institutioner den med provning, forskning eller annat utvecklingsarbete sysselsatta ordinarie personalen icke blott kunnat bibehållas vid oförändrad storlek utan i regel ökats mer eller mindre under tidsperioden 1945—1956. Då institutet på det tekniska området fyller samma uppgift som helstatliga forskningsinstitutioner på sina respektive forskningsområden, synes det styrelsen starkt motiverat, att anslaget till institutet höjes till lägst det belopp, som erfordras för att institutet ånyo skall kunna bedriva sin verksamhet i den omfattning, som avsågs vid dess tillkomst år 1945. Detta innebär bl. a. att statsbidraget be-

höver höjas till 450 000 kronor för år och årsanslaget från jordbrukstekniska föreningen till 70 000 kronor.

I detta sammanhang torde få anmälas en av *Svenska lantmannaskolornas lärareförening* gjord framställning (skr. 5/11 1956), vari föreningen framhåller betydelsen av att lantbruksundervisningsanstalternas lärare samt vid dem anställda rättare och förmän besitter en tillfredsställande utbildning på det maskintekniska området. Jordbrukstekniska institutet synes enligt föreningens mening ha de största förutsättningarna att handha denna för lantbruksundervisningen betydelsefulla utbildning. Även i övrigt skulle institutet kunna vara läroanstalterna till gagn, t. ex. genom fortlöpande informationsverksamhet m. m. Föreningen hemställer därför, att institutets möjligheter till vidgade insatser å maskinundervisningens område vinner beaktande vid beräkningen av dess anslag.

#### *Departementschefen*

Den under förevarande anslagspunkt föreslagna ökningen av medelsanvisningen är jag icke beredd att tillstyrka. Anslaget torde således för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 325 000 kronor. Beträffande den av Svenska lantmannaskolornas lärareförening gjorda framställningen finner jag det önskvärt, att den däri omnämnda undervisningen kommer till stånd, därest institutets möjligheter det medger. Ett genomförande härav bör dock icke medföra någon ökad medelsanvisning. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Jordbrukstekniska institutet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 325 000 kronor.

#### [116] 33. Befrämjande av landsbygdens elektrifiering

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	4 000 000	2 760 939	4 964 123
1956/57 (statsliggaren s. 865) ....	4 000 000		
1957/58 (förslag) .....	4 000 000		

Hittills har sammanlagt 77 500 000 kronor anvisats för befrämjande av landsbygdens elektrifiering. Kungl. Maj:t har den 30 december 1947 uppdragit åt elektrifieringsberedningen att tills vidare med vissa undantag pröva och avgöra ansökningar angående statsbidrag från förevarande anslag.

*Elektrifieringsberedningen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 2 000 000 kronor. Såsom motivering för anslagshöjningen anför beredningen bl. a. följande.

Vid slutet av budgetåret 1955/56 fanns ej slutbehandlade ansökningar till ett belopp av 3 400 000 kronor. Årsmedelvärdet för inkommande ansökningar har under de båda senaste budgetåren varit i runt tal 4 000 000 kro-

nor. Vid en anpassning av bidragsmöjligheterna så, att nyelektrifieringar kan fortsätta i nöjaktig takt, synes enligt beredningen de inkommande anspråken årligen komma att uppgå till samma belopp. De sammanlagda bidragsanspråken fram till den 1 juli 1957 kan alltså beräknas till (3 400 000 + 4 000 000 =) 7 400 000 kronor. Härav kan 4 000 000 kronor täckas av medelsanvisningen för innevarande år. Om — i likhet med vad som skett de närmast föregående budgetåren — 4 000 000 kronor anvisas för budgetåret 1957/58, skulle sålunda vid budgetårets slut föreligga en balans av (7 400 000 — 4 000 000 =) 3 400 000 kronor. Beredningen finner det önskvärt, att denna balans nedbringas, och föreslår förty, att anslaget för nästa budgetår uppföres med 6 000 000 kronor.

Beredningen anför vidare följande i skrivelsen.

Under det sistförflutna budgetåret har konstaterats stora svårigheter att finansiera nyelektrifieringar till följd i första hand av de höga specifika anläggningskostnader för utbyggnaderna, som numera genomgående föreligger. För att landsbygdselektrifieringen skall kunna fortsätta i nöjaktig takt, synes därför en höjning av den specifika tilldelningen av bidrag vara erforderlig, såväl i fråga om de mera normala utbyggnaderna som beträffande resterande elektrifieringar i de stora, redan i huvudsak genom subvention elektrifierade fjällbygds- och skogsbygdsområdena. Beredningen överväger därför att inkomma med förslag om ändrade grunder för statsbidrag för nyelektrifieringar.

#### *Departementschefen*

Elkraftutredningen har i sitt år 1954 avgivna huvudbetänkande (SOU 1954: 12) framhållit, att vissa brister vidlåder elektricitetsdistributionen på landsbygden. För att avhjälpa dessa behövs en rationalisering av distributionen, i första hand en upprustning av de elektriska näten och ersättande av de alltför många och små distributionsföretagen med större och för en ändamålsenlig elektricitetsförsörjning lämpliga enheter. Staten bör enligt förslaget medverka härill bl. a. genom att tillgodose behovet av sakkunnig rådgivning, lämna ekonomiskt stöd i form av lån och bidrag samt ombilda och förstärka den statliga organisationen på området. Chefen för kommunikationsdepartementet har vid anmälan av avlöningsanslaget för statens elektriska inspektion för nästa budgetår (VI ht p. 56) behandlat huvuddragen av elkraftutredningens förslag till omorganisation i stort samt föreslagit en viss förstärkning av sagda inspektion, bl. a. i syfte att möjliggöra avarbetning av uppkommen balans av ärenden. Därjämte har anmälts Kungl. Maj:ts avsikt att underställa 1957 års riksdag på betänkandet grundat förslag till ändring av lagstiftningen å förevarande område.

Med hänsyn bl. a. till den återhållsamhet, som f. n. måste iakttagas i fråga om investeringsverksamheten, finner jag mig, i avbidan på utformningen av nämnda lagändring, icke böra nu upptaga till behandling elkraftutredningens förslag, i den del detta angår de med förevarande anslag avsedda ändamålen. Jag föreslår därför, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med oförändrat belopp av 4 000 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av landsbygdens elektrifiering* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 4 000 000 kronor.

[117] 34. **Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten**

	Anslag
1955/56 .....	24 000
1956/57 (statsliggaren s. 866) .....	24 000
1957/58 (förslag) .....	24 000

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer — med förmälan att antalet lantbruksmöten under år 1957 beräknas bli detsamma som under de närmast föregående åren, med undantag dock för år 1956, då endast två möten anordnades — att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp.

I anslutning härtill anmäler styrelsen, att ett rikslantbruksmöte avses skola anordnas i Jönköping under juni månad år 1958. Storleken av det belopp, som erfordras för penningpremier vid detta möte, låter sig f. n. icke beräknas. Styrelsen avser därför att, sedan en mera noggrann beräkning kunnat göras, i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1958/59 begära erforderlig medelsanvisning för ändamålet.

*Departementschefen*

Mot lantbruksstyrelsens beräkning av medelsbehovet har jag intet att erinra. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 24 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 24 000 kronor.

[118] 35. **Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund**

	Anslag
1955/56 .....	225 000
1956/57 (statsliggaren s. 866) .....	225 000
1957/58 (förslag) .....	225 000

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från styrelsen för Jordbrukarungdomens förbund — att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med det belopp, varom förbundsstyrelsen anhållit, eller 275 000 kronor. I anslutning härtill erinrar lantbruksstyrelsen om att jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 1 till 1956

års riksdag angående detta anslag bl. a. anfört, att det synes utskottet lämpligt att även utformningen av statens stöd åt klubbverksamheten bland jordbrukarungdomen upptages till behandling i samband med den av chefen för jordbruksdepartementet bebådade utredningen rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område samt att riksdagen icke haft något att invända mot utskottets uttalande.

Lantbruksstyrelsen framhåller för sin del angelägenheten av att frågan om statens stöd åt klubbverksamheten snarast möjligt utredes. Då förbundet emellertid är i starkt behov av höjt bidrag, tillstyrker styrelsen — oaktat någon utredning, som nyss nämnts, icke föreligger — en uppräknings anslaget för budgetåret 1957/58 med 50 000 kronor till 275 000 kronor. Denna höjning bör helt tillgodoföras den lokala verksamheten.

#### Departementschefen

Såsom jag i annat sammanhang denna dag anfört, har jag med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 21 september 1956 föranställt om en utredning rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område. Denna utredning kommer jämväl att omfatta klubbverksamheten bland landsbygdens ungdom. I avvaktan på resultatet av denna utredning bör enligt min mening anslaget under förevarande punkt utgå med oförändrat belopp av 225 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 225 000 kronor.

#### [119] 36. Bidrag till viss lokal klubbverksamhet

	Anslag
1955/56 .....	100 000
1956/57 (statsliggaren s. 866) .....	100 000
1957/58 (förslag).....	100 000

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) föreslår, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall höjas med 25 000 kronor till 125 000 kronor. I en vid skrivelsen fogad ansökning anhåller Förbundet Vi Unga om statsbidrag för år 1957 med dels 38 000 kronor till sin klubbverksamhet, dels 17 000 kronor till speciell skoglig ungdomsverksamhet.

Rörande Förbundet Vi Ungas verksamhet må följande nämnas.

Under verksamhetsåret 1955/56 deltog omkring 21 000 ungdomar i förbundets verksamhet, varav ca 7 400 i 846 kontinuerligt arbetande ungdomslag. Av dessa lag ägnade sig 232 helt åt förberedande yrkesutbildning. Även övriga lag och klubbar fick del av dylik verksamhet i form av tävlingar m. m. Därtill kommer den omfattande verksamhet, som bedrivits inom ungdomsnämnder och i samarbete med andra organisationer. Verksamheten bygger huvudsakligen på lokala ledare, som arbetar frivilligt. Det av förbundet begärda statsbidraget skulle utnyttjas för bidrag till distriktsorga-

nisatörer, riksinstruktörer, kurser för lokala ledare och organisatörer, arbets- och studiemateriel samt expeditionskostnader.

*Lantbruksstyrelsen* anför, att den av förbundet bedrivna verksamheten i och för sig synes vara väl värd stöd från det allmännas sida. Med hänsyn till att den i 1956 års statsverksproposition behåddade utredningen om upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område även torde komma att omfatta klubbverksamheten, anser sig styrelsen emellertid ej nu kunna föreslå, att förbundet skall tilldelas ett särskilt anslag. För att möjliggöra ett ökat stöd åt den av förbundet bedrivna lokala verksamheten föreslår styrelsen emellertid, att det nu utgående anslaget till bidrag till lokal klubbverksamhet uppräknas med 25 000 kronor.

*Skogsstyrelsen* (skr. 21/9 1956) anser att förbundets verksamhet kan vara betydelsefull, bl. a. genom att bidra till att ge landsbygdens ungdom en praktisk skoglig yrkesorientering. Verksamheten synes till syfte och metoder i allt väsentligt överensstämma med den motsvarande verksamhet, som Jordbrukarungdomens förbund bedriver med stöd av statsmedel. I princip kan därför förbundet enligt skogsstyrelsens mening göra anspråk på statligt stöd för sin skogliga ungdomsverksamhet. Med hänsyn till att förevarande verksamhet torde bli föremål för utredning, synes det skogsstyrelsen dock ej lämpligt att nu till övervägande upptaga frågan om särskilt anslag till förbundet.

I skrift den 6 november 1956 hemställer *Förbundet Vi Unga* om ett anslag av 25 000 kronor för år 1957 till den av förbundet bedrivna klubbverksamheten, avseende förberedande yrkesutbildning inom jordbruk, skog, trädgård och hushåll.

#### *Departementschefen*

I avvaktan på resultatet av den under föregående anslagspunkt anmälda utredningen ävensom av 1955 års ungdomsutrednings arbete, vilken har att verkställa utredning om statligt stöd åt politiska ungdomsorganisationers ungdomsvårdande verksamhet, är jag icke beredd att föreslå någon uppräknings av förevarande anslag eller en utvidgning av dess användningsområde. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med oförändrat belopp av 100 000 kronor.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till viss lokal klubbverksamhet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 100 000 kronor.

#### [120] 37. Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område

	Anslag
1955/56.....	85 000
1956/57 (statsliggaren s. 866).....	85 000
1957/58 (förslag).....	85 000

Yrkanden. *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer — med överlämnande av en framställning i ämnet från styrelsen för Jordbrukarungdomens förbund — att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 110 000 kronor. Förbundsstyrelsen har för sin del anhållit om ett statsbidrag till kostnaderna för här ifrågavarande verksamhet under kalenderåret 1957 av 115 000 kronor, varav 30 000 kronor avses skola utnyttjas för ökade bidrag till distriktsvis anställda ungdomsinstruktörer.

Motiv. *Skogsstyrelsen* anför, att den av förbundet bedrivna skogliga klubbverksamheten synes fylla en betydelsefull uppgift i det skogliga upplysningsarbetet. Verksamheten i fråga torde ha möjligheter att öka förståelsen och intresset för skogsbruket hos ungdomen, samtidigt som den ger en praktisk skoglig yrkesorientering. *Skogsstyrelsen* finner det därför vara av värde, att förevarande verksamhet kan beredas ökat ekonomiskt stöd. I 1956 års statsverksproposition (IX ht s. 227—228) har departementschefen under hushållningssällskapens avlöningsanslag anmält sin avsikt att begära Kungl. Maj:ts bemyndigande att igångsätta en allsidig utredning rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område. I sitt utlåtande över nämnda proposition har jordbruksutskottet framhållit lämpligheten av att även frågan om utformningen av statens stöd åt klubbverksamheten bland jordbrukarungdomen upptages till behandling av utredningen i fråga. Oaktat förevarande verksamhet således torde bli föremål för utredning, synes enligt *skogsstyrelsens* uppfattning en viss höjning av anslaget böra ske, då detsamma under en följd av år varit uppfört med oförändrat belopp, 85 000 kronor, och förbundet därigenom icke erhållit någon kompensation för den allmänna kostnadsstegring, som ägt rum under senare år. Som framgår av förbundets skrivelse har verksamheten, utan påverkan från förbundets sida, ökat betydligt år 1955. *Skogsstyrelsen* anser sig f. n. böra tillstyrka ett anslag av 110 000 kronor, alltså en höjning med 25 000 kronor. Medelstillskottet bör utnyttjas för ökat bidrag till verksamheten ute i distrikten. I likhet med vad som skett innevarande budgetår torde *skogsstyrelsen* böra bemyndigas att utfärda närmare föreskrifter rörande verksamhetens bedrivande och statsbidragets fördelning ävensom att utöva inspektion över verksamheten.

#### *Departementschefen*

Av skäl, som jag närmare utvecklat under de två närmast föregående anslagspunkterna, kan jag icke tillstyrka någon uppräknings av anslaget. Detta torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp av 85 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 85 000 kronor.

## [121] 38. Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	30 000	—	125 100
1956/57 (statsliggaren s. 867) ...	100		
1957/58 (förslag).....	30 000		

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett belopp av 100 000 kronor.

M o t i v. Å förevarande anslag förefanns den 30 juni 1956 en reservation av 125 100 kronor. Härav utgjorde emellertid enligt styrelsen 74 000 kronor beviljade men ej lyftade bidrag. Det för innevarande budgetår disponibla beloppet uppgår således till (125 100 — 74 000 =) 51 100 kronor. Styrelsen, som disponerar anslaget för den avsedda bidragsverksamheten, räknar med att dessa medel kommer att vara förbrukade vid budgetårets utgång.

Rörande medelsbehovet för budgetåret 1957/58 anför styrelsen följande. En viktig förutsättning för produktionen och avsättningen inom landet av fullgod matpotatis är, att inom de egentliga potatisodlingsområdena finnes tillgång till sorteringsanläggningar och lagerhus. Det senaste årets erfarenheter i fråga om matpotatisförhållandena i landet har klarlagt den brist, som råder på sådana anläggningar. Då det torde bli aktuellt med uppförande under detta och nästa budgetår av flera sorteringscentraler och lagringslokaler, finner styrelsen angeläget, att det allmänna även i fortsättningen med statsbidrag understöder uppförande av dylika anläggningar liksom lagerhus för frukt, bär och andra trädgårdsprodukter. Det synes vidare önskvärt, att bidragsbeloppen kan bli av sådan storleksordning, att de innebär en stimulans till nyanläggningar. Styrelsen föreslår därför, att anslaget skall uppföras med 100 000 kronor.

*Departementschefen*

Med hänsyn till den återhållsamhet i investeringsverksamheten, som alltjämt måste iakttagas, kan jag icke tillstyrka en så stor uppräknings av anslaget som lantbruksstyrelsen förordat. För att ge styrelsen möjlighet att bevilja bidrag i viss omfattning tillstyrker jag dock, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med ett belopp av 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

## [122] 39. Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlänefond

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	570 000	579 234
1956/57 (statsliggaren s. 867) ....	1 600 000	
1957/58 (förslag) .....	1 510 000	

Y r k a n d e n. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, dels att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 1 510 000 kronor, dels att det belopp, inom vars ram under budgetåret 1957/58 bidrag till återbetalning av lån för gemensam maskinanvändning må beviljas eller utfästelser om bidrag eljest göras, skall under vissa förutsättningar fastställas till 750 000 kronor.

M o t i v. Medelsbehovet har beräknats med ledning av till styrelsen inkomna redogörelser för av hushållningssällskapen under andra hälften av budgetåret 1949/50 och första hälften av budgetåret 1950/51 gjorda utfästelser om bidrag.

Beträffande förslaget, att bidragsramen för budgetåret 1957/58 skall fastställas till 750 000 kronor, anför styrelsen i huvudsak följande.

Det belopp, inom vars ram bidrag till återbetalning av lån för gemensam maskinanvändning fått beviljas eller utfästelser om bidrag eljest göras, har under de senaste budgetåren fastställts till 1 275 000 kronor med undantag för budgetåret 1956/57, då bidragsramen nedsattes till 1 000 000 kronor. I sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1955/56 upptog lantbruksstyrelsen till prövning frågan, huruvida bidragsramen för utfästelser om maskinbidrag skulle kunna nedsättas och att därigenom frigjorda medel skulle få användas för enligt lantbruksstyrelsens mening angelägnare ändamål. Av lantbruksstyrelsen framlagt förslag i detta avseende vann dock icke bifall. I anslutning till de förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1957/58, vilka avgivits av styrelsen för statens växtskyddsanstalt, har lantbruksstyrelsen ansett sig böra återkomma till frågan. Lantbruksstyrelsen betonar i likhet med anstaltsstyrelsen att anstaltens hittillsvarande resurser och anslag på ett flertal punkter måste betecknas såsom helt otillräckliga. Sålunda har det bl. a. icke varit möjligt för anstalten att i önskvärd utsträckning följa med i utvecklingen i fråga om kemiska växtskyddsmedel eller att verkställa direkt växtskyddsinspektion i den omfattning, som synes nödvändig till följd av det alltmer liberaliserade varuutbytet länderna emellan. Vidare ställes genom den snabba utvecklingen beträffande de kemiska bekämpningsmedlen allt större krav på anstaltens upplysnings- och prognostjänst i fråga om användningen av dessa medel. Slutligen synes det icke vara möjligt för anstalten att utan ökade anslag göra en verksam insats på den s. k. resistensförädlingens område. Även om det enligt lantbruksstyrelsens mening måste anses angeläget att också i fortsättningen anskaffningen av maskiner för det mindre jordbruket stimuleras genom bidrag, måste det dock anses värdefullare för jordbruket i dess helhet, att ökade resurser ställes till växtskyddets förfogande. Därrest anstaltens förslag om ökade anslag i berörda avseenden icke nu tillstyrkes under annan förutsättning än att motsvarande besparingar göres på annat anslag, föreslår lantbruksstyrelsen — med hänsyn till den stora betydelse för jordbruket förenämnda växtskyddsfrågor otvivelaktigt måste tillmätas — att bidragsramen skall nedskrivs med ett belopp, motsvarande ökningarna i anstaltens anslagsäskanden på de punk-

ter, där anstaltens resurser enligt anstaltsstyrelsens mening behöver förstärkas. Denna förstärkning beräknas draga en kostnad av i runt tal 250 000 kronor.

Ramen för utfästelser om maskinbidrag under budgetåret 1957/58 bör sålunda fastställas till 750 000 kronor. Därest anstaltens förenämnda förslag icke skulle vinna statsmakternas bifall, bör bidragsramen fastställas till oförändrat belopp eller 1 000 000 kronor. Mot den föreslagna kompensatio- nen kan givetvis den invändningen göras, att compensationens verkan icke kommer till synes, förrän de under ifrågavarande budgetår gjorda utfästelserna sju år senare skall infrias. Enligt lantbruksstyrelsens mening är de föreslagna åtgärderna emellertid av så utomordentlig betydelse, att förslaget bör ses ur den synpunkten, att det på längre sikt icke innebär någon direkt ökning av statsutgifterna.

#### *Departementschefen*

Lantbruksstyrelsens förslag att för nästa år minska det belopp, inom vars ram bidrag till återbetalning av lån för gemensam maskinanvändning må beviljas eller utfästelser om bidrag eljest göras, kan jag icke biträda. Enligt min mening bör sagda belopp fastställas till oförändrat 1 000 000 kronor.

Mot beräkningen av medelsbehovet har jag icke någon erinran. Anslaget torde sålunda för nästa budgetår böra uppföras med ett 150 000 kronor lägre belopp än för innevarande år eller med 1 510 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslags- anslag av 1 510 000 kronor.

#### [123] 40. Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	187 600	193 203
1956/57 (statsliggaren s. 867) .....	221 800	
1957/58 (förslag) .....	222 800	

**Y r k a n d e n.** *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (skr. 8/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med i runt tal 9 600 kronor enligt följande fördelning.

	Ökning
1. Arvodesreglering .....	1 400
2. Personalförstärkning	
1 montör i Ce 14 .....	7 752
3. Löneklassförändringar .....	468
	9 620

**Motiv.** 1. Till anstaltsstyrelsens ordförande utgår ett arvode om 1 200 kronor för år och till övriga styrelseledamöter ersättningar om 20 kronor för varje sammanträdesdag. Ifrågavarande ersättningar har alltsedan år 1943 utgått med i huvudsak oförändrade belopp. Med hänsyn till de förändringar i penningvärdet, som inträffat därefter, finner styrelsen skäligen, att ersättningarna höjes fr. o. m. budgetåret 1957/58, ordförandens arvode med 600 kronor till 1 800 kronor och dagarvodet till övriga ledamöter med 20 kronor till 40 kronor.

2. Yrkandet om arvode åt en montör har återkommit i styrelsens anslagsäskanden sedan budgetåret 1952/53. Förevarande framställning avser inrättandet av en montörstjänst i lönegrad Ce 14. Styrelsen framhåller, att behovet av hantverkskunnig personal är så trängande, att anställandet av en montör icke längre kan uppskjutas, om verksamheten vid anstalten utan olägenhet skall kunna fullföljas. Genom att hantverkskunnig personal saknas, har sålunda i stor utsträckning arbeten av olika slag måst bortlejas, vilket i hög grad fördyrat arbetena. Kostnaderna härför belastar den i omkostnadsanslaget upptagna posten till försökskostnader, som redan förut är så knappt beräknad, att den räcker endast till de mest nödvändiga utgifterna. Detta innebär en motsvarande minskning av de medel, som är avsedda för direkta försök. En del betydelsefulla experiment har därför på grund av brist på medel icke kunnat igångsättas.

3. Ökningen är av automatisk karaktär.

### Departementschefen

Förslaget om att inrätta en montörstjänst i lönegrad Ce 14 kan jag icke biträda. I fråga om de övriga yrkandena tillstyrker jag, att anslaget skall uppräknas med 500 kronor i anledning av löneklassuppflyttningar samt med 500 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöning till ordinarie tjänsteman 27 400 (oförändrat) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 12 500 (+ 500) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 142 700 (+ 500) kronor;

rörligt tillägg 40 200 (oförändrat) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med  $(27\,400 + 12\,500 + 142\,700 + 40\,200 =)$  222 800 kronor.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöning till ordinarie tjänsteman, <i>förslagsvis</i> ..	27 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	12 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	142 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	40 200
	Summa kronor 222 800

b) till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 222 800 kronor.

[124] 41. *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	53 500	72 505
1956/57 (statsliggaren s. 868) .....	74 500	
1957/58 (förslag) .....	78 500	

**Y r k a n d e n.** *Styrelsen för statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader* (skr. 8/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 21 500 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Övriga expenser .....	9 500	1 500
2. Försök med potatislagerhus .....	—	20 000
		21 500

**M o t i v.** 1. I sina anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 föreslog styrelsen, att ifrågavarande anslagspost skulle höjas med 4 000 kronor till 11 000 kronor. Posten uppräknades emellertid endast med 2 500 kronor. Då posten alltjämt är otillräcklig, hemställer styrelsen, att den skall höjas med ytterligare 1 500 kronor till 11 000 kronor.

2. Anstalten bedriver sedan några år forskning rörande lagring av potatis och lämpliga lokaler härför. Undersökningarna har möjliggjorts genom att medel i stor utsträckning ställts till anstaltens förfogande från enskilt håll. Styrelsen finner det emellertid nödvändigt, att anstalten får möjlighet att ytterligare utforska nämnda problem. För detta ändamål kräves särskilda byggnadsanordningar vid anstalten till en beräknad kostnad av 20 000 kronor. Styrelsen hemställer därför, att ett engångsanslag å detta belopp måtte ställas till dess disposition.

*Departementschefen*

I likhet med anstaltsstyrelsen anser jag, att delposten till övriga expenser bör uppräknas. Höjningen synes dock böra begränsas till 500 kronor. Där-

jämte torde automatiska utgiftsstegringar komma att inträffa under delposterna till reseersättningar, publikationstryck och bränsle m. m. Sålunda bör posten till reseersättningar uppräknas med 1 800 kronor på grund av ökade järnvägstaxor samt höjningen av traktamenten och bilersättning. Vidare påkallar de stegrade tryckningskostnaderna en höjning av posten till publikationstryck med 1 200 kronor. Slutligen synes bränsleposten böra uppräknas med 500 kronor med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen. Å andra sidan kan jag icke biträda förslaget om anvisning av medel för försök med potatislagring. Anslaget bör alltså uppföras med (74 500 + 500 + 1 800 + 1 200 + 500 =) 78 500 (+ 4 000) kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 78 500 kronor.

[125] 42. Jordbrukets upplysningsnämnd: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	49 400	46 187
1956/57 (statsliggaren s. 868) .....	57 000	
1957/58 (förslag) .....	62 600	

Y r k a n d e n. *Jordbrukets upplysningsnämnd* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med i runt tal 14 500 kronor till 71 500 kronor enligt följande beräkning.

1. Arvodesreglering .....	1 900
2. Personalförstärkning	
1 kontorsbiträde i reglerad befordringsgång .....	5 064
3. Anslag till tillfällig arbetskraft .....	2 500
4. Löneklassförändringar .....	1 476
5. 1956 års lönereglering .....	3 612
	<hr/>
	14 552

M o t i v. 1. Arvodet till nämndens ordförande och ersättningarna till övriga ledamöter har varit oförändrade sedan nämndens tillkomst år 1943. Med hänsyn till därefter inträdda förändringar i penningvärdet anser nämnden skäligt, att arvodet till ordföranden höjes från 1 200 kronor till 1 800 kronor för år och ersättningarna till övriga ledamöter från 20 kronor till 40 kronor för sammanträdesdag.

2. Förslaget om inrättande av en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång har framlagts i nämndens anslagsäskanden för budgetåren 1955/56 och 1956/57 (se IX ht 1955 s. 228 och 1956 s. 282). Nämnden framhåller, att kanslibiträdet — nämndens enda kvinnliga biträde — är hårt arbets-

tyngt. Utom sina vanliga skrivgöromål, vilka på grund av nämndens alltmer utvidgade verksamhet undergått en ständig ökning, handhar kanslibiträdet icke endast bokföring och kassatjänst utan även registrerings- och biblioteksarbeten. Även nämndens publikations- och presstjänst kräver tillgång till nödig skrivhjälp.

3. Frågan om anställande av en trädgårdssakkunnig inom nämndens kansli har bl. a. aktualiserats genom de förslag, som framkommit om en rationalisering av trädgårdsnäringen och den därmed sammanhängande upplysningsverksamheten. Då emellertid viss ökad erfarenhet, hur denna upplysningsverksamhet bör bedrivas, ännu är erforderlig, anser sig nämnden f. n. icke böra hemställa om inrättandet av en ny tjänst för detta ändamål utan föreslår, att tills vidare en trädgårdsassistent skall deltidsanställas hos nämnden. Nämnden måste därjämte — även vid tillgodoseende av behovet av ett kontorsbiträde — anlita tillfällig arbetskraft, t. ex. för överställningsarbeten o. d.

4 och 5. Ökningarna är av automatisk karaktär.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 10/9 1956) föreslår, att förevarande anslag skall höjas med 13 000 kronor. Med hänsyn till penningvärdets försämring synes en viss uppräknig av arvoden till nämndens ordförande och övriga ledamöter vara motiverad. Då ett verkligt behov av ytterligare kontors-hjälp synes föreligga tillstyrker styrelsen vidare, att medel anvisas för anställande av ett kontorsbiträde. Slutligen föreslår styrelsen under hänvisning till nämndens behov av sakkunnig hjälp för upplysningsverksamheten på trädgårdsområdet, att anslagsposten tillfällig arbetskraft höjes med 1 000 kronor till 4 500 kronor.

### *Departementschefen*

Förslagen om inrättande av en kontorsbiträdestjänst samt höjning av det för tillfällig arbetskraft avsedda beloppet kan jag icke tillstyrka. Däremot torde posten till arvoden till nämndens ordförande och övriga ledamöter böra höjas med 500 kronor. Härutöver bör anslaget uppräknas med 5 100 kronor på grund av löneklassuppflyttningar och 1956 års lönerreglering. Anslaget behöver således höjas med sammanlagt 5 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 3 000 (+ 500) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 45 000 (+ 1 000) kronor;

rörligt tillägg 14 600 (+ 4 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med  $(3\,000 + 45\,000 + 14\,600 =) 62\,600 (+ 5\,600)$  kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för jordbrukets upplysningsnämnd, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

## Avlöningsstat

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	3 000
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	45 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	14 600
	Summa kronor 62 600

b) till *Jordbrukets upplysningsnämnd*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 62 600 kronor.

## [126] 43. Jordbrukets upplysningsnämnd: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	35 000	42 400
1956/57 (statsliggaren s. 869) .....	36 700	
1957/58 (förslag) .....	37 700	

Y r k a n d e n. *Jordbrukets upplysningsnämnd* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 11 800 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Författarhonorar .....	13 000	7 000
2. Tryckningskostnader och bildtjänst .....	8 500	1 500
3. Expenser .....	5 700	1 300
4. Pressmaterial för utlandet .....	—	2 000
		11 800

M o t i v. 1. Förslag om uppräkning av posten har framförts de senaste åren (se IX ht 1954 s. 248 under 1, 1955 s. 230 under 1 och 1956 s. 283 under 1). Nämnden framhåller, att den kan påräkna vissa bidrag utan särskild kostnad till tidskriften *Försök och Forskning* från de statliga forsknings- och försöksinstitutionerna, men att den alltid måste honorera författarna av artiklar till årsboken, *Svensk Jordbruksforskning*, och presstjänsten. I en allt svårare konkurrens med facktidskrifter, lantbruksindustrier m. fl. om önskat material för publicering har nämnden måst höja utgående honorar. Med hänsyn till den stora vikt inom upplysningsverksamheten, som måste tillmätas såväl nyssnämnda publikation som presstjänsten, hemställer nämnden, att anslagsposten skall höjas med 7 000 kronor. Om anslagsposten ej uppräknas med äskat belopp, kan nämnden icke uppehålla en sådan omfattning och standard på sina publikationer och sin presservice, som kan anses tillfredsställande för ett statligt organ.

2. Tack vare L. T:s förlags medverkan tryckes och distribueras tidskriften *Försök och Forskning* utan särskild kostnad för nämnden. Genom avtal med samma förlag tryckes och distribueras även årsboken *Svensk Jord-*

bruksforskning kostnadsfritt. Härigenom har det hittills varit möjligt att utföra annan erforderlig tryckning samt att distribuera bildmaterial till dagspressen för 8 000 kronor för år. Kostnaderna för tryckning samt för bildmaterial har emellertid väsentligt ökats. En viss ehuru alldeles otillräcklig förbättring inträdde, då anslagsposten i fjol uppräknades med 500 kronor. Då det anses vara av stor vikt att fortsätta tryckningen av särskilda trädgårdsnummer av Försök och Forskning samt att distribuera bildmaterial i minst nuvarande omfattning, hemställer nämnden, att anslagsposten skall uppräknas med ytterligare 1 500 kronor.

3. I anslagsäskandena för innevarande budgetår hemställde nämnden om en höjning av anslagsposten från 4 500 kronor till 7 000 kronor. Posten uppräknades dock bara med 1 200 kronor, vilket emellertid visat sig vara otillräckligt. Nämnden är därför nödsakad att hemställa om ytterligare höjning med 1 300 kronor, särskilt som nämnden fr. o. m. den 1 oktober 1956 inflyttar i nya större lokaler, vilket medför ökade kostnader för städning, telefon och andra kontorsutgifter.

4. Från de i utlandet placerade svenska lantbruksattachéerna och från svenska beskickningar utan lantbruksrepresentanter föreligger en önskan att fortlöpande från nämnden erhålla aktuella artiklar och notiser om svenskt lantbruk samt forsknings- och försöksverksamhet för distribution till utlandets fack- och dagspress m. fl. En sådan utåtriktad presstjänst skulle f. n. vara av mycket stort gagn för att öka kännedomen i utlandet om det svenska jordbrukets standard och kapacitet. Den torde till en början kunna begränsas till engelska språket. En ny anslagspost på 2 000 kronor bör därför upptagas för bestridande av översättningsarbete och honorar.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 10/9 1956) föreslår, att nämndens omkostnadsanslag för nästa budgetår skall höjas med 7 800 kronor. Då posten till författarhonorar visat sig otillräcklig för att ge de av nämnden anlidade författarna skälig ersättning, anser styrelsen, att delposten bör uppräknas med 5 000 kronor till 18 000 kronor. På grund av de skäl nämnden anfört tillstyrker styrelsen, att delposterna tryckningskostnader och bildtjänst samt expenser höjes med 1 500 kronor resp. 1 300 kronor. Vad angår nämndens förslag att 2 000 kronor måtte anvisas till pressmaterial för utlandet ställer sig styrelsen tveksam till detta förslag. Enligt styrelsens mening torde det syfte, nämnden velat vinna härmed, bättre kunna ernås genom en utbyggnad av den publicitet i utlandet rörande bl. a. vårt lands näringsliv, som f. n. utövas genom utrikesdepartementet, svenska institutet och andra institutioner samt näringslivets egna organisationer.

#### *Departementschefen*

De av upplysningsnämnden gjorde yrkandena under förevarande punkt kan jag endast biträda i så måtto, att jag föreslår, att posten till expenser skall uppräknas med 300 kronor på grund av det nya kollektivavtalet för städningsspersonal. Då emellertid en automatisk utgiftsstegring även är att

förvänta under posten till reseersättningar med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning, torde denna post böra ökas med 700 kronor. Ifrågavarande anslag bör alltså uppföras med  $(36\,700 + 300 + 700 =) 37\,700 (+ 1\,000)$  kronor för nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för nämnden.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Jordbrukets upplysningsnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 37 700 kronor.

## H. Jordbrukets rationalisering m. m.

### [127] 1. Bidrag till jordbrukets rationalisering

	Anslag	Nettoutgift <sup>1</sup>	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerad be- hållning vid bud- getårets utgång
1954/55 .....	13 600 000	13 939 275	39 855 989	
1955/56 .....	11 250 000	16 261 428	34 844 561	1 500 000
1956/57 (statsliggaren s. 869) .....	14 000 000			
1957/58 (förslag) .....	14 000 000			

Till täckande av medelsbehovet för ifrågavarande bidragsverksamhet har under budgetåren 1954/55 och 1955/56 samt innevarande budgetår förutom de anvisade beloppen beräknats stå till förfogande odisponerade behållningar å respektive 3 400 000, 5 500 000 och 3 000 000 kronor. Av det belopp å 17 000 000 kronor, som sålunda totalt beräknats skola disponeras under innevarande budgetår, har 1 500 000 kronor avsetts för bidrag till yttre rationalisering och 15 500 000 kronor för bidrag till inre rationalisering m. m. I sistnämnda belopp inbegripes 5 000 kronor till länsstyrelsernas kostnader för syneförrättningar enligt lagen den 30 juni 1947 (nr 288) om uppsikt å jordbruk.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 14 000 000 kronor. Av detta belopp jämte en odisponerad behållning å omkring 2 500 000 kronor, som beräknas föreligga å anslaget vid utgången av innevarande budgetår — däri inräknat en vinst under budgetåret 1955/56 å ca 66 000 kronor vid försäljning av fastigheter, bokförda å jordfonden — eller tillhoppa 16 500 000 kronor, avses 1 500 000 kronor för bidrag till yttre rationalisering och 15 000 000 kronor för bidrag till inre rationalisering m. m. Av sistnämnda belopp avses 5 000 kronor skola disponeras till kostnader för nyss angivna syneförrättningar. Styrelsen föreslår, att om den för endera av de båda grupperna av rationaliseringsåtgärder avsedda bidragsramen till någon del icke skulle bli utnyttjad, behållningen i stället skall få användas för bidrag till den andra gruppen åtgärder inom anslaget. Till stöd för sin framställning anför styrelsen i huvudsak följande.

Av det för budgetåret 1955/56 disponibla beloppet användes omkring 707 600 kronor för *yttre rationalisering*, däri inbegripet 75 000 kronor till avskrivningslån i samband med förvärv av arrendeegnahem och 77 000 kronor till kostnader för individualplanering m. m. En rad tämligen betydande projekt avseende yttre rationalisering är under arbete, och utfästelser har i en del fall lämnats om statsbidrag till förrättningskostnader m. m.

<sup>1</sup> Beloppen avser utbetalade bidrag. Beviljade bidrag uppgick under budgetåren 1954/55 och 1955/56 till 16 950 492 respektive 16 156 036 kronor.

Det torde också vara anledning att räkna med att lantbruksnämnderna, sedan de till följd av inlösenbestämmelserna i den nya jordförvärvslagen förvärvat fastigheter, vid försäljning av dessa för rationaliseringsändamål icke alltid kan få täckning för inköpspris och kostnader utan får göra en del avskrivningar. Det är givetvis nödvändigt för verksamhetens fortgång, att medelsramen icke tilltages för snävt. Anslagsramen till yttre rationalisering bör enligt styrelsens mening bibehållas vid 1 500 000 kronor.

För jordbrukets *inre rationalisering* har under budgetåret 1955/56 15 448 500 kronor disponerats. Härav har såsom bidrag till dikning beviljats omkring 4 100 000 kronor och till täckdikning 1 600 000 kronor. Styrelsen räknar med att behovet av bidragsmedel för dikning under nästkommande budgetår kommer att hålla sig något över 4 000 000 kronor. Beträffande täckdikningen är en ökad intensitet önskvärd, och styrelsen har förhoppning om att under nästkommande budgetår en viss stegring i verksamheten skall kunna uppnås. Som bidrag till jordbruksvägar har under budgetåret 1955/56 beviljats 1 315 000 kronor. Denna verksamhetsgren är, sedan nya bestämmelser införts åren 1952 och 1954, under utveckling och det är enligt styrelsen både önskvärdt och sannolikt, att medel i ökad utsträckning insättes för ändamålet under innevarande och jämväl under nästföljande budgetår. Bidrag till nyodling har under det senaste budgetåret lämnats med omkring 442 000 kronor. Nyodlingsverksamheten, som huvudsakligen avser utökning av mindre jordbruk i Norrland, torde vara i avtagande, och bidragsbeloppet till denna verksamhet torde sålunda komma att nedgå ytterligare något. Till stenröjning har under budgetåret 1955/56 lämnats bidrag med 2 340 000 kronor. Under de senast gångna åren torde jordbrukarna företrädesvis ha stenröjt de områden, som är mest värda att röja. I ökande omfattning torde de sämsta och stenigaste åkrarna mönstras ut och läggas igen till skog. Behovet av bidrag till stenröjning torde således successivt minska. I bidrag till ekonomibyggnader har under budgetåret 1955/56 utgått 4 815 000 kronor. Efterfrågan för ändamålet har i år varit av samma omfattning som de närmast föregående åren. Behovet av om- och nybyggnad av ekonomibyggnader är stort, men det har icke sällan visat sig, att jordbrukarna i nuvarande läge med kreditbegränsning och svårigheter till följd av förra årets skördeskador tvekar att sätta i gång byggnadsföretag. Enligt styrelsens uppskattning torde en summa av cirka 5 000 000 kronor erfordras för bidrag till ekonomibyggnader under nästa budgetår. På grund av det anförda finner sig styrelsen böra föreslå, att bidragsramen för inre rationalisering för nästa budgetår bestämmes till 15 000 000 kronor eller till ett 500 000 kronor lägre belopp än det för innevarande budgetår beviljade. Av totalbeloppet beräknas 5 900 000 kronor till dikning och täckdikning, 300 000 kronor till nyodling, 600 000 kronor till betesförbättring, 1 200 000 kronor till stenröjning, 2 000 000 kronor till jordbruksvägar samt 5 000 000 kronor till ekonomibyggnader.

Liksom för innevarande år bör möjlighet hållas öppen att, om den för endera av de båda grupperna av rationaliseringsåtgärder (yttre respektive inre rationalisering) avsedda bidragsramen till någon del icke skulle bli utnyttjad, behållningen i stället efter medgivande av Kungl. Maj:t får användas för bidrag till den andra gruppen åtgärder inom rationaliseringsanslaget.

I detta sammanhang torde få anmälas, att *lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) gjort framställning om ändringar av 27 och 28 §§ kungörelsen den 11 juni 1948 angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. (senaste lydelse 1956: 159). Sålunda förordar styrelsen, att

den gräns, under vilken avskrivningslån regelmässigt skall få utlämnas utan säkerhet, skall höjas från nuvarande 3 000 kronor till 5 000 kronor (27 §) samt att avskrivningslån — vilka nu avskrivs med en femtedel under vart och ett av de fem år, som följer efter det att fem år förflutit, sedan lånet tillfullo utbetalades — skall avskrivas i sin helhet, sedan tio år förflutit efter lånets utbetalande (28 §).

Till stöd för sina förenämnda förslag anför lantbruksstyrelsen i huvudsak följande.

Enligt 27 § skall för avskrivningslån ställas säkerhet, som lantbruksnämnden finner tillfredsställande ur det allmänna synpunkt. Från detta krav må dock eftergift göras, om lånebeloppet ej överstiger 3 000 kronor eller, beträffande lån å högre belopp, om det på grund av sökandens ekonomiska ställning erbjuder svårigheter för sökanden att ställa dylik säkerhet samt lantbruksnämnden finner det sannolikt, att sökanden även därför utan skall uppfylla villkoren för lånet. Kravet på att säkerhet skall lämnas även för avskrivningslån torde ha uppställts i syfte att i sådana fall, då anledning föreligger att återkräva lånet, bereda ökade garantier för att låntagarna skall kunna återbära lånebeloppet. Erfarenheten från de åtta år, under vilka systemet med avskrivningslån tillämpats, har emellertid enligt lantbruksstyrelsen givit vid handen, att det ytterst sällan blir fråga om att återkräva beviljat avskrivningslån. Styrelsen erinrar om att ett avskrivningslån i realiteten är avsett att utgöra bidrag till låntagaren, att det utbetalas först efter utförande av den förbättringsåtgärd, för vilken det beviljats, samt att skyldighet att återbetala beviljat avskrivningslån endast kan inträda i vissa särskilt angivna situationer, exempelvis om det företag, lånet avser, icke vederbörligen underhålles eller om fastigheten säljes till högre pris än låntagaren erlagt för densamma och prisskillnaden kan antagas vara helt eller delvis föranledd av den förbättringsåtgärd, för vilken lånet beviljats. Här till kommer, att föreskriften om skyldighet att ställa säkerhet för avskrivningslån visat sig ofta medföra väsentliga svårigheter för lånesökandena och även föranleder ett ganska omfattande administrativt merarbete för lantbruksnämnden. Genom att en sökande tvingas att lämna säkerhet för lånet — oftast kommer denna säkerhet att utgöras av inteckning i sökandens fastighet — minskas självfallet dennes möjligheter att anskaffa säkerhet för de lån, som han eljest kan behöva upptaga, och för lantbruksnämnderna medför givetvis skyldigheten att granska och förvara säkerhetshandlingar ett ej oväsentligt arbete. Med hänsyn till vad nu anförts framstår det enligt styrelsens mening som ett starkt motiverat önskemål, att de fall, där säkerhet skall ställas i samband med beviljande av avskrivningslån, begränsas på ett sätt, som bättre än vad f. n. är fallet överensstämmer med vad som kan anses vara sakligt motiverat. Styrelsen förordar därför, att den gräns, under vilken avskrivningslån regelmässigt skall få utlämnas utan säkerhet, skall höjas från nuvarande 3 000 kronor till 5 000 kronor. Givetvis bör alltjämt gälla, att lantbruksnämnd även vid lån å lägre belopp skall kunna fordra säkerhet, om nämnden så finner påkallat med hänsyn till sökandens person eller eljest.

Enligt 28 § rationaliseringskungörelsen skall avskrivning av avskrivningslån som regel ske på sådant sätt, att — sedan fem år förflutit från det lånet till fullo utbetalades — under vart och ett av följande fem år en femtedel av lånet avskrivs. Lantbruksnämnd må dock, där så befinnes lämpligt, bestämma annan avskrivningstid. Det berörda förfarings sättet har visat sig medföra ett tyngande bokföringsarbete vid lantbruksnämnderna.

För varje avskrivningslån måste en avskrivningsåtgärd bokföras under vart och ett av de fem åren, och med det stora antalet avskrivningslån blir arbetet omfattande. En väsentlig rationalisering av verksamheten skulle nås, om avskrivningen som regel finge göras på en gång. Styrelsen hemställer på grund av det anförda, att 28 § första stycket måtte erhålla följande ändrade lydelse.

»Avskrivningslån skall sedan tio år förflutit från det lånet till fullo utbetalades avskrivas, såvida icke på grund av bestämmelserna i 30 och 31 §§ skyldighet inträder att återbetala lånebeloppet eller del därav. Lantbruksnämnden må dock, där så befinnes lämpligt, bestämma annan avskrivningstid».

*Statskontoret* (remissutlåtande 28/9 1956) finner för sin del icke anledning till erinran mot ett tillmötesgående av lantbruksstyrelsens förslag till ändringar av 27 och 28 §§ rationaliseringskungörelsen. En ändring av 28 § synes emellertid enligt statskontoret medföra en skärpning av de principer, som gäller vid fall av återkrav enligt 31 §. Om hela låneskulden formellt kvarstår till den tioåriga lånetidens utgång, torde sistnämnda bestämmelse icke medge återkrav av mindre än hela avskrivningslånet. En bestämmelse motsvarande den i 30 § om lånets uppsägning till betalning helt eller delvis skulle möjliggöra för lantbruksstyrelsen att tillämpa samma principer som hittills vid uppsägning enligt 31 §. Det kan emellertid enligt statskontorets mening ifrågasättas, om det icke i de fall, då återbetalning enligt denna paragraf i regel bör fordras, bör stå öppet för lantbruksstyrelsen att återkräva hela lånebeloppet. En jämkning av paragrafens ordalydelse synes ämbetsverket under alla förhållanden påkallad. Statskontoret erinrar vidare om att en med 28 § överensstämmande föreskrift återfinnes i 16 § kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 366) angående jordbruksegnahemsverksamheten, samt anför, att det bör övervägas, om icke grunderna för avskrivning enligt dessa båda paragrafer alltjämt bör vara likartade.

*Riksräkenskapsverket* (remissutlåtande 17/9 1956) anför, att ämbetsverket — ur de synpunkter det har att företräda — icke har något att erinra mot de föreslagna ändringarna av 27 och 28 §§ rationaliseringskungörelsen. Riksräkenskapsverket framhåller, att i 20 och 21 §§ kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 354) angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering finnes motsvarighet till de i förstnämnda kungörelse omförmälda stadgandena, samt ifrågasätter, huruvida icke de föreslagna rationaliseringsåtgärderna bör omfatta även bestämmelserna rörande trädgårdsnäringen.

### *Departementschefen*

Såsom framgår av det föregående har lantbruksstyrelsen hemställt om vissa ändringar i 27 och 28 §§ kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 342) angående statligt stöd till jordbrukets yttre och inre rationalisering m. m. (»rationaliseringskungörelsen»). Styrelsen har sålunda förordat, att den gräns, under vilken avskrivningslån regelmässigt skall få utlämnas utan säkerhet, skall höjas från nuvarande 3 000 kronor till 5 000 kronor (27 §) samt att avskrivningslån — vilka nu avskrives med en femtedel under vart och ett

av de fem år, som följer efter det att fem år förflutit, sedan lånet till fullo utbetalades — skall avskrivas i sin helhet, sedan tio år förflutit efter lånets utbetalande (28 §). Med hänsyn till vad styrelsen anfört angående syftet med ifrågavarande bestämmelser om krävande av säkerhet och om avskrivningstid för avskrivningslånen samt de hittillsvarande erfarenheterna av tillämpningen av bestämmelserna, finner jag mig böra biträda de ifrågasatta författningsändringarna. Dessa synes böra träda i kraft den 1 juli 1957. Det bör emellertid, såsom statskontoret påpekat, uppmärksammas, att den förordade ändringen av 28 § medför en skärpning av de principer, som gäller vid fall av återkrav enligt 31 § rationaliseringskungörelsen. Med hänsyn till önskvärdheten av att i full utsträckning kunna uppnå den eftersträfvade förenklingen av ifrågavarande lån bör ändock de nya bestämmelserna tillämpas jämväl å avskrivningslån, som beviljats före den 1 juli 1957. I fråga om sådant lån torde emellertid böra gälla att, därest det skall återbetalas, det belopp, som låntagaren är skyldig återgälda, skall minskas med ett belopp motsvarande de avskrivningar, som före uppsägningen av lånet verkställts eller skulle ha verkställts å detta med tillämpning av de äldre bestämmelserna.

Statskontoret har i sitt utlåtande erinrat om att en med 28 § rationaliseringskungörelsen överensstämmande föreskrift finnes i 16 § kungörelsen den 11 juni 1948 (nr 366) angående jordbruksegnahemsverksamheten. Vidare har riksräkenskapsverket i sitt yttrande påpekat, att i 20 och 21 §§ kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 354) angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering finnes motsvarighet till de i 27 respektive 28 §§ rationaliseringskungörelsen intagna stadgandena. I likhet med nämnda ämbetsverk anser jag, att i fråga om avskrivningslån fordringarna på säkerhet och grunderna för avskrivning fortfarande bör vara likartade i omfattning till tre författningar. Jag finner mig därför böra förorda, att de av mig nyss tillstyrkta ändringarna av rationaliseringskungörelsen ävensom de i anslutning därtill förordade övergångsbestämmelserna i tillämpliga delar skall genomföras även beträffande kungörelserna rörande egnahemsverksamheten och trädgårdsnäringens rationalisering.

Det torde, därest riksdagen ej har något att erinra mot vad jag sålunda föreslagit, få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga erforderliga författningsändringar.

Härefter torde jag få behandla frågan om medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. För innevarande budgetår har förutsatts, att utöver anvisat belopp skall stå till förfogande en behållning å 3 000 000 kronor. För ändamålet disponeras sålunda sammanlagt 17 000 000 kronor, varav 1 500 000 kronor avsetts för bidrag till yttre rationalisering och 15 500 000 kronor för bidrag till inre rationalisering m. m. Enligt lantbruksstyrelsens beräkningar bör till dessa båda ändamål under nästa budgetår stå till förfogande 1 500 000 respektive 15 000 000 kronor, vilket innebär en med 500 000 kronor minskad bidragsram. Häremot har jag icke något att erinra. Liksom under innevarande budgetår bör vidare Kungl. Maj:t, om

förhållandena föranleder därtill, äga rätt att jämka denna fördelning mellan yttre och inre rationalisering. Jag tillstyrker också, att av de medel, som beräknas till verksamheten för inre rationalisering, ett belopp av 5 000 kronor skall få disponeras till länsstyrelsernas kostnader för syneför rättningar enligt lagen den 30 juni 1947 (nr 288) om uppsikt å jordbruk.

För att täcka det medelsbehov, som föranledes av bidragsramen å 16 500 000 kronor, erfordras ett anslag av 14 000 000 kronor. Liksom lantbruksstyrelsen har jag därvid förutsatt, att vid utgången av innevarande budgetår skall av reserverade medel återstå en odisponerad behållning av 2 500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till jordbrukets rationalisering* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 14 000 000 kronor.

[128] 2. Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	300 000	74 636	1 225 364
1956/57 (statsliggaren s. 869) .....	300 000		
1957/58 (förslag) .....	300 000		

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med oförändrat belopp av 300 000 kronor. Till stöd för sin hemställan anför styrelsen i huvudsak följande.

Under punkten Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti har styrelsen beträffande behovet av lånegarantier för trädgårdsnäringens rationalisering hemställt om sådan ändring av kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 354) angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering, att jämväl större företag än nuvarande bestämmelser medger skall kunna erhålla statligt stöd. Bl. a. på grund härav anser styrelsen, att — oaktat den förhållandevis stora reservationen vid utgången av budgetåret 1955/56 å ifrågavarande anslag, 225 364 kronor, varav dock beviljade men icke lyftade avskrivningslån och bidrag uppgick till ett sammanlagt belopp av 93 144 kronor — anslaget med hänsyn till antalet ineliggande, ej avgjorda ansökningar och i avvaktan på ytterligare erfarenhet rörande den omfattning, stödverksamheten kan komma att få, bör uppföras med oförändrat belopp.

*Departementschefen*

Anslaget torde böra uppföras med oförändrat belopp av 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till trädgårdsnäringens rationalisering* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

<sup>1</sup> Härav disponibel behållning 132 220 kronor.

## [129] 3. Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	100 000	575 309
1956/57 (statsliggaren s. 870) .....	200 000	
1957/58 (förslag) .....	200 000	

Under innevarande budgetår må statlig kreditgaranti beviljas för lån avseende jordbrukets yttre rationalisering intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån till jordbrukets inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor, för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av 20 000 000 kronor samt för driftslån intill ett belopp av 6 000 000 kronor. Om förhållandena ger anledning därtill, äger Kungl. Maj:t medge jämkning i denna fördelning. Lånegaranti må vidare beviljas dels för uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 4 000 000 kronor, dels till trädgårdsnäringens rationalisering intill ett belopp av 2 000 000 kronor.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget med hänsyn till lånegarantiverksamhetens nuvarande omfattning för nästa budgetår skall uppföras med ett till 400 000 kronor höjt belopp. Styrelsen föreslår, att statlig kreditgaranti under budgetåret 1957/58 skall få beviljas för lån avseende yttre rationalisering intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån avseende inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor, för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av 20 000 000 kronor samt för driftslån intill ett belopp av 6 000 000 kronor med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, medge jämkning i denna fördelning. Vidare föreslår styrelsen, att statlig kreditgaranti skall få lämnas för lån till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 6 000 000 kronor samt för lån till trädgårdsnäringens rationalisering intill ett belopp av 2 000 000 kronor.

I fråga om anslaget anför styrelsen följande.

De statliga garantiåtagandena föranledde under de första verksamhetsåren givetvis endast relativt små utgifter för statsverket. Under budgetåren 1948/49—1953/54 uppgick den sammanlagda nettoutgiften sålunda till endast cirka 176 000 kronor. Med ökande garantiåtaganden måste i viss mån ökade utgifter påräknas. Under budgetåren 1954/55 och 1955/56 har sålunda statens utgifter i anledning av garantiåtagandena uppgått till 134 921 respektive 575 309 kronor. Det bör här nämnas, att under det senaste budgetåret skördeskadorna torde ha förorsakat svårigheter för en del låntagare att fullgöra sina förbindelser. Styrelsen hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppföras med 400 000 kronor.

Angående beräkningen av de garantibelopp, som föreslagits för lån till yttre och inre rationalisering, anför styrelsen i huvudsak följande.

Under budgetåret 1955/56 har statlig garanti för lån till yttre och inre rationalisering lämnats till ett belopp av omkring 7 625 000 respektive 10 925 000 kronor, vilket innebär en minskning från föregående budgetår med i runt tal 175 000 respektive 1 875 000 kronor. Efterfrågan på lånegaranti för yttre och inre rationalisering har emellertid varit större än vad

som framgår av de utnyttjade garantisummorna. Kreditrestriktionerna har nämligen medfört, att åtskilliga ansökningar om garanti icke fullföljts utan återkallats i slutet av budgetåret. Med hänsyn till behovet av lånegaranti för nu ifrågakarande ändamål bör de tillåtna lånegarantibeloppen även för nästa budgetår bestämmas till 10 000 000 kronor för lån avseende yttre rationalisering och 15 000 000 kronor för lån avseende inre rationalisering.

Beträffande de föreslagna garantibeloppen för jordbruksegnahemslån och driftslån anför styrelsen följande.

Vad beträffar jordbruksegnahemslånen har riksdagen för innevarande budgetår medgivit, att statlig garanti för ändamålet må beviljas utill ett belopp av 20 000 000 kronor. Detta maximibelopp har alltsedan budgetåret 1952/53 varit oförändrat. I fråga om driftslånen har ramen för innevarande budgetår bestämts till samma belopp, som gällde nästföregående år, nämligen 6 000 000 kronor. Efterfrågan på jordbruksegnahemslån och driftslån har emellertid under de sista budgetåren icke kunnat tillgodoses inom sagda ramar. För rationaliseringslån avsedda garantibelopp har därför enligt vederbörligt medgivande av Kungl. Maj:t delvis fått utnyttjas även till lånegarantier för jordbruksegnahemslån och driftslån. Sålunda har under budgetåret 1955/56 lånegarantier beviljats till jordbruksegnahemslån med 22 161 220 kronor och till driftslån med 6 090 080 kronor. Om hänsyn endast skulle tagas till efterfrågan på lånegarantier för nu nämnda ändamål, skulle en betydande höjning av garantiramarna kunna anses motiverad. Emellertid torde av flera skäl en viss återhållsamhet vid lånegarantigivningen och även en skärpt prövning av de sökandes kvalifikationer vara påkallad. Vad sistnämnda fråga angår framhåller styrelsen, att av de i det föregående angivna förlusterna, som uppstått till följd av de statliga garantiåtagandena, den avgjort övervägande delen hänför sig till garantiåtaganden för jordbruksegnahemslån och driftslån, d. v. s. till den statliga jordbruksegnahemsverksamheten. Detta förhållande torde få ses i samband med den betydande utvidgning av det statliga risktagandet på detta område, som skedde i samband med införandet av de nu gällande reglerna på området. Dessa innebär nämligen bl. a., att möjlighet skapats att lämna lånegaranti för så höga belopp, att samtliga kostnader för förvärv och iståndsättande av ett jordbruk skall kunna täckas, och att därjämte under vissa förutsättningar lånegaranti kan beviljas för inköp av för driften erforderliga inventarier. I förhållande till tidigare gällande bestämmelser på området innebär de nya bestämmelserna bl. a. den ändringen, att den övre belåningsgränsen för fastigheter höjdes från 90 till 100 procent av det uppskattade värdet och att dessutom möjlighet till lånegaranti för inköp av inventarier infördes. Det är självfallet, att en lånegarantigivning av denna typ, där även helt obemedlade skall kunna erhålla stöd för igångsättande av jordbruksföretag, måste innebära risker för det allmänna. Detta förutsågs även vid införandet av de nya bestämmelserna men det betonades samtidigt, att faran för förluster icke behövde överdrivas, förutsatt att man bedrev en försiktig lånepolitik, därvid framför allt en ingående granskning borde ske av lånesökandens personliga förutsättningar att genomföra de med lånet avsedda företagen. De förluster, som uppstått under de gångna åren, torde även i och för sig kunna betecknas som små i förhållande till de totala belopp, lånegarantierna omfattat. Det må erinras om att sammanlagda summan av de under tiden 1 juli 1948—1 juli 1956 beviljade garantierna för jordbruksegnahemslån och driftslån uppgår till i runt tal 215 268 000 kronor. Till det i och för sig gynnsamma resultatet torde dock bl. a. ha bidragit den steg-

ring av fastighetspriserna, som successivt ägt rum under större delen av nyssnämnda period och som bidragit till att förluster uteblivit eller kunnat hållas vid en mycket begränsad nivå även i sådana fall, då vederbörande icke kunnat genomföra det påbörjade företaget utan måst lämna sitt jordbruk. Man får sålunda icke av de siffror, som anförts angående förlusterna på garantiåtaganden under de gångna åren, draga den slutsatsen, att förlusterna även i fortsättningen kommer att hålla sig vid samma nivå som hittills. Sedan priserna på jordbruksfastigheter under de senaste åren visat en tendens att stagnera eller t. o. m. sjunka, torde man tvärtom ha anledning räkna med att förlustriskerna kommer att öka. Även det nya prissättningsystem för jordbruksprodukter, som tillämpas fr. o. m. den 1 september 1956, kommer givetvis att medföra ökade risker, vilka kan bli särskilt besvärande för de jordbrukare, som har svag ekonomisk ställning och därför har svårt att bära de förluster, som prisfall under vissa perioder kan medföra.

Nämnda förhållanden har givit styrelsen anledning att överväga, om en skärpning av nu gällande bestämmelser för beviljande av lånegaranti för jordbruksegnahemslån och driftslån kan anses påkallad. Styrelsen har dock stannat för den uppfattningen, att någon sådan ändring ej bör ske nu. Det måste nämligen enligt styrelsens åsikt alltjämt anses önskvärt, att dugande personer — även om de endast har obetydliga egna tillgångar — skall kunna erhålla det stöd från det allmännas sida för att etablera sig som självständiga jordbrukare, vilket nu gällande bestämmelser ger möjlighet till. Däremot synes läget för dagen och vad som kan förutses för den närmaste framtiden ge anledning till ökad försiktighet vid behandlingen av ansökningar om lånegaranti för jordbruksegnahemslån och driftslån på så sätt, att man vid prövningen av sökandenas personliga kvalifikationer samt förutsättningar att genomföra det åsyftade företaget och att därunder göra rätt för sig måste beakta de ökade svårigheter, som nu måste anses föreligga för den, som med ringa eller intet eget kapital vill börja verksamhet såsom egen jordbrukare. Vad särskilt angår kravet på ekonomisk förtänksamhet synes det vid denna prövning rimligen kunna fordras, att den, som under sin tidigare verksamhet haft möjlighet att lägga undan ett mindre eget kapital till grundplåt vid startandet av verksamhet som egen företagare, också skall ha gjort detta. Vad angår belåningsvärdet å jordbruksfastighet vid beviljande av jordbruksegnahemslån synes det vidare vara anledning att, särskilt mot bakgrunden av den senaste tidens utveckling å fastighetsmarknaden noga beakta vad som i förarbetena till nu gällande bestämmelser uttalats om att detta värde, vilket skall motsvara det uppskattade bruksvärdet, bör beräknas försiktigt. Styrelsen anmäler, att den nyligen i cirkulärskrivelse till samtliga lantbruksnämnder utvecklat de synpunkter, som nu angivits.

Med utgångspunkt från det anförda har styrelsen funnit sig böra föreslå, att lånegarantiramarna för jordbruksegnahemslån och driftslån för nästa budgetår skall bestämmas till 20 000 000 respektive 6 000 000 kronor.

Styrelsen anmäler i detta sammanhang frågan om räntan å vissa lån från den förutvarande egnahemslånefonden m. m. samt anför härom.

1956 års riksdag (IX ht 1956, p. 135, s. 305) medgav, dels att årliga räntan å den stående delen av sådana lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringsskyldighet inträtt, finge för år 1957 nedsättas till 3,6 procent, dels att i avseende å köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å

äbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts från kronoegendom, räntan finge, i den mån köpeskillingen förräntades enligt enahanda grunder, som gällt eller gällde för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under år 1957 utgå efter 3,6 procent.

Motsvarande medgivande torde enligt styrelsen nu böra inhämtas av riksdagen beträffande år 1958.

I fråga om beräkningen av det för lån till uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål erforderliga garantibeloppet framhåller styrelsen i huvudsak följande.

Den för budgetåret 1955/56 medgivna ramen för lånegaranti till lagerhus har helt utnyttjats, och av den för budgetåret 1956/57 medgivna ramen å 4 000 000 kronor har redan ett belopp av 775 000 kronor disponerats. Ansökningar har vidare inkommit avseende anläggningar, som skall färdigställas under innevarande budgetår, till en beräknad sammanlagd anläggningskostnad av 3 531 000 kronor. Därjämte har ansökningar aviserats för ytterligare anläggningar till en kostnad av 2 825 000 kronor. För budgetåret 1957/58 har genom en av Svenska lantmännens riksförbund bland till förbundet anslutna föreningar i juli månad 1956 företagen undersökning aviserats ansökningar avseende lagerhus för en anläggningskostnad av 9 600 000 kronor. Då statlig lånegaranti — med hänsyn till att sådan garanti icke må beviljas för bottenlån — beräknas omfatta ca 35 procent av anläggningskostnaden, kan behovet av statlig garanti för tiden intill den 1 juli 1958 beräknas till (35 procent av 3 531 000 + 2 825 000 + 9 600 000 =) i runt tal 5 900 000 kronor. Härutöver föreligger, enligt vad styrelsen erfarit, planer på att snarast uppföra ett större fruktlagerhus i Kivik. Dessutom finnes enligt styrelsens mening skäl att förvänta ytterligare ansökningar om lånegaranti avseende potatislagerhus. För att kunna tillgodose sistnämnda och eventuellt andra tillkommande behov av lånegaranti — såsom för uppförande av grästorkar, för anskaffande av torkar och rensningsmaskiner för spannmål samt för anläggningar för industriell bearbetning av frukt eller köksväxter m. m. — anser styrelsen, att det belopp, intill vilket garanti må beviljas, icke bör sättas för lågt. På grund av vad sålunda anförts föreslår styrelsen, att ramen för statlig lånegaranti för ifrågavarande ändamål under budgetåret 1957/58 skall fastställas till 6 000 000 kronor.

Vad därefter angår frågan om statlig kreditgaranti för lån avseende trädgårdsnäringsens rationalisering anför styrelsen följande rörande erfarenheterna av den verksamhet med utlämnande av lånegaranti och bidrag på nu nämnda område, som hittills bedrivits med stöd av riksdagens år 1955 fattade beslut.

Enligt riksdagens beslut år 1955 skulle för budgetåret 1955/56 få beviljas lånegaranti för rationaliseringslån intill ett belopp av 2 000 000 kronor samt bidrag intill ett belopp av 300 000 kronor. Under budgetåret inkom sammanlagt 180 ansökningar om lånegaranti eller bidrag. Av dessa har 82 bifallits, medan 20 avslagits och 16 avvisats eller återtagits, då de gällt ändamål, till vilket statligt stöd icke kunnat utgå. Sammanlagt har lånegaranti beviljats för ett belopp av omkring 690 000 kronor och bidrag å tillsammans omkring 170 000 kronor. Återstående vid budgetårets utgång inneliggande ansökningar, vilka ännu icke avgjorts, avser rationaliseringsåtgärder för en sammanlagd beräknad kostnad av ca 700 000 kronor. Balansen beror huvudsakligen på att utredningen hos de lokala organen icke hunnit slutföras vid budgetårets utgång.

Beträffande efterfrågan på och behovet av lånegaranti och bidrag anför styrelsen därefter i huvudsak följande.

Man kan ej enbart av siffrorna från det första verksamhetsåret draga några säkra slutsatser rörande behovet på längre sikt eller rörande den lämpligaste utformningen av stödåtgärderna. Av naturliga skäl har verksamheten ej omedelbart kommit i gång i full omfattning, och restriktionerna på kreditmarknaden har vidare otvivelaktigt verkat återhållande på ansökningarna om lånegaranti. Det är emellertid styrelsens bestämda uppfattning, att de stödformer, som tillskapats genom riksdagsbeslutet år 1955, kommer att visa sig vara av betydande värde för rationaliseringen inom trädgårdsnäringen.

I ett avseende har emellertid erfarenheterna under det gångna året varit sådana, att styrelsen redan nu föreslår en viss jämkning i gällande bestämmelser beträffande kretsen av de företagare, som kan erhålla lånegaranti och bidrag. Enligt det förslag, som styrelsen år 1955 avgav, borde gränsen uppåt i fråga om stödberättigade företag dragas så, att lånegaranti och bidrag normalt skulle kunna lämnas företag med högst två årsanställda arbetare utöver brukaren eller driftsledaren. I enlighet med vad som förordades i propositionen och av riksdagens jordbruksutskott ändrades emellertid detta så, att det statliga stödet nu i princip är begränsat till företag med — förutom brukaren och tillfällig arbetskraft — ej mer än en helårsanställd arbetare. Härifrån har dock det undantaget gjorts, att möjlighet finnes att undantagsvis, därest särskilda omständigheter föreligger, lämna stöd även till företag, som är något större än vad nyss nämnts. Den sålunda beslutade begränsningen har emellertid medfört, att ett flertal företag av mindre omfattning uteslutits från möjligheterna att erhålla lånegaranti och bidrag till rationaliseringsåtgärder. Bland företag, som normalt har två helårsanställda arbetare, finnes nämligen många, som f. n. kämpar med ekonomiska svårigheter och som skulle erhålla en avsevärd förbättring av lönsamheten, därest de hade möjlighet att vidtaga erforderliga rationaliseringsåtgärder. Det är därför enligt styrelsens uppfattning i hög grad angeläget, att bestämmelserna ändras på sådant sätt, att företag inom denna grupp normalt — och ej som nu är fallet blott undantagsvis — skall kunna komma i åtnjutande av här ifrågasvarande statliga stöd. Styrelsen erinrar i detta sammanhang, att jordbruksutskottet i sitt utlåtande över propositionen 1955: 104 underströk önskvärdheten av att den av Kungl. Maj:t förordade undantagsbestämmelsen icke skulle tillämpas alltför snävt. Uttalandet ger visserligen möjlighet till viss uppmjukning av den nuvarande gränsen. Det behov av stöd, som föreligger inom denna kategori, är emellertid så stort, att det synes riktigare, att gränsen drages så, att stöd normalt får utgå även till företag med, förutom brukare och tillfällig arbetskraft, två helårsanställda.

Styrelsen föreslår därför, att 5 § andra stycket kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 354) angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering skall erhålla följande ändrade lydelse.

Garanti må beviljas endast om företaget ej är av större omfattning än att för driften, förutom brukaren och tillfällig arbetskraft, erfordras allenast två helårsanställda arbetare.

Även om kretsen av stödberättigade företag utvidgas på sätt styrelsen nu förordat, finnes enligt styrelsens mening ej anledning att räkna med högre ram för ifrågasvarande garantilån än den, som nu gäller, eller 2 000 000 kronor.

*Departementschefen*

Såsom framgår av det anförda, har lantbruksstyrelsen föreslagit sådan ändring av bestämmelserna i kungörelsen den 3 juni 1955 (nr 354) angående statligt stöd till trädgårdsnäringens rationalisering, att lånegaranti och bidrag normalt skall utgå även till företag med, förutom brukare och tillfällig arbetskraft, två helårsanställda arbetare mot f. n. endast en helårsanställd arbetare. Denna fråga är jag icke beredd att upptaga till prövning. Jag torde emellertid i detta sammanhang få erinra om att jag under punkten Bidrag till jordbrukets rationalisering (s. 340) förordat vissa ändringar av 20 och 21 §§ nyssnämnda kungörelse, berörande kraven på säkerhet och grunderna för avskrivning av såsom avskrivningslån beviljade statsbidrag till trädgårdsnäringens rationalisering.

I fråga om kreditgarantiens omfattning föreslår lantbruksstyrelsen oförändrad ram, såvitt angår lån för yttre och inre rationalisering samt trädgårdsnäringens rationalisering ävensom för jordbruksegnahemslån m. m. och driftslån. Häremot har jag icke något att erinra. Beträffande lagerhuslån m. m. föreslås en ökning med 2 000 000 kronor till 6 000 000 kronor. Enligt min mening bör emellertid jämväl beträffande denna låneform det för innevarande budgetår fastställda maximibeloppet bibehållas oförändrat under nästa budgetår. I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår bör Kungl. Maj:t äga befogenhet att, om förhållandena ger anledning därtill, medge jämkning i fördelningen av maximibeloppen beträffande lån för yttre och inre rationalisering, jordbruksegnahemslån och driftslån.

Vad därefter angår anslagsfrågan har lantbruksstyrelsen föreslagit en uppräknig med 200 000 kronor till 400 000 kronor på grund av bl. a. den ökning av kostnaderna, som skett under sistlidna budgetår. Med hänsyn framför allt till den hittillsvarande ojämna belastningen å anslaget och ovissheten i fråga om den kommande medelsförbrukningen bör emellertid enligt min mening anslaget även för nästa budgetår upptagas med 200 000 kronor.

Slutligen har lantbruksstyrelsen föreslagit, att riksdagens medgivande skall inhämtas, att även beträffande år 1958 räntan å vissa lån från den förutvarande egnahemslånefonden m. m. må nedsättas på sätt skett beträffande år 1957. Häremot har jag intet att erinra. Därest riksdagen bifaller detta förslag, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda de författningsbestämmelser, som därvid blir erforderliga.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor

b) medgiva, att under budgetåret 1957/58 statlig kreditgaranti må beviljas, *dels* för lån avseende yttre rationalisering

intill ett belopp av 10 000 000 kronor, för lån till inre rationalisering intill ett belopp av 15 000 000 kronor, för jordbruksegnahemslån m. m. intill ett belopp av 20 000 000 kronor och för driftslån intill ett belopp av 6 000 000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att, om förhållandena skulle ge anledning därtill, medgiva jämkning i sagda fördelning, *dels* för lån avseende uppförande av lagerhus m. m. för jordbruksändamål intill ett belopp av 4 000 000 kronor, *dels* för lån avseende trädgårdsnäringsens rationalisering intill ett belopp av 2 000 000 kronor

c) medgiva, att den årliga räntan å den stående delen av lån från egnahemslånefonden, som beviljats efter ingången av år 1920 men före den 1 juli 1940 och för vilka amorteringssskyldighet inträtt, må för år 1958 nedsättas till 3,6 procent

d) medgiva, att i avseende å köpeskilling för sådan jordbrukslägenhet eller byggnad å åbolägenhet, som år 1920 eller senare år försålts från kronoegendom, räntan må, i den mån köpeskillingen förräntas enligt enahanda grunder, som gällt eller gäller för den stående delen av före den 1 juli 1940 beviljat egnahemslån för jordbrukslägenheter, under år 1958 utgå efter 3,6 procent.

[130] 4. Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	220 000	217 788
1956/57 (statsliggaren s. 870) .....	210 000	
1957/58 (förslag) .....	200 000	

*Fullmäktige i riksbanken* (skr. 27/9 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett till 200 000 kronor sänkt belopp. Med utgångspunkt från att antalet lån vid utgången av år 1957 kommer att utgöra 57 000 samt att gottgörelse skall utgå med oförändrat belopp per förvaltad lån, beräknas ersättningen till riksbanken för budgetåret 1957/58 till  $(57\,000 \times 3:50 =) 200\,000$  kronor.

#### *Departementschefen*

Jag har icke något att erinra mot fullmäktiges beräkning av anslaget. Med hänsyn härtill hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefonder m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[131] 5. Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	5 000	3 579
1956/57 (statsliggaren s. 870) .....	5 000	
1957/58 (förslag) .....	5 000	

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 5 000 kronor.

*Departementschefen*

I enlighet med lantbruksstyrelsens förslag torde anslaget böra uppföras med oförändrat belopp av 5 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 5 000 kronor.

[132] 6. Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	3 300 000	2 774 924
1956/57 (statsliggaren s. 870) .....	3 300 000	
1957/58 (förslag) .....	3 300 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget har 1 500 000 kronor ställts till lantbruksstyrelsens och 1 800 000 kronor till domänstyrelsens förfogande.

**Y r k a n d e n.** *Lantbruksstyrelsen* och *domänstyrelsen* hemställer i skrivelser den 28 augusti och 3 september 1956, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med oförändrat belopp av (1 500 000 + 1 800 000 =) 3 300 000 kronor. Av det utav lantbruksstyrelsen äskade beloppet avses i runt tal 125 000 kronor till avträdesersättningar, flyttningsbidrag, skatter m. m. Domänstyrelsen har för samma ändamål beräknat 300 000 kronor.

**M o t i v.** Till stöd för sin framställning anför *lantbruksstyrelsen* i huvudsak följande.

Vid behandlingen av förevarande anslag vid 1955 års riksdag underströk jordbruksutskottet i sitt utlåtande nr 9 angelägenheten av att främst av sociala motiv ytterligare påskynda upprustningen av de med anslaget avsedda kronolägenheterna, samt uttalade, att utskottet räknade med att lantbruksstyrelsen skulle komma att framlägga förslag angående den för ändamålet

erforderliga ökningen av anslaget. Vidare borde enligt utskottet bl. a. övervägas, om en ökad decentralisering till lantbruksnämnderna av beslutanderätten i hithörande ärenden kunde genomföras i syfte att effektivisera verksamheten. I sina anslagsäskanden till 1956 års riksdag framlade lantbruksstyrelsen med stöd av verkställda utredningar förslag i ämnet, därvid förordades en årlig medelsanvisning till ändamålet av 2 000 000 kronor under tre år fr. o. m. budgetåret 1956/57. Den föreslagna ökningen av medelsanvisningen — 500 000 kronor per år — skulle enligt lantbruksstyrelsens beräkningar göra det möjligt att slutföra utrustningen av samtliga de under lantbruksorganisationens förvaltning stående lägenheter, som avses med anslaget, inom tre år räknat fr. o. m. den 1 juli 1956. Med dittillsvarande anslag och takt beräknade lantbruksstyrelsen, att utrustningen i Västerbottens och Norrbottens län skulle draga ytterligare drygt tre år respektive ungefär fyra år. Vidare hade lantbruksstyrelsen i skrivelser den 22 och 31 oktober 1955 till Kungl. Maj:t dels avgivit förslag till ändring av kungörelsen den 20 juni 1947 (nr 267) angående upplåtelse av norrländska fjällägenheter, m. m. samt kungörelsen den 2 juni 1950 (nr 339) med vissa bestämmelser rörande äldre kronolägenheter ävensom till andra åtgärder, dels ock lämnat en redogörelse för vissa från turismens och friluftslivets organisationer inhämtade synpunkter på hithörande lägenheters betydelse för organisationernas verksamhet.

I 1956 års statsverksproposition förklarade föredragande departementschefen, att han med hänsyn bl. a. till den återhållsamhet beträffande statsutgifterna, som borde iakttagas, icke var beredd att framlägga något förslag om ökning av ifrågavarande anslag. Vidare hade departementschefen — på grund av att de utav lantbruksstyrelsen framlagda förslagen i övrigt berörande ifrågavarande lägenheter var föremål för remissförfarande — icke heller kunnat upptaga dessa till behandling.

I sitt av 1956 års riksdag godkända utlåtande nr 16 anförde jordbruksutskottet bl. a., att utskottet kommit till den uppfattningen, att frågan om den framtida dispositionen av vissa grupper av de berörda lägenheterna borde tagas under förnyat övervägande, innan ställning togs till spörsmålet om vidare utrustning av lägenheterna. Med hänsyn till vad utskottet sålunda framhållit biträdde utskottet Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet för budgetåret 1956/57. För ändamålet anvisades alltså ett oförändrat belopp av 1 500 000 kronor. I brev den 11 maj 1956 anbefalldes Kungl. Maj:t lantbruksstyrelsen att i samråd med domänstyrelsen — med beaktande av vad utskottet anfört i förutberörda utlåtande — företaga den förordade översynen rörande dispositionen av ifrågavarande kronolägenheter.

Det program och den kostnadsram, som lantbruksstyrelsen förra året framlade på riksdagens begäran, synes lantbruksstyrelsen alltjämt erbjuda en lämplig lösning av frågan om en påskyndad utrustning av hithörande kronolägenheter. Efter den behandling ämnet rönt vid 1956 års riksdag och med hänsyn till den nyorientering, som jordbruksutskottet givit sin anslutning till genom sina rekommendationer beträffande den fortsatta dispositionen av lägenheterna — d. v. s. en ifrågasatt uppmuntran av friköp i vissa fall samt eventuell överföring av en del lägenheter till domänverkets förvaltning — anser sig emellertid lantbruksstyrelsen icke böra för nästkommande budgetår föreslå sådan ökning av medelsanvisningen för verksamheten, att utrustningen av lägenheternas byggnader kan forceras i den takt, som av sociala motiv eljest fortfarande är påkallad och som skulle förutsätta en höjning av den nuvarande anslagstilldelningen å 1 500 000 kronor. Den lantbruksstyrelsen i anledning av jordbruksutskottets uttalanden nu anbefallda översynen av lägenhetsbeståndet torde icke

kunna genomföras å sådan tid, att resultatet därav kan framläggas för 1957 års riksdag. Under anförda förhållanden torde verksamheten under nästkommande budgetår böra beräknas skola bedrivas i oförändrad omfattning. Detta torde innebära, att den del av anslaget, som åtgår till avträdesersättningar, flyttningsbidrag, skatter m. m., liksom inflytande medel i form av arrendeavgifter, brandriskpremier m. m. — för löpande budgetår beräknade till 175 000 kronor respektive 50 000 kronor — bör uppskattas till i huvudsak oförändrade belopp. För bestridande av andra utgifter för verksamheten än de, som avser rena byggnadskostnader, kan medelsåtgången för nästa år sålunda beräknas till i runt tal 125 000 kronor.

Domänstyrelsen erinrar om att i statförslaget för budgetåret 1954/55 redogörelse lämnades för resultatet av den utredning, som domänstyrelsen på Kungl. Maj:ts uppdrag verkställt angående åtgärder för lösning av byggnadsfrågorna inom ifrågavarande verksamhet. Domänstyrelsen hänvisar till denna redogörelse, vilken återgivits i IX ht 1954 s. 263.

Till stöd för sitt anslagsäskande anför domänstyrelsen vidare.

Vid beräkningen av det äskade beloppet å 1 800 000 kronor har domänstyrelsen utgått från en saneringstid i fråga om byggnaderna av tio år, räknat fr. o. m. budgetåret 1954/55, samt med hänsyn härtill upptagit 1 200 000 kronor för byggnadshjälp och utlämnat virke. I övrigt har domänstyrelsen beräknat 90 000 kronor till bidrag till jord- och betesförbättring, 90 000 kronor till bidrag till vattenförsörjning, 40 000 kronor till vissa övriga bidrag, 20 000 kronor till kostnader för diken och vägar, 20 000 kronor till byggnadssakkunnig hjälp, 40 000 kronor till skatter samt 300 000 kronor till avträdesersättningar, flyttningsbidrag och bidrag vid inlösen av kronolägenheter.

#### Departementschefen

Mot styrelsernas anslagsberäkningar för nästa budgetår har jag icke något att erinra. Medelsanvisning torde sålunda böra ske med oförändrade belopp av 1 500 000 kronor till lantbruksstyrelsen och 1 800 000 kronor till domänstyrelsen. I likhet med vad nu gäller torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att sedermera fastställa ram för verksamheten ävensom att vid behov medge höjning av denna.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med 3 300 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa kronolägenheter m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 300 000 kronor.

#### [133] 7. Betesförsök i Norrland

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	30 000	34 885	20 576
1956/57 (statsliggaren s. 872) .....	18 500		
1957/58 (förslag) .....	35 000		

Från förevarande anslag, vilket upptagits i riksstaten första gången för budgetåret 1949/50, bestrides kostnaderna för viss försöksverksamhet rörande förbättring av betesskötseln i Norrland. Enligt den av statsmakterna godkända planen för verksamheten, vilken stått under statens jordbruksförsöks ledning, skulle densamma bedrivas under en period av fem år. Verksamheten skall enligt beslut år 1954 pågå under ytterligare någon tid. För verksamheten har tillsatts en rådgivande nämnd, bestående av överinspektören för lantbrukets försöksväsen, två representanter för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök samt en representant för envar av lantbruksstyrelsen, domänstyrelsen och skogsstyrelsen.

*Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall höjas med 16 500 kronor till 35 000 kronor. För innevarande budgetår har medelsbehovet beräknats till 33 500 kronor, varav emellertid 15 000 kronor förutsatts skola täckas av den å anslaget uppkomna reservationen. Behovet av medel för verksamheten har av högskolestyrelsen med hänsyn till lönehöjningarna fr. o. m. den 1 januari 1956 beräknats stiga med 1 500 kronor till 35 000 kronor.

#### *Departementschefen*

Högskolestyrelsens framställning, att medelsbehovet under förevarande anslag för budgetåret 1957/58 med hänsyn till lönehöjningarna fr. o. m. den 1 januari 1956 skall beräknas till ett med 1 500 kronor höjt belopp, kan jag tillstyrka. Med hänsyn härtill samt till att under innevarande år av medelsbehovet 15 000 kronor täckes av reserverade medel och någon nämnvärd reservation icke kan beräknas föreligga vid ingången av budgetåret 1957/58, bör anslaget för nästa budgetår uppräknas med (1 500 + 15 000 =) 16 500 kronor till 35 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj: t måtte föreslå riksdagen

att till *Betesförsök i Norrland* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 35 000 kronor.

#### [134] 8. Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag

	Högsta bi- dragssumma	Anslag	Nettoutgift
1953/54 .....	3 000 000	4 000 000	3 843 982
1954/55 .....	4 000 000	4 000 000	3 018 319
1955/56 .....	4 000 000	4 500 000	3 398 845
1956/57 (statsliggaren s. 873) ...	3 500 000	4 000 000	
1957/58 (förslag) .....	3 000 000	3 500 000	

Från förevarande anslag beviljas statsbidrag huvudsakligen till utförande av sådana torrlägningsföretag för jordbruksändamål, vilka berör ett flertal fastigheter eller är av mera komplicerad natur. För varje budgetår

fastställas en kostnadsram, utöver vilken statsbidrag ej må beviljas. Anslaget uppföres å riksstaten med det belopp, som på grundval av redan fattade respektive förutsedda bidragsbeslut beräknas motsvara de faktiska bidragsutbetalningarna under budgetåret. För innevarande budgetår gäller, att bidrag må beviljas intill ett sammanlagt belopp av högst 3 500 000 kronor. Anslaget är däremot uppfört med 4 000 000 kronor.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 4 000 000 kronor samt att bidragstilldelningen från anslaget skall bestämmas till högst 3 000 000 kronor med bemyndigande för Kungl. Maj:t att medge, att därutöver må tagas i anspråk jämväl eventuellt outnyttjad del av den för budgetåret 1956/57 anvisade bidragsramen. Styrelsen anhåller vidare, att inom ramen för medgiven bidragstilldelning och efter Kungl. Maj:ts bestämmande dels ett belopp av 100 000 kronor skall få disponeras för bidrag till vissa undersökningar rörande äldre torrlägningsföretag samt för åtgärder, ägnade att gagna torrlägningsverksamheten i dess helhet, dels erforderliga medel skall utgå till bestridande av kostnaderna för pågående utredning rörande torrläggning av vissa marker vid Hjälmarens och i Kvismaredalen.

Såsom motivering för sin framställning angående medelsanvisningen och bidragsramen för nästa budgetår anför lantbruksstyrelsen i huvudsak följande.

Under budgetåret 1955/56 har bidrag beviljats till torrlägningsföretag med sammanlagt 2 828 280 kronor. I detta belopp ingår ytterligare bidrag till redan statsunderstödda torrlägningsföretag med 134 210 kronor. Den under budgetåret 1955/56 medgivna högsta bidragssumman har sålunda icke i sin helhet kunnat tagas i anspråk. Vid ingången av innevarande budgetår fanns hos styrelsen ineliggande ansökningar om bidrag till fyra torrlägningsföretag, vilka icke tidigare erhållit bidrag och beträffande vilka den förebragta utredningen måste kompletteras, innan beslut i bidragsfrågan kunde ske. Dessa ansökningar representerar ett av lantbruksnämnderna tillstyrkt bidragsbelopp å sammanlagt omkring 138 000 kronor. Under budgetåret 1956/57 beräknas till styrelsen inkomma nya ansökningar om bidrag till ett sammanlagt belopp av omkring 3 000 000 kronor. Styrelsen har emellertid anledning räkna med att bidragsansökningar avseende några större förslag till torrlägningsföretag, vilka under en följd av år varit under utredning, kan inkomma under innevarande budgetår, i vilket fall det nyss angivna bidragsbeloppet kan komma att överskridas. Någon närmare uppskattning torde vara svår att nu göra.

Styrelsen anmäler därjämte, att under budgetåret 1955/56 indragits medel till ett belopp av 490 477 kronor. Motsvarande tal för budgetåren 1949/50, 1950/51, 1951/52, 1952/53, 1953/54 och 1954/55 är respektive 480 000, 517 000, 755 000, 1 478 000, 629 440 och 977 880 kronor.

Angående storleken och dispositionen av beloppet för bidrag till undersökningar rörande äldre torrlägningsföretag samt till åtgärder, ägnade att gagna torrlägningsverksamheten i dess helhet, anför lantbruksstyrelsen bl. a. följande.

Enligt kungörelsen 1939: 433 kan statsbidrag utgå till förrättningskostnader för planläggning av vissa torrlägningsföretag. Dessa bestämmelser

gäller dock endast för torrlägningsföretag, som är avsedda att komma till utförande såsom beredskapsarbete. Under nu rådande förhållanden på arbetsmarknaden kommer bidrag enligt sagda bestämmelser i fråga endast i undantagsfall och i huvudsak blott då ytterligare medel erfordras för fullföljande av förrättningar, till vilka sådant bidrag tidigare beviljats. Emellertid föreligger f. n. behov av planläggning av en del torrlägningsföretag av allmän betydelse för jordbrukets rationalisering och av sådan omfattning, att intressenterna med hänsyn till de därmed förenade undersökningskostnaderna näppeligen vågar ställa sig som sökande till förrättning, som avser företagets planläggning. Bland aktuella större torrlägningsuppgifter kan styrelsen nämna företag avseende reglering av Tidån jämte sjön Östen i Skaraborgs län samt torrläggning av den s. k. Mosjöbotten i Örebro län. Med hänsyn till de aktuella uppgifterna torde det för nu nämnda ändamål avsedda beloppet, vilket under innevarande budgetår utgår med 100 000 kronor, böra upptagas till samma belopp för budgetåret 1957/58.

### *Departementschefen*

Vad angår den bidragsram för avdikningsanslaget, som bör fastställas för nästa budgetår, har lantbruksstyrelsen föreslagit ett med 500 000 kronor till 3 000 000 kronor sänkt belopp. Häremot har jag icke något att erinra. Styrelsens förslag att Kungl. Maj:t skall inhämta riksdagens bemyndigande att medgiva, att därutöver må tagas i anspråk jämväl eventuellt outnyttjad del av den för budgetåret 1956/57 anvisade bidragsramen, kan jag emellertid icke tillstyrka. För utbetalande av bidrag till torrlägningsföretag under budgetåret 1957/58 har lantbruksstyrelsen beräknat en summa av 4 000 000 kronor. Med hänsyn till bl. a. storleken av de under tidigare år beviljade bidragen samt takten i färdigställandet av torrlägningsföretagen är det emellertid enligt min mening tillfyllest att för utbetalande av bidrag upptaga endast 3 500 000 kronor. Förevarande anslag synes sålunda böra uppföras med sistnämnda belopp.

I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga att — inom ramen för den varje budgetår medgivna bidragstilldelningen — av ifrågakvarande anslag disponera 100 000 kronor för bidrag till vissa undersökningar rörande äldre torrlägningsföretag samt för åtgärder, ägnade att gagna torrlägningsverksamheten i dess helhet. Ur avdikningsanslaget torde även böra få utgå erforderliga medel till kostnaderna för pågående utredning rörande torrläggning av vissa marker vid Hjälmarén och i Kvismaredalen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1957/58 må beviljas statsbidrag från statens avdikningsanslag å tillhoppa 3 000 000 kronor

b) till *Grundförbättringar: Statens avdikningsanslag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 500 000 kronor.

[135] **Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag.** För ifrågavarande ändamål anvisades senast för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 100 000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning å anslaget har medel därefter icke anvisats. Bestämmelser rörande anslagets användning har meddelats i kungörelsen den 30 juni 1939 (nr 433; ändr. 1954: 192). Vid utgången av budgetåret 1955/56 fanns en reservation å anslaget av i runt tal 490 000 kronor, varav dock ett belopp av omkring 98 500 kronor disponerats för beviljade men ännu ej utbetalade bidrag.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att å anslaget förefintlig reservation skall få användas för avsett ändamål jämväl under budgetåret 1957/58. Styrelsen anför till stöd härför, att — trots att under budgetåret 1955/56 från anslaget beviljats bidrag till endast ytterligare ett företag med 6 980 kronor — under innevarande och nästa budgetår ett visst bidragsbehov likväl torde föreligga, huvudsakligen avseende redan påbörjade förrettningar. Då behållningen å anslaget torde vara tillräcklig för att tillgodose bidragsbehovet intill utgången av budgetåret 1957/58, finner styrelsen icke f. n. någon ytterligare medelsanvisning behövlig.

#### *Departementschefen*

Jag biträder lantbruksstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till **Grundförbättringar: Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag** må under budgetåret 1957/58 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

[136] **Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag.** För ifrågavarande ändamål anvisades senast för budgetåret 1947/48 ett reservationsanslag av 1 000 000 kronor. Med hänsyn till förefintlig behållning har medel därefter icke anvisats. Bestämmelser rörande anslagets användning har meddelats i kungörelsen den 12 april 1946 (nr 192; ändr. 1952: 696). Vid utgången av budgetåret 1955/56 fanns en reservation å anslaget av i runt tal 171 000 kronor, varav dock ett belopp av omkring 28 400 kronor disponerats för beviljade men ännu ej utbetalade bidrag.

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att å anslaget förefintlig reservation skall få användas för avsett ändamål jämväl under budgetåret 1957/58. Styrelsen anför till stöd härför, att bidrag beviljats till 14 företag med sammanlagt 45 440 kronor under budgetåret 1955/56. Hos styrelsen finnes f. n. inga icke avgjorda ansökningar om tilläggsbidrag. Med anledning av en år 1952 gjord ändring i grunderna för tilläggsbidrag kan emellertid visst bidragsbehov förväntas föreligga jämväl under budgetåret 1957/58. Då behållningen å anslaget torde vara tillräcklig för att tillgodose bidragsbehovet intill utgången av sistnämnda budgetår, finner styrelsen icke f. n. någon ytterligare medelsanvisning behövlig.

*Departementschefen*

Jag biträder lantbruksstyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att medgiva, att det å riksstaten för budgetåret 1947/48 anvisade reservationsanslaget till Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag må under budgetåret 1957/58 användas för det med anslaget avsedda ändamålet.

## [137] 9. Täckdikningsförsök m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	140 000	140 000	60 000
1956/57 (statsliggaren s. 873) .....	140 000		
1957/58 (förslag) .....	100 000		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avses 95 000 kronor till försöksverksamhet och forskning samt 45 000 kronor till avlöningskostnader.

I en av styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök med eget utlåtande överlämnad skrivelse den 10 augusti 1956 hemställer *täckdikningsförsöksnämnden*, att för försöksverksamheten på täckdikningens område för nästa budgetår skall anvisas ett anslag av 127 000 kronor. Nämnden föreslår vidare, att verksamheten skall inordnas i försöksverksamheten i övrigt på jordbrukets område och definitivt knytas till lantbrukshögskolans institution för agronomisk hydroteknik som en särskild avdelning för dräneringsförsök samt att nämnden skall ombildas till ett beredande organ med befogenhet att under högskolestyrelsen handlägga frågor rörande täckdikningsförsöksverksamheten. I anslutning härtill föreslås, att vid högskolans institution för agronomisk hydroteknik skall inrättas vissa för verksamheten erforderliga tjänster. Detta förslag har närmare behandlats i det föregående under lantbrukshögskolans avlöningsanslag (punkt 18). Angående beräkningen av det under förevarande anslag äskade beloppet anföres i huvudsak följande.

Till omkostnaderna för verksamheten har under tidigare år för de fasta försöken anslagits 28 500 kronor och för de lokala försöken 30 000 kronor. Till extra personal har ett belopp av 5 000 kronor upptagits samt för resor och expenser respektive 9 000 och 2 500 kronor. Dessa belopp har varit oförändrade sedan år 1947. Under tiden har emellertid avsevärda kostnadsökningar ägt rum. Nämnden har därför under senare år ansett sig nödsakad att begära en uppräknig av anslagsposterna med i genomsnitt 40 procent. Täckdikningsförsöken avser att lösa långsiktiga problem av mera allmänt intresse. Man uttalade därför i samband med igångsättandet av verksamheten, att försöken i sin helhet borde bekostas av statsmedel. Under denna förutsättning har också försöken utlagts i samarbete med hushållningssällskapen. Ett återställande av de ursprungliga anslagsbeloppens realvärde är

därför angeläget, om nämnden skall kunna fullfölja sina åtaganden i den pågående verksamheten. Nämnden får fördenskull förnya sin i 1953, 1954 och 1955 års anslagsäskanden begärda höjning av anslagsbeloppen. Omkostnaderna i samband med försöksverksamheten beräknas sålunda under budgetåret 1957/58 till 105 000 kronor, varav 39 900 kronor för de fasta och 42 000 kronor för de lokala försöken, 7 000 kronor till extra personal, 12 600 kronor till reseersättningar och 3 500 kronor till expenser. För nämnden, som föreslås skola ombildas till ett beredande och rådgivande organ under högskolestyrelsen, beräknas såsom under tidigare år ett belopp av 2 000 kronor. Enär det är av största vikt, att den parallellt med den direkta försöksverksamheten pågående forskningen kan fortgå i erforderlig omfattning, hemställer nämnden, att liksom under tidigare år ett belopp av 20 000 kronor för ifrågavarande ändamål ställes till lantbrukshögskolans förfogande under budgetåret 1957/58. Medelsbehovet för sistnämnda budgetår beräknas sålunda uppgå till 127 000 kronor.

*Styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök*, som tillstyrker den av nämnden gjorda framställningen, erinrar om att nämnden alltsedan den inrättades gjort framställningar liknande den förevarande, vilka tillstyrkts av styrelsen. Vidare framhålles nödvändigheten av att täckdikningsförsöksverksamheten, som är av bestående karaktär, erhåller en fastare organisation samt vikten av att den till nämnden knutna personalen beredes tryggare anställningsförhållanden.

#### *Departementschefen*

Såsom framgår av vad jag i det föregående anfört i samband med behandlingen av lantbrukshögskolans avlöningsanslag, anser jag mig icke heller i år kunna tillstyrka, att täckdikningsverksamheten skall inordnas i försöksverksamheten i övrigt på jordbrukets område. Den för täckdikningsförsöksverksamheten anställda personalen bör sålunda liksom hittills avlönas från förevarande anslag. För detta ändamål bör under anslaget beräknas ett oförändrat belopp av 45 000 kronor.

Till försöksverksamhet och forskning har för nästa budgetår föreslagits ett till 127 000 kronor höjt belopp. Icke heller detta förslag anser jag mig kunna tillstyrka. Enligt min mening torde för nämnda ändamål böra beräknas ett oförändrat belopp av 95 000 kronor.

Vid utgången av budgetåret 1955/56 fanns, liksom vid utgången av de närmast föregående budgetåren, en reservation å anslaget av 60 000 kronor. Av denna reservation torde ett belopp av 40 000 kronor få tagas i anspråk för att täcka medelsbehovet under budgetåret 1957/58.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1957/58 uppföras med (45 000 + 95 000 — 40 000 =) 100 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Täckdikningsförsök m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

## [138] 10. Arrendenämnder

	Anslag	Nettoutgift
1953/54 .....	25 000	19 591
1954/55 .....	10 000	20 801
1955/56 .....	15 000	25 144
1956/57 (statsliggaren s. 873) .....	20 000	
1957/58 (förslag) .....	20 000	

Ifrågavarande anslag torde med hänsyn till den hittillsvarande genomsnittliga medelsåtgången för år böra uppföras med ett oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrendenämnder* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

## [139] 11. Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	100	278
1956/57 (statsliggaren s. 873) .....	100	
1957/58 (förslag) .....	100	

Anslaget, som under en följd av år varit uppfört med ett formellt belopp av 100 kronor, synes för nästa budgetår böra uppföras med samma belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

## I. Fiskeriväsendet

### [140] 1. Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	929 500	1 057 518
1956/57 (statsliggaren s. 873) .....	1 201 300	
1957/58 (förslag) .....	1 290 000	

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget skall ökas med 163 150 kronor till 1 364 450 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
<i>Fiskeristyrelsen</i>	
1. 1 förste byråsekreterare i Ca 29 i st. för Ce 27 .....	2 088
2. 1 kassör i Ce 19 i st. för Ce 17 .....	1 020
3. 1 kansliskrivare i Ce 15 .....	10 944
4. 1 förste avdelningsingenjör i Cg 31 .....	23 988
5. 1 biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång	8 364
6. Löneklassförändringar .....	4 100
7. Uppräkning av posten till rörligt tillägg .....	23 000
<i>Sötvattenslaboratoriet</i>	
8. 1 laborator i Ce 31 .....	24 696
9. Löneklassförändringar .....	1 100
10. Uppräkning av posten till rörligt tillägg .....	4 600
<i>Havs fiskelaboratoriet</i>	
11. 1 laborator i Ce 33 i st. för Ce 31 .....	1 860
12. 1 kanslibitråde i Ca 11 .....	9 144
13. 2 tekniska biträden i Ce 8 .....	16 032
14. Uppflyttning av 1 tekniskt biträde vid hydrografiska avdelningen från Ce 8 till Ce 11 samt extraordinariesättning av 1 extra tekniskt biträde vid avdelningen .....	1 164
15. Uppräkning av arvode till en instrumentmakare .....	234
16. Arvodesreglering för hushållerskan vid hydrografiska avdelningen ..	912
17. Höjda arvoden för vissa observationer och mätningar .....	1 500
18. Löneklassförändringar .....	3 900
19. Uppräkning av posten till rörligt tillägg .....	9 300
<i>Undersöknings- och bevakningsfartygen</i>	
<i>S k a g e r a k</i>	
20. Sjtö tillägg till fartygets befälhavare .....	1 000
21. Löneklassförändringar .....	1 200

	Ökning
22. Uppräkning av kollektivavtalsposten .....	4 500
23. Uppräkning av posten till rörligt tillägg .....	4 800
<b>E y s t r a s a l t</b>	
24. Lönereglering för befälhavaren .....	2 304
25. Uppräkning av kollektivavtalsposten .....	1 400
	163 150

Vidare hemställer fiskeristyrelsen, därest nuvarande provisorium beträffande vattenvårdens organisation kommer att förlängas, om förstärkning av personalen vid *tillsynsavdelningen* med en kansliskrivare i lönegrad Ce 15 och en institutionsvaktmästare samt om uppflyttning av en byråinspektör från lönegrad Ce 27 till Ca 29, en byråinspektör från lönegrad Cg 27 till Ce 29, en assistent i lönegrad Ce 20 till förste assistent i lönegrad Ce 27, ett tekniskt biträde i reglerad befordringsgång till lönegrad Ce 8 och ett extra kontorsbiträde till kontorsbiträde i reglerad befordringsgång ävensom om extraordinariesättning av en byråinspektörstjänst i lönegrad Cg 27.

Fiskeristyrelsen hemställer därutöver — i anslutning till beslut av 1954 års riksdag — att *den fiskeritekniska avdelningen vid havsfiskelaboratoriet* skall nedläggas vid den nuvarande laboratorns avgång. Den vid avdelningen befintliga laboratorstjänsten bör därvid — efter uppflyttning i den sedvanliga lönegraden för laboratorer — omvandlas till en laboratorstjänst för planktonforskning. Avdelningens tekniska biträde föreslås skola överflyttas till biologiska arbetsuppgifter. Vidare hemställer styrelsen, att den nuvarande innehavarens tjänst som laborator i lönegrad 29 skall höjas till lönegrad 31 eller att riksdagens medgivande skall utverkas till att tjänsteinnehavaren erhåller tjänste- och familjepension beräknad efter lönegrad 31.

**Motiv. 1.** Styrelsen upprepar sin 1953 och 1954 gjorda framställning om tjänstens ordinariesättning samt sin i fjol gjorda begäran om tjänstens uppflyttning till lönegrad 29. Med gällande organisation av styrelsen, som såvitt nu är i fråga innebär, att jurister i sekreterar- eller byrådirektörsgrad icke är fast knutna till de biologiska fackbyråerna för saltvattensfisket och sötvattensfisket utan vid förefallande behov ställes till dessa byråers förfogande från styrelsens administrativa byrå, har det med tiden visat sig nödvändigt att så gott som ständigt avdela administrativa byråns förste byråsekreterare för juridiskt biträde åt framför allt byrå för sötvattensfisket, inom vilken mycket ofta förekommer ärenden av ytterst komplicerad natur, berörande fiske- och vattenlagstiftningen. Många av dessa ärenden har efter vederbörliga förordnanden av verkets chef såvitt gäller beredning och föredragning helt övertagits av förste byråsekreteraren. Dessa utökningar av befattningshavarens arbetsuppgifter och ansvar bör motsvaras av en till lönegrad 29 höjd löneställning.

2. Kassörstjänsten är uppenbart för lågt lönegradsplacerad. Bokslutskyl-

diga kassörer inom allmänna civilförvaltningen placeras icke lägre än i lönegrad 19. Denna lönegrad påkallas även med hänsyn till att befattningen är förenad med redogöraransvar. Nya arbetsuppgifter har tillkommit genom styrelsens övertagande av förvaltningen av vissa med anledning av företag i vatten utgående avgifter.

3. Såsom framgår av IX ht 1954 s. 286 och 1955 s. 251 har styrelsen tidigare begärt, att den för registratorsgöromålen hos styrelsen avsedda kanslibiträdestjänsten i lönegrad Ce 11 skall omändras till en kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15. Behovet härav kvarstår med oförminskad styrka men härtill kommer, såsom styrelsen anmälde i IX ht 1956 s. 324—325, att enligt vad föreliggande erfarenheter visat styrelsen icke kan undvara en befattning som kanslibiträde för självständigt registrerings- och bokföringsarbete beträffande de fiskeavgiftsmedel, vilkas förvaltning styrelsen numera omhänderhar. Styrelsen begär således, att med bibehållande av befintlig kanslibiträdestjänst en ny kansliskrivartjänst i lönegrad Ce 15 skall inrättas.

4. Styrelsen upprepar sin i fjolårets anslagsskrivelse gjorda, i IX ht 1956 s. 325 återgivna motivering för behovet av en befattningshavare med sakkunskap på det i egentlig mening fiskeritekniciska området.

I detta sammanhang anmäler styrelsen, att den i samband med budgetbehandlingen innevarande höst kommer att framlägga förslag till det i rskr. 1954: 377 avsedda nya undersöknings- och försöksfartyget för fiskeriväsendet. Behovet av den i förevarande punkt avsedda nya befattningen accentueras ytterligare efter tillkomsten av ett sådant fartyg.

5. Styrelsen har ett oavvisligt behov av ytterligare personal för skriv- och kontorsgöromål. Eftersom av styrelsens tre kontorsbiträden, vilket antal fastställdes vid styrelsens tillkomst 1948, ett måste avdelas såsom biträde åt kassören och ett ständigt tages i anspråk för skötseln av styrelsens telefonväxel, disponerar styrelsen endast ett biträde för utskrift av koncept, expeditioner och protokoll. Detta är uppenbarligen fullständigt otillräckligt. Det här begärda ytterligare kontorsbiträdet representerar således ett oundgängligt minimibehov.

6, 7, 9, 10, 18, 19, 21, 22, 23 och 25. Höjningarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

8. Sedan många år har framhållits såsom nödvändigt, att en specialist på fisksjukdomar och kräftpest knytes till sötvattenslaboratoriet. Frågan om åtgärder mot kräftpesten, vilken förorsakat stora ekonomiska förluster, har starkt aktualiserats genom kräftpestens fortgående utbredning inom de smäländska vattensystemen. Undersökningar rörande fisksjukdomar har även aktualiserats genom att såsom anmäldes i fjolårets anslagsskrivelse sjukdomen furunculosis uppträtt i en norrländsk fiskodlingsanstalt. Styrelsen anser det nödvändigt, att myndigheterna beredes bättre möjligheter att övervaka uppträdandet av fisksjukdomar i landet och kontrollera, att alla åtgärder vidtages för att hindra smittspridning. Det starka behovet av ifrågavarande befattning, som nu i provisoriska former (extra fiskeriinspek-

tör i Cg 29) finansieras av vissa enskilda intressenter, har framhållits av organisationer, hushållningssällskap och vandringsfiskutredningen. Till frågan om eventuell sakkunnigutredning av bl. a. föreliggande spörsmål återkommer styrelsen i det följande.

11. Enligt statsmakternas beslut år 1948 förestås havsfiskelaboratoriet i sin helhet av en laborator vid laboratoriets avdelningar i Lysekil. Det har emellertid visat sig mindre lämpligt, att föreståndarskapet omfattar två uppgiftsmässigt vitt skilda institutioner, vilka dessutom är belägna på så stort avstånd från varandra som den biologiska avdelningen i Lysekil och den hydrografiska avdelningen i Göteborg. Det har därför blivit nödvändigt att låta laboratorn för hydrografi fullgöra uppgiften som föreståndare för den hydrografiska avdelningen i Göteborg och undersökningsstationen å Stora Bornö samt ha hand om dessa institutioners löpande ekonomiska och administrativa uppgifter. Det har även ankommit på nämnde laborator att i vetenskapliga fackfrågor såsom föredragande företräda hydrografien inför styrelsen vid uppgörandet av de vetenskapliga arbetsplanerna samt medelsäskandena för denna del av styrelsens verksamhet. Med hänsyn härtill och i betraktande av att nuvarande ordning såsom framgår av föredragande statsrådets uttalanden i ämnet i propositionen 1948: 49 uttryckligen angivits vara ett provisorium, bör laboratorn för hydrografi erhålla samma löneställning som föreståndarna för havsfiskelaboratoriet och sötvattenslaboratoriet. Till frågan om övervägande av detta önskemål genom särskild sakkunnigutredning återkommer styrelsen i det följande.

12 och 13. Vid anmälan i statsrådet den 23 januari 1948 av fråga om avlåtande till riksdagen av propositionen 1948: 49 angående inrättande av en fiskeristyrelse med statens fiskeriförsök m. m. yttrade föredragande statsrådet rörande undersöknings- och försöksverksamheten på fiskets område m. m. bl. a. följande (s. 39—40).

Vad den hydrografiska forskningen beträffar torde frågan om dess framtida ställning icke ännu vara tillräckligt utredd och mogen för avgörande. Tills vidare torde därför även denna forskningsgren få inordnas såsom en avdelning under den här förordade undersöknings- och försöksanstalten för havsfisket.

I princip kan jag väl omfatta önskemålet om en utbyggnad av förevarande försöks- och forskningsväsende på fiskets område. Med den återhållsamhet, som i nuvarande ekonomiska läge bör iakttagas i fråga om statlig och annan offentlig verksamhet, och med hänsyn framför allt till nödvändigheten att i största möjliga utsträckning uppskjuta investeringar i byggnadsprojekt är jag emellertid icke nu beredd att tillstyrka en utvidgning utan anser, att erfarenheterna av den nya organisationsformen tills vidare bör avvaktas.

Av det anförda framgår enligt styrelsen, att statsmakterna vid inrättandet år 1948 av fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök uttryckligen uppfattade den då i allt väsentligt orubbade undersöknings- och försöksorganisationen på fiskets område som ett provisorium, vilket borde bli föremål för översyn, sedan erfarenheter av denna organisationsform vunnits. Dessa

erfarenheter har successivt anmälts för statsmakterna i styrelsens anslags-  
äskanden under de gångna åtta åren utan att likväl därpå grundade för-  
slag till förbättringar eller utvidgningar föranlett åtgärd utom såvitt angår  
kravet på inrättandet av en laboratorstjänst för ostkustfisket. För under-  
sökings- och försöksanstalten för havsfisket (havsfiskelaboratoriet) i öv-  
rigt är organisationen i allt väsentligt densamma, som gällde före styrelsens  
tillkomst den 1 juli 1948, och samma är förhållandet beträffande undersök-  
nings- och försöksanstalten för sötvattensfisket (sötvattenslaboratoriet).  
Styrelsen har i flera tidigare anslagsskrivelser med skärpa understrukit det  
prekära läget för havsfiskelaboratoriet, inom vilket betydande personal-  
förstärkningar måste tillkomma för att sätta laboratoriet i stånd att fullgöra  
sina uppgifter på havsfiskeforskningens område. Som läget nu är, kan  
laboratoriet icke behörigen fullgöra de undersökningar, som påkallas inom  
ramen för det internationella samarbetet på havsfiskets område inom inter-  
nationella rådet för havsforskning eller på grund av konventionsåtaganden.

Laboratoriet kan icke heller påtaga sig att inom rimlig tid slutföra sådana  
undersökningar rörande fiskbestånd m. m., som erfordras såsom underlag  
för nya internationella överenskommelser till fiskets skydd. Den viktiga  
frågan om den hydrografiska forskningens organisation kvarstår olöst se-  
dan 1948, trots att styrelsen alltsedan 1949 påkallat vissa jämkningar inom  
denna organisation. För sötvattenslaboratoriets del erfordras som styrelsen  
påpekat årligen sedan år 1951 en personell upprustning med sikte bl. a. på  
att den ekonomiskt så betydelsefulla frågan om kräftpesten och dess bekäm-  
pande skall kunna utforskas.

Det är sålunda, framhåller styrelsen, på hela försöks- och undersöknings-  
området inom fiskeriväsendet en rad problem, som pockar på sin lösning.  
Eftersom styrelsens förslag i dessa hänseenden icke föranlett någon åtgärd,  
synes det riktigast, att problemen blir föremål för övervägande och förslag  
genom särskild sakkunnigutredning. Styrelsen föreslår alltså, att frågan  
om en upprustning och modernisering av undersöknings- och försöksor-  
ganisationen på fiskets område i anslutning till uttalandena i ämnet i pro-  
positionen 1948: 49 måtte utredas.

Utan att avvakta resultatet av denna utredning och utan att föregripa  
detta resultat måste dock enligt styrelsens mening redan nu biträdesfrågan  
för havsfiskelaboratoriets del lösas. Det tidigare påpekade förhållandet, att  
laboratoriets tre kvalificerade biologer gemensamt har endast ett tekniskt  
biträde till sitt förfogande har lett till att detta biträde f. n. måst sjuk-  
skriva sig på grund av överansträngning. Av angivna skäl påkallas de åtgärder,  
som styrelsen närmare anger i det följande.

En fr. o. m. budgetåret 1953/54 inrättad laboratoriebiträdestjänst i löne-  
grad Ce 11 vid havsfiskelaboratoriets biologiska avdelning bör utbytas mot  
en ordinarie kanslibitträdestjänst i lönegrad Ca 11, vilket motsvarar arbets-  
uppgifterna för denna tjänst och dess ställning inom organisationen. Sam-  
tidigt bör emellertid finnas ett laboratoriebiträde i Ce 11. Vidare bör havs-  
fiskelaboratoriets biologiska avdelning tillföras två nya tekniska biträden i

lönegrad Ce 8, enär en dylik nu befintlig biträdestjänst måste disponeras för den fiskeritekniska (kemisk-tekniska) avdelningen, vilken enligt beslut av 1954 års riksdag skall bibehållas tills vidare men enligt förslag i det följande bör omvandlas till en avdelning för planktonforskning. Vid bifall till styrelsens nu framlagda förslag kommer de befintliga tre biologiska laboratorerna vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil att disponera var sitt laboratoriebiträde.

14. Havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning i Göteborg disponerar f. n. två tekniska biträden, det ena i lönegrad Ce 8 och det andra i lönegrad Cg 8. För att i anslutning till principerna för tjänsteförteckningsrevisionen för laboratoriebiträden m. fl. vid 1953 års riksdag erhålla en befodringsgång för dessa två biträden bör det ena placeras i Ce 11 och det andra, varav permanent behov föreligger, extraordinariesättas i Ce 8.

15. I anslutning till 1956 års överenskommelse om statstjänstemännens löner torde arvodet till instrumentmakaren, vilket motsvarar halva lönen i Ce 18, ortsgrupp 4, böra uppräknas till numera fastställt lönebelopp enligt angivna beräkningsgrund. Styrelsen erinrar emellertid om att i anslagsäskandena för Oceanografiska institutet i Göteborg för nästa budgetår förslag framlagts om att förestående befattning helt skall avlönas av institutet. Vid bifall till detta förslag torde ifrågavarande arvode böra utgå ur havsfiskelaboratoriets icke-ordinariepost. Då emellertid behov föreligger av medel för reparationer av instrument inom laboratoriets verksamhetsområde, torde under angivna förutsättning laboratoriets anslagspost till instrument- och laboratoriekostnader böra uppräknas med ett belopp som svarar mot de årliga reparationskostnaderna, beräknade till 5 000 kronor. Härtill återkommer styrelsen vid beräkningen av styrelsens omkostnadsanslag i det följande.

16. Till hushållerskan vid havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelnings undersökningsstation å Stora Bornö utgår f. n. ett arvode, motsvarande lönen i löneklass 2, ortsgrupp 4, å löneplan nr 1. Det måste anses skäligt och rättvist, att arvodet — såsom ursprungligen avsågs — bestämmas till belopp motsvarande löneklass 4, vilket är den lägsta, som tillämpas å nämnda löneplan.

17. Såsom framgår av IX ht 1955 s. 251—253 begärde styrelsen i 1954 års anslagsäskanden en uppräknig av posten med 2 400 kronor, av vilket belopp 900 kronor medgavs. Nu äskas återstående belopp (2 400 — 900 =) 1 500 kronor.

20. Intill 1952 års tjänsteförteckningsrevision uppbar befälhavaren å Skagerak lön enligt lönegrad Ce 25 samt ett till 800 kronor för år bestämt sjötillägg, vilket i nämnda sammanhang evalverades till två lönegrader, så att tjänstemannen i fråga numera uppbar lön enligt lönegrad Ce 27 utan rätt till sjötillägg. Anordningen med sjötillägg — vilken tillämpades under en mycket lång följd av år — är enligt styrelsens mening ytterst värdefull såsom ett medel att i någon mån kompensera befälhavaren å Skagerak för de med denna speciella befattning förbundna kvalificerade arbetsuppgifter-

na och ansvaret. Styrelsen föreslår därför, att vederbörande med bibehållande av lönen i Ce 27 åter skall berättigas uppbära sjötillägg, vilket med hänsyn till penningvärdeförändringen synes böra sättas till 1 000 kronor för helt budgetår räknat.

24. Till befälhavaren å Eystrasalt utgår f. n. ett arvode motsvarande löneklass 15, ortsgrupp 4. Såväl anställningsformen med arvode som arvodesbeloppet måste anses oförmånlig och medför täta ombyten av tjänst innehavare till förfång för det viktiga undersökningsarbete, som bedrivs med detta fartyg. Styrelsen föreslår, att lön skall utgå efter lönegrad 19 och att befattningen skall bli extra ordinarie, varvid dock uppräknings av de konstanta löneförmånerna synes böra ges företräde ur angelägenhetssynpunkt. En av 1956 års överenskommelse om statstjänstemännens löner föranledd formell uppräknings av posten måste under alla förhållanden vidtagas.

*Tillsynsavdelningens personalfrågor.* Såsom motiv för sina äskanden rörande tillsynsavdelningen anför fiskeristyrelsen följande.

1. De år 1954 tillkomna tjänsterna i extra anställningsform — en byråinspektör i Cg 27, ett tekniskt biträde och ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång — bör extraordinariesättas och således placeras lägst i respektive Ce 27, Ce 8 och reglerad befordringsgång. Alla tre befattningarna har visat sig vara absolut oundgängliga för avdelningens arbete. Härtill kommer, att de vid årets riksdag beslutade nya tjänsterna — en vatteninspektör i Ce 27, en assistent i reglerad befordringsgång, ett laboratoriebiträde i Ce 11, ett tekniskt biträde i Ce 8 och ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringsgång — samtliga extraordinariesattes. Tjänsten som tekniskt biträde, vilken inrättades 1954, måste placeras lägst i Ce 8 för att över huvud taget kunna besättas.

2. Enligt vattenvårdskommittén bör tillsynsverksamhetens kontorspersonal förstärkas med bl. a. en kansliskrivare i Ce 15. Denna personalgrupp bör i övrigt omfatta minst ett kanslibiträde i Ca 11 och två kontorsbiträden i reglerad befordringsgång. Ansvällningen av tillsynsavdelningens arbetsbörda och personalförstärkningarna inom avdelningen medför, att kansliskrivartjänsten måste tillföras avdelningen fr. o. m. budgetåret 1957/58. Vad nyss sagts om arbetsbördan inom avdelningen belyses av följande sammanställning av antalet ärenden inom avdelningen under de senaste åren.

År	Inkommande		Utgående	
	t. o. m. <sup>30</sup> / <sub>6</sub>	t. o. m. <sup>31</sup> / <sub>12</sub>	t. o. m. <sup>30</sup> / <sub>6</sub>	t. o. m. <sup>31</sup> / <sub>12</sub>
1952 .....	343	656	257	451
1953 .....	360	745	259	537
1954 .....	449	918	363	655
1955 .....	499	1 170	326	704
1956 .....	761		465	

Av sammanställningen framgår, att enbart under det senaste året antalet inkomna skrivelser ökat med omkring 50 procent och väntas stiga i åtmins-

tone samma takt. De ökade anslagen för tillsynsverksamheten medför även ökat kameralt arbete och ansvar för tillsynsavdelningens kontor.

3. I vattenvårdskommitténs organisationsförslag har icke räknats med något vaktmästarbiträde för vattenvårdsorganet. En dylik befattning är emellertid oundgängligen nödvändig och bör, för att kunna biträda även vid reparationer och underhåll av instrumentutrustning m. m. inom tillsynsorganet, placeras såsom institutionsvaktmästare i därför tillämpad löneställning.

4. Den nuvarande tjänsten som biologisk assistent är uppförd i lönegrad Ce 20 enligt gällande dispositionsföreskrifter, men fr. o. m. den 1 juli 1950 har tjänstinnehavaren varit placerad i lönegrad Ce 24 och fr. o. m. den 1 januari i lönegrad Ce 25 enligt den reglerade befordringsgången med placering i löneklass 26 fr. o. m. den 1 juli 1953. Tidigare framställningar om befattningens uppflyttning till förste assistent i Ce 27, vilka framställningar gjorts hos vattenvårdskommittén, har icke föranlett någon åtgärd. Tjänstens innehavare har emellertid i anslutning till de successionsförrordnanden, som uppkommit på grund av förekomsten av såväl extra ordinarie som extra tjänster inom tillsynsavdelningen enligt den förut lämnade redogörelsen, numera erhållit förrordnande att uppehålla den år 1954 inrättade extra byråinspektörstjänsten. Innehavaren av denna tjänst vikarierar nämligen å högre tjänst såsom laborator med biologiska arbetsuppgifter under denne meddelat vikariatslöneförrordnande såsom överinspektör och chef för tillsynsavdelningen. Ur allmän arbets- och kontinuitetssynpunkt framstår det såsom synnerligen angeläget, att ifrågavarande assistent får fortsätta med sitt hittillsvarande, alltsedan år 1937 bedrivna arbete med i huvudsak artbestämningar av de inom tillsynsverksamheten förekommande biologiska proven och därmed bedömande av undersökta vattendrags status ur biologisk synpunkt. Detta arbete tillsammans med arbetet med vattenkemiska analyser utgör tillsynsorganets tvenne huvuduppgifter. Upprätthållandet av den önskvärda kontinuiteten inom dessa båda arbetsgrupper kan emellertid icke ernås annorledes än genom att assistenttjänsten i Ce 20 omvandlas till en förste assistenttjänst i Ce 27. Tjänsten som biologisk assistent bör enligt vattenvårdskommitténs organisationsschema placeras i minst reglerad befordringsgång. Då emellertid enligt detta förslag tillsynsorganets limnologiska avdelning bör förses med två assistenttjänster, bör åtminstone den ena av dessa vara en förste assistenttjänst. Även ur denna synpunkt bör alltså den nuvarande assistenttjänsten i Ce 20 fr. o. m. den 1 juli 1957 omvandlas till en förste assistenttjänst i Ce 27.

5. Tillsynsavdelningen disponerar fr. o. m. den 1 juli 1956 över tre byråinspektörs- respektive vatteninspektörstjänster i lönegrad 27, varav två i extra ordinarie och en i extra anställningsform. Vattenvårdskommitténs organisationsschema på denna punkt innebär, att tillsynsorganet skall äga tillgång till två sådana tjänster i Ca respektive Ce 29 och två i Ca respektive Ce 27. Härav följer, att minst en av de nuvarande tre inspektörstjänsterna bör uppflyttas från lönegrad 27 till lönegrad 29 samt att minst en

ytterligare sådan tjänst bör tillkomma. Mest angeläget är f. n., att sålunda förutsedda lönegradsuppflyttningar kommer till stånd beträffande de två förefintliga inspektörstjänsterna i lönegrad 27. Till stöd härför må framhållas, att det är av yttersta vikt för det speciella arbetet inom tillsynsorganet, att där tjänstgörande befattningshavare erhåller sådana löne- och anställningsvillkor, att de med sina ovärderliga specialkunskaper och sin erfarenhet icke söker sig till andra arbetsgivare, vilket skulle medföra oöverskådliga skadeverkningar för arbetets behöriga gång på vattenvårdsområdet.

*Havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning.* I fråga om den tidigare behandlingen av frågan om denna avdelnings fortbestånd anför fiskeristyrelsen i huvudsak följande.

Till det vid IX ht 1954 p. 145 s. 285—299 fogade utdraget av statsrådsprotokollet anmälde föredragande statsrådet bl. a. ett av styrelsen framlagt förslag om nedläggande av den fiskeritekniska avdelningen vid havsfiskelaboratoriet i Lysekil samt anförde därvid bl. a., att han anslöt sig till uppfattningen, att den fiskeritekniska avdelningen borde nedläggas. I fråga om formerna för avvecklingen anfördes vidare, att frågan om nedläggandet och därmed sammanhängande spörsmål borde upptagas först i samband med att den nuvarande laboratorn vid avdelningen avgick från sin tjänst. I sitt av riksdagen godkända utlåtande 1954: 1 (p. 122, s. 100) anförde jordbruksutskottet, att utskottet icke hade något att erinra mot att frågan om nedläggandet av ifrågavarande avdelning och därmed sammanhängande spörsmål upptogs till prövning först i samband med att den nuvarande laboratorn vid avdelningen avgick från sin tjänst.

I anslutning till detta beslut vid 1954 års riksdag erinrar styrelsen om att den nuvarande laboratorn vid avdelningen uppnår pensioneringsperiodens nedre gräns med utgången av januari månad 1957, samt att han fördenskull enligt gällande författningar i princip är skyldig att avgå från sin tjänst med utgången av januari månad 1958, alltså sedan något mer än hälften av budgetåret 1957/58 gått till ända. Av styrelsen här redovisade spörsmål torde därför böra bringas till sin lösning i samband med framläggandet av riksstatsförslaget för nämnda budgetår.

Vid 1952 års tjänsteförteckningsrevision, då normalgraden för laboratorer inom styrelsens verksamhetsområde höjdes från lönegrad 29 till lönegrad 31, fick innehavaren av här ifrågavarande laboratorstjänst kvarstå i lönegrad 29. Detta förhållande anser styrelsen obilligt och orättvist och föreslår därför, att ifrågavarande laboratorstjänst antingen måtte höjas till lönegrad 31 eller att riksdagens medgivande måtte utverkas till att tjänstinnehavaren erhåller en tjänste- och familjepension beräknad efter lönegrad 31.

Styrelsen vidhåller i övrigt de synpunkter och förslag, som den framlagt i den i IX ht 1954 behandlade skrivelsen av innebörd, att den befintliga laboratorstjänsten efter den nyss begärda uppflyttningen skall omvandlas till en laboratur för planktonforskning och att avdelningens tekniska biträde skall överflyttas till biologiska arbetsuppgifter.

**Y t t r a n d e n.** Över fiskeristyrelsens förslag att nedlägga havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning har yttranden avgivits av styrelsen för

institutet för konserveringsforskning samt Svenska konserverfabrikernas riksförening. Av innehållet i de avgivna yttrandena torde få återgivas följande.

*Styrelsen för institutet för konserveringsforskning* anmäler — med hänvisning till ett den 17 oktober 1953 avgivet yttrande i samma fråga (IX ht s. 294—295) — att styrelsen fortfarande är beredd att övertaga den verksamhet, som bedrivs vid den fiskeritekhniska avdelningen inom havsfiskelaboratoriet under förutsättning dels att institutets analyslaboratorium under iakttagande av bestämmelserna i 8 § i det mellan staten och stiftelsen Svensk konserveringsforskning träffade avtalet kan fortsätta sin verksamhet, dels att institutet vid övertagande av verksamheten kan räkna med ett engångsanslag å högst 25 000 kronor för utrustning, dels att de uppdrag, som tilldelas institutet kan debiteras efter samma principer, som nu tillämpas av analyslaboratoriet. Styrelsen framhåller, att nyssnämnda år 1953 avgivna yttrande i allt väsentligt fortfarande äger giltighet, samt anför därutöver följande.

I enlighet med de riktlinjer, som uppdrogs i SOU 1945: 6, har vid institutet inrättats ett analyslaboratorium, som har till uppgift att mot betalning utföra analyser på uppdrag från näringslivet och statliga myndigheter. Styrelsen är av den uppfattningen, att analyslaboratoriet fyller en viktig uppgift, men vill även framhålla, att laboratoriets finansieringsfråga icke blivit tillfredsställande löst. Styrelsen vill härvidlag hänvisa till § 8 i det mellan staten och stiftelsen Svensk konserveringsforskning träffade avtalet, så lydande:

»I den till institutet upplåtna byggnaden må, mot hyra som institutets styrelse bestämmer, inrymmas ett analyslaboratorium med syfte att mot ersättning utöva kontroll och provningsverksamhet. Ifrågavarande verksamhet, till vilken staten icke enligt detta avtal har att lämna något bidrag, skall drivas ekonomiskt fristående.»

Ungefär hälften av de uppdrag, som utförts vid laboratoriet, har lämnats av Svenska konservkontrollen. Då planer nu föreligger inom konservkontrollen att inskränka kontrollverksamheten, finnes risk för att laboratoriet — åtminstone under den närmaste tiden — ej kan värva nya främmande uppdragsgivare i sådan utsträckning, att de bortfallna uppdragen ersättes. Härigenom kan omsättningen bli för låg för att ett minimum av fasta kostnader skall kunna täckas.

*Svenska konserverfabrikernas riksförening* anför, att representanter för föreningen vid upprepade tillfällen uttalat sig positivt för ett bibehållande av havsfiskelaboratoriets fiskeritekhniska avdelning i Lysekil, och framhåller, att denna avdelning är den institution, som sedan årtal tillbaka städse på ett mycket tillfredsställande sätt bistått fiskkonserverindustrien vid utövandet av dess näring. Avdelningens uppgifter har icke blott varit av kontrollerande art, såsom vid sardinfiskena, utan även rent vetenskapliga i den utsträckning, som begränsningen av till förfogande stående personal tillåtit. Avdelningen har i sistnämnda avseende exempelvis ägnat sig åt den för konservindustrien så betydelsefulla vattenfrågan och vattenreningen. Det har under årens lopp visat sig möjligt att hos avdelningen relativt snabbt få

svar på frågor beträffande olika problem inom fabrikationen. Föreningen påpekar, att fiskkonservindustrin på Bohuskusten består av en rad mindre och medelstora företag samt att det ligger utom det tänkbaras gränser, att var och en eller en liten grupp av dessa skulle kunna gottgöra en särskild laborator. Under sådana förhållanden får laboratorn vid fiskeritek-niska avdelningen i Lysekil så mycket större betydelse för industrien. Vi-dare anför föreningen, att det gjorts gällande, att fiskeritek-niska avdel-ningens arbete är av sådant slag, att detsamma lätt skulle kunna övertagas av Svenska institutet för konserveringsforskning. Utan att vilja ingå på något bemötande härav är emellertid föreningens medlemmar övertygade om att ett överförande till institutet av den fiskeritek-niska avdelningens arbete endast skulle komma att avsevärt betunga arbetet vid institutet. Avdelning-ens arbete är av betydligt mera praktisk art än institutets, och tidsutdräkten för besvarande av förfrågningar eller lösande av problem skulle säkert bli till stort men för fiskkonservindustrin. Föreningen framhåller, att denna industri visat sin uppskattning av fiskeritek-niska avdelningens arbete ge-nom att vid skilda tillfällen bekosta laboratorns resor till konferenser och studier i utlandet samt dessutom inköpt materiell utrustning, som ställts till laboratorns förfogande. Föreningen påminner till sist om att vid det tillfälle, då representanter för föreningen förhandlade med statens repre-sentanter angående institutet, från industriens sida framhölls som ett öns-kemål, att fiskeritek-niska avdelningen i Lysekil skulle bibehållas oföränd-rad eller att i vart fall inga åtgärder skulle vidtagas, förrän laboratorn uppnått pensionsålderns övre gräns.

*Statskontoret* (skr. 14/11 1956) konstaterar, att fiskeristyrelsens hemstäl-lan om förstärkning av personalorganisationen och om uppflyttning i högre lönegrad av redan befintliga tjänster i stort sett innebär ett upprepande av tidigare framlagda förslag, samt anför, att ämbetsverket alltså icke kan tillstyrka styrelsens yrkande om lönegradsuppflyttning och ordinariesättning av tjänsten som förste byråsekreterare. Vidare saknas enligt ämbetsverket anledning att nu frångå statsmakternas senast vid 1956 års riksdag fattade beslut om löneställningen för kassörstjänsten. Tillräckliga skäl synes ej heller föreligga för inrättande av en ny kansliskrivartjänst eller en befatt-ning som förste avdelningsingenjör i lönegrad 31. Statskontoret har där- emot med hänsyn till vad under hand inhämtats icke något att erinra mot att personalen förstärkes med ett biträde för skriv- och kontorsgöromål i reglerad befordringgång. Statskontoret anför vidare, att behovet av den för sötvattenslaboratoriet föreslagna laboratorstjänsten under de senaste åren upprepade gånger varit föremål för statsmakternas prövning utan att styrelsens förslag ansetts böra bifallas. Då några nya skäl icke anförts för ett ändrat ställningstagande, avstyrker statskontoret framställningen i denna del. Av samma anledning kan ämbetsverket icke biträda det ånyo framförda förslaget om uppflyttning i högre lönegrad av laboratorstjänsten vid havsfiske-

laboratoriet eller om inrättandet av en kanslibiträdes- och två tekniska biträdes-tjänster vid detta laboratorium. Den ifrågasatta uppflyttningen av ett tekniskt biträde vid hydrografiska avdelningen från lönegrad Ce 8 till lönegrad Ce 11 torde enligt ämbetsverket bli beroende på resultatet av den översyn av löneställningen för tekniska biträden, som f. n. pågår inom civildepartementet. Statskontoret motsätter sig icke extraordinariesättning av en teknisk biträdestjänst vid avdelningen. Mot uppräknig av arvodet till en instrumentmakare har ämbetsverket icke heller något att erinra, därest denne anses alltjämt böra avlönas från styrelsens avlöningsanslag. Beträffande avdelningens hushållerska föreslår statskontoret en arvodeshöjning med fyra procent motsvarande den löneförbättring, som kommit statstjänstemännen till del. Den ifrågasatta arvodeshöjningen för vissa observationer och mätningar synes ämbetsverket bli beroende på resultatet av pågående översyn inom civildepartementet av arvoden av här avsett slag. I fråga om undersöknings- och bevakningsfartygen kan statskontoret icke tillstyrka styrelsens hemställan om sjötillägg till Skageraks befälhavare, enär en dylik åtgärd skulle innebära en förtäckt löneförbättring. Såsom styrelsen framhållit, evalverades i samband med tjänsteförteckningsrevisionen det tidigare utgående sjötillägget i en högre pensionsberättigande lön. Vad beträffar den helårsanställda befälhavaren på Eystrasalt har ämbetsverket däremot icke något att erinra mot att befattningen extraordinariesättes. En placering i lönegrad 15 torde dock vara till fyllest. Behandlingen av tillsynsavdelningens personal- och omkostnadsfrågor torde enligt statskontoret vara beroende av statsmakternas ställningstagande till vattenvårdskommitténs den 1 december 1954 avgivna betänkande med förslag angående organisations- och lagstiftningsfrågor m. m.

Med hänsyn till statsmakternas uttalande vid 1954 års riksdag synes enligt statskontorets mening havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning böra avvecklas vid utgången av innevarande budgetår. Ämbetsverket måste därför avstyrka, att avdelningens laboratorstjänst bibehålles och uppflyttas i högre lönegrad samt att nuvarande innehavare av densamma, vilken uppnår den för honom gällande pensioneringsperiodens nedre gräns vid utgången av januari 1957, tillförsäkras tjänste- och familjepensionsförmåner, som om befattningen varit hänförd till lönegrad 31.

*Statens lönenämnd* (remissutlåtande 21/11 1956) finner sig icke kunna tillstyrka förslagen om uppflyttning av förste byråsekreterartjänsten å administrativa byrån från lönegrad 27 till lönegrad 29, höjd lönegradsplacering för föreståndaren för den under havsfiskelaboratoriet lydande hydrografiska avdelningen eller återinförandet av sjötillägg åt befälhavaren å undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak. Nämnden finner ej heller tillräckliga skäl föreligga för en uppflyttning av kassörstjänsten från lönegrad Ce 17 till lönegrad Ce 19. Yrkandena om inrättande av en kansliskrivartjänst för registratorsgöromål och om en höjning av arvodet till hushållerskan vid hydrografiska avdelningens station å Stora Bornö föranleder

däremot ingen erinran från nämndens sida. Den föreslagna tjänsten som förste avdelningsingenjör å byrån för saltvattensfisket bör enligt nämndens mening placeras i lönegrad 29. Yrkandena om löneroglering av tjänsterna som tekniskt biträde vid havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning torde enligt nämnden böra prövas i samband med pågående utredning angående vissa spörsmål, sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal. Med hänsyn till att befälhavaren å undersöknings- och bevakningsfartyget Eystrasalt numera är heltidsanställd, har nämnden icke något att erinra mot att en lönegradsplacerad tjänst inrättas för denne. Enligt nämndens mening bör tjänsten inplaceras i lönegrad Ce 15.

### *Föredraganden*

I ett den 1 december 1954 avgivet betänkande framlade vattenvårdskommittén förslag till åtgärder för en förbättrad vattenvård. Utan att i vidare mån taga ställning till sagda förslag förordades i 1956 års statsverksproposition — i syfte att bereda ökade möjligheter för en mera effektiv vattenvård — en ytterligare utbyggnad av fiskeristyrelsens tillsynsavdelning, vilken även år 1954 efter framställning av nyssnämnda kommitté tillfördes viss förstärkning. I syfte att ytterligare effektivisera vattenvården har Kungl. Maj:t den 28 december 1956 avlåtit proposition till riksdagen angående vattentillsynens organisation m. m. Propositionen, till vilken jag i övrigt torde få hänvisa, innehåller bl. a. förslag till principlösning av vattentillsynens successiva utbyggnad. I anslutning härtill finner jag mig böra föreslå, att fiskeristyrelsens tillsynsavdelning under budgetåret 1957/58 skall utökas med ännu en vatteninspektör i lönegrad Ce 27, en kontorist i lönegrad Ce 13, en institutionsvaktmästare i lönegrad Ca 12 samt ett diskbiträde med arvode motsvarande löneklass 5 i ortsgrupp 5. Vidare bör för en föredragande i hygieniska frågor beräknas ett belopp av 10 000 kronor. Med anledning härav bör förevarande anslag höjas med (20 500 + 10 600 + 10 300 + 7 400 + 10 000 =) 58 800 kronor. Jag finner mig vidare böra förorda, att tillsynsavdelningen vid anslagsberäkningen samt i avlöningsstaten skall redovisas särskilt och icke såsom hittills tillsammans med fiskeristyrelsen.

Vad beträffar frågan om havsfiskelaboratoriets fiskeritekniska avdelning i Lysekil vill jag först erinra om att i 1954 års statsverksproposition uttalades, att avdelningen i enlighet med förslag av fiskeristyrelsen borde nedläggas men att de av styrelsen föreslagna formerna härför icke kunde godtagas. Av olika skäl föreslogs i sagda proposition, att frågan om nedläggandet och därmed sammanhängande spörsmål skulle upptagas först i samband med att den nuvarande laboratorn vid avdelningen avgick från sin tjänst. Vad sålunda anförts lämnades utan erinran av riksdagen.

Fiskeristyrelsen har nu anmält, att ifrågavarande laborator med utgången av januari 1957 uppnår pensioneringsperiodens nedre gräns, varför frågan om avdelningens fortbestånd torde böra bringas till sin lösning i samband med framläggandet av riksstatsförslaget för budgetåret 1957/58. Styrelsen,

som fortfarande anser, att den fiskeritekhniska avdelningen bör nedläggas, har vidare framlagt vissa förslag till åtgärder i samband med nedläggandet.

Vad i ärendet förekommit såväl vid framläggandet av 1954 års statsverksproposition som nu synes ge vid handen, att den analysverksamhet, som bedrivs vid avdelningen, är önskvärd även för framtiden samt att den åtminstone i vissa delar är av sådan art, att den för att kunna tillgodose fiskindustriens behov lämpligen bör utföras i Lysekil. Institutet för konserveringsforskning har förklarat, att dess analyslaboratorium under vissa förutsättningar kan övertaga avdelningens arbetsuppgifter, och har förklarat sig villigt att tidvis förlägga en del av laboratoriets verksamhet till Lysekil. Ett nedläggande av den fiskeritekhniska avdelningen kommer därigenom icke att medföra annan olägenhet för fiskindustrien än att denna därefter har att utge ersättning för utförda analyser.

I anslutning härtill och till vad som anförts i 1954 års statsverksproposition i denna fråga samt i enlighet med fiskeristyrelsens förslag finner jag mig nu böra förorda, att den fiskeritekhniska avdelningen skall nedläggas med utgången av juni månad 1957. Jag kan emellertid icke helt ansluta mig till de av fiskeristyrelsen framlagda förslagen till åtgärder i samband härmed. Jag kan sålunda icke tillstyrka, att den nuvarande laboratorstjänsten vid avdelningen skall uppflyttas från lönegrad 29 till lönegrad 31, och ej heller förorda det alternativa förslaget, att den nuvarande innehavaren av denna tjänst skall erhålla tjänste- och familjepension efter lönegrad 31. Jag finner mig även böra avstyrka styrelsens förslag, att den vid avdelningen befintliga laboratorstjänsten skall omvandlas till en laboratur för planktonforskning i lönegrad 31. Däremot anser jag mig böra tillstyrka, att avdelningens tekniska biträde skall överföras till biologiska arbetsuppgifter inom havsfiskelaboratoriet.

Institutet för konserveringsforskning har såsom en av förutsättningarna för övertagandet av fiskeritekhniska avdelningens verksamhet angivit, att institutet skall erhålla statsbidrag med 25 000 kronor för att komplettera analyslaboratoriets utrustning. Något särskilt statsbidrag för sagda ändamål finner jag mig emellertid icke kunna förorda.

Vad härefter angår fiskeristyrelsen i övrigt anser jag mig icke kunna tillstyrka framställningen om inrättande av nya tjänster eller om vissa lönegradsuppflyttningar. Av styrelsen förordad ordinariesättning av tjänsten som förste byråsekreterare synes icke böra vinna bifall. Däremot biträder jag förslaget till extraordinariesättning av en tjänst som tekniskt biträde vid havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning. Vidare tillstyrker jag, att för befälhavaren på Eystrasalt skall inrättas en lönegradsplacerad tjänst. Denna synes böra inplaceras i lönegrad Ce 15. Härför bör anslaget höjas med 400 kronor. Jag finner mig även böra tillstyrka ökad medelsanvisning för uppräknig i enlighet med styrelsens förslag av arvodet till hushållerskan vid havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning samt för uppräknig av arvodena för vissa observationer och mätningar. För sistnämnda båda ända-

mål bör anslaget höjas med  $(900 + 900 =) 1\ 800$  kronor. Vid bifall till vad jag i det föregående anfört beträffande havsfiskelaboratoriets fiskeritekniciska avdelning, bör å andra sidan anslaget minskas med 24 300 kronor. Vidare bör arvudet till havsfiskelaboratoriets instrumentmakare utgå ur styrelsens avlöningsstat. Enligt vad jag inhämtat, föreslår nämligen chefen för eklestiasistikdepartementet under anslaget Bidrag till oceanografiska institutet, att instrumentmakaren skall helt avlönas av institutet men att han samtidigt skall åläggas att för fiskeristyrelsens räkning fullgöra de uppgifter, som hittills ankommit på honom. Härigenom minskas anslaget med 5 900 kronor. I anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör en byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 25 ändras till en förste byråsekreterartjänst i lönegrad Ca 27. Innehavaren av sagda befattning tjänstgör vid de fiskeribiologiska undersökningar, vilka på uppdragsgivares bekostnad utföres inom fiskeristyrelsens sötvattenslaboratorium. Med hänsyn härtill behöver i detta sammanhang icke beräknas något belopp för lönegradsförändringen. På grund av beräknade löneklassförändringar torde anslaget böra höjas med sammanlagt 10 300 kronor. Uppräkning bör vidare ske av posten till rörligt tilllägg med sammanlagt 41 700 kronor samt av kollektivavtalsposterna för Skagerak och Eystrasalt med  $(4\ 500 + 1\ 400 =) 5\ 900$  kronor. Under anslaget torde med hänsyn till belastningen icke behöva beräknas någon ökad medelsanvisning för arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, liksom ej heller för ersättningar till sakkunniga. Den för sistnämnda ändamål under fiskeristyrelsen upptagna posten torde böra fördelas med 500 kronor på styrelsen och 1 500 kronor på tillsynsavdelningen. Kostnaderna för den till tillsynsavdelningen knutna rådgivande nämnden torde böra bestridas ur sistnämnda post.

Utöver vad i det föregående förordats finner jag mig icke kunna tillstyrka vad fiskeristyrelsen yrkat under förevarande anslag. Detsamma torde därför för nästa budgetår böra höjas med  $(58\ 800 + 400 + 1\ 800 - 24\ 300 - 5\ 900 + 10\ 300 + 41\ 700 + 5\ 900 =) 88\ 700$  kronor.

Å personalförteckningen bör uppföras ytterligare en tjänst såsom vatteninspektör i lönegrad Ce 27, en tjänst såsom förste byråsekreterare i lönegrad Ca 27 och en tjänst såsom institutionsvaktmästare i lönegrad Ca 12. Samtidigt bör från förteckningen avföras en tjänst såsom laborator i Ce 29 samt en tjänst såsom byråsekreterare i lönegrad Ca 25.

Anslaget beräknas sålunda:

#### *Fiskeristyrelsen*

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 123 000 (+ 1 000) kronor;  
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 2 500 (oförändrat) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 144 600 (-+ 2 200) kronor;  
ersättningar till sakkunniga 500 (-+ 1 500) kronor;  
rörligt tilllägg 77 200 (-+ 14 000) kronor.

*Tillsynsavdelningen*

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 16 200 (+ 7 800) kronor;  
avlöningar till icke-ordinarie personal 219 400 (+ 31 400) kronor;  
ersättningar till sakkunniga 11 500 (+ 11 500) kronor;  
rörligt tillägg 67 300 (+ 19 500) kronor.

*Sötvattenslaboratoriet*

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 65 000 (+ 400) kronor;  
avlöningar till icke-ordinarie personal 28 100 (+ 500) kronor;  
rörligt tillägg 27 800 (+ 4 800) kronor.

*Havsfiskelaboratoriet*

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 45 300 (oförändrat) kronor;  
arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 6 700  
(+ 900) kronor;  
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 120 200 (— 20 600) kronor;  
rörligt tillägg 50 900 (+ 4 500) kronor.

*Undersöknings- och bevakningsfartygen*

*Skagerak*

Avlöningar till icke-ordinarie personal 97 200 (+ 1 000) kronor;  
avlöningar till kollektivavtalspersonal 115 700 (+ 4 500) kronor;  
rörligt tillägg 29 100 (+ 5 000) kronor.

*Eystrasalt*

Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 0 (— 10 500) kronor;  
avlöningar till icke-ordinarie personal 8 400 (+ 8 400) kronor;  
avlöningar till kollektivavtalspersonal 29 200 (+ 1 400) kronor;  
särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal 1 700 (oförändrat)  
kronor;  
rörligt tillägg 2 500 (+ 2 500) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, som angivits i det föregående

b) fastställa följande avlöningsstat för fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

Avlöningsstat

Fiskeristyrelsen

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis .....	123 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	2 500	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis .....	144 600	
4. Ersättningar till sakkunniga, förslagsvis .....	500	
5. Rörligt tillägg, förslagsvis .....	77 200	347 800

Tillsynsavdelningen

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis .....	16 200	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis .....	219 400	
3. Ersättningar till sakkunniga, förslagsvis .....	11 500	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis .....	67 300	314 400

Sötvattenslaboratoriet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis .....	65 000	
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	28 100	
3. Rörligt tillägg, förslagsvis .....	27 800	120 900

Havsfiskelaboratoriet

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis .....	45 300	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, förslagsvis	6 700	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis .....	120 200	
4. Rörligt tillägg, förslagsvis .....	50 900	223 100

Undersöknings- och bevakningsfartygen

Skagerak

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, förslagsvis .....	97 200	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, förslagsvis .....	115 700	
3. Rörligt tillägg, förslagsvis .....	29 100	242 000

*Eystrasalt*

1. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	8 400	
2. Avlöningar till kollektivavtalspersonal, <i>förslagsvis</i> .....	29 200	
3. Särskilda löneförmåner till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	1 700	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	2 500	41 800
	Summa kronor	1 290 000

c) till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 290 000 kronor.

[141] 2. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	420 000	402 389
1956/57 (statsliggaren s. 876) .....	465 400	
1957/58 (förslag) .....	543 400	

Enligt gällande omkostnadsstat fördelas anslaget med 119 700 kronor å fiskeristyrelsen med tillsynsavdelningen, 28 900 kronor å sötvattenslaboratoriet, 69 700 kronor å havsfiskelaboratoriet samt 247 100 kronor å undersöknings- och bevakningsfartygen.

Y r k a n d e n. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget skall ökas med 72 400 kronor till 537 800 kronor på sätt framgår av följande sammanställning.

	1956/57	Ökning
<i>Fiskeristyrelsen</i>		
1. Reseersättningar .....	49 000	15 000
2. Övriga expenser .....	35 500	5 000
3. Bibliotek .....	1 500	1 500
<i>Sötvattenslaboratoriet</i>		
4. Reseersättningar .....	5 000	2 500
5. Publikationstryck .....	3 300	1 700
6. Bibliotek .....	1 000	500
7. Underhåll av dammar m. m. ....	2 000	500
8. Engångsanslag för iståndsättning av brygga .....	—	22 000
9. Drift och underhåll av båtar .....	200	300
10. Fiskeriförsök m. m. ....	1 000	1 000

	1956/57	Ökning
<i>Havsfiskelaboratoriet</i>		
11. Reseersättningar . . . . .	12 100	2 400
12. Övriga expenser . . . . .	6 000	1 000
13. Bibliotek . . . . .	500	500
14. Instrument- och laboratoriekostnader . . . . .	21 000	5 000
15. Engångsanslag för vissa byggnadsarbeten å Bornö station	—	5 000
<i>Undersöknings- och bevakningsfartygen</i>		
S k a g e r a k		
16. Undersökningsmateriel . . . . .	22 000	3 000
E y s t r a s a l t		
17. Nyanskaffning samt reparationer av redskap och apparater m. m. . . . .	8 500	3 000
18. Vinterförläggning, vårutrustning jämte reparationer, komplettering m. m. . . . .	7 500	2 500
	Summa ökning	72 400

Av de i omkostnadsstaten för fiskeristyrelsen med tillsynsavdelningen för budgetåret 1956/57 anvisade beloppen har för tillsynsavdelningen beräknats för sjukvård m. m. 900 kronor, för reseersättningar 25 000 kronor, för expenser 17 400 kronor, för publikationstryck 1 500 kronor, för bibliotek 1 500 kronor samt för laboratoriekostnader 26 500 kronor eller tillhoppa 72 800 kronor. Av anslagsposterna till expenser och laboratoriekostnader utgör 3 500 respektive 16 000 kronor engångsbelopp för anskaffning av möbler m. m. samt laboratorieutrustning. Fiskeristyrelsen hemställer, därest nuvarande provisorium beträffande vattenvårdens organisation kommer att förlängas, om en förstärkning av anslagsposterna till reseersättningar, expenser och bibliotek med respektive 5 000, 4 000 och 1 000 kronor eller tillhoppa 10 000 kronor. Härutöver äskar styrelsen vissa engångsbelopp å tillsammans 78 000 kronor för upprustning av kontorsmaskinparken (6 000 kronor), för anskaffning av instrument och laboratorieutrustning (32 000 kronor) samt för anskaffande av laboratoriebil (40 000 kronor). Efter avdrag av för innevarande budgetår anvisade engångsbelopp uppgår den begärda ökningen under tillsynsavdelningens omkostnadsanslag till (10 000 + 78 000 — 19 500 =) 68 500 kronor.

Motiv. 1. Under förevarande punkt yrkas en uppräknig av anslaget till reseersättningar med 5 000 kronor på grund av önskemål att bereda styrelsens biologiska rekryteringspersonal möjlighet att under semesterperioder m. m. vikariera för fiskeriintendenter och laboratorer. Härvid har emellertid hänsyn icke tagits till den generella höjning av reseersättningsposterna, som påkallas av såväl den fr. o. m. den 1 juli 1956 medgivna höjningen av traktamentsbeloppen enligt det allmänna resereglementet som de aviserade taxehöjningarna å järnvägarna, vilken höjning torde kunna be-

räknas till sammanlagt omkring 20 procent å nuvarande reseersättningsanslag. Med denna beräkning bör förevarande anslagspost beräknas till  $[54\ 000 + (54\ 000 \times 0,2) =]$  i runt tal 64 000 kronor, innebärande en höjning med 15 000 kronor.

2. Beträffande den beräknade anslagshöjningen under denna punkt erinrar styrelsen om sitt motsvarande äskande i fjolårets anslagsskrivelse, föranlett av en framställning av *Svenska insjöfiskarens centralförbund* om effektivisering av styrelsens presstjänst. Frågan har i år ånyo aktualiserats av nämnda fiskarförbund i skrift den 18 april 1956. Förbundets framställning om medel till publicering av fiskeriforskningens resultat har av Kungl. Maj:t remitterats till styrelsen för utlåtande. Såsom yttrande återupprepar styrelsen sitt äskande från fjolåret om en anslagsförstärkning med 5 000 kronor under posten Övriga expenser.

3. Styrelsen anför, att den i omkostnadsstaten för styrelsen uppförda biblioteksposten å 1 500 kronor helt disponeras av tillsynsavdelningen, varför några för det under styrelsen sorterande fiskeribiblioteket avsedda anslagsmedel icke finnes anvisade. Fiskeribiblioteket är ett offentligt bibliotek, som redovisas i den av bibliografiska institutet vid kungl. biblioteket utgivna accessionskatalogen. För att i någon ringa mån kunna tillfredsställa de krav, som man har rätt att ställa på ett sådant bibliotek, torde det vara påkallat, att anslag erhålles för dels nyanskaffning, dels inbindning av bokmaterial utöver vad som nu begäres för tillsynsavdelningen. Verksamheten har under de senare åren huvudsakligen haft formen av gåvor och bytesverksamhet. Som bytesobjekt har tjänat den hydrografiska rapporten. För att kunna hålla samman de erhållna bytesserierna fordras nu oundgängligen medel till inbindning. Under budgetåret 1955/56 har av styrelsens expensanslag disponerats 189 kronor 50 öre för bokinköp, 256 kronor 50 öre för inbindning och 536 kronor 27 öre för prenumerationer.

För att inhämta den eftersläpning främst beträffande inbindning, som uppstått under de år fiskeribiblioteket varit självständigt bibliotek utan anslag, skulle ett engångsanslag på 3 000 kronor erfordras. Det årliga anslaget borde upptagas till åtminstone 1 500 kronor. Styrelsen anser, att engångsanslaget kan anstå något år, under det att det föreslagna årliga biblioteksanslaget å 1 500 kronor bör anvisas fr. o. m. budgetåret 1957/58.

4. Styrelsen anför, att anslaget till reseersättningar för sötvattenslaboratoriet trots den för budgetåret 1956/57 beviljade höjningen med 500 kronor är för knappt med hänsyn till att tre befattningshavare med bl. a. omfattande undersökningsuppdrag i Vätern, Vättern, Mälaren och Hjälmaren skall dela anslaget. Som jämförelse anføres, att fiskeriinspektören för fisksjukdomar ensam disponerar ett reseanslag å 5 000 kronor. Höjda resetraktementen ökar ytterligare medelsbehovet under denna anslagstitel. Liksom i fråga om övriga anslag till reseersättningar inom styrelsens verksamhetsområde bör en uppräknning med förslagsvis 20 procent äga rum. Förevarande anslagspost synes därför böra uppföras med 7 500 kronor för nästa budgetår.

5. Kostnaderna för tryckning av sötvattenslaboratoriets publikationer har

ökat i en omfattning, som icke tillnärmelsevis motsvaras av den ökning av förevarande anslag med 300 kronor, som anvisats för innevarande budgetår. Såsom tidigare anförts, måste ett anslag å 5 000 kronor till publikationstryck anses som ett oundgängligt minimum.

6. Höjningen avser liksom i anslagsäskandena för de föregående fyra åren den återstående delen av den i 1951 års anslagsskrivelse begärda höjningen å 1 000 kronor. En förstärkning av detta anslag är lika angelägen som tidigare.

7. Under de senaste åren har vid flera tillfällen hotande situationer uppstått vid driftsavbrott å de för rom, yngel och fisk i sötvattenslaboratoriets akvarier och dammar viktiga el- och pumpanläggningarna. Byggnadsstyrelsen bekostar icke reparation och underhåll av dessa fasta anläggningar utan har anvisat som enda utväg att begära anslag för ändamålet. De ifrågakvarande anläggningarna börjar bli förslitna och kräver därför ökat underhåll.

8. År 1953 begärdes ett anslag å 1 500 kronor för reparation av sötvattenslaboratoriets båtbygga. Beloppet beviljades å omkostnadsanslaget för budgetåret 1954/55 och användes för utbyte av ruttet virke. Redan då visade sig emellertid en reparation otillräcklig, enär under mellantiden kraftig isgång och ytterligare röta hastigt försämrat bryggan. Därvid gjordes försök att få en ny bygga anlagd först såsom militärt övningsobjekt och sedan såsom statligt beredskapsarbete men utan positivt resultat i någotdera fallet. Bryggan har nu nått stadiet av totalt sönderfall, och eftersom en båtbygga är oundgänglig för sötvattenslaboratoriets fiske- och redskapsförsök i Mälaren, måste den nuvarande ersättas med en ny. Enligt representanter för sjöfartsstyrelsens hamnavdelning skulle en pontonbygga vara lämpligast och billigast med hänsyn till rådande botten- och isförhållanden. Med tillbehör och bogsering från tillverkningsplatsen betingar en sådan ponton en kostnad av 18 000 kronor. Kostnad för rivning av den gamla bryggan, förlängning av tillfartsbank samt ordnande av landförbindelse m. m. beräknas uppgå till lägst 4 000 kronor, varför ett belopp av sammanlagt 22 000 kronor erfordras.

I detta sammanhang anmäler styrelsen även, att undersökningar pågår om möjligheten att intaga tillfartsvägen till sötvattenslaboratoriets och tillsynsavdelningens gemensamma byggnad i Drottningholm från allmänna vägen till Ekerö till allmänt underhåll. Tillfartsvägen befinner sig nu i mycket dåligt skick och, därest väg- och vattenbyggnadsverket icke kan svara för vägunderhållet, blir det inom en nära framtid nödvändigt att äska medel under laboratoriets omkostnadsstat för vägens förbättrande.

9. Anslaget å 200 kronor till drift och underhåll av båtar har varit oförändrat sedan undersöknings- och försöksanstaltens tillkomst år 1932. Det kan självfallet numera icke räcka till för såväl vårutrustning som motorbränsle och reparationer. Avstånden till lämpliga platser för fiske- och redskapsförsöken i Mälaren är relativt stora, varför särskilt bränslekostnaderna, som ju ökat sedan år 1932, påkallar en höjning av anslaget.

10. Motsvarande höjning begärdes redan i 1953, 1954 och 1955 års äskanden. Såsom motivering anför styrelsen nu, att de rön, som hittills vunnits speciellt

beträffande fiskredskap av nylon, verksamt bidragit till en övergång till effektivare redskap inom landet. Sötvattenslaboratoriets redskapsförsök följes med stort intresse av olika kategorier fiskare. Anledning finnes att fortsätta försöken med nya redskapstyper och nytt material.

11. I anslutning till vad som anförts under punkterna 1 och 4 i det föregående föreslår styrelsen en uppräknig av havsfiskelaboratoriets reseersättningspost med 20 procent eller till i runt tal 14 500 kronor.

12. Under en följd av år har uppräknig av havsfiskelaboratoriets expenspost begärts. Expensutgifterna visar en kontinuerlig stegring, särskilt till följd av höjda kollektivavtalslöner för städning, varför en höjning av förevarande post framstår som ofrånkomlig.

13. Förevarande post är helt avsedd för biblioteket inom havsfiskelaboratoriets avdelningar i Lysekil. Något biblioteksanslag disponeras icke för havsfiskelaboratoriets hydrografiska avdelning å Stora Bornö, varest alltsedan svenska hydrografisk-biologiska kommissionens tid ett betydande bibliotek inom den hydrografiska vetenskapen sammanbragts genom bytesverksamhet, m. m. För underhållet härav erfordras ett mindre anslag, som f. n. kan beräknas till 500 kronor.

14. Under erinran om vad styrelsen anført i det föregående under avlösningsanslaget, punkt 15, äskar styrelsen under där angiven förutsättning — nämligen att instrumentmakaren vid havsfiskelaboratoriet skall utgå ur styrelsens stat — en uppräknig av anslagsposten till instrument- och laboratoriekostnader med 5 000 kronor.

15. Stationsbyggnaden å Stora Bornö uppfördes 1902 och är således numera 54 år gammal. Densamma ingår icke bland de objekt, som sedan 1951 övertagits av byggnadsstyrelsen till förvaltning och underhåll utan fastighetsunderhållet betalas av anslag till fiskeristyrelsens disposition. Dessa förslår väsentligen endast till löpande underhåll, då stationsbyggnaden och därtill hörande bryggor och kajer på grund av stationens utsatta läge för sitt underhåll kräver hela det årliga anslaget för ändamålet. För att i hårt väder säkra de interna kommunikationerna inom stationsbyggnaden och framför allt ur brandsäkerhetssynpunkt erfordras en ny trappa inom byggnadens alla tre våningsplan. En dylik anordning har kostnadsberäknats till 5 000 kronor, vilket belopp alltså nu äskas såsom ett engångsanslag under posten till fastighetens underhåll.

16. Posten till fartyget Skageraks undersökningsmateriel har under en följd av år begärts uppräknad med 3 000 kronor för att medge anskaffning av nyare fiskredskapstyper för försök och provning. Anskaffningen måste anses nödvändig för ett statligt undersöknings- och försöksfartyg i fiskets tjänst.

17. Beträffande motiveringen för den under denna punkt gjorda framställningen, vilken framfördes även 1955, torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 332.

18. Styrelsen har tidigare begärt en höjning av förevarande post med 5 000 kronor, varav 2 500 kronor beviljades i IX ht 1956 s. 333. Då det numera visat sig, att underhålls- och reparationskostnaderna för fartyget icke

kan täckas inom ramen av en årlig medelsanvisning av 7 500 kronor utan för ändamålet erfordras omkring 10 000 kronor för år, begäres en höjning med 2 500 kronor.

I fråga om anslagsposterna till publikationstryck anför styrelsen, att det ur de synpunkter, styrelsen har att företräda, skulle vara mycket fördelaktigt, om de i styrelsens omkostnadsstat ingående posterna för publikationstryck, som nu utgör maximerade anslagsposter inom förslagsanslag, kunde förvandlas till reservationsanslag eller i vart fall med avseende på dispositionsmöjligheterna kunde likställas med dylika anslag. Det ligger i själva den vetenskapliga och praktiska publiceringsverksamhetens natur, att den kassamässiga belastningen blir mycket olika mellan skilda budgetår med stora svårigheter att rätt utnyttja och använda anslagsposterna, vilka med nuvarande natur endast står till förfogande under det budgetår de anvisats och icke får överskridas. Styrelsen hemställer därför, att ett övervägande måtte ske, om och i vilken mån sagda anslagsposter inom styrelsens verksamhetsområde kan förvandlas till eller likställas med reservationsanslag.

*Tillsynsavdelningens omkostnadsfrågor.* I fråga om tillsynsavdelningens omkostnader för budgetåret 1957/58 anför fiskeristyrelsen i huvudsak följande.

a) *Reseersättningar.* Under budgetåret 1955/56 var anslaget 19 000 kronor för i praktiken ca fyra resande befattningshavare eller omkring 4 500 kronor per person. Under budgetåret 1956/57 är anslaget upptaget till 25 000 kronor för ca 5 1/2 resande tjänstemän eller likaledes omkring 4 500 kronor per person. Detta kommer sannolikt att vara i det närmaste tillräckligt för innevarande budgetår trots den traktamentshöjning, som trädde i kraft den 1 juli 1956, eftersom de två efter den 1 juli 1956 nytillkommande befattningshavarna troligen icke kommer att hinna lära sig det nya arbetet snabbare än att blott ungefär halva till tre fjärdedelar av deras restid kommer att kunna utnyttjas. Under budgetåret 1957/58 bör man däremot räkna med att vatteninspektörerna behöver minst 6 000 kronor var, varför resekostnaderna med stor säkerhet ej kommer att understiga 30 000 kronor. En ökning av 5 000 kronor äskas därför för budgetåret 1957/58.

b) *Expenser, övriga expenser.* Posten renhållning och städning har för budgetåret 1955/56 uppgått till omkring 2 625 kronor. Efter tillkomsten av en barack och nya tjänster fr. o. m. den 1 juli 1956 bör man för budgetåret 1956/57 räkna med en kostnad för sagda ändamål av minst 4 000 kronor och för budgetåret 1957/58 av minst 5 000 kronor. Kostnaderna för posten skrivmaterialier m. m. kommer för budgetåret 1956/57 att uppgå till minst 1 000 kronor, troligen närmare 1 500 kronor, och bör för budgetåret 1957/58 beräknas till ca 2 000 kronor. Kostnaderna för telegram, telefon m. m. torde under innevarande budgetår komma att uppgå till minst 5 000 kronor, varvid den nödvändiga nyinstallationen av telefoner icke inberäknats, och torde under budgetåret 1957/58 komma att belöpa sig till omkring 6 000 kronor. Posten möbler, skrivmaskiner m. m. bör beräknas

till ca 1 000 kronor för budgetåret 1957/58. Sammanlagt kan anslagsposten till expenser, övriga expenser för budgetåret 1957/58 beräknas till 14 500 kronor, vilket innebär en ökning jämfört med budgetåret 1956/57 av 4 000 kronor.

c) Utöver den under föregående punkt nämnda anslagsökningen erfordras en upprustning av kontorsmaskinparken med ett engångsbelopp av 6 000 kronor för inköp av en elektrisk skrivmaskin med bord, en kopieringsapparat för skrivelser m. m. samt en elektrisk räknemaskin. Den elektriska skrivmaskinen erfordras framför allt för utskrifter av skrivelser, undersökningsprotokoll m. m. i det stora antal exemplar, som allt oftare erfordras och som icke kan bemästras med vanliga skrivmaskiner. Kopieringsapparaten är en utgift, som mycket snart betalar sig i form av inbesparad arbetskraft enbart för arbetet med kopiering av skrivelser. Dessutom möjliggör den fotostatkopiering av uppsatser ur facktidskrifter, vilket avsevärt underlättar bl. a. handläggningen av ärenden. Den elektriska räknemaskinen erfordras framför allt för uträkning och bearbetning av resultaten av analyserna vid kemiska laboratoriet och blir ett nödvändigt komplement till utrustningen i samband med utökningen av personalen.

d) *Bibliotek.* Det för budgetåret 1955/56 anvisade biblioteksanslaget å 1 000 kronor var helt otillräckligt och även efter ökningen till 1 500 kronor för innevarande budgetår kommer anslaget att vara otillräckligt för att förse de nya befattningshavarna med erforderlig speciallitteratur och handböcker. Anslaget måste därför höjas med åtminstone 1 000 kronor under budgetåret 1957/58 för att nödtorftigt fylla luckorna.

e) *Laboratoriekostnader.* Utöver det år 1956 beviljade engångsanslaget för anskaffning av instrument och laboratorieutrustning erfordras för budgetåret 1957/58 ytterligare ett engångsanslag på minst 32 000 kronor.

f) Synnerligen angeläget är att snarast möjligt kunna anskaffa en laboratoriebil (av vattenvårdskommittén beräknad till 40 000 kronor). Anhållan om dylik har framförts redan år 1948. Anskaffandet av denna framstår såsom mer och mer angelägen, i synnerhet som bildandet av allt flera vattendragsförbund aktualiserat behovet av snabbt och sakkunnigt utförda vattendragsundersökningar för måttliga kostnader. F. n. betingar dessa undersökningar så höga kostnader, att anskaffandet av en laboratoriebil enbart för dessa skulle innebära en avsevärd besparing.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (skr. 14/11 1956) anför, att ämbetsverket vid sin granskning av omkostnadsanslagen utgått från den av ämbetsverket förordade personalorganisationen. Med denna utgångspunkt synes annan ändring icke böra vidtagas i fiskeristyrelsens omkostnadsstat än att delposten till laboratoriekostnader nedräknas med 19 500 kronor, motsvarande det engångsbelopp, som för innevarande budgetår anvisats för ändamålet. Av den under omkostnadsanslaget till sötvattenslaboratoriet begärda höjningen av medelsanvisningen tillstyrker ämbetsverket fiskeristyrelsens förslag, såvitt gäller delposterna till bibliotek samt till drift och underhåll av båtar även — därest en höjning skulle framstå som oundgängligen nödvändig —

även delposten till underhåll av dammar m. m. Beträffande posten till reseersättningar föreslår statskontoret en begränsning av den begärda uppräknings till 600 kronor. Ämbetsverket kan däremot icke förorda någon uppräknings av posten till publikationstryck eller av delposten till fiskeriförsök m. m. I övrigt har beräkningen av medelsbehovet icke givit statskontoret anledning till erinran.

I fråga om havsfiskelaboratoriets omkostnadsanslag kan statskontoret icke tillstyrka någon höjning av posterna till reseersättningar och bibliotek. Posten till expenser torde med hänsyn till ökade städnings- och bränslekostnader böra uppräknas med 1 500 kronor. Ämbetsverket föreslår, med beaktande av nu utgående hyra för tjänstebostad, en uppräknings av särskilda uppbördsmedel med 160 kronor. Statskontoret har i övrigt icke något att erinra mot medelsberäkningen. — Beträffande omkostnadsanslagen till undersöknings- och bevakningsfartygen ifrågasätter statskontoret, om icke genom en omfördelning av medelstilldelningen inom staterna en viss begränsning av de totala anslagen skulle vara möjlig. Förslaget att de nu under fiskeristyrelsens och laboratoriernas olika omkostnadsstater upptagna posterna till publikationstryck skall erhålla karaktär av reservationsanslag, kan statskontoret icke biträda.

#### *Föredraganden*

Vid behandlingen av fiskeristyrelsens avlöningsanslag har jag förordat en förstärkning av personalen vid tillsynsavdelningen. Med hänsyn bl. a. härtill finner jag mig böra föreslå dels en uppräknings av de för tillsynsavdelningens omkostnader anvisade medlen, dels anvisande av engångsbelopp för utrustning. Vidare bör i enlighet med vad jag föreslagit i fråga om avlöningsanslaget tillsynsavdelningens omkostnader redovisas skilda från fiskeristyrelsens. Jag förordar sålunda, att de för tillsynsavdelningen för budgetåret 1956/57 beräknade beloppen till reseersättningar, övriga expenser och bibliotek skall höjas med respektive 10 000, 4 000 och 500 kronor eller sammanlagt med 14 500 kronor. Vidare torde för anskaffning av möbler m. m. samt av instrument och laboratorietrustning böra anvisas 3 500 respektive 20 000 kronor eller sammanlagt 23 500 kronor. Även för anskaffning av laboratoriebil torde böra anvisas medel. Enligt vad jag inhämtat, uppgår kostnaderna för en sådan numera till omkring 48 500 kronor. Tillsynsavdelningens omkostnadsstat skulle följaktligen med utgångspunkt från de för avdelningen för budgetåret 1956/57 beräknade beloppen med avdrag för engångsanslag samt från vad jag nu föreslagit för budgetåret 1957/58 behöva upptagas med  $(72\,800 - 19\,500 + 14\,500 + 23\,500 + 48\,500 =)$  139 800 kronor.

Vad angår styrelsen med undantag av tillsynsavdelningen kan jag icke tillstyrka den föreslagna höjningen av beloppet för övriga expenser eller den föreslagna anslagsposten till styrelsens bibliotek. Posten till reseersättningar bör med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktementen och bilersättning uppräknas med 5 000 kronor. Vidare bör posten

till expenser till följd av nytt kollektivavtal för städningsspersonal höjas med 500 kronor. Med hänsyn till belastningen bör slutligen posten till sjukvård m. m. nedräknas med 300 kronor. Styrelsens omkostnadsstat torde sålunda böra upptagas med  $(46\,900 + 5\,000 + 500 - 300 =)$  52 100 kronor.

För sötvattenslaboratoriet bör posterna till reseersättningar och publikationstryck uppräknas med 600 respektive 300 kronor, vilken uppräknings är av automatisk karaktär. Vidare torde med hänsyn till bl. a. den allmänna kostnadsstegringen för bibliotek, underhåll av dammar m. m. samt drift och underhåll av båtar posten till övriga utgifter böra uppräknas med  $(200 + 500 + 300 =)$  1 000 kronor. Posten till sjukvård m. m. bör å andra sidan med hänsyn till belastningen nedräknas med 200 kronor. Övriga av styrelsen härvidlag förslagna höjningar kan jag däremot icke biträda. Till sötvattenslaboratoriet bör sålunda anvisas  $(28\,900 + 600 + 300 + 1\,000 - 200 =)$  30 600 kronor.

I fråga om havsfiskelaboratoriet torde posterna till reseersättningar och publikationstryck böra uppräknas med 1 500 respektive 1 000 kronor, vilken uppräknings är av automatisk karaktär. Till följd av ökade kostnader för städning och bränsle bör vidare posten till expenser uppräknas med  $(500 + 600 =)$  1 100 kronor. Posten till sjukvård m. m. bör med hänsyn till belastningen nedräknas med 200 kronor. Den av styrelsen föreslagna höjningen av posten till övriga utgifter för underhåll av bibliotek å Stora Bornö kan jag icke biträda. Ej heller kan jag tillstyrka det äskade engångsanslaget till vissa byggnadsarbeten på samma plats. Den föreslagna höjningen av posten till instrument- och laboratoriekostnader torde med hänsyn till vad jag under fiskeristyrelsens avlöningsanslag anfört beträffande havsfiskelaboratoriets instrumentmakare icke böra tillstyrkas. Såsom statskontoret påpekat bör de under havsfiskelaboratoriet upptagna särskilda uppbördsmedlen uppräknas med 160 kronor. Havsfiskelaboratoriets omkostnader bör alltså beräknas till  $(69\,700 + 1\,500 + 1\,000 + 1\,100 - 200 - 160 =)$  avrundat 72 900 kronor.

Vad angår undersöknings- och bevakningsfartygen torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 13 april och 7 juni 1956 medgivit, att den i omkostnadsstaten för budgetåret 1956/57 för Skagerak uppförda anslagsposten till underhåll och utrustning får överskridas med sammanlagt högst 107 000 kronor för bestridande av kostnaderna för vissa översynsarbeten å fartyget ävensom för nyanskaffning av ett pådragsventilhus till propellermaskinen samt för lokala undersökningar av däck och av de elektriska kablarna utanför maskinrummet i fartyget. Genom förstnämnda beslut bemyndigade Kungl. Maj:t vidare fiskeristyrelsen att utlägga beställning å anskaffning och inmontering av nytt styrmaskineri för fartyget samt, för leverans under budgetåret 1956/57, å fyra arbetskolvar till gasgeneratorerna. Kungl. Maj:t förordnade, att kostnaden för kolvarna skulle påföras det för budgetåret 1956/57 för fartyget anvisade omkostnadsanslaget, samt förklarade, att Kungl. Maj:t framdeles efter framställning av styrelsen skulle meddela beslut om medelsanvisning för att täcka kostnaderna för anskaffning och inmontering av det nya styrmaskineriet.

Vidare torde i detta sammanhang få anmälas, att fiskeristyrelsen den 21 november 1956 till jordbruksdepartementet inkommit med förslag till skyndsamma åtgärder för att försätta Skagerak i driftsdugligt skick. Fiskeristyrelsen anmäler i skrivelsen, att sjöfartsstyrelsen beslutat, att förnyad fullständig sjövärdighetsbesiktning av fartygets huvudmaskiner i vissa delar skall verkställas, innan fartyget åter får nyttjas till sjöfart. Vidare anför fiskeristyrelsen bl. a., att den anser, att den ålagda besiktningen kommer att medföra högst betydande kostnader utan att skapa garantier för att fartyget därefter kommer att fylla skäligen krav på driftsäkerhet. Under sådana förhållanden anser sig fiskeristyrelsen icke kunna taga på sitt ansvar att tillstyrka eller genomföra den ålagda besiktningen och därav följande anskaffnings- och förnyelseåtgärder. Fiskeristyrelsen framlägger därför i skrivelsen alternativa förslag till installation av ett nytt framdrivningsmaskineri m. m. samt hemställer om beslut rörande användningen av det av 1954 års riksdag anvisade anslaget till anskaffande av framdrivningsmaskineri för undersöknings- och bevakningsfartyget Skagerak i överensstämmelse med i skrivelsen framlagda riktlinjer. I anslutning härtill föreslås, att fartygets egen personal skall anlitas för förberedande åtgärder för maskininstallationen samt för vissa andra arbeten å fartyget. Fiskeristyrelsen anför vidare, att kostnaden för vissa av de löpande underhållsarbeten, vilka förelagts styrelsen av statens fartygsinspektion, icke bör bestridas ur anslaget till det nya maskineriet.

Fiskeristyrelsens skrivelse är f. n. föremål för remissförfarande samt överväganden inom jordbruksdepartementet. Emellertid har Kungl. Maj:t den 21 december 1956 bemyndigat styrelsen att vidtaga vissa åtgärder i syfte att göra fartyget brukbart. Huruvida fartyget därefter skall kunna användas, intill dess installation av ett nytt framdrivningsmaskineri kan ske, eller om fartyget under någon tid måste läggas upp och undersöknings- och bevakningsverksamheten under tiden ordnas på annat sätt, kan icke f. n. avgöras. Vid sådant förhållande är det självfallet svårt att nu beräkna kostnaderna under nästa budgetår för den undersöknings- och bevakningsverksamhet, som bedrivs med fartyget. Under den tid, fartyget kan komma att vara obrukbart, bör uppenbarligen sagda verksamhet inskränkas så långt möjligt. Det är emellertid också klart, att bl. a. vissa fortlöpande undersökningar icke kan få äventyras genom ett avbrott. För den verksamhet, som befinner sig vara oundgängligen nödvändig, bör i första hand Eustrasalt tagas i anspråk. I övrigt bör undersökas möjligheten att anlita marinens eller andra statens fartyg. Det torde dock vara ofrånkomligt att under någon tid förhyra ett lämpligt fiskefartyg för vissa undersökningar.

För att täcka kostnaderna för den undersöknings- och bevakningsverksamhet, som sålunda under nästa budgetår kan komma att bedrivas med annat fartyg än Skagerak, torde de å omkostnadsstaten för Skagerak uppkommande besparingarna få tagas i anspråk. Frågan om medel till kostnaderna för en eventuell besiktning av Skagerak torde jag senare få anmäla för Kungl. Maj:t.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör till omkostnader för Skagerak upptagas ett jämfört med innevarande budgetår i huvudsak oförändrat belopp. Endast en formell uppräknig av posten till sjukvård m. m. med 800 kronor med hänsyn till belastningen synes böra företagas. Till omkostnader för Skagerak bör sålunda beräknas (201 800 + 800 =) 202 600 kronor.

I fråga om undersöknings- och bevakningsfartyget Eystrasalt finner jag mig icke kunna biträda de av fiskeristyrelsen föreslagna höjningarna. Med hänsyn till belastningen bör emellertid posten till sjukvård m. m. uppräknas med 100 kronor. Till omkostnaderna för Eystrasalt torde sålunda böra beräknas ett belopp av (45 300 + 100 =) 45 400 kronor.

Fiskeristyrelsens förslag, att de under styrelsens och laboratoriernas omkostnadsstater upptagna posterna till publikationstryck skall erhålla karaktär av reservationsanslag, kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (139 800 + 52 100 + 30 600 + 72 900 + 202 600 + 45 400 =) 543 400 kronor. I förhållande till det för innevarande budgetår för samma ändamål anvisade anslaget innebär detta en ökning med 78 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 543 400 kronor.

[142] 3—5. **Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet samt Fiskeriintendent m. m.: Avlöningar och Omkostnader**

Under återopande av vad som anförts i proposition den 28 december 1956 angående anslag för budgetåret 1957/58 till Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet samt Fiskeriintendent m. m., hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök: Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 kronor

b) fastställa följande avlöningsstat för fiskeriintendent m. m., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, *förslagsvis* 149 000
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t..... 7 200

3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, förslagsvis .....	60 000
4. Rörligt tillägg, förslagsvis .....	53 000
	Summa kronor 269 200

Särskilda uppbördsmedel

Bidrag av vissa fiske- och arrendeavgiftsmedel....	50 000
Ersättningar för undersökningar .....	100
	Nettoutgift kronor 219 100

c) till *Fiskeriintendenten m. m.*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 219 100 kronor

d) till *Fiskeriintendenten m. m.*: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 400 kronor.

[143] 6. Fiskets befrämjande i de särskilda orterna

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56 .....	53 000	51 800	1 47 357
1956/57 (statsliggaren s. 879) .....	53 000		
1957/58 (förslag) .....	58 000		

Y r k a n d e n. *Fiskeristgrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 27 500 kronor till 80 500 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Bidrag till hushållningssällskap eller annan ortskorporation för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket .....	15 000	10 000
2. Bidrag till landsting eller hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna .....	38 000	10 000
3. Upptagande av statistik beträffande sötvattensfisket ...	—	7 500
		27 500

Motiv. 1. De svårigheter att upprätthålla ifrågavarande verksamhet, som framhållits vid ett flertal tillfällen och senast i fjolårets anslagsäskanden, har ytterligare skärpts, därigenom att flera statistikinsamlare förklarat sig icke vilja fortsätta sin verksamhet och ersättare för dessa icke kan erhållas för de låga arvoden, som kan bjudas med nuvarande medelstildelning.

Med anledning av vad som av föredragande statsrådet anfördes vid be-

<sup>1</sup> Beloppet bundet genom dispositionsbeslut.

handlingen av förevarande anslagsfråga i IX ht 1956 s. 337 framhåller fiskeristyrelsen, dels att den nya form för statistikinsamling, som nu prövas av statistiska centralbyrån, med fördel synes kunna användas endast i hamnar, där fiskauktioner hålles, alltså blott på ett litet antal platser, dels att de uppgifter, som insamlas vid dessa hamnar, endast till begränsad del kan ersätta dem, som på vanligt sätt insamlas i fiskelägena, och därför huvudsakligen avser att på vissa betydelsefulla punkter komplettera dessa senare. Hur dessa försök än utfaller, kan därför resultatet av desamma icke väsentligt inverka på medelstilledningen för den i hittills tillämpade former bedrivna statistikinsamlingen.

2. De egentliga Ortsbidragen, som finansieras ur förevarande post, håller sig med nuvarande medelstilledning vid ungefär 1 000 kronor per hushållningssällskap och år. Så angelägna fiskeriändamål som skärpt fiskeritillsyn inom vissa sötvattensområden kan därför icke till någon del tillgodoses.

3. Fiskeristyrelsen erinrar om motionerna I: 339 och II: 415 till 1953 års riksdag, JoU 1953: 1 s. 85, motionerna I: 267, II: 339, I: 268 och II: 345 till 1954 års riksdag, JoU 1954: 1 s. 106—107, motionen II: 217 till 1955 års riksdag, JoU 1955: 1 s. 97, motionerna I: 380 och II: 310 till 1956 års riksdag samt JoU 1956: 1 s. 135, av vilka riksdagshandlingar framgår den höga angelägenhetsgraden av att statistik beträffande sötvattensfisket upptages. I anslutning härtill betonar styrelsen, att det åren 1953—1955 samt i år framlagda äskandet om 7 500 kronor för ändamålet avser en försöksvis anordnad statistikupptagning, som utformats i samråd med statistiska centralbyrån.

**Y t t r a n d e.** *Statistiska centralbyrån* (skr. 11/10 1956) tillstyrker fiskeristyrelsens förslag om en höjning av bidraget för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket samt om medel för upptagande av statistik över sötvattensfisket. Till stöd för sitt tillstyrkande anför ämbetsverket i huvudsak följande.

Insamlandet av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket omhänderhaves av hushållningssällskapens fiskeritjänstemän samt av ombud, som anlitas av dessa, utom i Göteborgs och Bohus län, där havsfiskeföreningens ordsombud ombesörjer uppgiftsinsamlingen. Det statsanslag, som beviljats för detta ändamål, har under en följd av år utgått med oförändrat belopp, 15 000 kronor, oaktat den sänkning av penningvärdet, som under samma tid ägt rum. Svårigheter har därigenom uppstått att anställa kompetenta personer för insamlingsarbetet. För att detta i fortsättningen skall fungera tillfredsställande, torde en höjning av den nu utgående ersättningen vara ofrånkomlig.

Statistiska centralbyrån har i samråd med representanter för jordbruksdepartementet, fiskeristyrelsen, fiskeriintendenterna och Svenska västkustfiskarnas centralförbund undersökt möjligheterna att använda andra metoder för uppgiftsinsamlingen. Med det hittillsvarande förfaringssättet sker insamlingen först efter redovisningsårets slut, då det ofta är svårt att inhämta detaljerade uppgifter om var, när och hur fångsterna gjorts under året och hur mycket av fångsten, som faller på de olika fiskslagen. Den lämpligaste metoden att få dessa förhållanden mera tillförlitligt belysta tor-

de vara att insamla uppgifterna vid förstahandsförsäljningen av fisken, d. v. s. vid fiskauktionerna. För detta ändamål har centralbyrån erhållit anslag för insamling av primäruppgifter vid Gravarnes, Smögens och Göteborgs fiskauktioner. Genom detta material erhålles tillförlitligare och fullständigare uppgifter i vissa avseenden än enligt det nuvarande systemet. Samtidigt möjliggöres en redovisning av uppgifter, som tidigare ej kunnat inhämtas. Bearbetningen av materialet från fiskauktionerna har hittills haft endast karaktär av provundersökning. Detta material är, som nyss nämnts, begränsat till tre fiskauktionshamnar och kan, även om det skulle utsträckas till samtliga fiskauktionshamnar, icke helt ersätta den landsomfattande statistik, som grundas på enligt hittillsvarande metod i fiskelägena insamlade uppgifter.

Statistiken över sötvattensfisket nedlades i huvudsak år 1924, fr.o. m. vilket år statsbidraget till insamling av uppgifter till detta fiske indrogs. Beträffande fisket i Vättern och fisket av lax, sik och nejonöga har dock statistiska uppgifter bearbetats även efter nämnda år. Det är emellertid enligt centralbyråns åsikt synnerligen angeläget, att ett återupptagande av statistiken över sötvattensfisket i full utsträckning kommer till stånd, då bristen på en uttömmande statistik häröver medfört olägenheter i skilda hänseenden. Fiskeristyrelsen har samrått med centralbyrån vid utarbetandet av en plan för ett återupptagande av statistiken över sötvattensfisket. Denna plan går ut på att försöksvis upprätta statistik inom vissa områden med användning av samplingsmetodik. Kostnaderna under första året beräknas till 7 500 kronor, innefattande ersättning till statistikinsamlare, rese- och trakamentsersättningar till hushållningssällskapens fiskeritjänstemän vid resor för instruktion och kontroll av statistikinsamlingen samt tryckning av blanketter. Däremot ingår i nämnda belopp icke kostnader för bearbetning av materialet. Denna kan nämligen komma till stånd först under ett följande budgetår.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas, att Kungl. Maj:t den 1 juni 1956 av de utav fiskeristyrelsen förvaltade vattenavgifterna enligt 2 kap. 10 § vattenlagen ställt ett belopp av högst 13 000 kronor till förfogande för länsstyrelsen i Stockholms län för anordnande — försöksvis — av skärpt fiskeritillsyn i det i 18 § lagen om rätt till fiske angivna området i Mälaren under tiden 15 juni 1956—14 juni 1957. Vid fullgörandet av ifrågavarande uppgift skall länsstyrelsen i Stockholms län samråda med övriga berörda länsstyrelser samt med fiskeristyrelsen. I den mån så prövas lämpligt bör samråd jämväl ske med vederhörande hushållningssällskap och fiskarorganisationer. För att möjliggöra ett bedömande, huruvida en skärpt fiskeritillsyn inom ifrågavarande område kan vara erforderlig jämväl för tiden efter den 14 juni 1957 samt i så fall i vilken form en dylik tillsyn bör komma till stånd, har Kungl. Maj:t genom sagda beslut berett berörda myndigheter och organisationer m. fl. tillfälle att senast den 1 mars 1957 till länsstyrelsen i Stockholms län inkomma med iakttagelser beträffande ifrågavarande tillsyn under år 1956 samt därav eventuellt föranledda förslag. Sagda länsstyrelse skall före den 15 mars 1957 tillstålla jordbruksdepartementet dels till länsstyrelsen inkomna förslag m. m., dels berättelse över ifrågavarande fiskeritillsyn under år 1956, dels det yttrande och förslag, vartill länsstyrelsen må finna skäl. Länsstyrelsen skall därjämte före den

1 juli 1957 till jordbruksdepartementet och fiskeristyrelsen översända tablå över de kostnader, som ifrågavarande tillsyn föranlett.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (skr. 14/11 1956) anför, att anslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna torde böra upptagas med oförändrat belopp.

#### *Föredraganden*

Fiskeristyrelsen har i sina äskanden hemställt om en höjning av medelsanvisningen för bidrag för insamlande av primäruppgifter till fiskeristatistik beträffande saltsjöfisket med 10 000 kronor. Jag finner mig emellertid icke kunna förorda större uppräknig än 5 000 kronor. Styrelsens yrkande om höjning av bidragen till landsting och hushållningssällskap för fiskets främjande i de särskilda orterna kan jag icke tillstyrka. Jag finner mig ej heller kunna biträda styrelsens förslag, att medel skall anvisas under anslaget till de planerade undersökningarna rörande ordnandet av statistiken över sötvattensfisket.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör anslaget för nästa budgetår uppföras med ett till (53 000 + 5 000 =) 58 000 kronor höjt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Fiskets befrämjande i de särskilda orterna* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 58 000 kronor.

#### [144] 7. Utbildning av fiskeritjänstemän

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	42 400	32 399
1956/57 (statsliggaren s. 879) .....	27 300	
1957/58 (förslag) .....	45 400	

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1951:84 beslöt 1951 års riksdag, att en kurs om ca 17 månader skulle anordnas vartannat år för utbildning av fiskeritjänstemän. De för budgetåren 1951/52—1955/56 anvisade anslagen har i enlighet härmed avsetts till bestridande av kostnaderna för de 1951, 1953 och 1955 påbörjade kurserna, varjämte det för budgetåret 1956/57 anvisade anslaget avses för bestridande av kostnaderna för andra delen av den kurs, som börjat senhösten 1955.

Y r k a n d e. *Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med 46 100 kronor, vilket innebär en höjning med 3 700 kronor i förhållande till det för budgetåret 1955/56 anvisade anslaget. Det begärda anslaget är avsett för första läsåret av den kurs, som börjar på senhösten 1957.

M o t i v. Vid anslagsberäkningen har styrelsen utgått från den stat, som fastställdes för budgetåret 1955/56. Styrelsen föreslår, att den i staten ingående posten timplärlararvoden (14 000) skall höjas med 2 000 kronor till

16 000 kronor. Posten hyra och städning av undervisningslokaler (2 700) har uppräknats med 300 kronor till 3 000 kronor med hänsyn till beräknade höjda städningskostnader. Vidare har posten undervisningsmateriel och expenser (2 100) uppräknats med 400 kronor till 2 500 kronor, sedan flera års erfarenhet visat, att nuvarande medelstilleddning är otillräcklig. Posten bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner (2 500) har föreslagits höjd med 1 000 kronor till 3 500 kronor på grund av beräknade högre taxor å järnvägarna. Slutligen har posterna arvode för rektors- och sekreterargöromål samt statlig studiehjälp upptagits med oförändrade belopp.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (skr. 14/11 1956) anför, att den av fiskeristyrelsen föreslagna höjningen av bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner enligt ämbetsverkets mening bör kunna begränsas till 300 kronor. I övrigt kan ämbetsverket godtaga de verkställda beräkningarna av medelsbehovet under anslaget.

#### Föredraganden

Mot de av fiskeristyrelsen i jämförelse med staten för budgetåret 1955/56 föreslagna höjningarna av posterna till timplärlararvoden samt till hyra och städning av undervisningslokaler har jag intet att erinra. Beträffande posten till bidrag till kostnader för praktikresor, studiebesök och exkursioner kan jag endast tillstyrka en uppräknings med 300 kronor. För höjning av arvode för rektors- och sekreterargöromål torde beräknas ett belopp av 400 kronor. Den föreslagna uppräknings av posten till undervisningsmateriel och expenser finner jag böra avstyrka. Vid bifall till vad jag sålunda anför bör ifrågakvarande anslag för budgetåret 1957/58 uppföras med (42 400 + 2 000 + 300 + 300 + 400 =) 45 400 kronor, vilket i jämförelse med det för innevarande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 18 100 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildning av fiskeritjänstemän* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 45 400 kronor.

#### [145] 8. Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	131 500	115 299	110 029
1956/57 (statsliggaren s. 879) .....	80 000		
1957/58 (förslag) .....	131 500		

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget jämte därå från tidigare budgetår föreliggande reservation skall 39 500 kronor utgå såsom statsbidrag till Södra Sveriges fiskeriförening, 50 000 kronor jämte eventuellt icke utnyttjade medel från tidigare budgetår för samma ändamål dispo-

<sup>1</sup> Därav utgör den disponibla behållningen 51 702 kronor.

ras till statsunderstödd utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område och 42 000 kronor användas enligt föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar för varje särskilt fall.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall upptagas med ett belopp av 133 500 kronor. Förslaget innebär, att bidraget till Södra Sveriges fiskeriförening skall upptagas med oförändrat belopp av 39 500 kronor, att bidraget till statsunderstödd utbildningsverksamhet på grund av förefintlig disponibel behållning under den härför avsedda anslagsposten under i övrigt oförändrade villkor skall nedsättas med 10 000 kronor till 40 000 kronor samt att posten till Kungl. Maj:ts disposition skall uppräknas med 12 000 kronor för att lämna utrymme för bestridande av en under nästa budgetår planerad fortbildningskurs för länsfiskeritjänstemän.

Till stöd för framställningen i fråga om sistnämnda båda poster anför styrelsen i huvudsak följande.

Med hänsyn till föreliggande disponibel behållning per den 1 juli 1956 under anslagsposten till statlig utbildningsverksamhet på fiskerinäringens område å 43 282 kronor och den behållning, som i följd därav kan beräknas föreligga per den 1 juli 1957, synes en reduktion av medelsanvisningen i förevarande hänseende från 50 000 kronor till 40 000 kronor kunna vidtagas såsom en engångsåtgärd för nästa budgetår.

Medlen till Kungl. Maj:ts disposition föreslås för nästa budgetår skola ökas med ett belopp av engångsnatur å 12 000 kronor till 54 000 kronor. Beloppet avses för finansiering av kostnaderna för en fortbildningskurs för länsfiskeritjänstemän. En dylik kurs anordnades senast år 1952 med anlitande av en medelsanvisning å 10 000 kronor, som efter förslag av Kungl. Maj:t i IX ht 1952 s. 254—256 ställdes till förfogande under förevarande anslag för budgetåret 1952/53. Styrelsen erinrar beträffande behovet av fortbildningskurser för fiskeritjänstemän om innehållet av propositionen 1951: 84 och JoU 1951: 25. Till följd av höjda resekostnader och traktamenten sedan 1952 föreslås medelsanvisningen nu skola höjas med 20 procent till 12 000 kronor.

I detta sammanhang torde jämväl få anmälas en av *Södra Sveriges fiskeriförening* (skr. 19/7 1956) gjord ansökning om höjning av statsbidraget från 39 500 kronor till 51 000 kronor för budgetåret 1957/58.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) anser det under rådande förhållanden icke möjligt att tillstyrka föreningens önskemål.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (skr. 14/11 1956) förklarar sig icke kunna tillstyrka, att medel anvisas till en fortbildningskurs för länsfiskeritjänstemän. Med anordnandet av en dylik kurs torde enligt ämbetsverkets mening tills vidare kunna anstå.

#### *Föredraganden*

Fiskeristyrelsens förslag om oförändrat statsbidrag av 39 500 kronor till Södra Sveriges fiskeriförening kan jag biträda. Ej heller har jag något att erinra mot att bidraget till den statsunderstödda utbildningsverksamheten på fiskerinäringens område på grund av förefintlig disponibel behållning

under den härför avsedda anslagsposten med i övrigt oförändrade villkor nedsättes med 10 000 kronor till 40 000 kronor under budgetåret 1957/58. Med hänsyn till sagda besparing finner jag mig kunna tillstyrka en uppräkningspost för nästa budgetår av den till Kungl. Maj:ts disposition stående delposten med 10 000 kronor för bestridande av kostnaderna för en fortbildningskurs för länsfiskeritjänstemän.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågakvarande anslag för budgetåret 1957/58 uppföras med (39 500 + 40 000 + 52 000 =) 131 500 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 131 500 kronor.

[146] 9. Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56.....	40 000	—
1956/57 (statsliggaren s. 880).....	40 000	
1957/58 (förslag).....	40 000	

Enligt beslut av 1953 och 1954 års riksdagar (prop. 1953: 154, IX ht 1954 s. 312) fick under ett vart av budgetåren 1953/54 och 1954/55 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor. Enligt beslut av 1955 års riksdag (IX ht s. 266—267) har användningsområdet för statsgarantien utvidgats till att omfatta även försöksfiske med nya redskap eller nya fiskemetoder i övrigt, även om sådant försöksfiske icke äger rum på avlägsna fiskevatten. Statlig garanti må under budgetåret 1956/57 beviljas oförändrat intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget för nästa budgetår skall uppföras med oförändrat belopp av 40 000 kronor samt att under samma budgetår statlig garanti må beviljas intill ett oförändrat sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (skr. 14/11 1956) föreslår med hänsyn till belastningen under de senaste budgetåren en begränsning av medelsanvisningen under förevarande anslag.

#### Föredraganden

I enlighet med fiskeristyrelsens framställning hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor

b) medgiva, att under budgetåret 1957/58 statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiskevatten, m. m. må beviljas intill ett sammanlagt belopp av 80 000 kronor.

## [147] 10. Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	70 000	112 779	26 904
1956/57 (statsliggaren s. 880) .	50 000		
1957/58 (förslag) .....	50 000		

Då anslaget för innevarande budgetår anvisades, förutsattes att det skulle ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget skulle tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skulle disponeras för ändamålet. I anslutning härtill beslöt Kungl. Maj:t den 29 juni 1956 (försvarsdepartementet), att en minsvepare ur flottan skulle under 1956 års fiskesäsong tagas i anspråk såsom bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall upptagas med ett jämfört med budgetåret 1956/57 oförändrat belopp av 50 000 kronor. Vidare erinrar styrelsen om att kostnaderna för 1955 års expedition med samma fartyg av beskaffenhet att skola bestridas av förevarande anslag uppgått till omkring 60 000 kronor, varvid emellertid är att märka, att dessa kostnader inkluderar inredningen och utrustningen första gången för fartygets uppgift som stöd-fartyg samt att fartyget under nämnda expedition bl. a. hade att fullgöra en långvarig och bränslekrävande bogsering av ett nödställt svenskt fiskerifartyg till hamn. Det torde därför enligt styrelsens mening vara försvarligt att även för nästa budgetår räkna med ett medelsbehov av 50 000 kronor. I övrigt torde samma bestämmelser böra gälla som utfärdats för 1956 års expedition.

*Föredraganden*

Enligt min mening bör möjlighet finnas att även under nästa budgetår utsända ett bevakningsfartyg för sillfisket vid Island. Jag tillstyrker därför fiskeristyrelsens förslag, att 50 000 kronor skall anvisas för detta ändamål under förevarande anslag. Liksom föregående år torde det emellertid få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid besluta, huruvida anslaget skall tagas i anspråk, samt att i sådant fall bestämma, vilket fartyg som skall disponeras för ändamålet. I överensstämmelse med de under senare år tillämpade principerna bör avlöningen till expeditionsledaren, vilken förutsättes bli en officer i flottan, bestridas från marinens anslag. Av förevarande anslag torde emellertid liksom under innevarande budgetår böra utgå 800 kronor såsom ersättning för expeditionsledarens representation.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[148] 11. Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	37 000	1 800
1956/57 (statsliggaren s. 880) .....	20 000	
1957/58 (förslag) .....	20 000	

Anslaget, som t. o. m. budgetåret 1951/52 anvisades under rubriken Fiskredskapsförsäkring: Organisationsbidrag m. m., avsågs ursprungligen för utbetalande av organisationsbidrag till fiskredskapsförsäkringsföreningar samt för propaganda bland fiskarna rörande fiskredskapsförsäkring och viss rådgivande verksamhet i fråga om sådan försäkring. Fr. o. m. budgetåret 1952/53 (prop. 1952: 34) avses anslaget jämväl för viss upplysnings- och rådgivningsverksamhet rörande fiskebåtsförsäkring samt för utbetalning av organisationsbidrag till båtförsäkringsföreningar.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) anser, att medel bör finnas tillgängliga under förevarande anslag i avvaktan på resultat av den utredning, som år 1954 tillsatts för översyn av fiskredskapsförsäkringen, samt hemställer, att anslaget skall uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår.

*Föredraganden*

I enlighet med fiskeristyrelsens förslag torde i avvaktan på resultatet av den utredning, som år 1954 tillsatts för översyn av fiskredskapsförsäkringen, under förevarande anslag böra upptagas ett oförändrat belopp av 20 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskapsförsäkring* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[149] 12. Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	10 000	—
1956/57 (statsliggaren s. 880) .....	5 000	
1957/58 (förslag) .....	100	

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att anslaget i avvaktan på resultatet av i föregående punkt omnämnd översyn skall uppföras med oförändrat belopp för budgetåret 1957/58.

*Föredraganden*

I avvaktan på resultatet av den utredning, som år 1954 tillsatts för översyn av fiskredskapsförsäkringen, bör medel anvisas under ifrågavarande anslag även för nästa budgetår. Med hänsyn till att några medel icke be-

hövt tagas i anspråk under de senaste budgetåren, torde emellertid ett formellt belopp av 100 kronor vara tillfyllest. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 kronor.

[150] 13. *Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	10 000	76 277
1956/57 (statsliggaren s. 880) .....	20 000	
1957/58 (förslag) .....	30 000	

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) framhåller, att medel för verksamheten bör stå till förfogande jämväl under nästa budgetår. Utgifterna för ifrågavarande verksamhet uppgick visserligen under sistförflutna budgetår till omkring 76 300 kronor till följd av de osedvanligt svåra isförhållandena vintern 1955—1956, men med hänsyn till att medelsbehovet helt kommer att bero på isförhållandena under vintern 1957—1958 föreslås, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp.

*Föredraganden*

Med hänsyn till medelsåtgången torde under förevarande anslag böra för nästa budgetår beräknas ett till 30 000 kronor höjt belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[151] 14. *Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	—	60 530	102 209
1956/57 .....	—		
1957/58 (förslag) .....	70 000		

Under förevarande anslagstitel anvisades senast för budgetåret 1941/42 ett reservationsanslag av 400 000 kronor. Med anlitande av anslaget har i enlighet med bestämmelser, som Kungl. Maj:t utfärdat för varje särskilt fall, utlämnats bidrag för åstadkommande av prisregleringar å fisk även som till andra åtgärder till fiskavsättningens främjande. Anslaget användes numera för att stödja fiskarnas organisationer, för propagandaverksamhet m. m. samt för att bestrida kostnaderna för den statlige fiskexportrepresentanten. Efter beslut av riksdagen har anslaget fått disponeras även under budgetåren 1945/46—1956/57.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) erinrar om att å anslaget per den 1 juli 1956 förelåg en reservation av 102 209 kronor samt att denna kan beräknas bli förbrukad under innevarande budgetår för utbetalning till centralnämnden för fiskpropaganda av statsbidrag å 50 000 kronor från ifrågavarande anslag samt för bestridande av vissa kostnader för nyssnämnde fiskexportrepresentant. Därest de utgiftsändamål, som enligt den lämnade redogörelsen tillgodoses med anlitan­de av anslaget, skall kunna beaktas även under nästa budgetår, erfordras enligt styrelsen ny medelsanvisning med förslagsvis 100 000 kronor. Styrelsen hemställer därför, att sagda belopp skall anvisas under förevarande anslagsrubrik för budgetåret 1957/58.

*Statens jordbruksnämnd* (skr. 28/8 1956) hemställer, att för budgetåret 1957/58 till avlöning och omkostnader för en fiskeriattaché skall anvisas ett förslagsanslag å sammanlagt 90 000 kronor. Till stöd för sin framställning anför jordbruksnämnden bl. a. följande.

I enlighet med riksdagens beslut bemyndigade Kungl. Maj:t den 11 maj 1956 jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna för den befattningshavare, vilken har till uppgift att främja fiskexporten — fiskexportrepresentanten — under budgetåret 1956/57 disponera ett belopp av högst 90 000 kronor, varav högst 30 000 kronor ur reservationsanslaget Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden ur nämndens clearingkassa för fisk. Även tidigare — alltsedan ifrågavarande befattning inrättades genom Kungl. Maj:ts beslut den 23 oktober 1952 — har kostnaderna för befattningen fått bestridas ur omförmälda reservationsanslag och clearingkassa. I tidigare sammanhang, senast i sin skrivelse angående regleringar på fiskets område under budgetåret 1956/57 av den 7 februari 1956, har nämnden anhållit, att ett särskilt anslag måtte uppföras på riksstaten till bestridande av kostnaderna för fiskexportrepresentanten. Som skäl för att ett särskilt anslag bör uppföras, har hänvisats till vad nämnden tidigare anfört, nämligen att ifrågavarande verksamhet, som måste anses vara av stor betydelse för fiskerinäringen, kunde beräknas bli av bestående art, och att de medel, som in­nestod på clearingkassan för fisk ävensom på nyssnämnda reservationsanslag, kunde behöva disponeras för andra ändamål. Dessa skäl kvarstår enligt nämndens mening allttjämt och medelstillgångarna i fråga har nu gått ned ytterligare. Clearingkassan för fisk uppvisade sålunda per den 30 juni 1956 en behållning av endast 157 650 kronor, av vilket belopp 110 000 kronor hade anvisats ur kassan för bestridande under innevarande budgetår av kostnaderna för fiskexportrepresentanten och för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter. Återstoden måste reserveras för den fortsatta kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter. Nämnden, som i denna del samrätt med fiskeristyrelsen och nämndens fiskexportråd, är sålunda allttjämt av den uppfattningen, att anslag på riksstaten bör anvisas för bestridande av avlöning och omkostnader för en fiskexportrepresentant, lämpligen benämnd fiskeriattaché.

Jordbruksnämnden erinrar vidare om, att enligt beslut av Kungl. Maj:t den 30 december 1954 fiskexportrepresentanten fr. o. m. den 1 januari 1955 är placerad i Bonn. För budgetåret 1955/56, då för ändamålet hade anvisats ett belopp av högst 90 000 kronor, uppgick enligt nämnden de verkliga kostnaderna för representanten till sammanlagt inemot 80 000 kronor. För

budgetåret 1957/58 bör enligt nämndens mening anslagsbehovet för fisk-exportrepresentanten beräknas till sammanlagt 90 000 kronor. Nämnden har härvid förutsatt, att befattningshavaren alltjämt skall vara placerad i Bonn.

### *Föredraganden*

Liksom jordbruksnämnden anser jag, att behov av en befattning såsom fiskexportrepresentant kommer att föreligga även i fortsättningen. Enär befattningshavaren synes böra vara stationerad utomlands, torde till täckande av kostnaderna för befattningen för budgetåret 1957/58 böra beräknas ett i förhållande till innevarande budgetår oförändrat belopp av 90 000 kronor. Däremot kan jag ej biträda nämndens förslag, att till bestridande av kostnaderna för befattningen skall anvisas ett särskilt anslag å riksstaten. Kostnaderna, vilka enligt uttalande av 1952 års riksdag helt skall bestridas av allmänna medel, torde i stället — i analogi med vad nu är fallet — böra bestridas dels ur förevarande anslag, dels ur de införselavgiftsmedel, som upptages med stöd av 5 § förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur. Enligt min mening bör 45 000 kronor av kostnaderna bestridas ur förevarande anslag, som härvid bör tillföras sagda belopp, samt återstoden ur införselavgiftsmedlen. Till sistnämnda andel av kostnaderna torde jag få återkomma i samband med att i den årliga propositionen om reglering av priserna på fisk föreskrifter meddelas rörande den huvudsakliga användningen av införselavgiftsmedlen för budgetåret 1957/58.

Enligt min mening bör under förevarande anslag även i fortsättningen — utöver vad som nyss förordats — medel finnas tillgängliga för att efter Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall tillgodose med anslaget avsedda ändamål. Härför torde böra beräknas ett årligt belopp av 25 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat, bör ifrågavarande anslag för budgetåret 1957/58 uppföras med (45 000 + 25 000 =) 70 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 70 000 kronor.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 28 september 1956 — i syfte att bereda möjlighet för tillfälligt understöd utan återbetalningsskyldighet åt fiskare, som på grund av issituationen under vintern 1955/56 råkat i ekonomiska svårigheter och för sin försörjning befann sig i trängande behov av bistånd — av reservationsanslaget *Understöd åt fiskare* till vissa i beslutet angivna kommuner anvisat statsbidrag å sammanlagt 152 200 kronor att av respektive kommun under uppsikt och kontroll av vederbörande länsstyrelse samt i övrigt jämlikt föreskrifterna i kungörelsen den 15 juni 1934 (nr 281) angående anslag av statsmedel för beredande av tillfälligt understöd åt fiskare användas för utlämnande av dylikt understöd.

Beträffande den till grund för beslutet liggande utredningen må följande anföras.

Genom beslut den 18 maj 1956 anbefalldes Kungl. Maj:t länsstyrelserna i riket att skyndsamt vidtaga åtgärder för att från av fiskare bebodda kommuner införskaffa uppgifter angående de fiskare, vilka till följd av issituationen vintern 1955/56 råkat i ekonomiska svårigheter och för sin försörjning befann sig i trängande behov av bistånd, samt angående det understödsbelopp, som ansågs böra tilldelas varje sådan fiskare. Därjämte erinrade Kungl. Maj:t om föreskriften i 4 § kungörelsen 1934: 281, att kommun, då särskilda skäl därtill föranleder, må kunna befrias från skyldighet att med egna medel bidra till understödsverksamheten. Kungl. Maj:t förklarade sig vilja, sedan erforderlig utredning inkommit, pröva huruvida dylika särskilda skäl förelåg. I anledning av beslutet anmälde länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Södermanlands, Östergötlands, Kalmar, Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands län, Göteborgs och Bohus län samt Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs och Västernorrlands län i särskilda skrivelser, som inkom till jordbruksdepartementet under tiden den 4 juni—12 september 1956, med överlämnande av viss utredning, att behov av bistånd åt fiskare förelåg i 101 närmare angivna kommuner, medan länsstyrelserna i Jönköpings, Kronobergs, Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län anmälde, att något dylikt behov icke förefanns inom sistnämnda sex län. Sedan viss ytterligare utredning införskaffats, upprättades inom jordbruksdepartementet förslag till medelsanvisning till kommuner för ifrågavarande ändamål.

Enligt Kungl. Maj:ts nyssnämnda beslut den 28 september 1956 får ifrågavarande statsmedel icke utan Kungl. Maj:ts medgivande utlämnas till andra fiskare än dem, som upplagits i omförmälda, inom jordbruksdepartementet upprättade förslag. På grund av i ärendet föreliggande särskilda omständigheter har Kungl. Maj:t icke uppställt såsom villkor för tillgodonjutande av statsmedlen, att bidragsberättigad kommun med egna medel skall bidra till understödsverksamheten. Vederbörande kommun är emellertid oförhindrad att — i den mån så befinnes lämpligt — lämna dylikt bidrag i enlighet med bestämmelserna i 4 § förenämnda kungörelse 1934: 281.

[152] 15. Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årrets utgång
1955/56 .....	5 000	38 400	19 000
1956/57 (statsliggaren s. 881) .....	5 000		
1957/58 (förslag) .....	25 000		

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök (skr. 21/8 1956) erinrar om att under förestående anslagsrubrik anvisades 20 000 kronor för ett vart av budgetåren 1946/47 och 1949/50—1951/52, 30 000 kronor för budgetåret

<sup>1</sup> Härav disponibel behållning 5 400 kronor.

1948/49 samt 25 000 kronor för ett vart av budgetåren 1952/53—1954/55. Under hela denna tidsperiod utgjorde statsbidragsbeloppet 600 kronor för anläggning. Troligen på grund av att detta bidragsbelopp ansågs vara alltför lågt i förhållande till totalkostnaderna för radioanläggning för fiskefartyg, vilka kostnader väsentligt stigit, sjönk antalet bidragsansökningar starkt under åren 1953 och 1954. Detta hade till följd, att det å anslaget vid utgången av budgetåret 1954/55 förelåg en odisponerad behållning av 40 600 kronor. På grund härav sänktes anslagsanvisningen för budgetåret 1955/56 till 5 000 kronor, samtidigt som de individuella bidragsbeloppen höjdes till 1 200 kronor. Till följd härav steg emellertid antalet bidragsansökningar i oväntad grad, så att under budgetåret 1955/56 sammanlagt 40 800 kronor av medel under anslaget togs i anspråk.

Innevarande budgetårs anslagsanvisning uppgår till 5 000 kronor. Inberäknat en odisponerad behållning av 5 400 kronor står därför under detta budgetår endast 10 400 kronor till förfogande för verksamheten. Detta belopp kommer enligt styrelsen att endast i ringa mån motsvara efterfrågan på statsbidrag. För att i rimlig utsträckning och inom rimlig tid tillfredsställa medelsbehovet för ifrågakvarande ändamål finner styrelsen det skäligt, att anslagsbeloppet för nästa budgetår skall ökas till åtminstone 25 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* (skr. 14/11 1956) finner sig icke böra motsätta sig en mindre uppräknings av anslaget, förslagsvis till 15 000 kronor.

#### *Föredraganden*

Under förevarande anslag torde i enlighet med fiskeristyrelsens förslag böra anvisas ett belopp av 25 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

## J. Skogsväsendet

### [153] 1. Skogsstyrelsen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	549 200	592 300
1956/57 (statsliggaren s. 881) .....	611 900	
1957/58 (förslag) .....	651 000	

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 271 600 kronor till 883 500 kronor i enlighet med följande beräkning.

		Ökning
1. Inordnande av skogsstyrelsens virkesmättningsavdelning i styrelsens ordinarie organisation		
a) 1 byråchef i Ce 37 .....	30 852	
b) 1 förste byråsekreterare i Ce 29 .....	22 632	
c) 1 assistent i Ce 23 .....	17 532	
d) 3 assistenter i högst Ce 21 .....	42 696	
e) 1 kontorist i Ce 13 .....	10 644	
f) 1 kontorsbiträde i Ce 6 — Ce 8 .....	9 108	
g) Arvodesanställd personal .....	9 200	
h) Tillfällig assistentpersonal .....	4 600	
i) Tillfällig biträdeshjälp .....	4 300	
j) Experter och sakkunniga .....	2 000	
k) Vikariatsersättningar .....	1 000	154 564
2. Tjänsteförändringar		
a) 1 byrådirektör i Ca 31 i st. för 1 förste byråsekreterare i Ca 29 .....	852	
b) 1 byrådirektör i Ce 31 i st. för 1 förste byråsekreterare i Ce 29 .....	1 008	
c) 1 förste byråsekreterare i Ce 29 i st. för Ce 27 ...	1 032	
d) 1 konsulent i Cg 29 i st. för Cg 27 .....	1 068	
e) 2 assistenter i högst Ce 21 i st. för högst Ce 19 ..	2 904	6 864
3. Personalförstärkningar		
a) 1 förste byråsekreterare i Ce 27 .....	20 532	
b) 2 amanuenser i Ce 23 — Ce 25 .....	33 168	
c) 1 assistent i högst Ce 21 .....	14 784	
d) Tillfällig personal och sakkunniga .....	8 000	76 484
4. Löneklassförändringar .....		10 188
5. Rörligt tillägg .....		23 500
		<hr/> 271 600

Motiv. Arbetsuppgifterna har ökat högst avsevärt. Särskilt har utvidgningen av den skogliga yrkesutbildningen ställt stora krav på styrelsen. Denna har emellertid endast i viss utsträckning erhållit förstärkning av sin personal. De otillfredsställande löne- och anställningsförhållandena har jämväl medfört olägenheter. De förslag, som nu framlägges, är betingade av nämnda synpunkter.

Beträffande motiveringen för de olika yrkandena må i övrigt återgivas följande.

1. Skogsstyrelsen erinrar om att 1955 års skogsvårdsutredning i en promemoria rörande tillsynen av virkesmättningsverksamheten föreslagit, att den för handläggning av virkesmättningsfrågor hos skogsstyrelsen anställda personalen skulle fastare knytas till verket och att den nuvarande virkesmättningsavdelningen skulle ombildas till en särskild byrå för virkesmättningsärenden och skoglig statistik under ledning av en byråchef. Skogsstyrelsen, som understryker angelägenheten av att frågan om virkesmättningspersonalens inordnande i styrelsens ordinarie organisation blir föremål för en snar lösning, har under förevarande punkt upptagit den av skogsvårdsutredningen för virkesmättningsverksamheten beräknade personalen samt de kostnader i övrigt för verksamheten, som vid ett slopande av den nuvarande ordningen med medelstildelning för samtliga kostnader från särskilt anslag är av beskaffenhet att böra bestridas från avlöningsanslag.

I anslutning till skogsstyrelsens yrkanden torde 1955 års skogsvårdsutrednings den 14 maj 1956 avgivna promemoria i sina huvuddrag få anmälas under denna punkt. I övrigt torde få hänvisas till promemorian.

Utredningen framhåller rörande det allmännas insatser på virkesmättningsområde, att en virkesmättningslagstiftning av nuvarande typ erfordras och att lagstiftningen utgör den första och grundläggande insatsen från statens sida till främjande av en ordnad virkesmätning. Lagstiftningen måste emellertid för att få avsedd verkan enligt utredningen kompletteras med en tillsyn av något slag. Beträffande valet av organ härför har utredningen anfört.

Ingående har vi dryftat och övervägt huruvida denna uppgift skulle kunna skötas av ett enskilt organ. Emellertid talar så många skäl emot en sådan ordning, att vi ej anser det möjligt att avge ett förslag i den riktningen. Det torde knappast vara ur administrativ och rättslig synpunkt tillfredsställande att låta ett enskilt organ övertaga tillsynen över en allmän lags efterföljd. Dessutom berör lagstiftningen ett mycket känsligt partsförhållande med ofta motstående intressen. Av svar på frågor som utredningen riktat till ett stort antal organisationer, som beröres av mättningsverksamheten, framgår också, att endast Sägverksägarnas Riksförbund tagit upp tanken att lägga tillsynen hos ett enskilt organ. De flesta avvisar mycket bestämt en sådan organisationsform. Vi förordar därför att tillsynen över virkesmättningslagstiftningens efterföljd ombesörjes av ett statligt organ. Endast skogsstyrelsen synes kunna ifrågakomma för en sådan uppgift. Styrelsen har ju också en 12-årig erfarenhet av densamma.

Rörande omfattningen av tillsynen har utredningen helt allmänt uttalat att den bör vara betryggande. Utredningen säger därom.

Svaren på vår fråga om tillsynen var ganska olika. En del önskade en intensivare kontrollverksamhet, andra begärde en förskjutning från kontroll till upplysning och undervisning. Vi har stannat för att föreslå en något minskad direkt tillsynsverksamhet, även om vi är väl medvetna om att en stor del av den tid som nu redovisas såsom kontroll användes för upplysning. Genom vissa organisatoriska förändringar kan personalen i stället få mera tid till direkt undervisnings- och upplysningsarbete. Under speciella konjunkturen och efter utfärdandet av mera genomgripande ändringar i mätningföreskrifterna måste emellertid möjlighet finnas att tillfälligt utöka även tillsynsverksamheten.

Utredningen anför beträffande den upplysning och undervisning som ingår i virkesmätningens verksamhet, att det är en verksamhet, som kunde tänkas tillkomma ett enskilt organ, men att det är vanligt att det allmänna tar på sig sådana uppgifter, då verksamheten innebär att samhället har gagn av en ökad upplysning på området, vilket här är fallet. Då upplysnings- och tillsynsverksamheten har ett naturligt samband och en sammankoppling har organisatoriska och ekonomiska fördelar, är det enligt utredningen nödvändigt att skogsstyrelsen liksom hittills får tillfälle att i tillräcklig omfattning bedriva undervisning och upplysning på virkesmätningens och virkesvårdens område.

Beträffande den tredje av virkesmätningens avdelningens huvuduppgifter, utarbetandet av mätningföreskrifter, säger utredningen att den är av den art, att den lättare än de förut behandlade skulle kunna omhänderhas av en icke statlig organisation. Utredningen fortsätter.

Emellertid är det icke lämpligt eller ens möjligt att låta ett enskilt organ utfärda föreskrifter med bindande verkan för alla mätningar. Dess insats finge väl inskränkas till utarbetandet av förslag till föreskrifter eller ändringar i desamma, vilka sedan efter prövning skulle fastställas av skogsstyrelsen. För att icke skogsstyrelsens prövning skulle bli av enbart formell karaktär bleve det nödvändigt att styrelsens föredragande i mätningsfrågor bereddes tillfälle att nära följa förarbetena till mätningsreglerna antingen såsom ledamot i det organ, som utför arbetet, eller på annat sätt. Eftersom vi utgått från att skogsstyrelsen skall ha tillsyn över att mätningföreskrifterna följs, måste nämligen styrelsens personal vara synnerligen väl informerad om de överväganden och undersökningar, som ligger bakom de olika reglerna. Den besparing staten kan göra på ett sådant arrangemang blir då ringa om ens någon.

Utredningen har kommit fram till att ingen av skogsstyrelsens nuvarande huvuduppgifter i virkesmätningens fråga med fördel kan omhändertagas av annat organ och föreslår, att den nuvarande organisationen i princip bibehålls. Praktiskt taget alla tillfrågade intressegrupper och organ har också i sina svar givit stöd för ett sådant ställningstagande. Genom att minska antalet under mätningssäsongen deltidsanställda reseinspektörer och i stället knyta ett par årsanställda befattningshavare till skogsstyrelsen, vilka under vinterhalvåret kan ägna sig åt mätningstillsyn i kombination med upplysning och under resten av året nästan huvudsakligen åt undervisning och upplysning, anser utredningen att en lämplig avvägning mellan den direkt

tillrättaläggande kontrollen och den mera på lång sikt verkande upplysningen skall kunna åstadkommas. Utredningen anser dock att det är oundgängligen nödvändigt, att den personal som i skogsstyrelsen handlägger virkesmättnings- och med dessa närstående frågor beredes en fastare anställning.

Beträffande organisationen anför utredningen att det vid sidan av de tre byråer som enligt gällande instruktion skall ingå i skogsstyrelsen finnes inrättad en särskild avdelning för handläggning av ärenden rörande virkesmätning och därmed sammanhängande frågor samt ärenden angående skoglig statistik. Avdelningen — i dagligt tal benämnd virkesmättningsavdelningen — tillkom 1944 som följd av skogsstyrelsens ämbetsuppgifter med anledning av 1943 års virkesmättningslagstiftning. De statistiska uppgifterna tillfördes avdelningen i huvudsak på grund av 1952 års riksdagsbeslut angående den skogligen statistiken (prop. 118; rskr. 260). Redan dessförinnan hade emellertid viss skoglig statistik handhåfts av avdelningen. Förutom de arbetsuppgifter angående virkesmätning och statistik, som åvilar virkesmättningsavdelningen, har denna att handlägga ärenden angående fastighetstaxering, skogstaxering och skogsvärdering samt att företaga i samband med verksamheten erforderliga utredningar.

Avdelningen är f. n. organiserad på följande sätt.

Avdelningschefen är extra föredragande och placerad i lönegrad Cg 33. På avdelningen är placerad en förste aktuarie i Ce 29, som finnes uppförd på skogsstyrelsens personalstat. Som chefens medhjälpare i allmänna virkesmättningsärenden finnes en assistent i Cg 25, för kontroll av exportmätningen en reseinspektör i Cg 23 och för övrig kontroll- och upplysningsverksamhet en årsanställd reseinspektör i Cg 20 (delvis tjänstgörande även i byråarbetet) samt 3—4 deltidanställda reseinspektörer i Cg 20. Skogsstyrelsen har för 1955/56 bemyndigande att anställa reseinspektörer i högst Cg 23 under sammanlagt 50 anställningsmånader. På avdelningen är dessutom placerad en kontorist i Cg 13, ett kontorsbiträde i Cg 8 och ett kontorsbiträde för kortare tid än ett år. Slutligen tjänstgör en halvtidsanställd assistent med lön motsvarande Cg 24.

Utredningen anser det synnerligen angeläget att tillsynen över virkesmättningsverksamheten och den därmed sammankopplade upplysnings- och undervisningsverksamheten även i framtiden skall åvila skogsstyrelsen. Den personal, som sysslar därmed och med statistikfrågor, bör organiseras som en särskild byrå vid sidan av de tre nu befintliga, förslagsvis benämnd byrån för virkesmätning och skogsstatistik. Härför talar enligt utredningen arten och omfattningen av arbetsuppgifterna samt deras naturliga avgränsning gentemot skogsstyrelsens övriga uppgifter ävensom kravet på att som ledare för verksamheten kunna få och behålla en kompetent person.

De arbetsuppgifter som åvilar chefen för virkesmättningsavdelningen är nämligen av synnerligen grannliga natur och har stor ekonomisk betydelse för skogsnäringen. Arbetet är också av speciell art och den krets inom vilken man kan söka en för uppgiften lämplig och tillräckligt kvalificerad person är mycket liten. Med hänsyn härtill och till de löner, som ledande

personer inom virkesmätningssammanslagningarna uppbär, synes det, säger utredningen, nödvändigt, att ledaren av skogsstyrelsens verksamhet på virkesmätningens område får placering som byråchef.

Utredningen framhåller vidare, att det med hänsyn till arbetsuppgifternas olika art torde vara lämpligt att byrån uppdelas på en virkesmätningssektion och en statistiksektion. Beträffande byråns uppgifter i fråga om virkesmätningen framhålles följande.

Dessa bör i huvudsak motsvara vad som ankommer på den för virkesmätningssammanslagningen nu anställda personalen. En viss inskränkning och omläggning av själva tillsynsverksamheten synes emellertid möjlig att vidtaga med hänsyn till den ökade insikt om och förståelse för virkesmätningens betydelse, som framvuxit under senare år. I gengäld torde ökat intresse böra ägnas åt upplysnings- och undervisningsverksamhet på området och särskilt de hittillsvarande reseinspektörernas befattning härmed böra vidgas. Då det såväl ur tjänstens som ur befattningshavarnas synpunkt är önskvärt, att vederbörande kan stadigvarande knytas till ämbetsverket, bör tjänstgöringsförhållandena för de anställda reseinspektörerna ordnas så, att årsanställning kan beredas dem. Detta synes bli möjligt, om reseinspektörerna under den mätningssäsongen icke blott tages i anspråk för undervisnings- och utbildningsverksamhet inom det egentliga mätningssamfundet utan jämväl får biträda vid undervisning i virkesvård och därtill anknutna ämnen vid den av skogsvårdsstyrelserna bedrivna utbildningsverksamheten på motsvarande sätt som de vid styrelsen särskilt anställda undervisningsassistenter är skogsvårdsstyrelserna behjälpliga vid deras kursverksamhet. Om anställningen ordnas på detta sätt, kan det totala antalet reseinspektörer minskas. Det sammanlagda antalet anställningsmånader per år för reseinspektörer skulle emellertid bli i stort sett detsamma som hittills.

Utredningen föreslår att i samband med omläggningen av arbetsuppgifterna bör tjänstebestämmelsen reseinspektör ändras till assistent. Tjänsterna bör inplaceras i lönegraderna 19—23. Sistnämnda löneställning bör reserveras för den huvudsakligen med exportmätningen sysselsatte befattningshavaren och lönegraderna 19—21 avses för övriga assistenter. Antalet årsanställda assistenter skulle utökas från två till fyra och den tillfälliga hjälpen för tillsynsverksamheten beräknas för omkring fyra månader i stället för nu omkring 26 månader per år.

Såsom chef för virkesmätningssektionen bör enligt utredningen placeras en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29. Löneställningen anses erforderlig för att till tjänsten erhålla en person, som kan tjänstgöra som byråchefens ställföreträdare. I befattningshavarens åligganden avses skola ingå att biträda vid beredning och föredragning av skogstaxerings- och skogsvärderingsärenden samt ärenden angående fastighetstaxering.

Statistiksektionen bör förestås av förste aktuarien. Härjämte bör beräknas medel för en särskild arbetshjälp motsvarande den nuvarande halvtidsanställda assistenten.

Såsom gemensam personal för avdelningen bör upptagas en kontorist i lönegrad Ce 13 och ett biträde i befodringsgången för kontorspersonal (Cf 4—Ce 8), varjämte viss förstärkning med tillfällig biträdeshjälp erfordras.

2 a. På styrelsens första skogsbyrå är placerad en förste byråsekreterare i Ce 29. Denne tjänstgör såsom chef för styrelsens undervisningssektion och har att leda, organisera och tillse den skogliga yrkesutbildningsverksamhet, som bedrivs i skogsstyrelsens regi och i huvudsak handhas av skogsvårdsstyrelserna. Det ankommer på befattningshavaren att bereda och föredraga ärenden angående den skogliga yrkesutbildningen. Såsom arbetsbiträden tjänstgör en byråsekreterare i Ce 25, två assistenter i Ce 19 och en extra ordinarie tjänsteman i Ce 17. Sektionschefens arbete måste anses synnerligen ansvarsfullt och maktpåliggande. Det ställer stora krav på kunnskap, omdöme och organisationsförmåga samt fordrar erfarenhet i förvaltningsorganisation. Befattningen intar en nyckelställning i det skogliga yrkesutbildningsarbetet, vilket måste successivt utvidgas och intensifieras. Befattningshavaren bör erhålla en löneställning, som motsvarar arbetsuppgifterna och som gör det möjligt för styrelsen att behålla för längre tid en dugande person å tjänsten. Sakkunniga för yrkesutbildning inom jordbruk och skogshantering (SOU 1948: 49) föreslog en byrådirektörstjänst och motsvarande förslag framfördes av styrelsen i dess år 1953 framlagda utredning angående ordnande av den lägre skogliga yrkesutbildningen.

2 b. På styrelsens andra skogsbyrå är placerad en förste byråsekreterare i Ca 29, vilken åligger att utöva den närmaste tillsynen över skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med skogsvägbyggnad och skogsdikning m. m. samt att biträda med råd och anvisningar i dylika ärenden. Befattningshavaren har vidare att bereda och inför överdirektören eller skogsstyrelsen föredraga ärenden angående bidrag till skogsvägbyggnad, skogsodling, röjning, dikning, användning av prisutjämningsmedel samt arbetskrafts- och beredskapsfrågor ävensom ärenden angående naturskydd. Löneställningen för befattningshavaren synes enligt styrelsen alltför låg i förhållande till det ökade ansvar, som under årens lopp pålagts honom.

2 c. Beträffande motiveringen härför torde få hänvisas till 1956 års statsverksproposition (IX ht s. 362 punkt 1 a).

2 d. I sina medelsäskanden för budgetåren 1955/56 och 1956/57 hemställde skogsstyrelsen, att en konsulenttjänst i Cg 27, som till en början bekostats av prisutjämningsmedel men sedermera överflyttats till avlöningsanslaget, skulle överföras till extra ordinarie stat (IX ht 1956 s. 363 punkt 1 b). I förstnämnda medelsäskande uttalade ämbetsverket, att det syntes ovisst huruvida den valda löneställningen vore tillräcklig för att förmå befattningshavare med verklig kompetens för uppgiften att för längre tid stanna i befattningen. Ämbetsverkets då uttryckta farhågor har visat sig berättigade. Den nuvarande löneställningen synes vara alldeles för låg för att kompetenta personer för längre tid skall ägna sig åt de med den ifrågavarande tjänsten förenade mycket kvalificerade och speciella uppgifterna. Frånvaron av pensionsrätt i befattningen har också inverkat menligt på styrelsens möjligheter att på längre sikt knyta lämplig man till tjänsten.

2 e. Genom 1954 års riksdagsbeslut angående den skogliga yrkesutbildningen tillerkändes skogsstyrelsen bl. a. två assistenttjänster i högst lönegrad Ce 19 (prop. 141; JoU 22; rskr. 232). Assistenterna tjänstgör såsom lärare vid den centralt ordnade instruktörsutbildningen samt såsom kursledare och speciallärare vid olika av skogsvårdsstyrelserna anordnade kurser. Eleverna vid de centralt anordnade kurserna utgöres av länskogvakvaktare, instruktörer, förmän m. fl. Lärarskapet vid dessa kurser innebär alltså utövandet av en kvalificerad arbetsuppgift. Jämväl tjänstgöringen såsom lärare vid skogsvårdsstyrelsernas kurser och biträdet vid organiserandet av dessa innefattar göromål av kvalificerad art. Tjänsterna är avsedda för skogsmästare. På assistenterna får anses vila minst samma arbetsansvar som på yrkeslärare vid de kommunala yrkesskolorna, skogsskolorna m. fl. Dessa lärare är placerade i lönegrad 21. Åtskillnaden i lönegradsplaceringen kan icke anses riktig och försvårar för skogsstyrelsen att förvärva och för längre tid behålla lämpliga assistenter.

3 a och c. Beträffande motiveringen härför torde få hänvisas till 1956 års statsverksproposition (IX ht s. 363 punkt 2 a och c). Assistenttjänsten föreslås dock nu bliva placerad i lönegrad Ce 21.

3 b. Skogsstyrelsen har genom utnyttjande av besparingar, som uppstått till följd av vissa vakanser å icke-ordinarie tjänster anställt en amanuens med juridisk utbildning såsom arbetsbiträde åt förste byråsekreteraren i Ca 29 på administrativa byrån. För bekostande av amanuensens fortsatta anställning i styrelsen finnes emellertid icke några medel anvisade. Enligt vad erfarenheterna visat, föreligger ett stadigvarande behov av personalförstärkningen, varför ämbetsverket återkommer till kravet på medelstilldelning härför. På längre sikt synes det nämligen ogörligt att täcka lönekostnaden för amanuensen genom besparingar på icke-ordinarieposten under anslaget.

I de tre senaste årens anslagsäskanden har styrelsen anhållit om förstärkning av den skogliga personalen med en amanuens med avlöning enligt bestämmelserna om reglerad befordringgång. Ökningen av de rent allmänt skogliga göromålen på de skogliga byråerna — icke minst i fråga om återväxt- och bidragsfrågor samt frö- och plantförsörjningsärenden ävensom naturskyddsärenden m. m. — har gjort behovet av den begärda personalförstärkningen alltmer framträdande. Styrelsen anser sig därför böra ånyo återkomma i frågan.

3 d. Ökningen av arbetsgöromålen, icke minst inom undervisningssektorn, gör att tillfällig arbets hjälp måste anlitas i väsentligt större utsträckning än tidigare. Jämväl behovet att anlita sakkunniga, exempelvis i naturskyddsfrågor, beräknas öka. Med hänsyn härtill bör det för tillfällig personal och sakkunniga beräknade beloppet under icke-ordinarieposten uppräknas med 8 000 kronor till 10 000 kronor.

4 och 5. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e n. Över skogsstyrelsens skrivelse anför *statskontoret*, att yrkandena om personalförstärkning liksom kravet på förbättrad löneställ-

ning för en förste byråsekreterare i lönegrad Ce 27 på administrativa byrån framfördes i anslagsäskandena för innevarande budgetår utan att föranleda någon åtgärd samt att lönegradsplaceringen för konsulenten för återväxtfrågor samt för förste byråsekreteraren i Ce 29 å första skogsbyrån och de båda undervisningsassistenterna nyligen prövats. Vid angivna förhållanden och enär under pågående utredningar någon ändring i lönegradsplaceringen för förste byråsekreteraren i lönegrad Ca 29 å andra skogsbyrån ej heller lärers böra vidtagas, avstyrker statskontoret alla här avsedda förslag.

*Statens lönenämnd*, som haft att yttra sig över skogsstyrelsens framställning i vad avser punkt 2 och punkt 3 a, b och c under avlöningsanslaget, säger sig icke kunna tillstyrka förslagen om uppflyttning i lönegrad av dels två förste byråsekreterare i lönegrad 29 å skogsbyråerna (punkterna 2 a och b), dels en förste byråsekreterare i lönegrad 27 å administrativa byrån (punkt 2 c). Däremot motsätter sig lönenämnden icke bifall till yrkandet om lönegradsuppflyttning av en tjänst som konsult i Cg 27 å andra skogsbyrån till Cg 29 (punkt 2 d). Förslagen om uppflyttning av två assistenttjänster till högst Ce 21 (punkt 2 e) och om inrättande av en assistenttjänst i högst Ce 21 (punkt 3 c) föranleder ej någon erinran från nämndens sida. Den i framställningen anförda motiveringen för inrättandet av en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 27 å skogsstyrelsens undervisningssektion (punkt 3 a) har icke enligt nämnden givit tillräckligt underlag för en bedömning av löneställningen för tjänsten. Förslaget om inrättande av två befattningar såsom amanuenser (punkt 3 b) föranleder ej någon erinran från nämndens sida.

Över 1955 års skogsvårdsutrednings promemoria rörande tillsynen över virkesmättningsverksamheten har yttrande efter remiss avgivits av *statskontoret, domänstyrelsen, skogsstyrelsen, kommerskollegium, Norrbottens och Västerbottens läns handelskammare, Västernorrlands och Jämtlands läns handelskammare, handelskammaren i Gävle, Smålands och Blekinge handelskammare, AB Statens skogsindustrier, Sveriges industriförbund, Sveriges skogsägareföreningars riksförbund, Svenska skogs- och flottningsarbetareförbundet, Riksförbundet Landsbygdens folk, Svenska pastoratens riksförbund, Sydsvenska virkesföreningen, Sveriges sågverksägares riksförbund, Södra Sveriges trävaruexportförening, Svenska propsexportörernas förening, Träindustriens branschorganisation, Virkesmättningsrådet, Virkesmättningschefernas samarbetsnämnd, Sveriges virkesmätares riksförbund, 1953 års virkesmättningskommitté* och *statens lönenämnd*. Nära nog samliga remissorgan har i huvudsak tillstyrkt eller icke haft något att erinra mot utredningens förslag.

*Statskontoret* framhåller dock att det undandraget sig ämbetsverkets säkra bedömande, huruvida möjligheter saknas för ett överförande av skogsstyrelsens arbetsuppgifter beträffande virkesmätningen till på området verksamma enskilda organisationer. Därest emellertid styrelsens uppgifter i allt väsentligt skulle anses böra bibehållas, vill ämbetsverket icke rikta

erinran mot att personalen erhåller extra ordinarie anställning och avlönas från styrelsens avlöningsanslag. Statskontoret kan dock icke finna skäl föreligga, att avdelningen i samband härmed omändras till byrå. Den gällande organisationsformen bör sålunda bibehållas. Även personalens lönegradsplacering bör i princip bliva oförändrad. Chefstjänsten å avdelningen bör sålunda upptagas i Ce 33. Någon uppflyttning av den befintliga befattningen som assistent med högre skoglåg utbildning i högst Cg 25, vilken befattning synes ha föreslagits ersatt med tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29, bör ej heller äga rum. Statskontoret utgår från att vid en extraordinariesättning av nämnda tjänst löneställningen avväges efter den för amanuenser m. fl. fastställda befordringsgången (jfr SFS 490/1952). Differentieringen av de förordade assistenttjänsterna å lönegraderna 19, 21 och 23 anser sig statskontoret däremot kunna godtaga.

*Sydsvenska virkesföreningen* varnar mot en minskad kontroll över mättningsverksamheten inom föreningens område och *Södra Sveriges trävaruexportförening* ifrågasätter om det icke vore riktigare att vänta med inrättande av en »ordinarie» byrå inom skogsstyrelsen för ifrågavarande verksamhet intill dess utvecklingen givit klarare besked om anslutningen till virkesmättningsföreningarna. *Skogsstyrelsen*, *Svenska Propsexportörernas förening*, *Träindustriens branschorganisation* och *Sveriges industriförbund* har ansett en översyn i vissa avseenden av de tillämpade mättningsbestämmelserna vara påkallad. Sistnämnda förbund liksom *statens skogsindustrier* har även påpekat vikten av att mättningskostnaderna hålles nere.

#### *Departementschefen*

Skogsstyrelsen har i sina anslagsäskanden liksom 1955 års skogsvårdsutredning i sin promemoria rörande tillsynen över virkesmättningsverksamheten ånyo framfört förslag om att inordna virkesmättningsavdelningens uppgifter i skogsstyrelsens organisation. Avdelningen skulle där organiseras som en särskild byrå. Flertalet remissorgan har tillstyrkt förslaget eller icke haft något att erinra däremot. Emellertid torde jag få erinra om att 1955 års skogsvårdsutredning ännu ej avslutat sitt uppdrag och att även dess fortsatta arbete kan komma att påverka skogsstyrelsens organisation. Vidare torde det vara av ett visst värde att ytterligare avvakta utvecklingen i fråga om anslutningen till virkesmättningsföreningarna, innan slutlig ställning tas till frågan om den lämpligaste organisationen av den verksamhet det här gäller. Jag är därför icke beredd att nu upptaga förslaget om virkesmättningsavdelningens inordnande i skogsstyrelsens organisation till prövning. Kostnaderna för avdelningen bör följaktligen även under nästa budgetår bestridas från förslagsanslaget till Kostnader för virkesmätning.

Skogsstyrelsens och utredningens förslag beträffande mättningsverksamheten innefattar även hemställan om vissa tjänsteförändringar och personalförstärkningar. Då det synes angeläget att personalen beredes en fastare anställning, anser jag mig i så måtto böra tillstyrka dessa förslag, att huvuddelen av den hittillsvarande personalen bör beredas möjligheter till ext-

ra ordinarie anställning i sina nuvarande lönegrader. Jag ämnar därför under anslaget till Kostnader för virkesmätning föreslå inrättandet av vissa tjänster å extra ordinarie stat. Med hänsyn till att personalens verksamhet något mer än tidigare synes komma att inriktas på upplysning och utbildning i stället för kontroll och inspektion, ämnar jag därvid förorda att de nuvarande reseinspektörstjänsterna förändras till assistenttjänster.

Vad härefter angår skogsstyrelsens övriga förslag så bör med hänsyn till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört, en tjänst som konsulent i lönegrad Cg 27 uppflyttas till lönegrad Cg 29 och två tjänster som assistenter i högst lönegrad Ce 19 till högst lönegrad Ce 21. Kostnaderna härför uppgår till 1 068 kronor resp. 2 904 kronor. Övriga av skogsstyrelsen föreslagna lönegradsuppflyttningar ävensom yrkade personalförstärkningar finner jag mig ej kunna tillstyrka. Beräknade löneklassförändringar och 1956 års lönerreglering påkallar emellertid en ökning av medelsanvisningen med 10 188 kronor resp. 23 500 kronor. Härutöver beräknar jag 1 500 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits, bör skogsstyrelsens avlöningsanslag för nästa budgetår sålunda höjas med (1 068 + 2 904 + 10 188 + 23 500 + 1 500 =) i runt tal 39 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 243 000 (+ 2 200) kronor;  
 arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, 9 000 (+ 1 500) kronor;  
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 251 300 (+ 8 600) kronor;  
 rörligt tillägg 147 700 (+ 26 800) kronor.

Anslaget bör alltså uppföras med (243 000 + 9 000 + 251 300 + 147 700 =) 651 000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skogsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	243 000
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	9 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	251 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	147 700
	Summa kronor 651 000

b) till *Skogsstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 651 000 kronor.

[154] 2. Skogsstyrelsen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	118 000	138 319
1956/57 (statsliggaren s. 882) .....	136 900	
1957/58 (förslag) .....	147 300	

Yrkanden. *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 59 900 kronor till 196 800 kronor. De föreslagna ändringarna framgår av följande sammanställning.

	Ökning
1. Reseersättningar .....	32 500
2. Expenser .....	18 300
3. Publikationstryck .....	7 600
4. Blankettryck .....	1 500
	<hr/>
	59 900

I detta sammanhang torde även få anmälas att *skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställt i anslutning till vad 1955 års skogsvårdsutredning förordat, att 10 000 kronor skall anvisas under ett särskilt förslagsanslag till bekostande av de undersökningar och provmätningar, som har samband med skogsstyrelsens handhavande av virkesmättningsverksamheten och vartill medel för innevarande budgetår anvisas under anslaget Kostnader för virkesmätning.

Motiv. I anslutning till förslaget om överförande till skogsstyrelsens avlöningsanslag av avlöningskostnaderna för virkesmättningsavdelningens personal bör medel för de med virkesmättningsavdelningens verksamhet förenade omkostnaderna anvisas från styrelsens omkostnadsanslag.

För innevarande budgetår har virkesmättningsavdelningens omkostnader på sätt framgår av Kungl. Maj:ts brev den 29 juni 1956 angående medel till bestridande av skogsstyrelsens kostnader för handläggning av ärenden rörande virkesmätning m. m. beräknats belöpa sig till 31 000 kronor för resekostnadsersättningar och traktamenten, 2 500 kronor för tryckning av cirkulär m. m., 11 800 kronor för expenser och 1 800 kronor för tjänstebil.

För nästkommande budgetår räknar ämbetsverket med oförändrat medelsbehov såvitt gäller omkostnader för befattningsstagandet med virkesmättningsärenden. Med hänsyn härtill bör vederbörliga anslagsposter under omkostnadsanslaget uppräknas med tillhoppa 45 300 kronor, varjämte under anslagsposten till expenser en ny delpost avseende kostnader för tjänstebil bör uppföras med förslagsvis 1 800 kronor.

1. Av den begärda ökningen hänför sig 1 500 kronor till den fr. o. m. den 1 juli 1956 inträffade höjningen av traktamenten enligt allmänna rese-reglementet och är sålunda av automatisk karaktär.

Anslagsökningen i övrigt, 31 000 kronor, föranledes av överföringen av omkostnaderna för virkesmättningsavdelningen till förevarande anslag.

2. Genom överförande av omkostnaderna för virkesmätningsavdelningens verksamhet till omkostnadsanslaget bör delposten bränsle, lyse och vatten uppräknas med 500 kronor.

Av ökningen i övrigt hänför sig 1 200 kronor till genomförda löneregleringar för skogsstyrelsens städningspersonal. Genom Kungl. Maj:ts beslut den 4 maj 1956 har styrelsen medgivits att för ändamålet överskrida innevarande budgetårs anslagspost till expenser med 800 kronor, varefter lönerna enligt träffat kollektivavtal med civiltjänstens personalförbund höjts med ytterligare i runt tal 400 kronor.

Telefonkostnaderna har avsevärt stegrats, främst genom ökat antal samtal på grund av den alltmer utvidgade kursverksamheten. Med hänsyn till den nuvarande anslagspostens knapphet kan kostnadsstegringen icke i fortsättningen rymmas inom den gällande anslagsramen. Styrelsen begär därför en uppräkningspost till anslagsposten med 1 500 kronor.

För omkring ett år sedan inköpte skogsstyrelsen en snabbkopieringsapparat, som fått en omfattande användning och visat sig mycket arbetsbesparande. Kostnaderna för kopieringspapper är emellertid avsevärda och uppgick senaste budgetår till i runt tal 2 000 kronor. Skogsstyrelsen anser det därför nödvändigt med en till 1 500 kronor begränsad anslagsuppräkningspost för ändamålet.

Delposten övriga expenser bör vidare ökas med 11 800 kronor vid överförandet av omkostnaderna för virkesmätningsavdelningens verksamhet till omkostnadsanslaget.

3. Tryckningskostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas förvaltningsberättelser beräknas komma att uppgå till ca 15 000 kronor och för publikationen Skogsstatistisk årsbok till ca 9 500 kronor, tillhopa ca 24 500 kronor. I förhållande till anslaget för innevarande budgetår föreligger sålunda ett ökat medelsbehov av 2 100 kronor.

Den ökade kontakten med skogliga organisationer i utlandet har föranlett styrelsen att överväga utarbetande av en broschyr, i första hand på engelska, med upplysningar av mera allmänt intresse om det enskilda skogsbruket i Sverige. Broschyren avses skola behandla styrelsens och skogsvårdsstyrelsernas organisation och arbete, skogsvårdslagens innebörd, skogliga arbetsförhållanden m. m. Kostnaderna för tryckning av broschyren beräknas till 3 000 kronor.

4. Kostnaderna för blankettryck beräknas från den 1 april 1956 ha ökat med 4,5 procent eller med 1 500 kronor.

Ytterligare. *Statskontoret* anför, att därest skogsstyrelsens virkesmätningensavdelning ej inordnas i styrelsens ordinarie organisation, bör anslagsposterna till reseersättningar höjas med 1 500 kronor, varemot posten övriga expenser bör uppräknas med ett till 2 000 kronor begränsat belopp och anslagsposten till publikationstryck i betraktande av belastningen uppföras med oförändrat belopp. Statskontoret har därvid förutsatt, att medel till utgivande av en broschyr på engelska alltjämt ej kommer att anvisas.

Vid en eventuell omorganisation anser ämbetsverket, att anslagsposterna

reseersättningar och publikationstryck samt posten övriga expenser med hänsyn till medelsåtgången bör upptagas till respektive 67 500, 24 900 och 49 800 kronor.

Anslagsposten till blankettryck, vilken icke påverkas av en eventuell omorganisation, har för innevarande budgetår höjts med 15 000 kronor till 33 000 kronor och bör enligt statskontoret uppföras med oförändrat belopp.

Ett eventuellt anslag för särskilda undersökningar torde, anför statskontoret, böra rubriceras såsom reservationsanslag.

#### Departementschefen

Jag torde få erinra om att jag vid anmälan av skogsstyrelsens avlöningsanslag förordat, att kostnaderna för virkesmätningens avdelningens personal även för nästa budgetår bör bestridas från förslagsanslaget till Kostnader för virkesmätning. Vid dylikt förhållande bör jämväl omkostnaderna för verksamheten samt kostnaderna för särskilda undersökningar liksom hittills bestridas från sistnämnda anslag.

Vad angår styrelsens förslag i övrigt bör på grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning posten reseersättningar uppräknas med 3 500 kronor. Med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen bör posten bränsle, lyse och vatten uppräknas med 500 kronor. Posten övriga expenser bör på grund av nya kollektivavtal för städningpersonal m. m. höjas med 1 400 kronor. Vidare vill jag tillstyrka att sistnämnda post uppräknas med 1 000 kronor för kostnader för inköp av snabbkopieringspapper. Slutligen bör posterna publikationstryck och blankettryck med hänsyn till de stegrade tryckningskostnaderna höjas med 1 800 resp. 2 700 kronor. Några ytterligare höjningar av poster under anslaget kan jag icke tillstyrka. Däremot synes posten sjukvård m. m. med hänsyn till belastningen böra nedräknas med 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör skogsstyrelsens omkostnadsanslag för nästa budgetår höjas med  $(3\,500 + 500 + 1\,400 + 1\,000 + 1\,800 + 2\,700 - 500 =)$  10 400 kronor till 147 300 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa stat för anslagets användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsstyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 147 300 kronor.

#### [155] 3. Skogshögskolan: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	872 900	863 213
1956/57 (statsliggaren s. 882) .....	952 500	
1957/58 (förslag) .....	1 009 100	

Yrkanden. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med ett

belopp av 174 900 kronor till 1 127 400 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Tjänsteförändringar m. m.		
a) 1 laborator vid institutionen för skogsbotanik i Ca 34 i st. för Ce 34 .....	—	
b) 1 försöksledare vid institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning i Ce 32 i st. för 1 förste assistent i Ce 27 .....	3 072	
c) 1 byrådirektör i Ca 31 i st. för 1 sekreterare i Ca 29 ...	1 716	
d) 1 förste assistent i Cg 27 i skogs- och fältmätning m. m. i Garpenberg under helt år i st. för 7 månader .....	7 970	
e) 1 konservator i Ca 19 i st. för 1 preparator i Ca 14 ....	2 520	
f) 1 laboratoriebiträde vid institutionen för skoglig marklära i Ce 15 i st. för Ce 13 .....	432	
g) 1 laboratoriebiträde vid institutionen för skogsbotanik i Ce 15 i st. för Ce 13 .....	768	
h) Höjt arvode till specialläraren i klimatologi .....	120	
i) Höjt arvode till specialläraren i lanthushållning m. m. .	680	
j) Höjt arvode till vaktmästarens biträde .....	432	
2. Personalförstärkningar		
a) 1 förste assistent i skogsmykologi vid institutionen för skogsbotanik i Ce 27 .....	20 532	
b) 1 förste laboratoriebiträde vid institutionen för skogsbotanik i Ce 19 .....	13 332	
c) 1 biblioteksassistent i Ce 17 .....	12 264	
d) 1 skogsbiträde vid institutionen för virkeslära i Ce 17..	12 264	
e) 1 laboratoriebiträde vid institutionen för virkeslära i Ce 15 .....	11 412	
f) 1 bokbindare och fotograf vid skogsbiblioteket i Ce 12 .	10 284	
g) 1 kanslibitråde vid institutionen för skogsskötsel i Ce 11	9 936	
h) 2 skrivbiträden i Cf 4 för skogsbiblioteket och kansliet .	14 208	
i) 1 speciallärare i matematik, arvode .....	1 680	
j) 1 forskningsbiträde (statistiker) med halvtidstjänstgöring vid institutionen för skogsekonomi, arvode ...	8 800	
3. Halvt årsarvode till husmor vid förläggningen i Garpenberg	5 190	
4. Ändringar av automatisk karaktär		
Höjda arvoden till 2 förste amanuenser, 10 tredje amanuenser och 1 vaktmästarbiträde (576 + 900 + 120) ....	1 596	
Höjt arvode till 1 laborator i skogsskötsel under 2 månader	164	
Löneklassförändringar m. m. ....	2 032	
Rörligt tillägg .....	33 999	
Korrigerings av anslagsposternas storlek .....		503
	175 403	503
	+ 174 900	

Motiv. 1 a. Högskolestyrelsen har tidigare (IX ht 1951 s. 255, 1952 s. 270, 1954 s. 326, 1955 s. 285 och 1956 s. 367) föreslagit, att denna tjänst skulle överföras till ordinarie stat. Det synes styrelsen av vikt att få denna tjänst i samma ställning som de flesta motsvarande befattningar vid universiteten och övriga högskolor.

1 b. Med hänvisning till sitt äskande för budgetåret 1952/53 om en laborator för institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning (IX ht 1952 s. 269) hemställer styrelsen nu om en försöksledarbefattning i stället för en förste assistenttjänst. Studieordningen kräver, att professorn i förenämnda ämne biträdes av en högt kvalificerad arbetskraft för det ansvarsfulla arbetet med ledning, instruktioner och kontroll vid de praktiska övningarna. Därigenom beredes även institutionen möjlighet till ökat forskningsarbete.

1 c. Högskolans sekreterare har att biträda skogshögskolans rektor i högskolans ärenden, såväl administrativa som ekonomiska, samt att bereda och föredraga dem. Han är närmast ansvarig för den kamerala rörelsen samt ansvarar för arbetet och ordningen inom högskolans kansli. Sekreteraren är även högskolestyrelsens och lärarrådets sekreterare, för vilka funktioner inga särskilda ersättningar utgår, ehuru de kräver mycken tid och ansvarsfullt arbete. Högskolestyrelsen anser sekreterarens lönegradsplacering för låg i förhållande till de uppgifter, som åvilar honom.

1 d. Högskolan har f. n. medel till en förste assistent vid sin förläggning i Garpenberg under sju månader. Assistenten är närmast avsedd att biträda vid undervisningen i skogs- och fältmätning. Sedan en utökning av elevantalet från 30 till 36 per år börjat 1956, kommer större kurser att vara förlagda till Garpenberg året runt, vilket medför behov av en extra helårsassistent i Garpenberg.

1 e. Äskandet har framförts ett flertal gånger (IX ht 1954 s. 326, 1955 s. 284 och 1956 s. 367). Preparatorn har i stort sett samma åligganden som en konservator vid naturhistoriska riksmuseet. Minst hälften av preparatorns nuvarande arbetsuppgifter faller inom en konservators funktioner, nämligen ordnande och underhåll av institutionens samlingar, vilket fordrar ingående materialkännedom, konservering av sådant material, som ligger till grund för den vetenskapliga forskningen vid skogshögskolan, samt uppstoppning av djur. Dessutom kommer viltforskningen vid högskolan att allt mer kräva biträde av en person med konservatorskompetens sedan den skogszoologiska institutionen fått djurum och kokrum. De arbeten inom denna forskning vid skogshögskolan, som fordrar en konservators kvalifikationer, kommer allt anförtros den nuvarande preparatorn, som på grund av ådagalagd utmärkt kunnsighet och skicklighet visat sig speciellt lämplig för sådana uppdrag.

1 f—g. Beträffande motiveringen för uppflyttning av dessa tjänster torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 368 punkt 1 e.

1 h. På de fyra timmar som är anslagna till föreläsningar i klimatologi kan erforderlig kurs ej hinna genomgå. Timantalet bör ökas till sex och arvudet tillmätas därefter.

1 i. Beträffande motiveringen härför torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 369 punkt 1 i.

1 j. I 1955 års statsverksproposition (IX ht s. 284 punkt 1 f) återfinnes högskolestyrelsens förslag om höjning av arvodet till vaktmästarens biträde med 918 kronor. Arvodet uppräknades med 540 kronor. Styrelsen återkommer liksom föregående år (IX ht 1956 s. 367 punkt 1 j) med hemställan om en ytterligare uppräkning med  $(378 + 10 \% + 4 \% =)$  432 kronor.

2 a. Skogsbotaniska institutionen har genom särskild donation beretts möjlighet att under två år anställa en mykolog för arbete med olika skogsträdsrasers resistens mot svampsjukdomar. Denne har bl. a. påvisat förekomsten av en sjukdom, som allvarligt hotar den svenska skogsträdsförädlingen, om ej i tid lämpliga botemedel kan utfinnas. En effektiv forskning är därför nödvändig. Den skogsbotaniska institutionen förfogar över den utrustning, som behövs för sådan forskning. Med en ny försteassistenttjänst med skogsmykologiska arbetsuppgifter skulle institutionens resurser kunna utnyttjas och dess skogspatologiska och mykologiska forskning upprätthållas.

2 b. Laborariearbetet på den skogsbotaniska institutionen är av såväl biologisk som kemisk natur (analyser av växtmaterial m. m.). Det har visat sig omöjligt att å den nuvarande laborariebiträdestjänsten erhålla en arbetskraft, som innehar kompetens inom båda dessa områden. Det nuvarande biträdet har biologisk utbildning. Bristen på kemiskt skolad arbetskraft är till stort men för pågående arbeten, som till stor del utgör gödslingsförsök i skog, varvid ett betydande analysarbete är nödvändigt.

2 c. Förslag om förstärkning av skogsbibliotekets personal med ytterligare en biblioteksassistent har framförts de fyra senaste åren (IX ht 1953 s. 269, 1954 s. 327, 1955 s. 284 och 1956 s. 367). Bokbeståndet omfattade år 1918, då biblioteket tillkom, 180 hyllmeter och bibliotekets personal utgjordes då av en bibliotekarie, som utsågs bland skogshögskolans eller statens skogsforskningsinstituts professorer och endast hade överinseende över biblioteket, samt en biblioteksamanuens. Bibliotekets bokbestånd har nu vuxit ut till 1 200 hyllmeter, den årliga accessionen har mångdubblats och utlåningen har blivit sex gånger större än den var år 1918. Då även fordringarna på biblioteksservice och därmed på detaljerade kataloger ständigt ökar liksom bytes- och försäljningsverksamheten med skogshögskolans och statens skogsforskningsinstituts publikationer, har det visat sig omöjligt för bibliotekets fasta personal, som består av en bibliotekarie, en biblioteksassistent och en vaktmästare med halvtidstjänstgöring, att medhinna allt arbete på det grundliga och detaljerade sätt, som fordras vid ett modernt bibliotek. Skogsbiblioteket bör få sådana personalresurser, att det på ett samvetsgrant sätt kan sköta de åligganden, som åvilar det, icke endast som skogshögskolans och statens skogsforskningsinstituts bibliotek, utan även som det mest fullständiga biblioteket för skoglig litteratur i Sverige. Biblioteksnämnden har begärt antingen en biblioteksamanuens i lönegrad

Ce 19 med reglerad befordringsgång eller en biblioteksassistent i lönegrad Ce 17 samt ett extra ordinarie kanslibitråde. Högskolestyrelsen inskränker sig till att hemställa om en biblioteksassistent i lönegrad Ce 17 och ett skrivbitråde i lönegrad Cf 4, upptaget under punkt 2 h.

2 d. Av 1946 års högskoleutredning föreslogs ett skogligt bitråde för institutionen för virkeslära. Högskolestyrelsen har de två senaste åren upprepat förslaget (IX ht 1955 s. 284, 1956 s. 367). Virkesläran har under de sista åren undergått en påtaglig utveckling och tillmätas en allt större betydelse i praktiken. Forskningsuppgifterna inom institutionen har ökat starkt för varje år. Även undervisningen i ämnet är mer betungande än tidigare. Enbart praktiska övningar och prov med de studerande, uppdelade i grupper, upptar 206 timmar, vilket representerar en sammanlagd tid för den undervisande personalen av 990 timmar. Om rutin- och mindre kvalificerade arbeten kunde avlastas på ett skogsbitråde skulle tid vinnas för den högre undervisningen och den forskning, som är nödvändig icke minst för att hålla undervisningen aktuell.

2 e. Forskningsuppgifterna vid institutionen för virkeslära har hittills i huvudsak inneburit insamlande av fältmaterial, som statistiskt bearbetats. Forskningen måste emellertid även omfatta laboratorieundersökningar, såsom mikroskoperingar, fuktighets- och volymviktsbestämningar, undersökningar över förloppet vid torkningen och vattenupptagningen hos trä m. m. För dessa arbeten erfordras en person med speciell utbildning i laboratorietechnik.

2 f. Skogsbiblioteket disponerar en vaktmästare med halvtidstjänstgöring. Denne är vid biblioteket sysselsatt med bokbindning och fotografering och biträder i övrigt institutionsvaktmästaren inom högskolan. Biblioteket förfogar över såväl en bokbinderiverkstad som utrustning för fotografisk reproduktion. Det vore ekonomiskt synnerligen fördelaktigt om mera inbindningsarbete kunde medhinnas på bibliotekets verkstad. Den fotografiska reproduktionsverksamheten visar också ständig ökning. Det blir allt vanligare att sända mikrofilm eller fotokopior i stället för tunga och eftersökta tidsskrifter som lån, särskilt till utlandet. För bibliotekets räkning bör därför inrättas en befattning som bokbindare och fotograf med heltidstjänstgöring. Befattningen bör placeras i lägst lönegrad 12. Den nuvarande vaktmästartjänsten i Ce 10 avses skola kvarstå med heltidstjänstgöring vid högskolan.

2 g. Beträffande motiveringen härför torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 371 punkt 2 f.

2 h. Beträffande motiveringen härför torde få hänvisas till vad som anförts under punkten 2 c samt IX ht 1956 s. 371 punkt 2 g.

2 i. Den nya gymnasierformen torde komma att medföra att en stor del av dem som intages vid skogshögskolan icke besitter de kunskaper i specialmatematik, som tidigare varit obligatoriska, vilket gör en komplettering av kunskaperna i matematik under studierna vid skogshögskolan nödvändig. Innan en eventuell professur i statistik vid statens skogsforskningsinstitut med undervisningsskyldighet i matematik vid skogshögskolan kommit

till stånd, synes en utökad undervisning i matematik vid högskolan genom speciallärare vara ofrånkomlig. Enligt ett av högskolestyrelsen godkänt förslag från lärarrådet skulle undervisningen utökas från 12 timmar föreläsningar till 30 timmar föreläsningar och 15 timmar räkneövningar. Efter 60 kronor per föreläsning och 30 kronor per övningstimme skulle kostnaden utöver redan befintliga arvodesmedel å 570 kronor uppgå till  $(30 \times 60 + 15 \times 30 - 570 =)$  1 680 kronor.

2 j. I likhet med föregående år (IX ht 1956 s. 368 punkt 2 h) hemställer högskolestyrelsen om medel för en statistiskt utbildad befattningshavare med arvodesavlönad halvtidstjänst för vetenskapliga undersökningar inom den skogsekonomiska institutionen.

3. Beträffande motiveringen för detta förslag, som framförts de tre senaste åren, torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 329 punkt 3. Med hänsyn till skedda avlöningsregleringar har högskolestyrelsen uppräknat sitt ursprungliga förslag från 4 536 till 5 190 kronor.

4. Förändringarna under denna punkt är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som haft att avgiva utlåtande i vad avser punkterna 1 b), c) och e) samt 2 d) och f) anför, att nämnden icke blivit övertygad om, att anledning föreligger att införa en ny tjänstetyp vid högskolan och därför avstyrker bifall till att en tjänst som förste assistent i lönegrad Ce 27 vid institutionen för skogsuppskattning med skogsindelning utbytes mot en tjänst som försöksledare i lönegrad Ce 32. Nämnden finner ej heller skäl tillstyrka förslaget om uppflyttning av tjänsten som sekreterare i lönegrad Ca 29 till byrådirektör i Ca 31. Yrkandet om uppflyttning av en preparatorstjänst i lönegrad Ca 14 till konservator i lönegrad Ca 19 anser nämnden böra prövas i samband med pågående utredning angående vissa spörsmål sammanhängande med inrättande och lönegradsplacering av tjänster för viss teknisk biträdespersonal. Mot förslagen om inrättande i lönegrad Ce 17 av en tjänst som skogsbiträde vid institutionen för virkeslära och i lönegrad Ce 12 av en tjänst som bokbindare och fotograf vid skogsbiblioteket har nämnden icke något att erinra.

#### *Departementschefen*

Högskolestyrelsens förslag, att medel bör beräknas för en förste assistent i Cg 27 i Garpenberg under helt år i stället för sju månader årligen, kan jag tillstyrka. Kostnaden härför uppgår till 7 970 kronor. Vidare förordar jag, att arvodet till vaktmästarens biträde fastställes till 3 300 kronor, vilket innebär en höjning med 600 kronor. Därjämte bör ett belopp av 5 000 kronor anvisas för biträdeshjälp till skogsbiblioteket. Förslagen att utöka undervisningen i vissa ämnen kan jag icke biträda. Av högskolestyrelsens förslag i övrigt kan jag endast tillstyrka, att anslaget på grund av 1956 års arvodes- och lönereglering samt löneklassförändringar uppräknas med  $(1\,760 + 33\,999 + 2\,032 =)$  37 791 kronor. Härutöver beräknar jag 5 800 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Å andra sidan bör an-

slaget nedräknas med 503 kronor på grund av automatisk minskning av vissa anslagsposter.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 november 1956 medgivit att styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut, under villkor att kostnaderna för ifrågavarande åtgärd rymmes under vederbörligt anslag, utan hinder av bestämmelserna i statens allmänna avlöningsreglemente 4 § 2 mom. får tillsätta två övningsledare med placering i lönegrad Cg 29 vid högskolans avdelning för skogsskötsel. Laboratorsbefattningen vid avdelningen samt en befattning som assistent skall därvid hållas obesatta. Vad sålunda förekommit har jag härmed velat bringa till riksdagens kännedom.

Vid bifall till vad i det föregående föreslagits, bör skogshögskolans avlöningsanslag för budgetåret 1957/58 höjas med (7 970 + 600 + 5 000 + 37 791 + 5 800 — 503 =) i runt tal 56 600 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 290 800 (— 600) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 34 800 (+ 5 600) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 472 300 (+ 14 200) kronor;

särskilda löneförmåner till viss tjänsteman 1 200 (oförändrat) kronor;

rörligt tillägg 210 000 (+ 37 400) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med (290 800 + 34 800 + 472 300 + 1 200 + 210 000 =) 1 009 100 kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skogshögskolan, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

#### Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	290 800
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> . . . . .	34 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	472 300
4. Särskilda löneförmåner till viss tjänsteman . . . . .	1 200
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> . . . . .	210 000

Summa kronor 1 009 100

b) till Skogshögskolan: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 009 100 kronor.

## [156] 4. Skogshögskolan: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	298 800	320 236
1956/57 (statsliggaren s. 884) .....	307 900	
1957/58 (förslag) .....	334 500	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 46 400 kronor till 354 300 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Reseersättningar till lärare och assistenter .....	61 900	6 700
2. Övriga expenser .....	73 500	7 100
3. Praktiska övningar för ordinarie studerande .....	59 500	21 000
4. Underhåll av skogshögskolans byggnader i Malingsbo och Bogesund.....	3 000	<u>11 600</u>
		46 400

M o t i v. 1. Högskolestyrelsen återkommer med under senaste åren gjord framställning om medel till reseersättningar för en förste assistent i skogsuppskattning. Efter uppräknig på grund av höjda traktamenten upptages denna post till 1 510 kronor. Därjämte hemställes om ökning med 300 kronor till resekostnader för en förste assistent i Garpenberg, som under avlöningsanslaget föreslagits för helt år i stället för sju månader, medan en minskning anmäles å 1 310 kronor, utgörande medel till dagtraktamenten för nämnde assistent. På grund av höjda traktamenten har 60 procent av innevarande budgetårs delpost å 61 900 kronor för reseersättningar till lärare och assistenter efter minskning av angivna 1 310 kronor uppräknats med 17 procent, eller med 6 200 kronor. Den sammanlagda ökning av delposten som sålunda föreslås uppgår till  $(1\,510 + 300 - 1\,310 + 6\,200 =)$  6 700 kronor.

2. Med anledning av ökade städnings- och materialkostnader föreslås en höjning av delposten övriga expenser med 6 500 kronor, varav 4 000 kronor beräknas för högskolan i Stockholm och 2 500 kronor för förläggningen i Garpenberg. Därjämte föreslås en ökning med 600 kronor för snöplogning, yttre renhållning och parkvård kring nya elevhemmet i Garpenberg.

3. De senaste årens äskanden av medel till praktiska övningar har nedprutats med 6 900 kronor förutom icke medgivna uppräkniggar på grund av prishöjningar. Detta belopp begäres nu uppräknat med 10 procent på grund av prishöjningarna. Den procentuella uppräkniggen begäres även för delpostens belopp budgetåret 1955/56, 56 000 kronor. Vidare erfordras 3 500 kronor på grund av elevantalets ytterligare ökning med sex studerande år 1957 samt med 4 300 kronor för ökade inkvarteringskostnader under de praktiska övningarna i Omberg och Lycksele, där tidigare disponibla billiga bostäder för de studerande ej längre står till skogshögskolans förfogande. Sammanlagda beloppet under denna punkt uppgår följaktligen

efter avrundning till  $(6\ 900 + 690 + 5\ 600 + 3\ 500 + 4\ 300 =)$  21 000 kronor.

4. Högskolans förläggningsbyggnader i Malingsbo måste såsom byggnadsminnesmärken noggrant underhållas. Det belopp å 3 000 kronor, som högskolan disponerar för underhållet, är avsett att täcka endast de nödvändigaste kontinuerliga underhållsarbetena. Årets översyn av byggnaderna har givit vid handen, att reparationsarbeten för ett beräknat belopp av 26 000 kronor måste utföras snarast möjligt. Därav beräknas dock arbeten för 8 400 kronor kunna uppskjutas något. För övriga arbeten skulle bl. a. högskolans ordinarie anslagsmedel för underhåll kunna utnyttjas under två på varandra följande budgetår. Härigenom skulle 6 000 kronor bli tillgängliga. Högskolestyrelsen hemställer nu om återstående belopp, d. v. s. 11 600 kronor. Posten bör sålunda uppföras med  $(3\ 000 + 11\ 600 =)$  14 600 kronor.

#### Departementschefen

På grund av belastningen synes delposten till sjukvård m. m. böra höjas med 500 kronor. Med hänsyn till den under föregående anslag förordade utsträckningen av tjänstgöringstiden i Garpenberg för en förste assistent bör delposten reseersättningar uppräknas med 300 kronor. Därjämte bör posten till följd av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning uppräknas med 5 800 kronor. Å andra sidan bortfaller ett medelsbehov för traktamenten till nyssnämnda förste assistent av omkring 1 300 kronor.

Delposten övriga expenser torde på grund av det nya kollektivavtalet för städningsspersonal böra höjas med 6 500 kronor. Vidare bör delposten praktiska övningar på grund av elevantalets ökning höjas med 3 500 kronor och för täckande av ökade inkvarteringskostnader i Omberg och Lycksele med 4 300 kronor. Slutligen kan jag tillstyrka, att delposten underhåll av högskolans byggnader i Malingsbo m. m. för nästa budgetår uppräknas med 7 000 kronor. Högskolestyrelsens övriga förslag kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag förordat, bör högskolans omkostnadsanslag för nästa budgetår höjas med  $(500 + 300 + 5\ 800 - 1\ 300 + 6\ 500 + 3\ 500 + 4\ 300 + 7\ 000 =)$  26 600 kronor till 334 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för högskolan.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Skogshögskolan: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 334 500 kronor.

#### [157] 5. Skogshögskolan: Materiel m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	53 000	44 926	14 340
1956/57 (statsliggaren s. 885) .....	53 000		
1957/58 (förslag) .....	53 000		

Y r k a n d e n. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 60 800 kronor till 113 800 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning	Minskning
Institutionen för			
allmän skogszoologi med viltvård .....	5 600	6 400	
skoglig arbetslära .....	1 600		1 600
skoglig marklära .....	9 500	15 500	
skogsbotanik .....	9 500	15 500	
skogsekonomi .....	4 700	5 300	
skogsskötsel .....	9 500	7 500	
skogsuppskattning med skogsindelning .....	4 300	2 600	
virkeslära .....	4 400	9 600	
		<u>62 400</u>	<u>1 600</u>
		+ 60 800	

M o t i v. Högskolestyrelsen hemställer om belopp för institutionernas materiel och forskning, som väsentligt överstiger 1946 års högskoleutrednings förslag. Denna uppräknig motiveras med penningvärdets fall med ca 50 procent sedan utredningen utkom med sitt betänkande och med att utredningens förslag ingalunda vore vad skogshögskolan i framtiden behövde utan hade tillmätts efter skogshögskolans möjligheter att utvidga sin verksamhet under de närmaste åren. Den knappa medelsanvisningen under en lång följd av år före den senaste omorganisationen anses ha orsakat en eftersläpning i fråga om institutionernas utrustning, som ännu icke kunnat återhämtas. Den pågående moderniseringen av undervisningen, resor för den utom högskolan bedrivna forskningen, skötseln av högskolans provtyor samt uppehållandet av en nära kontakt med det praktiska skogsbruket kräver, att institutionerna kan disponera föreslagna anslagsbelopp. Bortförandet ur anslaget av det belopp å 1 600 kronor som hittills disponerats av institutionen för skoglig arbetslära sammanhänger med frågan om ordnandet av undervisning och forskning inom arbetsläran, vilken kommer under prövning i särskild utredning.

### *Departementschefen*

Högskolestyrelsen har åberopat ett flertal skäl för en höjning av förevarande anslag. Jag anser mig emellertid icke kunna föreslå att för ändamålet skall anvisas högre belopp än för innevarande budgetår. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av 53 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på högskolestyrelsen att fördela anslaget på olika ändamål. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Materiel m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 53 000 kronor.

[158] 6. Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1955/56 .....	23 000	23 681	424
1956/57 (statsliggaren s. 885) .....	25 000		
1957/58 (förslag) .....	28 000		

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 3 000 kronor till 28 000 kronor. Höjningen motiveras med de fasta utgifternas ständiga stegring, i första hand kostnaderna för tidskrifter och inbindning, vilka alltmer inkräktar på möjligheterna att inköpa den litteratur, som bör finnas på ett specialbibliotek för skoglig litteratur. Många publikationer, vilka tidigare kunde erhållas som gåva eller i byte, måste numera betalas.

Departementschefen

Anslaget torde böra höjas med det av högskolestyrelsen föreslagna beloppet, 3 000 kronor, varav 2 000 kronor torde motsvaras av kostnadsstegringar. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Skogshögskolan: Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 28 000 kronor.

[159] 7. Skogshögskolan: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	48 800	44 868
1956/57 (statsliggaren s. 885) .....	48 800	
1957/58 (förslag) .....	51 600	

Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 31/8 1956) hemställer, att därest icke en höjning av högskolestipendier över huvud kommer i fråga på grund av penningvärdets fall eller av annan orsak, ifrågavarande anslag skall uppföras med ett oförändrat belopp av 48 800 kronor.

Jag torde här få erinra om de under lantbrukshögskolans stipendieanslag redovisade förslagen av Sveriges förenade studentkårer och Sveriges akademikers centralorganisation angående ökade anslag till doktorand- och licentiatstipendier. Såsom framgår av vad där anfördes, berör detta förslag jämväl skogshögskolan.

Departementschefen

Med anledning av levnadskostnadernas fördyring synes elevstipendierna höra höjas något. Jag förordar därför, att anslaget på grund härav upprä-

nas med 2 800 kronor. Jag är däremot icke beredd att nu biträda Sveriges förenade studentkårers och Sveriges akademikers centralorganisations förslag, då dessa kommer att upptagas till behandling i samband med pågående utredningsarbete angående det högre undervisningsväsendets upprustning i olika avseenden. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Stipendier* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 51 600 kronor.

[160] 8. *Skogshögskolan: Inredning och utrustning*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	35 000	44 868	22 640
1956/57 (statsliggaren s. 886) .....	35 000		
1957/58 (förslag) .....	30 000		

*Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 31/8 1956) hemställer, att för ändamålet skall anvisas ett med 38 900 kronor till 73 900 kronor höjt anslag. Detta avses skola disponeras enligt följande fördelning.

1. Utrustning och lös inredning i skogsbotaniskt laboratorium i Garpenberg .....	13 500
2. Utrustning för forskning m. m. vid institutionen för virkeslära .....	33 500
3. Inredning i sex nya tjänsterum för en institution för skoglig arbetslära .....	6 000
4. Fotogrammetrisk utrustning vid Garpenberg .....	11 800
5. Gräsklippningsmaskin, golvbonare och dammsugare .....	1 600
6. Möbler m. m. till studentkårens klubbrum .....	7 500
	73 900

Motiv. 1. Sedan den grundläggande undervisningen i skogsbotanik flyttats till högskolans förläggning i Garpenberg, erfordras där för undervisningens bedrivande ett laboratorium. Genom utförda ombyggnadsarbeten inom Garpenbergs huvudbyggnad har utrymme beretts för ett dylikt. Till dess utrustning beräknas lös inredning för preparering av växtmaterial, pH-bestämning och enklare kemiska analyser 3 000 kronor, våg, glastillbehör och preparationsinstrument 2 000 kronor, torkskåp och ett litet kylskåp 1 000 kronor, preparerlup 1 500 kronor, tre stycken kursmikroskop med anledning av ökat elevantal 2 500 kronor, planscher och annan åskådningsmateriel 1 000 kronor samt skåp och montrar för undervisnings- och museipreparat 2 500 kronor.

2. Institutionen för virkeslära bör för undervisning och forskning ha tillgång till en apparat för provning av träets hållfasthetsegenskaper. Priset för densamma beräknas till 19 500 kronor. Vidare hemställas om 8 600 kro-

nor för inköp av en Addos borrhåsmätningssmaskin av skogsforskningsinstitutets modell för att förenkla och förbilliga undersökningar över virkets torkning och vattenupptagning, träets kvalitetsegenskaper etc. samt 3 400 kronor för anskaffande av en Hasselblads spegelreflexkamera med tillbehör, vilken skulle vara av stort värde för arbetena i fält och vid mikroskoperingar, liksom även för undervisningens effektivisering genom visning av skioptikonbilder. Därjämte bör i den lärosal med tillhörande korridor, som är avsedd för undervisningen i virkeslära, skoglig arbetslära och allmän skogszoologi, den elektriska armaturen moderniseras för 2 000 kronor.

3. Högskolestyrelsen återkommer i annat sammanhang om medel för ombyggnad av vissa av de förutvarande bibliotekslokalerna i huvudbyggnadens bottenvåning till sex nya tjänsterum, för vilka beräknas möbler och övrig inredning till ett belopp av 6 000 kronor.

4. Högskolestyrelsen föreslår för förläggningen i Garpenberg inköp av två svepstereoskop, två Wilts spegelstereoskop samt två parallaxkilar för spegelstereoskop till ett pris av resp. 7 400, 4 000 och 400 kronor. Såsom motivering anför styrelsen, att de flygfotogrammetriska kartläggningarna mycket snabbt finner allt större användning vid skogskartläggning, och att flygbilder användes i ständigt ökad omfattning inom skogsbruket. Flygfotokartläggning och framför allt flygbildläsning har givits avsevärt ökad plats i undervisningsplanen på Garpenberg. Förutsättningarna att hålla undervisningen i nivå med utvecklingen är helt beroende av tillgången på moderna instrument. Garpenberg disponerar numera två spegelstereoskop och förslaget om inköp av ytterligare två är avsett att möjliggöra en både för lärare och studerande synnerligen behövlig koncentration av undervisningstiden. Varje studerande bör disponera ett spegelstereoskop i minst en dag. Undervisningen måste f. n. pågå i tre och en halv vecka med två studerande varje arbetsdag. Genom förslaget inköp skulle tiden kunna nedbringas till knappa två veckor.

5. Skogshögskolan har sedan sin tillkomst saknat en gräsklippningsmaskin för skötseln av gräsmattorna inom tomten. Det blir emellertid allt svårare att få arbetskraft till att handslå dessa stora ytor. Renhållningen i lokalerna inom skogshögskolans förläggning i Garpenberg, där städningssområdet utökats med ett elevhem samt en ombyggd och inredd byggnad, den s. k. Malmgården, bör underlättas genom anskaffande av en golvbonare och en dammsugare. Genom till- och ombyggnader har den korkmattsbelagda golvytan vid skogshögskolans Garpenbergsförläggning ökat med 695 kvm. Till- och ombyggnaderna utgör helt nymöblerade utrymmen, däribland 40 rum med tygklädda möbler. För inköp av dessa redskap föreslår högskolestyrelsen ett belopp av sammanlagt (950 + 350 + 300 =) 1 600 kronor.

6. Högskolestyrelsen tillstyrker en hemställan från studentkåren om medel till inköp av möbler för komplettering av inredningen i kårens klubblokal, som fortfarande inrymmer möbelenheter sedan år 1916. I den upptagna posten ingår möbler för 5 250 kronor, ny armatur för 850 kronor samt förbättring av lokalen i övrigt för 1 400 kronor.

*Departementschefen*

Jag vill redan här anmäla att jag vid behandlingen av skogshögskolans anslagsäskanden å kapitalbudgeten för nästa budgetår icke ämnar tillstyrka någon medelsanvisning till de av högskolestyrelsen angivna arbetena, vilka avser ombyggnad och utbyggnad av vissa lokaler i gamla biblioteket till en institution för skoglig arbetslära. Därmed bortfaller de under förevarande punkt anmälda behoven av inredning och möblering av dessa lokaler.

Vad gäller högskolestyrelsens övriga yrkanden under förevarande anslag kan jag endast tillstyrka en sammanlagd medelsanvisning till inredning och utrustning av 30 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att, efter förslag av högskolestyrelsen, sedermera bestämma den närmare fördelningen av anslaget.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogshögskolan: Inredning och utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 30 000 kronor.

[161] 9. *Statens skogsmästarskola: Avlöningar*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	90 400	95 734
1956/57 (statsliggaren s. 886) .....	96 100	
1957/58 (förslag) .....	105 200	

Y r k a n d e n. *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 10/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 5 800 kronor till 101 900 kronor i enlighet med följande beräkning.

1. Skriv- och biträdeshjälp jämte vikariatsersättning .....	1 000
2. Ändrad anställningsform för husmor .....	—
3. Löneklassförändringar .....	1 600
4. Rörligt tillägg .....	3 200
	5 800

M o t i v. 1. För ändamålet föreslås en anslagsuppräknning med 500 kronor för täckande av löneökningar, som inträffat under år 1956, och 500 kronor för att möjliggöra anställande av skrivhjälp i något vidgad omfattning med hänsyn till de ökade skrivgöromålen.

Beträffande motiveringen för yrkandet under denna punkt torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 380 punkt 3.

3 och 4. Ökningen under dessa punkter är av automatisk natur.

Y t t r a n d e n. *Riksräkenskapsverket*, som yttrat sig i vad angår ändrad anställningsform för husmor, anför, att verket i utlåtande över skogsmäs-

tarskolans förslag till utgiftsstat under budgetåret 1956/57 förklarat sig icke ha något att erinra mot att vid skolan inrättades en tjänst som husmor i lönegrad Ce 10. Under rubriken Särskilda uppbördsmedel skulle därvid få redovisas det belopp, som skulle erläggas av resp. elevkårer till täckande av statsverkets kostnader för själva lönen. Verket anser fortfarande att det är skäligt att den föreslagna pensionsreglerade tjänsten för husmor upptages på skolans avlöningsstat. Därest kostnaderna för pensioneringen emellertid icke anses böra belasta statsverket synes ett genomförande av förslaget kunna ske på så sätt att elevkårernas bidrag utsträcker till att omfatta jämväl kostnaderna för pensioneringen, varvid sistnämnda bidrag i likhet med vad som föreslagits ifråga om bidragen till lönen skulle tillgodoföras avlöningsstaten såsom uppbördsmedel.

Statskontoret avstyrker av principiella skäl och med hänsyn till konsekvenserna, att skogsmästarskolans av enskilda medel avlönade husmor erhåller pensionsberättigande statlig anställning. Statskontoret anför därvid att från statens skogsmästarskola under hand har inhämtats, att skolans husmor innehar helårsanställning med oavkortad tjänstgöring. Av elevkåren avlönas därjämte — enligt vad skolan upplyst — ett ekonomibiträde i köket med heltidstjänstgöring samt viss städerskepersonal, vilken är deltidsanställd. Liknande förhållanden föreligger enligt uppgift från domänstyrelsen vid statens skogsskolor och statens förberedande skogskurser. I sistnämnda fall kompliceras anställningsförhållandena av att kurserna icke pågår året runt. Även vid skogshögskolan finnes en av elevhushållet avlönad husmor. Statskontoret erinrar vidare, såvitt avser det militära förvaltningsområdet, att vid officers- eller underofficersmäss anställd husmor, vilken likaledes avlönas av privata medel, ej kommit i åtnjutande av statlig pensionsrätt. I de fall, då pension utgått till sådan befattningshavare enligt de s. k. summariska arbetarpensionsbestämmelserna, har detta föranletts av andra omständigheter. Däremot är marketenteriernas husmödrar, vilka avlönas av marketenterimedel, underkastade bestämmelserna i 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare, enär de ansetts hänförliga till arbetare i statens tjänst. Statskontoret framhåller, att därest pensionsrätt skulle anses böra tillerkännas skogsmästarskolans husmor, bör i vart fall inrättande av extra ordinarie tjänst icke ifrågakomma utan i stället kontraktsanställning med pensionsrätt enligt för statens arbetare tillämpliga reglementen användas.

#### *Departementschefen*

Skolstyrelsens framställning under förevarande punkt kan jag tillstyrka endast i så måtto, att anslaget på grund av löneklassförändringar och 1956 års lönereglering bör uppräknas med (1 600 + 3 200 =) 4 800 kronor. Härutöver beräknar jag emellertid 4 300 kronor för höjning av vissa från ifrågavarande anslag utgående arvoden.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med (96 100 + 4 800 + 4 300 =) 105 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 25 500 (+ 4 300) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 63 000 (+ 1 600) kronor;

rörligt tillägg 16 700 (+ 3 200) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för statens skogsmästarskola, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	25 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	63 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	16 700
	Summa kronor 105 200

b) till *Statens skogsmästarskola*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 105 200 kronor.

[162] 10. *Statens skogsmästarskola: Omkostnader*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	39 200	53 536
1956/57 (statsliggaren s. 887) .....	34 000	
1957/58 (förslag) .....	53 100	

**Y r k a n d e n.** *Styrelsen för statens skogsmästarskola* (skr. 10/8 1956 och 26/9 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 23 900 kronor till 57 900 kronor enligt följande beräkning.

1. Reseersättningar .....	1 300
2. Övriga expenser .....	1 600
3. Övriga utgifter	
a) Underhåll av park och väg .....	800
b) Undervisningsmateriel .....	700
c) Inköp av jeep .....	16 000
d) Inköp av gräsklippningsmaskin .....	3 500
	23 900

**M o t i v.** 1. Från denna anslagspost, som för budgetåret 1956/57 är uppförd med 5 700 kronor, bestrides kostnaderna för reseersättningar åt såväl skolans styrelse som personal. Posten bör till en början uppräknas med anledning av höjda såväl rese- som traktamentskostnader. Vidare har antalet elever vid kurserna ökat under de senaste åren. Såvitt nu kan bedömas

kommer kurserna att i fortsättningen omfatta maximalt antal elever, 20 stycken. Vid de tre senaste årens kurser har elevantalet varit resp. 15, 18 och 20. Det ökade antalet elever har föranlett en ökning av resorna i samband med elevernas övningar och enskilda arbeten, något som i sin tur medför en stegring av resekostnaderna. Utvecklingen inom skogsbruket sker numera mycket snabbt. Skolans lärare har var och en att svara för mycket stora och svåröverskådliga ämnesområden. För att de skall kunna följa med i utvecklingen är det önskvärt att de får tillfälle deltaga i exkursioner och att företaga studieresor på egen hand. Styrelsen föreslår att anslagsposten uppräknas med 1 300 kronor till 7 000 kronor.

2. Anslagsposten föreslås uppräknad med fem procent eller 600 kronor på grund av kostnadsstegringar och dessutom med 1 000 kronor för möjliggörande av anskaffning av oundgängligen erforderligt materiel.

3 a. Skolan har att underhålla dels ca 300 meter väg genom skolans område, dels ca 500 meter grusgångar och dels ca 9 000 kvadratmeter gräsmattor. Skolan skall svara för sommarunderhållet av den del av en enskild väg, som genomlöper eller gränsar intill det till skolan upplåtta området. Kostnaderna härför har årligen ökats, dels på grund av biltrafikens allmänna stegring, dels på grund av att det sydväst om skolan belägna bostadsområdet utbyggs. Årskostnaden för underhållet torde bli ca 1 000 kronor. Utöver detta tillkommer underhållsgrusning av gårdsplanen, komplettering av vissa perenna växter i befintliga rabatter, viss lövkrattning m. m. Dessa arbeten drager en kostnad av 800 kronor per år. I beloppet är då icke inräknat några underhållskostnader för den s. k. engelska parken. I anslutning till det anförda föreslår styrelsen ett med 800 kronor förhöjt anslagsbelopp till underhåll av väg och park.

Beträffande viss särskild utgift för underhåll av gräsmattor och den engelska parken hänvisas till punkt 3 d.

3 b. I föregående års anslagsäskanden (se IX ht 1956 s. 383 under 3 c) begärde skolstyrelsen ett anslag av 6 000 kronor för anskaffning av undervisningsmateriel till ämnet fotogrammetri och arbetslära. För innevarande budgetår anvisades dock endast 2 300 kronor för ändamålet. Denna begränsning av medelsanvisningen har medfört stora olägenheter för undervisningen. Sålunda måste fotogrammetriundervisningen till stor del upprätthållas med lånad utrustning, medan undervisningen i avsedd del av arbetsläran icke kunnat påbörjas av brist på undervisningsmateriel. Då en fortsatt fortlöpande anskaffning av undervisningsmateriel är en absolut förutsättning för undervisningens ändamålsenliga bedrivande, har skolstyrelsen funnit sig böra återkomma i frågan. För nästa budgetår begränsas äskandet till 3 000 kronor.

3 c. År 1948 erhöll skolan som gåva från Skogsförsäkringsholaget en s. k. fredsjEEP att användas dels vid skogseldsläckning, dels för andra ändamål. Jeepen har därefter utnyttjats vid skogseldsläckning och vid undervisningen i brandskydd, i skolans praktiska övningar för transport av övningsmateriel m. m., för andra transporter för skolans behov samt för vin-

terunderhållet å skolans område. Speciellt för snöplogning har den varit mycket värdefull, enär tillräckligt utrymme för bilplog icke funnits på de ganska trånga passagerna mellan olika byggnader. Jeepen har på detta sätt blivit nästan outhärlig i det dagliga arbetet. Den har reparerats ett flertal gånger under de senaste två åren. År 1954 begärde styrelsen anslag till en ny jeep. Skolstyrelsen erhöll dock i stället år 1955 tillstånd att överskrida posten »övriga expenser» med 2 200 kronor för reparation av jeepen. Som jeepen ånyo är i behov av en genomgripande reparation har efter hänvändelse från skolan vägförvaltningen i Västmanlands län låtit besiktiga fordonet. Av besiktningsprotokoll framgår, att jeepen är allmänt sliten och i sådant tillstånd, att renovering icke torde löna sig. Besiktningsförrättaren föreslår, att fordonet försäljes i befintligt skick. Då skolan för sin verksamhet icke kan undvara en jeep, föreslår skolstyrelsen att medel anvisas till inköp av en ny jeep.

3 d. Beträffande motiveringen för yrkandet under denna punkt torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 383 punkt 3 d.

### *Departementschefen*

Såsom skolstyrelsen föreslagit, bör posten reseersättningar på grund av det ökade elevantalet samt de höjda järnvägstaxorna och höjningen av trakamenten och bilersättning uppräknas med 1 300 kronor. Vidare kan jag tillstyrka, att posten till övriga expenser höjes med 400 kronor för att möjliggöra viss utökad materielanskaffning. Den torde dessutom bära uppräknas med 600 kronor med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen. Posten skulle alltså behöva höjas med  $(400 + 600 =)$  1 000 kronor. Jag kan därjämte tillstyrka, att under posten övriga utgifter skall beräknas ett belopp av 16 000 kronor för anskaffning av en jeep, ävensom att posten uppräknas med 800 kronor för underhåll av park och väg. Posten övriga utgifter bör sålunda höjas med  $(16\ 000 + 800 =)$  16 800 kronor. Skolstyrelsens yrkanden i övrigt kan jag icke biträda.

Vid bifall till vad jag nu föreslagit, behöver anslaget för nästa budgetår uppföras med  $(34\ 000 + 1\ 300 + 1\ 000 + 16\ 800 =)$  53 100 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 19 100 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för skolan.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsmästarskola: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 53 100 kronor.

[163] 11. Statens skogsmästarskola: Stipendier

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	20 000	31 542
1956/57 (statsliggaren s. 887) .....	20 000	
1957/58 (förslag) .....	20 000	

Styrelsen för statens skogsmästarskola (skr. 10/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med ett oförändrat belopp av 20 000 kronor.

Departementschefen

Med biträdande av styrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till Statens skogsmästarskola: Stipendier för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[164] 12. Statens skogsforskningsinstitut: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	1 307 000	1 429 984
1956/57 (statsliggaren s. 887) .....	1 468 000	
1957/58 (förslag) .....	1 553 100	

Y r k a n d e. Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut (skr. 24/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 253 300 kronor till 1 721 300 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Tjänsteförändringar m. m.	
a) 1 byrådirektör i Ca 31 i st. för 1 förste byråsekreterare i Ce 29 ...	852
b) 2 kansliskrivare i Ca 15 i st. för 2 kontorister i Ca 13 .....	936
c) 1 kanslibitråde i Ca 11 i st. för 1 kontorsbiträde i Ca 8 .....	452
d) 2 laboratoriebiträden i Ca 11 i st. för 2 kontorsbiträden i Ca 8 ....	1 412
2. Personalförstärkningar	
a) 1 försöksledare i Ce 32 .....	25 704
b) 1 försöksledare i Ce 32 och 1 bitr. skogstekniker i Ce 14 (25 704 + 10 980).....	36 684
c) 1 försöksledare i Ce 32 och 1 förste assistent i Ce 27 (25 704 + 20 532).....	46 236
d) 1 assistent i Ce 25, såsom personlig tjänst för extra assistenten vid genetiska avdelningen dr. sc. teckn. Milan Simak .....	18 610
e) 3 skogstekniker i Ce 17 .....	36 972
f) 1 vaktmästare i Ce 10 .....	9 126
g) 1 kontorsbiträde i Ce 8 .....	8 626
3. Särskilda löneförmåner till skogsforskningsinstitutets chef .....	1 200
4. Löneklassförändringar .....	8 900
5. Rörligt tillägg .....	57 212
6. Korrigeringsposter m. m. ....	378
	<hr/>
	253 300

**M o t i v. 1 a.** Förste byråsekreteraren vid institutet, som sorterar direkt under dess chef, intager en ställning som i mycket kan jämföras med en administrativ avdelningsföreståndares. Det åligger honom bl. a. att vara ansvarig för arbetet och ordningen vid institutets kansli, att bereda och inför chefen föredraga administrativa och kamerala ärenden, att uppgöra förslag till nya stater eller ändringar i gällande stater samt att handhava personal- och övriga administrativa ärenden. Med biträde av kassören handlägger han även ärenden av kameral natur. Därjämte ansvarar han för förändret av matriklar och inventarieförteckningar samt för vården av administrationens arkivalier. Vidare biträder han chefen vid redigeringen m. m. av institutets publikationer. Det åligger honom jämväl att vara sekreterare och, i viss omfattning, föredragande i föreståndarkollegiet och att vara styrelsens sekreterare vad beträffar institutets ärenden samt för skogshögskolan och institutet gemensamma ärenden. Härför utgår ingen särskild ersättning. Omfattningen av de administrativa och kamerala göromålen har under senare år ökats. Administreringen av det belopp å 10 miljoner kronor, som för åren 1955—1967 anvisats institutet av konjunkturutmätningssviftsmedel, torde också komma att ställa sekreteraren inför ytterligare ökade arbetsuppgifter av skilda slag.

Styrelsen anser att sekreteraren har lika mångskiftande och ansvarsfulla arbetsuppgifter som en administrativ avdelningsföreståndare, även om han formellt icke har samma beslutanderätt som denne. Däremot har sekreteraren icke det stöd och den hjälp, som den administrative föreståndaren har i sig underställd personal med juridisk eller administrativ utbildning och praktik. Styrelsen erinrar om att vid statens bakteriologiska laboratorium inrättats en byrådirektörstjänst med vilken icke torde vara förenade mer betungande arbetsuppgifter än förste byråsekreterarens vid institutet.

**1 b.** Ifrågavarande tjänsteförändringar begärdes även i fjol. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 385 punkt 1 c.

**1 c.** Vid institutets skogliga avdelningar är organiserade räknekontor, vart och ett bestående av 3—7 kontors- och räknebiträden under ledning av i regel ett kanslibitråde. Ett av kontoren å avdelningen för skogsproduktion förestås dock av ett ordinarie kontorsbitråde. Ifrågavarande tjänstehavares arbetsuppgifter är helt överensstämmande med de i högre lönegrader placerade kontorsföreståndarnas, varför tjänsten bör utbytas mot en kanslibiträddestjänst i lönegrad Ca 11.

**1 d.** Vid laboratoriet för fröundersökningar och vid det för institutet gemensamma driftslaboratoriet för markanalyser är sedan ett flertal år placerade två befattningshavare, vilka börjat inom kontorsbiträdeskarriären och fortfarande är förordnade som kontorsbiträden. På institutets stat finnes icke upptagna några laboratoriebiträdestjänster, endast förste laboratoriebiträdestjänster.

Ifrågavarande båda befattningshavare har utbildats för sina uppgifter inom institutet. Med hänsyn till den specialutbildning de erhållit och arbetsuppgifternas självständiga karaktär anser styrelsen att två laboratorie-

biträdestjänster i lönegrad Ca 11 bör inrättas för dem och får föreslå att så sker. Vid bifall därtill skulle två ordinarie kontorsbiträdestjänster kunna utgå ur personalförteckningen.

2 a. Den vid avdelningen för skogsproduktion bedrivna forskningen har till uppgift att ge vägledning vid skogsbeståndets ändamålsenliga skötsel i första hand genom prognoser över de kvantiteter virke, som kan påräknas vid skilda former för beståndets anläggning och behandling.

Ur förädlingsindustriens synpunkt är emellertid också produktionens kvalitet av betydelse. För massaindustrien är sålunda vedens vikt i torrt tillstånd (torrvolymvikt) av största betydelse för det kvantitativa utbytet av pappersmassa. Den sågade varans kvalitet är i hög grad beroende av kvistmängd och kvistgrovek. Kännedomen om skogsskötselns inflytande på t. ex. torrvolymvikt och kvistbildning är emellertid ännu mycket ofullständig, varför avdelningens forskning på detta område bör intensifieras i samarbete med svenska träforskningsinstitutet och institutionen för virkeslära vid skogshögskolan. Forskningsuppgiften bör anförtros en väl kvalificerad, självständigt arbetande forskare. En befattning såsom försöksledare i produktionens kvalitet bör därför inrättas vid avdelningen.

2 b. Tjänsterna avses för avdelningen för botanik och marklära. Ett mycket stort behov föreligger av ökad produktionsekologisk och skogsfysiologisk forskning för ett djupare inträngande i skogens näringsproblem. De senare årens forskningar har nämligen entydigt visat, att näringstillgången är en grundläggande produktionsfaktor i våra skogar. En grundlig fysiologisk genomarbetning av de svenska skogsträdens och skogssamhälle- nas näringshushållning och av sambanden mellan näringshushållningen och tillgången på ljus, vatten och värme bör därför komma till stånd. Skogsfysiologisk forskning har också i samband med föryngringsundersökningarna visat sig vara en nödvändig förutsättning för klarläggandet av ett flertal viktiga föryngringsproblem. Även inom det skogliga växtförädlingsarbetet framträder ett starkt behov av skogsfysiologisk forskning.

Styrelsen föreslår därför att en tjänst som försöksledare i skogsfysiologi inrättas.

Med hänsyn till nödvändigheten att ha tillgång till arbetshjälp vid utläggandet av fältförsök och vid revisioner av sådana försök föreslår styrelsen jämväl en befattning såsom biträdande skogstekniker. Befattningar av denna karaktär finnes upptagna redan i 1936 års skogsutrednings förslag till personalförteckning för avdelningen.

2 c. Genom riksskogstaxeringens omläggning och komplettering med avverkningsstatistik grundad på stubbinventering har möjligheter erhållits att på ett helt annat sätt än tidigare följa virkeskapitalets förändringar i riket i dess helhet eller i delområden därav. Av kalkylerna framgår, att en viss ökning av de närmaste årens avverkning inom övre och mellersta Norrland bör kunna ske.

Därest skogsindustrien i Norrland skall kunna utbyggas intill gränsen för vad skogarna där producerar, erfordras antingen långsiktiga progno-

ser eller mera kortsiktiga kalkyler. Med hänsyn till de synnerligen omfattande restaurerings- och återväxtarbeten, som måste göras i Norrland, är det av större värde att göra upprepade kortfristiga kalkyler, vilka ger en noggrann bild av den verkliga utvecklingen av förrådssituationen. Förhållandena i södra och mellersta Sverige blir i stort sett likartade, sedan planerade industrianläggningar uppförts och den industriella kapaciteten så småningom vuxit i jämnhöjd med råvarutillgångarna.

Det är därför angeläget, att institutet med vissa tidsintervaller kan framlägga översikter över skogstillståndet, åtföljda av avverkningsberäkningar och specialredovisningar av verkställda åtgärder. Dylika översikter bör upprättas vart femte år för vissa större områden (regioner) och vart tionde år för län och länsdelar. Härigenom kommer dock den vid avdelningen för skogstaxering bedrivna utredningsverksamheten, som redan nu i hög grad inkräktar på den löpande redovisningen av förråd, tillväxt och avverkning, att bli väsentligt utvidgad. Institutsstyrelsen hemställde redan föregående år om en ny försöksledartjänst (IX ht 1956 s. 386 punkt 2 b) och begär nu ytterligare en förste assistenttjänst.

2 d. Ifrågavarande tjänst begärdes också föregående år. Beträffande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 287 och 288 punkt 2 d. Simak är numera svensk medborgare och sedan den 1 juli 1956 förordnad till assistent i lönegrad Cg 23.

2 e. Å avdelningen för skogstaxering finnes endast fyra fast anställda av 14 erforderliga lagledare, nämligen en extra ordinarie skogsmästare och tre extra ordinarie skogstekniker. Återstoden rekryteras från tillfälligt anställd personal, och avlöningen till dessa lagledare utgår ur reservationsanslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik. Ytterligare ett antal skogsteknikertjänster i lönegrad Ce 17 bör därför inrättas för att säkerställa ett planerligt fullföljande av riksskogstaxeringen.

2 f. Angående motiveringen för inrättande av denna tjänst torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 389 punkt 2 f.

2 g. Organisationen på institutets olika vetenskapliga avdelningar har under senare år successivt förstärkts, vilket medfört en ständig ökning i registrerings- och kassagöromålen samt i skrivarbetet på institutets kansli. Institutet har ofta måst anlita skrivbyråer. Enligt styrelsens bestämda mening är en utökning av kansliets personalresurser ofrånkomligen nödvändig.

3. Vid upprepade tillfällen och senast föregående år har styrelsen föreslagit en förbättrad löneställning för institutets chef (IX ht 1956 s. 385 punkt 1 a). Styrelsen har därvid framhållit, bl. a., att det vid avvägningen av chefens lönegradsplacering även borde beaktas, att han på grund av institutets höga internationella anseende och ställning inom svenskt skogsbruk hade en stor och betungande representationsplikt. Något särskilt belegg, avsett för bestridande av chefens utgifter härför, finnes ej upptaget i institutets avlöningsstat såsom är fallet i exempelvis avlöningsstaten för skogshögskolan.

I avvaktan på resultatet av utredningen rörande forskningen och under-

visningen vid skogshögskolan och institutet upptager styrelsen i föreliggande statförslag icke något äskande om förhöjd lönegradsplacering för chefen. Däremot föreslår styrelsen, att i institutets avlöningsstat för budgetåret 1957/58 upptages en ny anslagspost, förslagsvis benämnd »Särskilda löneförmåner», å 1 200 kronor såsom representationsbidrag till chefen.

4 och 5. Under dessa punkter begärda ökningar är av automatisk natur.

6. Under anslagsposten Avlöningar till ordinarie tjänstemän har tidigare avsatts ett belopp av 1 000 kronor till bestridande av kostnader för vikariatsersättningar. För innevarande budgetår har under ordinarieposten anvisats förslagsvis 504 700 kronor. Härav beräknas för egentliga löner behöva tagas i anspråk 504 051 kronor, varför för vikariatsersättningar återstår blott ca 600 kronor. Anledningen härtill är, att opåräknade löneklassuppflyttningar för ordinarie personal måste företagas innevarande budgetår. Anslagsposten har därför för angivna ändamål uppräknats med 400 kronor, vilket belopp ingår i korrigeringsposterna.

Y t t r a n d e. *Statens lönenämnd*, som anbefallts avgiva utlåtande i vad avser ändring av en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29 till byrådirektör i Ca 31 och en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 till kanslibiträde i Ca 11, kan icke tillstyrka den föreslagna lönegradsuppflyttningen av tjänsten som förste byråsekreterare, men har vad gäller kontorsbiträdestjänsten icke något att erinra mot placering i 11 lönegraden för ifrågavarande arbetsuppgifter (föreståndare för räknekontor). Nämnden framhåller emellertid, att på räknekontoret i fråga redan finnes en kanslibiträdestjänst.

### *Departementschefen*

Styrelsens förslag till personalförstärkningar innefattar bl. a., att tre å avdelningen för skogstaxering befintliga befattningar som lagledare, vilka f. n. rekryteras från tillfälligt anställd personal, skall inplaceras i lönegrad Ce 17, och att avlöningarna för desamma skall bestridas från förevarande anslag i stället för såsom tidigare från reservationsanslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik. Detta förslag kan jag icke tillstyrka i vidare mån än att jag föreslår, att befattningarna inrättas som extra ordinarie tjänster i lönegrad Ce 17 under anslaget till riksskogstaxering och avverkningsstatistik. Jag torde därför få återkomma till denna fråga vid behandlingen av sagda anslag.

Vidare vill jag biträda institutsstyrelsens förslag om inrättande av en personlig tjänst som assistent i lönegrad Ce 25 för Milan Simak, tidigare statslös, numera svensk medborgare. Härför erfordras en medelsanvisning av 18 610 kronor. På grund av löneklassförändringar och 1956 års lönereglering bör anslaget vidare uppräknas med 8 900 kronor resp. 57 212 kronor. Dessutom bör anslaget höjas med 378 kronor för korrigerings av vissa poster.

Vad styrelsen i övrigt yrkat kan jag icke biträda.

I detta sammanhang torde jag få anmäla att Kungl. Maj:t genom beslut den 30 november 1956 dels bemyndigat styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut att fr. o. m. den dag professorn i skoglig arbets-

lära vid statens skogsforskningsinstitut L. H. Mattsson Mårn beviljas avsked t. o. m. den 30 juni 1958 meddela denne förordnande att bestrida de med ifrågavarande professur förenade göromålen, dels meddelat vissa bestämmelser i avseende på arvode till Mattsson Mårn under tiden för dylikt förordnande, dels ock medgivit, att styrelsen må av vissa prisutjämningsmedel under innevarande budgetår disponera intill 6 000 kronor för ifrågavarande arvode samt högst 13 300 kronor för tillfällig arbetskraft m. m. för undervisningen i ämnet skoglig arbetslära vid skogshögskolan. Vad sålunda förekommit har jag härmed velat bringa till riksdagens kännedom.

Vid bifall till vad sålunda föreslagits, bör anslaget ökas med (18 610 + 8 900 + 57 212 + 378 =) 85 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 507 400 (+ 2 700) kronor;  
 avlöningar till tillfälliga biträden 100 (oförändrat) kronor;  
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 692 500 (+ 18 700) kronor;  
 rörligt tillägg 353 100 (+ 63 700) kronor.

Anslaget uppföres sålunda med (507 400 + 100 + 692 500 + 353 100 =) 1 553 100 (+ 85 100) kronor.

Under åberopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för skogsforskningsinstitutet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	507 400
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> .....	100
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal .....	692 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	353 100

Summa kronor 1 553 100

b) till *Statens skogsforskningsinstitut*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 553 100 kronor.

#### [165] 13. Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	287 800	303 979
1956/57 (statsliggaren s. 888) .....	315 300	
1957/58 (förslag) .....	335 800	

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 24 000 kronor till 339 300 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Reseersättningar .....	9 800	
2. Övriga expenser .....	4 000	
3. Publikationstryck .....	6 000	
4. Underhåll av byggnader .....	1 000	
5. Renhållning, städning och tvätt .....	2 900	
6. Hantlangning .....	1 100	
7. Kompletterings- och underhållsåtgärder på försöksparkerna	3 500	
8. Material- och redskapsbod å Siljansfors försökspark .....		4 300
	<hr/>	<hr/>
	28 300	4 300
	<hr/>	
	+ 24 000	

Motiv. 1. För innevarande budgetår har under anslagsposten Reseersättningar anvisats 92 000 kronor. Av beloppet disponeras ungefär 60 procent för traktamenten. Fr. o. m. den 1 juli 1956 har dessa i de tre traktamentsklasserna A, B och C höjts med resp. 14,3, 16,1 och 18,5 procent. Med anledning därav anser styrelsen det nödvändigt, att berörda del av anslagsposten uppräknas med uppskattningsvis 17 procent eller med i runt tal 9 400 kronor. Vidare har — likaledes fr. o. m. den 1 juli 1956 — resekostnadsersättningen vid tjänsteresa med egen bil höjts med 1 öre per km, vilket medför en merkostnad för institutet, som kan beräknas till ca 400 kronor.

2. Institutets nya telefonväxel föranleder en ökning av abonnemangsavgifterna med 3 074 kronor, vartill kommer en viss ökning av samtalsavgifterna.

3. Den utvidgade och intensifierade verksamheten vid institutet har medfört en ständig ökning av institutets publikationer. Att resultaten av institutets forskning snarast möjligt offentliggöres i tryck är angeläget ur såväl praktikens som vetenskapens synpunkt. Därtill kommer att tryckningskostnaderna stigit med 11,4 procent eller i runt tal 4 200 kronor.

4. Institutet förvaltar ett 20-tal byggnader och med hänsyn till stegrade arbetskostnader bör det löpande underhållet höjas med 1 000 kronor till 3 000 kronor.

5. Nytt kollektivavtal för städningsspersonalen ökar städningsskostnaderna med 2 900 kronor.

6. Ökningen beror på att lönerna under året stigit med omkring 5 procent eller omkring 1 100 kronor.

7. Institutets försöksparker, Siljansfors, Svartberget och Kulbäcksliden samt Tönnersjöheden, inrättades resp. år 1921, 1922 och 1923. Till dessa parker kommer Bogesunds försöksfält.

Syftet med parkerna är att koncentrera ett flertal försök till noga undersökta och beskrivna områden samt möjliggöra ett studium av skogsvårdsåtgärdernas verkningar vid tillämpning i stor skala. Skogskötseln å parkerna drives efter praktiskt-ekonomiska linjer men skiljer sig från praktiken

genom grundligare genomtänkta principer, större omsorg i detaljutförandet och en noggrann registrering av åtgärderna. Parkerna kommer härigenom att framstå som mönsterskogsbruk. Ur redovisningssynpunkt är parkerna indelade i fasta på markerna utmärkta s. k. trakter samt ett stort antal på särskilt sätt markerade försöksytor. För demonstrering av parkerna och där utlagda försök har exkursionsvägar med tillhörande broar och spänger anlagts samt markeringar av olika slag anbringats. I vissa fall har stängsel uppsatts. Dessa anordningar fordrar emellertid med hänsyn till den ungefär 35 år långa tid, varunder arbetena på ovannämnda försöksparken pågått, förnyelse och komplettering i betydande utsträckning. Arbetena därmed bör påbörjas snarast möjligt.

8. För innevarande budgetår har ett engångsbelopp anvisats till uppförande av en materiel- och redskapsbod på Siljansfors försökspark. Minskningen är sålunda av automatisk natur.

### *Departementschefen*

Med hänsyn till belastningen bör posten till sjukvård m. m. minskas med 1 000 kronor. Å andra sidan synes posten till reseersättningar böra ökas med 10 000 kronor på grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning. Vidare kan jag tillstyrka, att posten till övriga expenser uppräknas med 3 100 kronor för ökade abonnemangsavgifter för telefon samt 200 kronor på grund av den allmänna kostnadsstegringen. Posten till publikationstryck bör på grund av stegrade tryckningskostnader höjas med 3 000 kronor samt posten renhållning, städning och tvätt med anledning av det nya kollektivavtalet för städningpersonal uppräknas med 1 900 kronor och på grund av övriga kostnadsstegringar med 1 000 kronor. På grund av den allmänna kostnadsstegringen bör posten bränsle, lyse och vatten höjas med 2 000 kronor. Jag kan slutligen tillstyrka institutsstyrelsens förslag, att posten till hantlangning på grund av löneökningar skall höjas med 1 100 kronor samt att under posten övriga utgifter skall anvisas ett belopp av 3 500 kronor för kompletterings- och underhållsåtgärder på försöksparkerna. Styrelsens yrkanden i övrigt kan jag icke biträda.

Då ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp av 4 300 kronor bortfaller, bör vid bifall till vad jag nu föreslagit förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med  $(315\,300 - 1\,000 + 10\,000 + 3\,100 + 200 + 3\,000 + 1\,900 + 1\,000 + 2\,000 + 1\,100 + 3\,500 - 4\,300 =)$  335 800 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 20 500 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för institutet.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att styrelsen för Knut och Alice Wallenbergs stiftelse och styrelsen för fonden för skoglig forskning samt Samarbetsnämnden för skoglig växtförädling och genetik ävensom styrelsen för stiftelsen Gävleborgs läns konjunkturutmättningsfond till skogsforskningsinstitutet anslagit resp. 68 500, 118 500, 25 000 och 25 000 eller tillhoppa 237 000 kronor såsom ytterligare bidrag till uppförande av den nya skogs-

genetiska institutionsbyggnaden, vartill enligt vad som anmälts för riksdagen åren 1954 och 1955 (IX ht 1954 s. 350 resp. IX ht 1955 s. 307) tidigare donerats 600 000 resp. 300 000 kronor. Byggnadskostnaderna för ifrågavarande byggnad, till vilken Kungl. Maj:t den 24 september 1954 godkänt ritningar, och som numera uppförts och invigts, har nämligen stigit till i runt tal 1 137 000 kronor från tidigare beräknade 900 000 kronor. Kungl. Maj:t har den 14 december 1956 förklarat hinder icke möta för styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut att mottaga nämnda belopp av 237 000 kronor. Vad sålunda förekommit har jag härmed velat bringa till riksdagens kännedom.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Statens skogsforskningsinstitut: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 335 800 kronor.

[166] 14. Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	162 000	134 171	27 828
1956/57 (statsliggaren s. 890) .....	150 000		
1957/58 (förslag) .....	50 000		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att anslaget skall nedräknas med 92 800 kronor till 57 200 kronor. Anslaget avses skola disponeras enligt följande fördelning.

	Ökning
1. Instrument och annan utrustning för avdelningen för botanik och marklära .....	} 44 600
2. Instrument för zoologiska avdelningen .....	
3. Nyanskaffning av diverse inventarier m. m. ....	6 500
4. Iordningställande av fotoarkivet .....	6 100
	<hr/> 57 200

M o t i v. 1 och 2. De undersökningar, som under senare år bedrivits vid avdelningen för botanik och marklära rörande skogens näringstillstånd samt skogsträdens näringskrav och näringshushållning, har redan givit viktiga resultat och bör inom en ganska snar framtid kunna leda till upplärandet av för vårt skogsbruk väsentliga frågor, om de kan fortsättas och kompletteras, främst med mera fysiologiska undersökningar samt med ytterligare fältförsök. För att avdelningen skall kunna genomföra dessa undersökningar erfordras enligt institutstyrelsen apparatur och annan utrustning för sammanlagt 80 000 kronor. Då anskaffningskostnaden kan för-

delas på två år begär styrelsen endast halva detta belopp för budgetåret 1957/58.

De belopp, som vid skogsforskningsinstitutets omorganisation år 1944 anvisades för utrustning av bl. a. zoologiska avdelningens laboratorier, har enligt styrelsen visat sig otillräckliga för att tillgodose avdelningens behov av apparatur för ekologiska undersökningar. Härför erfordras enligt styrelsen en specialkonstruerad bryggtermostat, en helautomatisk precisionsvåg och ett kylskåp till en sammanlagd kostnad av i runt tal 12 000 kronor.

Av för innevarande budgetår anvisade medel avser emellertid styrelsen att använda 7 400 kronor för anskaffande av viss under förevarande punkter begärd utrustning, varför återstående medelsbehov utgör 44 600 kronor.

3. Som en följd av den successiva förstärkningen av organisationen på institutets olika vetenskapliga avdelningar har registrerings- och skrivarbetet samt kassagöromålen ökat i väsentlig grad. En förnyelse av kansliets uppsättning av kontorsmaskiner är därför nödvändig. Kostnaderna härför beräknas till 2 100 kronor. Vidare erfordras kompletterande inköp av förvaringsmöbler samt renovering av kontorsmöbler på kansliet till en kostnad av 900 kronor samt nyanskaffning av viss kontorsutrustning till Tönnersjöhedens samt Svartbergets och Kulbäckslidens försöksparker till en kostnad av 3 500 kronor.

4. I samband med tillkomsten av det nya skogsbiblioteket har planer uppgjorts för iordningställande av ett för skogshögskolan och institutet gemensamt fotografiskt arkiv av skogliga bilder. Genom ett dylikt centralt arkiv och skogsbibliotekets moderna fotografiska reproduktionslaboratorium skulle bilder till självkostnadspris kunna utlämnas genom bibliotekspersonalens försorg. För institutets vidkommande medför upplägandet av arkivet bl. a. anskaffande av sju vertikalskåp av stål för förvaring av negativmaterial samt sex dylika skåp och ett registerskåp för förvaring av kopior. Kostnaden härför beräknas till 6 100 kronor.

### *Departementschefen*

För att i huvudsak tillgodose institutsstyrelsens under anslaget framlagda anspråk förordar jag en medelsanvisning av 50 000 kronor för nästa budgetår, vilket innebär en minskning i förhållande till anslaget för innevarande budgetår med 100 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, institutsstyrelsen att sedermera bestämma den närmare dispositionen av anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:ts måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Utrustning m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[167] 15. Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	249 000	243 924	5 793
1956/57 (statsliggaren s. 890) ....	281 500		
1957/58 (förslag) .....	291 800		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 108 000 kronor till 389 500 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Kostnadsökningar under anslaget som följd av årets lönehöjningar .....	9 300	
2. Föryngringsundersökningar .....	24 100	
3. Genetiska undersökningar .....	18 800	
4. Skogsekologiska undersökningar m. m. ....	11 300	
5. Entomologiska prognosundersökningar .....	4 500	
6. Arbetsstudier m. m. ....	10 600	
7. Mykologiska undersökningar .....	28 400	
8. Proveniensundersökningar .....	17 000	
9. Taxering av Siljansfors försökspark .....		16 000
	<u>124 000</u>	<u>16 000</u>
	+ 108 000	

M o t i v. 1. För fältarbete och bearbetning m. m. vid produktionsundersökningarna, för föryngringsundersökningar, genetiska undersökningar och skogsekologiska undersökningar m. m. har för innevarande budgetår avsetts resp. 73 000, 55 000, 39 400, 34 000 och 27 100 kronor. Avlöningskostnaderna beräknas utgöra mellan 70 och 90 procent av belastningen under posterna. På grund av årets lönehöjningar bör de därför uppräknas med resp. 3 100, 3 300, 1 300, 900 och 700 kronor eller med sammanlagt 9 300 kronor. Genom beslut den 29 juni 1956 har Kungl. Maj:t anvisat lika stort belopp för bestridande av motsvarande kostnadsökningar för innevarande budgetår.

2. För 14 år sedan påbörjades föryngringsundersökningar i större omfattning. De därvid anlagda fältförsöken har nu sedan något år tillbaka börjat nå fullt tillfredsställande mognad, varför arbetet med slutrevisioner och bearbetning därav ökat. Försöken bör emellertid med hänsyn till de goda resultat som hittills nåtts enligt styrelsens mening ej endast effektivt tillgodogöras utan även ökas. Härför erfordras 11 300 kronor. Vidare har Södra Sveriges skogsindustriutredning i sitt betänkande angående klenvirke (SOU 1954: 29) föreslagit vissa undersökningar under en femårsperiod angående plantskogsrojning. Härför erfordras 12 800 kronor för år.

3. Beträffande motiveringen för förslaget under denna punkt torde få hänvisas till IX ht 1955 s. 310 punkt 2.

4 och 5. Beträffande motiveringen för dessa förslag torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 351 och 352 under punkt 2 resp. punkt 3.

6. Beträffande motiveringen för detta förslag torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 395 punkt 6.

7. Beträffande motiveringen för detta förslag torde få hänvisas till IX ht 1954 s. 352 punkt 5.

8. Våren 1954 slutplanterades genetiska avdelningens nya stora proveniensförsök, omfattande 29 över hela landet fördelade ytor med inalles 100 000 plantor från 120 proveniensers och 2 500 trädavkommor. Dessutom har ytor för undersökningar rörande resistensen mot snöskyttesvampen utlagts. Hjälpplantering, besprutning och skötsel liksom studier inom skilda områden kräver stora årliga kostnader. Hägnader till skydd mot rådjur, älg och renar måste successivt uppföras. För dessa undersökningar, som sedan institutets grundande utgjort en central del av dess verksamhet, utgår f. n. inga särskilda medel.

9. Ytterligare medel till taxering av Siljansfors försökspark erfordras icke.

### *Departementschefen*

Såsom framgår av det föregående har institutsstyrelsen äskat medel icke blott för att fortsätta pågående undersökningar i huvudsakligen samma omfattning som tidigare utan även för att i viss mån utöka verksamheten och påbörja nya undersökningar. Av vad sålunda föreslagits kan jag tillstyrka att medel nu anvisas under anslaget för proveniensundersökningar. Mot det av institutsstyrelsen härför äskade beloppet, 17 000 kronor, har jag intet att erinra. Därutöver bör anslaget uppräknas med 9 300 kronor till följd av 1956 års lönereglering. I övrigt är jag icke beredd att förorda någon ökad medelsanvisning. Å andra sidan bör anslaget minskas med 16 000 kronor genom bortfall av ett för innevarande budgetår anvisat engångsbelopp till taxering av Siljansfors försökspark. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med ett belopp av  $(281\,500 + 17\,000 + 9\,300 - 16\,000 =)$  291 800 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 10 300 kronor.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, institutsstyrelsen att i sinom tid närmare bestämma om anslaget användning.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Särskilda undersökningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 291 800 kronor.

[168] 16. Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget-årets utgång
1955/56 .....	379 000	378 703	5 748
1956/57 (statsliggaren s. 890) ....	413 000		
1957/58 (förslag) .....	429 500		

Y r k a n d e. *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att anslaget skall sänkas med 20 500 kronor till 392 500 kronor.

M o t i v. 1. Med hänsyn till inträffade lönehöjningar bör anslaget uppräknas med 16 500 kronor, vilket belopp Kungl. Maj:t genom beslut den 29 juni 1956 jämväl anvisat för bestridande av motsvarande kostnadsökning för innevarande budgetår.

2. Under skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag punkten 2 e har styrelsen föreslagit inrättande av tre extra ordinarie skogsteknikertjänster. Vid bifall därtill skulle avlöningsanslaget uppräknas med 36 972 kronor och förevarande anslag nedräknas med motsvarande belopp, avrundat till 37 000 kronor.

*Departementschefen*

Vid anmälan av skogsforskningsinstitutets avlöningsanslag har jag förklarat, att jag icke kan biträda institutsstyrelsens förslag att kostnaderna för tre befattningar som lagledare å avdelningen för skogstaxering skall bestridas från sagda anslag. De bör alltså även i fortsättningen avlönas med medel från förevarande reservationsanslag.

Vad angår styrelsens förslag om extraordinariesättning av ifrågavarande befattningar har jag i nyssnämnda sammanhang tillstyrkt att desamma uppföres under förevarande anslag som extra ordinarie befattningar som skogstekniker i lönegrad Ce 17.

Den av styrelsen föreslagna uppräknningen med 16 500 kronor på grund av löneökningar kan jag tillstyrka.

Anslaget bör sålunda uppföras med (413 000 + 16 500 =) 429 500 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Riksskogstaxering och avverkningsstatistik* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 429 500 kronor.

[169] 17. **Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning**

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	66 000	58 193	14 386
1956/57 (statsliggaren s. 890) .....	72 800		
1957/58 (förslag) .....	75 800		

**Y r k a n d e.** *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 3 000 kronor till 75 800 kronor.

**M o t i v.** Med hänsyn till inträffade löneökningar bör anslaget uppräknas med 3 000 kronor. Genom beslut den 29 juni 1956 har Kungl. Maj:t anvisat 3 100 kronor för bestridande av motsvarande kostnadsökningar för innevarande år.

*Departementschefen*

Jag tillstyrker styrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Skogsproduktforskning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 75 800 kronor.

[170] 18. **Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparker**

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 890) .....	37 400
1957/58 (förslag) .....	39 400

**Y r k a n d e.** *Styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att under anslaget skall anvisas ett med 43 000 kronor till 80 400 kronor höjt belopp enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Reparation och modernisering av skogsmästarbostaden i Vindeln ....	71 000
2. Reparation av skogsstugan på Svartbergets försökspark .....	9 400
	<hr/> 80 400

**M o t i v.** 1. För skogsmästaren på Svartbergets och Kulbäckslidens försöksparker, Vindeln, finnes en särskild tjänstebostad uppförd. Den byggdes år 1923 och utgöres av tre rum och kök jämte övriga övliga utrymmen. I anslutning till bostaden finnes ett arbets- och tjänsterum, samt ett gäst- rum, avsett för de institutstjänstemän, som har förrättningar på parken. Under de förflutna drygt 30 åren har skogsmästarbostaden undergått endast en mindre renovering. Den saknar fortfarande centralvärme och har över huvud taget icke den standard, som numera fordras.

Institutsstyrelsen anser det därför synnerligen angeläget, att bostaden repareras och moderniseras. När skogsmästartjänsten fått ny innehavare under året, bör reparationen ske utan alltför stort dröjsmål. Domänverkets byggmästare inom Umeå distrikt har uppgjort förslag till erforderliga arbeten å skogsmästarbostaden och beräknat kostnaderna därför.

2. På Svarbergets kronopark har alltsedan dess tillkomst funnits en skogsstuga om ett rum och kök, vilken tjänat som samlingspunkt och rastplats. På parken, som är belägen ca 1,2 mil från Vindeln och där ingen annan lämplig samlingsplats än skogsstugan står till buds, förekommer ofta exkursioner med skogshögskolans studenter, elever från lantbruks- och skogsskolor samt med skogsvårdsstyrelser och skogsägareföreningar.

Skogsstugan, till vilken bilväg finnes, är nu i ett mycket dåligt skick och bör snarast sättas i stånd för att ej alldeles förfalla. Därest den blir reparerad kan den också tjäna som övernattningsställe för institutets tjänstemän under deras förrättningar på parken. Medel till reparationen begärdes även föregående år (IX ht 1956 s. 398 punkt 2).

Under förevarande anslag torde vidare få anmälas, att *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 24/8 1956) hemställer, att ett reservationsanslag å 10 000 kronor måtte anvisas för nästa budgetår för åstadkommande av brunn med pumpanläggning på Röskärs gård inom institutets försöksfält vid Bogesund.

Den vid Röskär befintliga brunnen, som vid borrningen gav 400 liter i timmen, har visat sig helt otillräcklig. Institutionsbyggnaden, skogsmästarbostaden och övriga personalbostäder samt framför allt tre växthuslängor fordrar minst dubbla vattenmängden. Växthusen, som användes övervägande under vintertid, då sommarrörledningen från sjön Trasket icke kan utnyttjas, tjänar den allt intensivare ympningsverksamheten, vilken kräver stora mängder vatten. Ympningen är den centrala metodiken i den skogliga växtförädlingen och de av genetiska avdelningen framställda ymparna uppgår nu till 15—16 000 mot 3 å 4 000 år 1952.

Här torde jämväl slutligen få anmälas, att *styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut* (skr. 8/11 1956) hemställt, att på tilläggsstat för innevarande budgetår måtte anvisas 26 000 kronor under ifrågavarande reservationsanslag för reparation och modernisering av skogsmästarbostaden på Tönnersjöhedens försökspark. Institutsstyrelsen har därvid anfört bl. a. följande.

För innevarande budgetår har anvisats ett reservationsanslag av 37 400 kronor för ifrågavarande ändamål (IX ht 1956 s. 398). Sedan domänstyrelsens byggnadskontor på hemställan från institutet låtit uppgöra erforderliga programhandlingar för ombyggnadsföretaget och detta utbjudits på entreprenad, har det emellertid visat sig, att för detsamma disponibla medel icke kommer att förslå. Sålunda uppgår enligt inkommet anbud de egentliga ombyggnadsarbetena, inklusive målningsarbeten och elektrisk installation men med värme- och sanitetsarbetena undantagna, till 45 614 kronor. För sistnämnd-

da arbeten torde böra beräknas 15 000 kronor. Kostnaderna för kontroll och besiktning torde kunna uppskattas till ca 2 800 kronor. Ifrågavarande ombyggnadsföretag skulle sålunda komma att draga en kostnad av totalt ungefär 63 400 kronor mot beräknade 37 400 kronor. Merkostnaderna som sålunda uppgår till sammanlagt 26 000 kronor beror huvudsakligen dels på sedan år 1955 ökade material- och arbetskostnader, dels på traktaments- och resekostnadsersättningar, som förorsakas av att arbetare måste tagas från annan ort. Vidare har kostnaderna för värme- och sanitetsinstallationer visat sig överstiga tidigare beräkningar, varjämte tillkommit tidigare icke beräknade arbeten för förbättrad värmeisolering, som enligt domänstyrelsens byggnadskontor visat sig oundgängligen av behovet påkallat.

### *Departementschefen*

Förslaget att anvisa ytterligare medel till reparation och modernisering av skogsmästarbostaden på Tönnersjöhedens försökspark kan jag biträda. För min del anser jag dock en medelsanvisning av 20 000 kronor vara tillräcklig för ändamålet. Ifrågavarande medel synes böra ställas till förfogande först nästa budgetår. Jag förordar därför, att ett belopp av 20 000 kronor beräknas under förevarande punkt. I övrigt kan jag endast tillstyrka, att medel nu anvisas för reparation av skogsstugan på Svartbergets försökspark samt för åstadkommande av brunn med pumpanläggning på Röskärs gård inom försöksfältet vid Bogesund med 9 400 kronor resp. 10 000 kronor. Vid bifall till mitt förslag skulle anslaget sålunda för nästa budgetår behöva uppföras med (20 000 + 9 400 + 10 000 =) 39 400 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Statens skogsforskningsinstitut: Byggnadsarbeten å vissa försöksparkar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 39 400 kronor.

[171] 19. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	566 300	598 353
1956/57 (statsliggaren s. 890) .....	512 600	
1957/58 (förslag) .....	542 800	

Y r k a n d e n. *Domänstyrelsen* (skr. 3/9 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 101 300 kronor till 613 900 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
<i>Avlöningar</i>	
1. Avlöningar till tjänstemän (nu 214 100) .....	10 800
2. Löner till gårdskarlar (nu 24 900) .....	20 100

	Ökning
Övriga utgifter	
3. Expenser och underhåll (nu 134 400) .....	61 300
4. Studiehjälp till eleverna (nu 115 500) .....	5 900
5. Rese- och traktamentskostnader för yrkeslärare (nu 7 900) .....	3 200
	101 300

M o t i v. Vid sin beräkning av kostnaderna har domänstyrelsen förutsatt dels utbildning av 106 elever vid de ordinarie fem skogsskolorna mot f. n. 98, varvid antalet elever vid Älvsbyns och Bispgårdens skogsskolor skulle utökas med sex resp. två, dels anställning vid Älvsbyns skogsskola i samband med det ökade elevantalet av en biträdande jägmästare i lönegrad Ca 27 i stället för en biträdande yrkeslärare. Styrelsen erinrar om, att styrelsen den 4 juli 1956 begärt att få genomföra dessa förändringar fr. o. m. läsåret 1956/57, varvid styrelsen ansett sig böra föreslå att därigenom uppkommande merkostnad under nämnda läsår skall bestridas av domänfonden.

1. Ökningen är till ett belopp av 8 300 kronor automatisk och föranledd av beslutade lönehöjningar samt författningsenliga löneklassförändringar. Återstående ökning, 2 500 kronor, beror på den avsedda personalförändringen vid Älvsbyskolan och har beräknats i anslutning till styrelsens nyssnämnda förslag om bestridande av merkostnaderna för denna under läsåret 1956/57 (1 november 1956—31 oktober 1957).

2. Anslagna medel är enligt domänstyrelsen otillräckliga. För innevarande år beräknas de endast täcka omkring hälften av de verkliga kostnaderna för ändamålet. Styrelsen har inhämtat att vaktmästare vid skolor under skolöverstyrelsen är placerade i lönegraderna 10—12 samt att, enligt kollektivavtal mellan Landstingens centrala lönenämnd och Svenska kommunalarbetarförbundet, Eldare och vaktmästare åtnjuter avlöning motsvarande lönegrad 11. Med hänsyn härtill och till de krav bl. a. ifråga om tekniskt kunnande, som måste ställas på gårdskarlarna vid skogsskolorna, är enligt styrelsens mening närmast en avlöning motsvarande lönegrad 11, eller genomsnittligt omkring 9 500 kronor för år, tillämplig för dem, vilket skulle innebära en kostnad av totalt 47 500 kronor. I jämförelse härmed måste styrelsens begäran om anvisning av 45 000 kronor för ändamålet anses rimlig. Styrelsen framhåller att arbetet kräver att en man är heltidsanställd vid varje skola.

3. De löpande utgifterna för bl. a. värme, belysning, städning, telefon, tidskrifter, skjutmateriel, olycksfall, elevernas studieresor samt underhåll och normal förnyelse av inventarier har för nästkommande budgetår beräknats, sammanlagt för de fem skogsskolorna, till 137 300 kronor. För anskaffande av en buss till vardera av Älvsbyns, Bispgårdens och Kolleberga skogsskolor har vidare beräknats 35 100 kronor. Domänstyrelsen hävdar liksom i tidigare anslagsäskanden (IX ht 1956 s. 400 under 4) att vissa

bussar för elevtransporter bör finnas vid skogsskolorna. Styrelsen upprepar därför sin framställning förlidet år om anskaffning av bussar till Bispgårdens och Kulleberga skogsskolor. I samband med den utökning av elevantalet vid Älvsbyns skogsskola från 20 till 26 som föreslagits, uppstår vidare behov av ytterligare en buss vid Älvsbyns skogsskola.

Det för innevarande år begärda anslaget, 20 000 kronor, till anskaffande av undervisningsmateriel och inventarier till den nya Älvsbyskolan nedsattes till 10 000 kronor. På grund härav har anskaffning av undervisningsmateriel, skogsodlingsredskap, avvägningsinstrument, bordslampor, montrar m. m. icke kunnat ske i behövlig omfattning. Kostnaden för erforderlig komplettering beräknas nu till 10 800 kronor. För undervisningen i jakt bör därjämte anläggas en enklare skjutbana för en beräknad kostnad av 2 500 kronor.

Styrelsen finner det vidare nödvändigt att nästa år göra en mera omfattande komplettering av möbeluppsättningen vid Bispgårdens skogsskola, särskilt i vad avser hyllor, skåp, bord och stolar för biblioteket. Kostnaderna härför beräknas till 5 000 kronor. Sedan nya skollokaler numera iordningställt vid Kulleberga skogsskola bör dessutom det däri ingående museet förses med erforderliga montrar för en kostnad av 5 000 kronor.

De under posten erforderliga medlen uppgår sålunda till  $(137\,300 + 35\,100 + 10\,800 + 2\,500 + 5\,000 + 5\,000 =)$  195 700 kronor.

4. Beräkningen av kostnaderna för studiehjälp under 1957 är gjord på grundval av därom gällande bestämmelser. I anslutning till vad inledningsvis anförts har styrelsen utgått från att av riksstatsanslaget skall bestridas studiehjälp under två månader för de 8 elever som avses tillkomma. I det upptagna beloppet har inräknats 500 kronor — 100 kronor per skola — till premier.

5. Med ledning av utgifterna hittills under 1956 beräknas det beviljade anslaget för detta år, 7 900 kronor, bli väsentligt överskridet. En höjning med 3 200 kronor beräknas erforderlig för att anslaget skall kunna förslå för utgifterna nästa år. Styrelsen framhåller att anslaget är avsett att täcka jämväl kostnaderna för föreståndaren vid Älvsbyns skogsskola (hela året) samt för en biträdande jägmästare vid samma skola (två månader).

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför följande.

Då personalbehovet vid Älvsbyns skogsskola prövats så sent som vid 1955 års riksdag kan statskontoret icke tillstyrka att en tjänst såsom biträdande yrkeslärare vid skolan utbytes mot en tjänst såsom biträdande jägmästare i lönegrad 27. Vad angår medelsanvisningen för avlönande av gårdskarlar erinrar statskontoret, att uppräknings skett med 5 600 kronor fr. o. m. 1 juli 1956. Därest en höjning av posten nu bör ifrågakomma torde densamma böra begränsas till den för statstjänstemännen under innevarande år medgivna löneförhöjningen eller fyra procent.

Mot den föreslagna höjningen av medelstildelingen till löpande expenser har statskontoret icke något att erinra. Beträffande kostnader av engångsnatur vill statskontoret med hänsyn till det utökade elevantalet icke motsätta sig att medel beräknas för anskaffande av en buss till skolan i Älvsbyn. Denna skola, som icke är förenad med skolrevir, har redan tidigare en

buss. Tidigare framförda yrkanden om medel till bussar även för övriga skolor, vilka samtliga är förenade med skolrevir, har emellertid avvisats, senast av 1956 års riksdag. Statskontoret förutsätter, att ej heller det nu föreliggande förslaget om sådan anskaffning vinner beaktande.

Enligt under hand från skolan i Älvsbyn inhämtad uppgift hänför sig av det yrkade beloppet till inventarier 400 kronor till materiel för fotogrammetriundervisning, 360 kronor till skogsodlingsredskap samt 3 600 kronor till avvägningsinstrument. Enligt ämbetsverkets mening bör med anledning därav vara tillfyllest, att 5 000 kronor beräknas för inventarier vid skolan. Vad gäller frågan om anordnande av en skjutbana vid Älvsbyskolan bör undersökas om ej medel härför kan erhållas från för skjutbaneanläggningar anvisat anslag å fjärde huvudtiteln. I övrigt är statskontoret icke berett tillstyrka någon uppräknig för engångskostnader.

Vidkommande posten till rese- och traktamentsersättningar erinrar ämbetsverket, att densamma innevarande budgetår höjts med 3 900 kronor. En eventuell uppräknig bör på grund därav nu begränsas till högst 700 kronor för att täcka kostnaderna för höjda traktamentsersättningar och biljettpriser.

#### *Departementschefen*

Med hänsyn till att posten till löner till gårdskarlar så sent som för innevarande budgetår höjdes med 5 600 kronor, kan jag icke nu förorda någon ytterligare uppräknig av denna post. I övrigt har jag emellertid icke någon erinran mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet till avlöningar vid skogsskolorna för nästa budgetår. Medel bör sålunda även anvisas för en biträdande jägmästare i lönegrad Cg 27 vid Älvsbys skogsskola i stället för en biträdande yrkeslärare. För avlöningar bör alltså beräknas ett 10 800 kronor högre belopp än som anvisats för löpande budgetår.

Vad härefter angår posten till expenser och underhåll, är jag beredd biträda, vad styrelsen hemställt beträffande löpande expenser för de fem skogsskolorna, nämligen en medelsanvisning av tillhoppa 137 300 kronor. I övrigt kan jag under denna post endast tillstyrka 5 000 kronor för kompletterande anskaffning av undervisningsmateriel och inventarier till skolan i Älvsbyn samt 5 000 kronor för anskaffande av montrar till skolmuseet i Kolleberga. Posten expenser och underhåll skulle sålunda vid bifall till vad jag föreslagit behöva uppföras med  $(137\,300 + 5\,000 + 5\,000 =)$  147 300 kronor, vilket i förhållande till innevarande budgetår innebär en ökning med 12 900 kronor.

I fråga om posten till studiehjälp åt eleverna kan jag icke förorda det ifrågasatta beloppet till premier. Mot domänstyrelsens medelsberäkning i övrigt under förevarande post har jag emellertid ingen erinran. Posten synes därför böra höjas med 5 400 kronor.

Slutligen vill jag tillstyrka, att posten resekostnadsersättningar och traktamenten för yrkeslärare uppräknas med 1 100 kronor på grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning.

Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med  $(512\,600 + 10\,800 + 12\,900 + 5\,400 + 1\,100 =)$  542 800 kronor, vilket innebär en ökning i

förhållande till innevarande år med 30 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t målte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 542 800 kronor.

[172] 20. Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	496 500	945 411	179 809
1956/57 (statsliggaren s. 891) .....	88 200		
1957/58 (förslag) .....	100 000		

Y r k a n d e n. *Domänstyrelsen* (skr. 3/9 1956) hemställer, att anslaget för byggnads- och underhållsarbeten vid de fem ordinarie skogsskolorna skall uppföras med 154 300 kronor enligt följande uppställning.

1. Samtliga fem skogsskolor .....	27 000
2. Bispgårdens skogsskola .....	110 000
3. Bjurfors » .....	10 000
4. Kalleberga » .....	7 300
	154 300

M o t i v. 1. Beloppet avses för löpande underhålls- och smärre förbättringsarbeten å byggnadsbestånden.

2. I föregående års anslagsäskanden (IX ht 1956 s. 403 punkt 3) begärde styrelsen medel till ombyggnad av föreståndarbostaden, vilken är otidsenlig och i dåligt skick, men medel härtill beviljades icke. Detta arbete kan enligt styrelsens mening ej rimligen uppskjutas längre. Ombyggnaden, som även avser expeditionslokalerna i huset, har nu beräknats kosta 125 000 kronor. Styrelsen anser emellertid skäligt att ett bidrag med 15 000 kronor utgår av domänfondens driftsmedel för expeditionslokalernas iordningställande, enär dessa disponeras även för skolrevirets räkning.

3. Under pågående ombyggnad av yrkeslärarbostaden, vartill för innevarande år beviljats ett anslag av 25 000 kronor, har förut dolda brister framkommit. För arbetets fullföljande beräknas ytterligare 10 000 kronor erforderliga.

4. Av statsverkspropositionerna 1954 och 1955 (IX ht 1954 s. 357 under punkt 1 d resp. IX ht 1955 s. 318 under punkt 4) framgår att kostnaderna för erforderlig reparation av yrkeslärarbostaden vid Kalleberga på sin tid beräknades till 10 000 kronor samt att år 1955 godkändes en utgift för densamma å 6 000 kronor. Reparationen, vilken av jordbruksutskottet (JoU

1954: 1 s. 126) betecknats som särskilt angelägen, har emellertid i sin helhet kostat 11 100 kronor. En anslagsbrist av 5 100 kronor föreligger alltså. Vidare har vid utförandet av de omfattande upprustningsarbeten beträffande byggnadsbeståndet i övrigt vid Kolleberga, vartill för 1955 anvisades 429 500 kronor, ett anslagsöverskridande med 2 200 kronor uppkommit.

Yttrande. Statskontoret erinrar om att medel till ombyggnad av föreståndarbostaden vid Bispgårdens skogsskola äskades för innevarande budgetår utan att vinna statsmakternas bifall. Anledning torde enligt ämbetsverket icke finnas till ändrat ståndpunktstagande. Till byggnads- och underhållsarbeten vid skogsskolor lärers således ett belopp av 45 000 kronor vara tillfyllest.

#### Departementschefen

Enligt min mening torde en ombyggnad av föreståndarbostaden vid Bispgårdens skogsskola icke längre böra uppskjutas. Jag har emellertid under hand erfarit att kostnaderna för ifrågavarande byggnadsarbeten torde kunna begränsas till 100 000 kronor. Då vidare 30 000 kronor härav synes böra utgå av domänfondens driftsmedel, förordar jag, att 70 000 kronor anvisas för ändamålet. Beträffande domänstyrelsens övriga yrkanden är jag icke beredd att tillstyrka större medelsanvisning än 30 000 kronor, varav 17 300 kronor beräknas utöver tidigare anvisade medel täcka byggnadskostnaderna för skogsskolorna i Bjurfors och Kolleberga.

Vid bifall till vad jag nu förordat, bör till byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor för nästa budgetår anvisas ett anslag av (70 000 + 30 000 =) 100 000 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 11 800 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

[173] 21. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillfällig skogsskolekurs

	Anslag
1957/58 (förslag) .....	42 200

Yrkande. Domänstyrelsen (skr. 3/9 1956) hemställer, att under förevarande anslag skall anvisas ett belopp av 53 200 kronor för bestridande av kostnader för den del av kurs vid Bjärka-Säby under läsåret 1957/58, som faller inom kalenderåret 1957.

Motiv. Domänstyrelsen erinrar om att den gemensamt med skogsstyrelsen den 2 juni 1956 framlade förslag om inrättande av en tillfällig skogsskola vid Bjärka-Säby i Vists socken, Östergötlands län. Förslaget byggde

på en under 1955—1956 av arbetsmarknadsstyrelsen verkställd utredning som givit vid handen att för perioden 1956—1960 ett betydande behov förelåg av skogsskoleutbildad personal utöver den som utbildades vid de i verksamhet varande fem statliga skogsskolorna och den i enskild regi drivna skogsskolan vid Gammelkroppa. För 5-årsperioderna 1961/1965 och 1966/1970 beräknades däremot behovet bli fyllt genom dessa skolors verksamhet. Bristen för perioden 1956/1960 uppskattades till omkring 290 skogsskoleutbildade eller för år omkring 58. För att åtminstone i viss mån avhjälpa denna brist ansåg ämbetsverken erforderligt att en tillfällig skola drevs under fem år. De hemställde att i första hand en kurs måtte få anordnas under läsåret 1956/57 (samma kurstid som vid övriga skogsskolor) och förläggas till Bjärka-Säby egendom, där domänstyrelsen preliminärt försäkrat sig om hyresrätt till för skoländamål tidigare disponerade och för skogsskolekurs i stort sett mycket lämpliga undervisningslokaler och förläggningsutrymmen. När riksstatsanslag till kostnaderna ej kunde beräknas bli tillgängligt förrän den 1 juli 1957 förklarade sig domänstyrelsen beredd att av sina driftsmedel förskottera erforderligt belopp för att sedermera i sina äskanden för budgetåret 1957/58 hemställa om ersättning härför av budgetmedel.

I skrivelse den 25 juni 1956 ändrade emellertid domänstyrelsen den tidigare framställningen till att avse rätt för styrelsen att av verkets driftsmedel disponera erforderligt belopp för anordnande vid Bjärka-Säby egendom av en tillfällig kurs läsåret 1956/57, avsedd att meddela skogsutbildning åt elever som väntades efter avslutad utbildning tjänstgöra i domänverket. Genom beslut den 29 juni 1956 erhöll domänstyrelsen rätt att för en kostnad av högst 104 400 kronor under läsåret 1956/57 vid nämnda egendom anordna en dylik kurs för meddelande av undervisning i den omfattning som erfordrades för kronojägartjänst.

Styrelsen framhåller nu att den f. n. låter vidtagna åtgärder för anordnande av ifrågavarande kurs, beräknad för 16 elever. Den fasta lärarpersonalen kommer att utgöras av en föreståndare i lönegrad Ce 32 och en yrkeslärare i lönegrad Ce 21.

Domänstyrelsen anför, att behovet av åtminstone en tillfällig skogsskola några år framåt torde få anses till fullo klarlagt genom skogsstyrelsens och domänstyrelsens framställning den 2 juni 1956 och förutnämnda utredning av arbetsmarknadsstyrelsen. Den avsedda utökningen av elevantalet vid de ordinarie skogsskolorna från 98 till 106 fr. o. m. läsåret 1956/57 kan enligt styrelsen endast till en ringa del minska bristen på skogsskoleutbildad personal under de närmaste åren.

Under framhållande att anordnandet på domänfondens bekostnad av 1956/57 års kurs är betingat av att medel å riksstatsanslag ej finnes att tillgå till kostnaderna för densamma, begär domänstyrelsen nu, efter samråd med skogsstyrelsen, medel för den del av en kurs vid Bjärka-Säby under läsåret 1957/58, som faller inom kalenderåret 1957 (2 månader). Styrelsen upptager för ändamålet ett förslagsanslag av 53 200 kronor. Av nämnda belopp avser 8 100 kronor avlöningar till lärare m. m., 6 500 kronor expenser,

underhåll m. m., 3 600 kronor studiehjälp till elever, 10 000 kronor hyror enligt kontrakt, 3 000 kronor inköp av undervisningsmateriel samt 22 000 kronor anskaffning av två bussar som erfordras för förflyttning av eleverna. Styrelsen framhåller att denna tillfälliga skola i likhet med Älvsbyskolan ej är förenad med skolrevir, varför det är ofrånkomligt att skolan har tillgång till egna bussar.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* kan icke tillstyrka, att mer än en buss får anskaffas för kursens behov. Domänstyrelsens beräkning i övrigt har icke givit ämbetsverket anledning till erinran.

### Departementschefen

Jag delar domänstyrelsens uppfattning, att behov föreligger av skogs-skoleutbildad personal utöver den som f. n. kan tillföras skogsbruket genom de fem statliga skogsskolorna och den i enskild regi drivna skogsskolan vid Gammelkroppa. Med Kungl. Maj:ts tillstånd har under läsåret 1956/57 för vid domänverket anställd personal anordnats en tillfällig kronojägarutbildning vid Bjärka-Säby egendom i Östergötland, för vilken utbildning kostnaderna fått täckas av domänverkets driftsmedel. En liknande kurs synes böra anordnas under ytterligare några läsår. Då kursen förlagts i den del av landet, där en utbyggnad av skogsskoleverksamheten närmast varit påtänkt och anledning saknas att på något sätt särskilja utbildningen vid eller rekryteringen till denna kurs från övriga skogsskolor, vill jag i enlighet med domänstyrelsens förslag förorda, att ett särskilt anslag uppföres för att täcka kostnaderna för verksamheten. Anslaget synes böra benämnas Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillfällig skogsskolekurs.

Domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet föranleder ingen annan erinran från min sida än att jag i likhet med statskontoret endast kan tillstyrka att medel anvisas för anskaffande av en buss till kursen. Anslaget torde därför böra uppföras med (53 200 — 11 000 =) 42 200 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillfällig skogsskolekurs* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 42 200 kronor.

[174] 22. **Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	117 200	125 925
1956/57 (statsliggaren s. 891) .....	128 900	
1957/58 (förslag) .....	147 200	

Y r k a n d e n. *Domänstyrelsen* (skr. 3/9 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 39 000 kronor till 167 900 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
<i>Avlöningar</i>	
1. Avlöningar till tjänstemän (nu 82 900) .....	8 900
<i>Övriga utgifter</i>	
2. Expenser och underhåll (nu 28 600) .....	30 100
	39 000

Motiv. 1. Av ökningen är 3 300 kronor av automatisk natur och föranledd av den allmänna lönehöjningen innevarande år. Återstående belopp av ökningen, 5 600 kronor, motiveras liksom föregående år (IX ht 1956 s. 405 punkt 1) med att undervisningen ej på ett tillfredsställande sätt kan upprätthållas med mindre yrkeslärarbefattningarna, som nu är placerade i lönegrad Ce 17, förbättras i lönehänseende. Nu förekommande täta byten och långa vakanser på befattningarna inverkar synnerligen menligt på elevernas utbildning. Styrelsen hemställer därför på nytt att yrkeslärarna och biträdande yrkeslärarna erhåller löneförmåner motsvarande lönegrad Ce 21 resp. lönegrad Ce 19.

2. Ökningen beror till viss del på de höjda arbetslönerna med åtföljande allmän fördyring av material och tjänster men är i huvudsak föranledd av en av utvecklingen betingad upprustning ifråga om redskap och apparater för undervisningen. På grund av den efter hand stegrade användningen av arbetsbesparande motorredskap inom skogsbruket, är det numera ofrånkomligt att lära eleverna behärska dessa maskinella hjälpmedel. Sådana finnes emellertid ej vid Storsund och ej i tillräcklig omfattning vid Skinnskatteberg. Styrelsen har nu tills vidare beräknat anskaffning av 6 motorsågar för avverkningsarbeten och 4 motorborrar för vägarbeten m. m. för en sammanlagd kostnad av 8 050 kronor resp. 10 000 kronor. Av motsvarande skäl finner styrelsen det nödvändigt att förse förläggningarna med vissa moderna fordon för skogskörslor med häst. Kostnaderna härför beräknas till 2 250 kronor. Därjämte föreslår styrelsen, att 4 100 kronor anvisas för inköp av en filmprojektor med högtalare till Skinnskatteberg. Vidare måste nyanskaffning ske av vissa enklare, under senare år framkomna handredskap som icke längre kan undvaras vid utbildningen.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att krav på förbättrad löneställning för yrkeslärarna framfördes vid 1956 års riksdag utan att vinna statsmakternas bifall, varför yrkandet härom även nu torde böra lämnas utan avseende. Behovet av apparater och redskap undandraget sig statskontorets bedömande. Innan den i år tillsatta utredningen rörande den lägre skogsundervisningen slutfört sitt uppdrag torde enligt ämbetsverket emellertid viss försiktighet med nyanskaffningar böra iakttagas.

*Statens lönenämnd*, som haft att avgiva utlåtande i vad avser ändrad lönegradsplacering för yrkeslärare och biträdande yrkeslärare, erinrar om att nämnden i utlåtande den 9 mars 1956 över en framställning från domänstyrelsen om ändrad lönegradsplacering för viss kronojägarpersonal m. m. bl. a.

förklarar sig icke ha någon erinran mot att 29 närmare angivna tjänster placeras i lönegrad 19. Därest så sker, har nämnden ingen erinran mot att de nu avsedda tjänsterna vid statens förberedande skogskurser uppflyttas till lönegrad 19. Högre lönegradsplacering för vissa av dessa tjänster kan nämnden icke tillstyrka.

*Departementschefen*

Mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet på grund av beslutade lönehöjningar 1956 har jag ingen erinran. Däremot kan jag alltjämt icke biträda styrelsens hemställan om lönegradsuppflyttning av yrkesläraryrkeslärares tjänsterna. Det för avlöningar vid ifrågavarande kurser avsedda beloppet bör sålunda uppräknas med allenast 3 300 kronor. Beträffande övriga utgifter kan jag endast tillstyrka att delposten till expenser och underhåll höjes med 15 000 kronor. Anslaget bör alltså för nästa budgetår uppföras med (128 900 + 3 300 + 15 000 =) 147 200 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny stat för anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 147 200 kronor.

[175] 23. Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56 .....	52 900	72 916	—
1956/57 (statsliggaren s. 892) .....	44 700		
1957/58 (förslag) .....	15 800		

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 3/9 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med 15 800 kronor, vilket innebär en minskning med 28 900 kronor i jämförelse med föregående år.

M o t i v. Av det begärda anslaget, 15 800 kronor, avses 14 700 kronor för omedelbart erforderliga underhålls- och smärre förbättringsarbeten å byggnadsbestånden vid båda förläggningarna samt 1 100 kronor för täckande av genom domänfonden förskjutet kostnad för fullbordande av 1955 års underhållsarbeten vid Storsund, sedan därtill beräknade medel, 11 200 kronor (IX ht 1955 s. 320 under 2), visat sig otillräckliga.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* har icke funnit framställningen ge anledning till särskilt uttalande.

*Departementschefen*

Jag har icke något att invända mot domänstyrelsens beräkning av förevarande anslag. Detta torde sålunda böra minskas med 28 900 kronor till 15 800 kronor. Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 15 800 kronor.

[176] 24. Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	366 000	371 530
1956/57 (statsliggaren s. 892) .....	370 900	
1957/58 (förslag) .....	367 700	

Y r k a n d e. *Domänstyrelsen* (skr. 3/9 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med 367 700 kronor. Detta innebär i jämförelse med innevarande budgetår en minskning med 3 200 kronor. Av det äskade beloppet avses 7 100 kronor till ersättningar, föranledda av 1934 års riksdags beslut (rskr. 265) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet fr. o. m. den 1 januari 1935 överflytta en skogsskoleföreståndare och en skogsrätta-

Personal	Antal entledigade befattningshavare	Total kostnad för år 1957	Procentuell fördelning			
			Häradsallm., lappm.-skogar		Ecklesiastika skogar	
			%	kronor	%	kronor
<i>Ordinarie personal</i>						
Jägmästare .....	18	272 283	34,6	94 210	65,4	178 073
Skogstaxatorer .....	2	23 318	50	11 659	50	11 659
Kronojägare .....	63	399 364	37,7	150 560	62,3	248 804
Kontorsbiträden .....	2	10 838	—	—	100	10 838
Summa ordinarie personal	85	705 803		256 429		449 374
<i>Icke-ordinarie personal</i>						
Revir- och skogsindelningssass.						
förtidspension .....	10	71 676	} 93,3	68 249	6,7	4 901
livränta .....	1	1 474				
Summa	11	73 150		68 249		4 901
Kronojägare						
förtidspension .....	11	38 045	} 34,6	13 852	65,4	26 183
livränta .....	3	1 990				
Summa	14	40 035		13 852		26 183
Summa icke-ordinarie personal	25	113 185		82 101		31 084
Summa summarum	110	818 988		338 530		480 458

re, 22 000 kronor till ersättningar, föranledda av 1937 års riksdags beslut (rskr. 257) att till indragningsstat utan tjänstgöringsskyldighet från och med den 1 januari 1938 överflytta viss personal vid domänverket, och 338 600 kronor till ersättningar åt övertalig personal i övrigt enligt den fördelning som närmare framgår av föregående sammanställning.

I fråga om beräkningen av anslaget erinrar domänstyrelsen om att personalen på indragningsstat är underkastad 1920 års provisoriska avlöningsreglemente för domänverket samt de kompletterande bestämmelser härtill, som meddelats genom beslut av Kungl. Maj:t den 29 december 1949. Enär de kontanta avlöningsförmånerna för domänverkets personal å indragningsstat genomgående understiger den pension jämte rörligt tillägg, vartill vederbörande befattningshavare på grund av gällande bestämmelser blir berättigad vid uppnådd pensionsålder, har jämlikt nämnda beslut avlöningsförmånerna under år 1957 upptagits till belopp, motsvarande pensionsförmånerna jämte rörligt tillägg. Av den övertaliga personalen har fem tjänstemän avlidit, sedan anslagsäskandena för budgetåret 1956/57 avgavs. Att det oaktat anslagsminskningen ej kan beräknas bli större beror uteslutande på höjningen av det rörliga tillägget. Detta har för 1957 beräknats till ett 6 400 kronor högre belopp än för 1956, under det att grundbeloppet beräknas minska med 9 600 kronor.

#### Departementschefen

Då jag icke har något att erinra mot domänstyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 367 700 kronor.

#### [177] 25. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	9 390 400	10 060 020
1956/57 (statsliggaren s. 892) .....	10 228 400	
1957/58 (förslag) .....	10 679 000	

Y r k a n d e n. *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 705 600 kronor till 10 934 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning
1. Arvoden till styrelseledamöter m. fl.	
Höjda arvoden till siffergranskare .....	20 000
2. Tjänsteförändringar	
a) Överflyttning av 1 tjänst såsom förste länsskogvaktare i Ca 19 från Halland till Stockholm i utbyte mot 1 länsskogvaktartjänst i Ca 17 .....	—

	Ökning
b) Överförande å extra ordinarie stat av 1 assistent i högst Cg 25 och 8 biträdande länsskogvaktare i högst Cg 14 .....	—
3. Personalförstärkningar	
a) 3 assistenter i Ce 23 — Ce 25 .....	49 000
b) 12 förste länsskogvaktare i Ce 19 .....	147 000
c) 6 instruktörer i Ce 12 .....	57 000
4. Rörligt tillägg .....	<u>253 000</u>
	<u>432 600</u>
	705 600

Motiv. *Skogsstyrelsen* framhåller i en allmän motivering, att en stark utveckling f. n. kännetecknar det svenska skogsbruket, ett förhållande som bl. a. tar sig uttryck i ökat intresse för såväl skogens direkta vård och skötsel som för den skogliga yrkesutbildningen. Det är därför av utomordentlig vikt, framhåller *skogsstyrelsen*, att *skogsvårdsstyrelserna* erhåller ökade personella, materiella och ekonomiska resurser. *Skogsstyrelsen* erinrar vidare om att det f. n. pågår genom särskilt tillkallade sakkunniga utredning rörande *skogsvårdsverksamheten* i fråga om de enskilda skogarna och därmed sammanhängande frågor (1955 års *skogsvårdsutredning*) samt att jämväl vissa andra utredninguppdrag berör *skogsvårdsstyrelseverksamheten*. *Styrelsen* anser att några mera genomgripande förändringar i *skogsvårdsstyrelsernas* organisation, personaluppsättning och arbetsformer icke bör vidtas i avvaktan på resultatet av dessa utredningar, men att utredningarna icke bör hindra eller försvåra för *skogsvårdsstyrelserna* att verka inom hittills vedertagna arbetsfält eller att intensifiera verksamheten på områden, där detta får anses vara ett allmänt samhällligt intresse.

Särskilt i fråga om plantförsörjning och yrkesutbildning erfordras enligt ämbetsverket en väsentlig förstärkning av såväl de personella som de materiella resurserna. *Skogsstyrelsen* anser det framförallt nödvändigt med en fastare anställningsform för den personal, som erfordras på yrkesutbildningens område. Ytterligare ett antal tjänster med pensionsrätt bör där få inrättas. *Skogsstyrelsen* säger sig ha begränsat sitt förslag till vad som är absolut oundgängligt ur tjänste- och rekryteringssynpunkt, varför bl. a. det ökande personalbehovet på grund av *skogsvårdsstyrelsernas* medverkan vid undervisningen i skogliga fortsättningsskolor och lantmannaskolor tills vidare skulle få tillgodoses genom tillfällig anställning, bekostad från omkostnadsanslaget.

*Skogsstyrelsens* ställningstaganden innebär, att medelsanvisningen till undervisning och plantförsörjning under nästa budgetår väsentligt bör höjas. Vad undervisningen angår avses förhöjt anslag icke blott till lärarpersonal och kursverksamhet utan även till byggande och upprustning av skogsbruksskolor på *skogsvårdsstyrelsernas* *skogsvårdsgårdar*, vilket utgör en väsentlig förutsättning för att *skogsvårdsstyrelserna* skall kunna intensifiera undervisningsverksamheten. Vid beräkningen av medelsbehovet har *skogsstyrelsen* utgått från att verksamheten med undantag för plantför-

sörjningen och undervisningen skall få i huvudsak samma omfattning som innevarande budgetår. Skogsstyrelsen har sålunda icke ansett sig kunna biträda de mera långtgående förslag till utvidgning av verksamheten i skilda hänseenden, som framförts från skogsvårdsstyrelsernas sida.

Beträffande de särskilda posterna anföres i huvudsak följande.

1. På grund av ökat arbete med siffergranskningen samt eftersläpning i fråga om siffergranskararvodenas reglering anser skogsstyrelsen en uppräknig av posten med 20 000 kronor böra genomföras.

2—3. Skogsstyrelsen lämnar inledningsvis följande redogörelse för skogsvårdsstyrelsernas förslag till tjänsteförändringar och personalförstärkningar.

I fråga om *tjänsteförändringar* har skogsvårdsstyrelserna begärt uppflyttning av 1 länsjägmästartjänst från Ca 34 till Ca 37 (Älvsborg), 1 kamrerartjänst från Ca 23 till Ca 25 (Jämtland) samt 2 kamrerartjänster från Ca 21 till Ca 23 (Jönköping och Älvsborg). Styrelserna har vidare föreslagit följande tjänsteutbyten, nämligen inrättande av 1 distriktsjägmästartjänst i Ca 30 i stället för 1 tjänst såsom förste assistent i Ca 27 (Västerbotten), 3 tjänster såsom förste assistent i Ca 27 i stället för 3 assistenttjänster i Ca 25 (Jönköping, Jämtland och Västerbotten), 2 assistenttjänster i Ca 25 i stället för 2 assistenttjänster i Ce 23—Ce 25 (Kronoberg och Malmöhus), 7 tjänster för förste länsstkogvaktare i Ca 19 i stället för 7 länsstkogvaktartjänster i Ca 17 (Stockholm samt 2 i en var av Malmöhus, Kopparberg och Jämtland), 2 länsstkogvaktartjänster i Ca 17 i stället för 1 dylik tjänst i Ce 17 och 1 tjänst såsom biträdande länsstkogvaktare i Ca 14 (Kronoberg och Gotland), 2 kansliskrivartjänster i Ca 15 i stället för 2 kontoristtjänster i Ca 13 (Jönköping och Jämtland), 1 kontoristtjänst i Ca 13 i stället för 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 (Östergötland) samt 1 kanslibiträdestjänst i Ca 11 i stället för en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 (Västerbotten). Härjämte har föreslagits uppflyttning av 1 länsstkogvaktartjänst i Ce 17 till tjänst såsom förste länsstkogvaktare i Ce 19 (Västernorrland) samt ombildning av 2 tjänster såsom biträdande länsstkogvaktare i Cg 14 till extra ordinarie dylika tjänster i Ce 14 (Kalmar norra och Västernorrland).

Beträffande *personalförstärkningar* har föreslagits inrättande av 2 assistenttjänster i Ca 25 (Kalmar norra och Norrbotten), 3 länsstkogvaktartjänster i Ca 17 (Kalmar norra samt 2 i Värmland), 5 tjänster för biträdande länsstkogvaktare i Ca 14 (Jönköping och Malmöhus samt 3 i Älvsborg), 1 kontorist i Ca 13 (Kronoberg), 1 kanslibiträde i Ca 11 (Älvsborg), 7 assistenter i Ce 23—Ce 25 (Södermanland, Kronoberg, Kalmar södra, Gotland, Göteborgs och Bohus, Älvsborg samt Västmanland). Vidare har föreslagits upptagande av 4 tjänster för förste länsstkogvaktare i Ce 19 (Älvsborg, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten), 5 länsstkogvaktartjänster i Ce 17 (Uppsala, Södermanland, Östergötland, Skaraborg och Västerbotten), 22 tjänster för biträdande länsstkogvaktare i Ce 14 (Södermanland, Kronoberg, Kalmar norra och Kalmar södra samt 2 i Gotland, 2 i Halland, 4 i Älvsborg, 5 i Värmland, 3 i Västerbotten och 2 i Norrbotten), 6 instruktörer i Ce 12 (Östergötland, Kalmar norra och Älvsborg samt 3 i Jämtland), 3 husmoderar i Ce 10 (Kronoberg, Kalmar norra och Jämtland), 5 vaktmästare i Ce 10 (Kronoberg och Norrbotten samt 3 i Jämtland) samt 6 kontorsbiträden i Ce 6—Ce 8 (Halland, Älvsborg, Örebro, Västmanland, Jämtland och Västerbotten).

Beträffande de under förevarande punkter framförda förslagen anför skogsstyrelsen i övrigt i huvudsak följande.

2 a. I fråga om motiveringen för äskandet under denna punkt torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 411 punkt 2 a.

2 b. Förslaget under denna punkt, vilket innebär ett upprepande av motsvarande förslag i äskandena för budgetåren 1953/54, 1954/55, 1955/56 och 1956/57 (IX ht 1956 s. 411 punkt 2 c) utgör ett led i strävandena att fastare knyta personal till skogsvårdsstyrelseverksamheten.

3 a, 3 b och 3 c. År 1954 beslöt riksdagen en väsentlig utbyggnad av den under skogsstyrelsens tillsyn bedrivna skogligen yrkesutbildningen (prop. 1954: 141; JoU 22; rskr. 232). Utbildningsvolymen har därefter successivt ökat, så att den under budgetåret 1957/58 beräknas bli omkring dubbelt så stor som 1954/55, förutsatt att tillgången på lärarpersonal blir tillräcklig. Genom 1954 års beslut tillfördes skogsvårdsstyrelserna ett antal nya tjänster för att tillgodose utökningen av utbildningsverksamheten, nämligen två assistenttjänster (Ce 23—Ce 25), sex tjänster för förste länsskogvaktare (Ce 19), sex länsskogvaktartjänster (Ce 17) och sex instruktörstjänster (Ce 12).

Den efter 1954 stegrade utbildningsvolymen har icke föranlett någon motsvarande ökning av antalet undervisningstjänster, utan skogsvårdsstyrelserna har varit hänvisade till extra och tillfällig personal. Såsom framhållits i den allmänna motiveringen är det enligt styrelsen absolut nödvändigt, att ett antal pensionsberättigande tjänster inrättas. Skogsstyrelsen föreslår såsom ett oavvisligt minimum tre assistenttjänster, vilket innebär upprepning av förslag, som framförts de fyra senaste budgetåren (IX ht 1956 s. 411 punkt 3 a), tolv tjänster för förste länsskogvaktare och sex instruktörstjänster, innebärande ungefär en fördubbling av de år 1954 tillskapade tjänsterna. Tjänsterna för förste länsskogvaktare är liksom de redan befintliga tjänsterna av denna kategori avsedda för kursledare.

4. Ökningen under denna punkt är föranledd av den under år 1956 genomförda höjningen av tjänstemännens löner och är sålunda av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e n. *Statskontoret* anför, att enligt vad ämbetsverket under hand inhämtat har skogsstyrelsen för avsikt att meddela enhetliga normer för arvoden till skogsvårdsstyrelsernas siffergranskare. En dylik åtgärd finner ämbetsverket väl motiverad. Arvodesregleringen bör dock ske inom nuvarande kostnadsram. Ämbetsverket anser sig icke kunna tillstyrka, att ytterligare medel beräknas för detta ändamål. Beträffande skogsstyrelsens övriga äskanden under anslaget framhåller statskontoret, att enligt direktiven för 1955 års skogsvårdsutredning en omprövning bör företagas bl. a. av skogsvårdsstyrelsernas organisation och arbetsformer i syfte att avpassa styrelsernas verksamhet till nu rådande förhållanden. Med hänsyn härtill anser sig statskontoret böra avstyrka styrelsens förslag både i fråga om tjänsteförändringar och i vad de avser inrättande av nya pensionsberättigande befattningar.

*Departementschefen*

Skogsstyrelsens yrkanden angående vissa tjänsteförändringar och personalförstärkningar anser jag mig med hänsyn till pågående utredning rörande skogsvårdsverksamheten i fråga om de enskilda skogarna och därmed sammanhängande frågor icke kunna biträda. På grund av 1956 års lönereglering bör anslaget uppräknas med 432 600 kronor. Härav belöper 348 700 kronor på ordinarieposten och 83 900 kronor på icke-ordinarieposten under anslaget. Ifrågavarande poster skulle följaktligen för nästa budgetår behöva upptagas med  $(8\,218\,300 + 348\,700 =) 8\,567\,000$  kronor resp.  $(1\,922\,100 + 83\,900 =) 2\,006\,000$  kronor. Härutöver beräknar jag ett belopp av 18 000 kronor för höjning av vissa från anslaget utgående arvoden. Då posten arvoden till styrelseledamöter m. fl. sålunda bör beräknas med  $(88\,000 + 18\,000 =) 106\,000$  kronor, bör anslaget för nästa budgetår upptagas med  $(8\,567\,000 + 2\,006\,000 + 106\,000 =) 10\,679\,000$  kronor.

Liksom för innevarande budgetår torde Kungl. Maj:t böra äga bemyndiga skogsstyrelsen att fördela såväl förevarande anslag som skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag ävensom fastställa inkomst- och utgiftsstaten för skogsvårdsstyrelserna. I samband därmed bör skogsstyrelsen även äga meddela erforderliga föreskrifter rörande staternas tillämpning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 679 000 kronor.

## [178] 26. Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56 .....	6 475 700	6 475 262	103 588
1956/57 (statsliggaren s. 895)..	6 866 000		
1957/58 (förslag) .....	7 316 000		

Till bestridande av skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för innevarande budgetår beräknas förutom anslaget å 6 866 000 kronor en mindre behållning å föregående budgetårs omkostnadsanslag stå till förfogande. Härtill kommer de extra anslagsbelopp om tillhoppa 77 000 kronor, som jämlikt Kungl. Maj:ts brev den 29 juni 1956 angående bestridande av merkostnader för avlöningar inom skogsstyrelsens verksamhetsområde anvisats från det under tolfte huvudtiteln upptagna förslagsanslaget till Täckning av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner. Av omkostnadsanslaget har 6 471 200 kronor av skogsstyrelsen fördelats mellan skogsvårdsstyrelserna, medan återstoden tills vidare förbehållits skogsstyrelsens disposition. Något ianspråktagande av eget kapital hos skogsvårdsstyrelserna har icke förutsatts skola ifrågakomma.

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med 8 832 100 kronor, vilket innebär en ökning med 1 966 100 kronor i förhållande till innevarande budgetår. Skogsvårdsstyrelsernas utgifter har därvid beräknats till 22 226 500 kronor. Dessutom har upptagits ett belopp av 404 000 kronor för att bestrida under budgetåret uppkommande oförutsedda utgifter.

Vid beräkningen av utgiftsposterna resekostnadsersättningar, traktamenten och kursverksamhet har icke upptagits några kostnader för s. k. annan skogsbrukskurs. Täckning för dessa kostnader har skogsstyrelsen i stället åskat under anslaget till skogsbrukskurser.

Slutligen föreslår skogsstyrelsen att under anslaget skall beräknas ett belopp av 150 000 kronor för att möjliggöra uppräknings av skogsvårdsstyrelsernas utgående behållningar. Uppräkningen är erforderlig för att skogsvårdsstyrelserna ej skall bli nödsakade att upptaga tillfälliga lån. Behovet av ökade rörelsemedel sammanhänger framförallt med den ökade plantförsörjningsverksamheten. Beloppet torde få fördelas av skogsstyrelsen med hänsyn till föreliggande behov.

De sammanlagda utgifterna för skogsvårdsstyrelserna under budgetåret 1957/58 har skogsstyrelsen sålunda beräknat till  $(22\,226\,500 + 404\,000 + 150\,000 =) 22\,780\,500$  kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster har uppskattats till 13 948 400 kronor. Av deras egna kapitaltillgångar anses något tillskott icke kunna ifrågakomma. Ej heller har förutsatts att något belopp skall upplånas för verksamhetens finansiering.

M o t i v. Skogsstyrelsen framhåller inledningsvis, att skogsvårdsstyrelserna uppskattat de sammanlagda omkostnaderna under budgetåret 1957/58 till 25 175 173 kronor. Då motsvarande utgifter i gällande utgiftsstaten upptagits till 18 593 200 kronor, har skogsvårdsstyrelserna sålunda räknat med en utgiftsökning av över 6 500 000 kronor nästkommande budgetår. Enär inkomsterna samtidigt beräknas öka med allenast omkring 1 200 000 kronor samt något ianspråktagande av eget kapital ej förutsatts, innebär skogsvårdsstyrelsernas förslag en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Den upptagna utgiftsökningen sammanhänger dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med den allmänna ökning av utgifterna för olika ändamål, som är en direkt följd av inträffade prisstegringar och medgivna förhöjningar av löneförmåner m. m. Skogsstyrelsen har emellertid vid anslagsprövningen utgått från att den egentliga verksamheten på fältet skall få i huvudsak samma omfattning som innevarande budgetår. En viss förstärkning av de personella och materiella resurserna har dock befunnits erforderlig på grund av vidgade arbetsuppgifter på plantförsörjningens och undervisningens område. Utgiftsstegringarna i övrigt är praktiskt taget helt automatiska.

Vad angår *skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1957/58* har skogsvårdsstyrelserna, såsom framgår av det föregående, uppskattat dem till 25 175 173 kronor, medan skogsstyrelsen beräknat dem till 22 226 500

kronor. I förhållande till de i utgiftsstaten för innevarande år angivna utgifterna innebär skogsstyrelsens förslag en ökning med 3 633 300 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Beräknat för 1957/58	Ökning	Minskning
1. Avlöningar till tillfällig personal . . . . .	4 666 500	723 200	
2. Resekostnadsersättningar . . . . .	2 334 000	127 000	
3. Traktamenten . . . . .	2 378 000	109 000	
4. Sjukvård . . . . .	34 700		
5. Tjänstelokaler och expenser (inklusive kostnader för arbetsgivarbidrag) . . . . .	1 406 500	128 500	
6. Inventarier . . . . .	276 000	4 000	
7. Kursverksamhet . . . . .	91 500		38 100
8. Annan upplysning och propaganda . . . . .	128 500	2 900	
9. Diverse . . . . .	113 800	31 300	
10. Fröförsörjning . . . . .	903 800	296 500	
11. Plantförsörjning . . . . .	6 696 100	1 496 100	
12. Skogsvårdsgårdar . . . . .	2 534 600	631 500	
13. Övriga fastigheter . . . . .	158 700		94 900
14. Kapital . . . . .	17 800	2 600	
15. Lån . . . . .	486 000	213 700	
	<u>22 226 500</u>	<u>+3 766 300</u>	<u>-133 000</u>
		+ 3 633 300	

Rörande beräkningen av de olika utgiftsposterna anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

1. Att en utgiftsstegring beräknas inträda under denna anslagspost sammanhänger med den personalökning, som erfordras på framförallt undervisningsens område, och med 1956 års löneförbättringar. Kostnadsökningen med anledning därav uppväges emellertid till betydande del av ökade inkomster under titlarna biträdesersättningar och utförda uppdrag. Vid beräkningen av lönekostnaderna har skogsstyrelsen utgått från nu gällande avlöningsgrunder. Styrelsen har dock funnit sig böra räkna med inrättande av vissa undervisningsassistenttjänster i Cg 27 i de större länen mot att ett antal nu befintliga assistenttjänster i befordringsgången slopas.

2—3. Uppräkningen under dessa poster föranledes av stegrade kostnader till följd av höjda ersättningsnormer samt utökad antal resedagar genom tillkomsten av viss ny personal. Kostnadsökningarna har kunnat begränsas till dessa belopp genom att reseersättningar i samband med den egentliga yrkesutbildningen bestrides från anslaget till skogsbrukskurser m. m.

5—6. Uppräkningen av anslagsposten till tjänstelokaler och expenser avser bl. a. ökade hyreskostnader till följd av hyreshöjning, inflyttning i nya tjänstelokaler eller utvidgning av äldre lokaler, ökade kostnader för telefon och telefonabonnemang, särskilda kostnader för flyttning i samband med ombyte av lokaler, stegrade utgifter för arbetsgivarbidrag för personal, avlönad från avlöningsanslaget m. m.

7—8. Till posten kursverksamhet beräknar skogsstyrelsen i anslutning till vad tidigare anförts om överflyttning av vissa kostnader för »annan

skogsbrukskurs» till anslaget till skogsbrukskurser ett med 38 100 kronor minskat belopp. Posten annan upplysning och propaganda har styrelsen uppräknat med 2 900 kronor.

9. Till posten diverse beräknas ett med 31 300 kronor förhöjt belopp. Höjningen är föranledd av stegrade utgifter bl. a. för vissa åtgärder på naturvårdens område och utökad materielanskaffning. Sistnämnda utgiftsökning uppvägs till stor del av inkomstökning under inkomsttiteln diverse.

10—11. Ifråga om verksamheten med frö och plantor uppgår de av skogsvårdsstyrelserna beräknade inkomsterna till 691 100 resp. 5 898 250 kronor, medan utgifterna upptagits till 1 078 500 resp. 6 843 050 kronor. Skogsvårdsstyrelserna räknar alltså med en förlust i dessa verksamhetsgrenar av 387 400 resp. 944 800 kronor. Till förutnämnda belopp kommer beräknade kostnader för återbetalning av frölån med 174 000 kronor. Den totala nettoförlusten å fröförsörjning skulle således uppgå till 561 400 kronor. Häri ingår emellertid 202 000 kronor för anläggning och skötsel av fröplantager.

Enligt skogsstyrelsens förmenande bör man ifråga om skogsvårdsstyrelsernas verksamhet med anskaffning och försäljning av frö i enlighet med vad som förutsatts i statberäkningarna för de senaste budgetåren i stort sett kunna räkna med att utgifter och inkomster skall balansera. I anslutning härtill har skogsstyrelsen, som funnit kostnaderna för återbetalning av frölån nästkommande budgetår böra upptas till 174 000 kronor, beräknat utgifterna för anskaffning av frö till 701 800 kronor och inkomsterna för fröförsäljning till 875 800 kronor, innebärande att verksamheten, inklusive kostnaderna för återbetalning av frölån, går jämnt ihop. Härjämte bör emellertid uppmärksammas kostnader för anläggning och skötsel av skogsfröplantager. Anläggandet av dylika plantager avses verkställas efter anvisningar av samarbetsnämnden för skoglig växtförädling och genetik, och syftemålet med verksamheten är att få fram kvalitetsfrö av kontrollerbart ursprung. Verksamheten beräknas delvis kunna bekostas av andra medel än statsmedel, främst konjunkturutmättningsmedel, men visst tillskott av statsmedel erfordras årligen. För budgetåret 1957/58 har skogsstyrelsen upptagit det av skogsvårdsstyrelserna äskade beloppet, 202 000 kronor, vilket belopp sålunda utgör nettoförlust å titeln fröförsörjning.

Vad gäller plantförsörjningen, är det synnerligen angeläget att en fortsatt utvidgning av skogsvårdsstyrelsernas plantskoleanläggningar sker. Med hänsyn till plantförsörjningsläget i landet bör denna utvidgning bedrivas i så snabb takt som möjligt. Under utbyggnadstiden måste emellertid en tämligen betydande förlust i verksamheten uppstå. Först några år efter anläggandet av ett plantskoleområde kan nämligen försäljningsdugliga plantor erhållas. I innevarande års statsverksproposition (IX ht 1956 s. 420) har räknats med en förlust av 628 500 kronor. För nästkommande budgetår förutsätter skogsstyrelsen, att med en utbyggnad av något större omfattning än för innevarande budgetår och med normal utveckling av plantorna skall förlusten stanna vid 704 300 kronor eller 75 800 kronor mer än för innevarande budgetår. Styrelsen har därvid beräknat utgifterna till 6 696 100 kronor och inkomsterna till 5 991 800 kronor. Styrelsen understryker, att den räknat med att den löpande plantskoleodriften icke skall kräva något statsunderstöd.

12—13. Under titlarna skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter har skogsvårdsstyrelserna upptagit utgifterna till 3 680 700 resp. 199 265 kronor och inkomsterna till 970 900 resp. 115 665 kronor. En väsentlig del av utgifterna under förstnämnda titel avser uppförande eller ombyggnad av undervisnings- och elevlokaler samt andra anläggningsarbeten på vissa skogsvårdsgårdar. Sålunda har skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län beräknat 45 000

kronor för anläggande av skogsväg på skogsvårdsgården Ladvik, skogsvårdsstyrelsen i Södermanlands län minst 350 000 kronor såsom delbidrag till uppförande av en skogsbruksskola på skogsvårdsgården Vallmotorp, skogsvårdsstyrelsen i Jönköpings län 30 000 kronor för reparation och ombyggnad av ekonomibyggnad på skogsvårdsgården Trollebo samt skogsvårdsstyrelsen i Blekinge län 50 000 kronor för en vaktmästarbostad vid Sjöarps skogsbruksskola. Skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län har äskat 400 000 kronor såsom bidrag till personal- och elevbostäder m. m. på skogsvårdsgården Breanäs, skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län 40 000 kronor såsom bidrag till ombyggnad av styrelsens fastighet i Karlstad för inrättande av nya expeditiionslokaler och 24 000 kronor för omläggning av värmesystemet m. m. i samma fastighet samt skogsvårdsstyrelsen i Kopparbergs län 75 000 kronor för vissa byggnadsarbeten på skogsvårdsgården Rankhyttan. Vidare har skogsvårdsstyrelsen i Gävleborgs län begärt 160 000 kronor till en byggnad för undervisning i arbetsteknik, arbetsfysiologi och fysisk fostran på skogsvårdsgården Kratte Masugn, skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län 155 000 kronor såsom ytterligare bidrag till uppförande av undervisningslokaler m. m. på skogsvårdsgården Skedom samt skogsvårdsstyrelsen i Jämtlands län 40 000 kronor för omläggning av avloppsledningar och komplettering av vattentäkt ävensom inredning av ytterligare en lektionssal på skogsvårdsgården Halåsen. Slutligen har skogsvårdsstyrelsen i Västerbottens län upptagit 215 000 kronor för iordningställande av elevbostäder på skogsvårdsgården Bäcksjö samt skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län 687 000 kronor för anläggande av en skogsvårdsgård i Täreändö.

Skogsstyrelsen finner en väsentlig anslagshöjning till byggande och upprustning av skogsbruksskolor på skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdsgårdar påkallad för att styrelserna skall kunna fullgöra sina uppgifter på yrkesutbildningens område. Skogsvårdsstyrelsernas äskanden synes i gemen väl motiverade och de föreslagna projekten bör i stort sett komma till utförande i tilltänkt omfattning. Skogsstyrelsen tillstyrker därför i huvudsak att medel anvisas i enlighet med skogsvårdsstyrelsernas förslag. En viss begränsning av medelsanvisningen synes likväl möjlig att vidta.

Sälunda har skogsstyrelsen icke ansett sig böra räkna med statsmedel till det av skogsvårdsstyrelsen i Stockholms län upptagna vägprojektet och ej heller i detta sammanhang till de av skogsvårdsstyrelserna i Jönköpings och Blekinge län förutsatta byggnationerna.

Beträffande de av skogsvårdsstyrelsen i Kristianstads län planerade byggnadsarbetena å skogsvårdsgården Breanäs har skogsstyrelsen funnit sig böra räkna med endast 100 000 kronor för budgetåret 1957/58. Till vissa avslutande byggnadsarbeten vid skogsbruksskolan i Rankhyttan i Kopparbergs län har styrelsen beräknat 35 000 kronor. Skogsstyrelsen har dessutom under utgiftstiteln lån beräknat ett belopp av 200 000 kronor för återbetalning av ett med Kungl. Maj:ts medgivande upptaget tillfälligt byggnadslån för byggnadsarbeten vid Rankhyttans skogsbruksskola. Den samlade medelsanvisningen till byggnadsarbeten å Rankhyttan budgetåret 1957/58 skulle sålunda utgöra 235 000 kronor. Skogsstyrelsen erinrar om att skogsvårdsstyrelsen för innevarande budgetår tilldelats byggnadsbidrag med 150 000 kronor och förutsätter att statsbidrag till ifrågavarande byggnadsarbeten utöver vad som nu föreslagits icke skall vara behövt.

Skogsvårdsstyrelsens i Gävleborgs län från föregående år upprepade förslag att uppföra en byggnad för undervisning i arbetsteknik och arbetsfysiologi m. m. på Kratte Masugn finner skogsstyrelsen väl grundat och säger sig sakna anledning att ånyo ställa frågan på framtiden, varför äskat belopp tillstyrkes.

Beträffande skogsvårdsgården Halåsen har skogsstyrelsen icke ansett sig böra medtaga det av skogsvårdsstyrelsen äskade beloppet, 15 000 kronor, för inredande av ytterligare en lektionssal. Halåsens nya skogsbruksskola togs i bruk så sent som 1954.

Det av skogsvårdsstyrelsen i Norrbottens län skisserade skogsvårdsgårdsprojektet, till vilket i lokala bidrag utverkats 193 000 kronor och ytterligare bidrag från länet påräknas, innebär uppförande i Täreändö by av en skogsvårdsgårdsanläggning, avsedd främst för befolkningen i Övre Tornedalen och Gällivare socken. I de beräknade utgifterna ingår kostnader för förvärv av skogsmark och av tomtmark till skol- och elevbyggnad. Skogsstyrelsen, som räknar med att skogsvårdsgårdens anläggande kan påbörjas nästa budgetår, tillstyrker statsbidrag. Statsbidraget bör dock för nästa budgetår kunna begränsas till 100 000 kronor.

I fråga om övriga byggnadsföretag godtar skogsstyrelsen i huvudsak de av skogsvårdsstyrelserna gjorda beräkningarna, dock att för ombyggnadsarbeten å skogsvårdsstyrelsens i Värmlands län fastighet i Karlstad upptagits sammanlagt allenast 40 000 kronor.

I enlighet med nämnda beräkningar och efter vissa reduceringar av de av skogsvårdsstyrelserna i övrigt uppskattade kostnaderna beräknar skogsstyrelsen utgifterna för skogsvårdsgårdar och övriga fastigheter till 2 534 600 resp. 158 700 kronor, innebärande beträffande den förstnämnda utgiftstiteln en ökning med 631 500 kronor och i fråga om den sistnämnda utgiftstiteln en minskning med 94 900 kronor i förhållande till staterna för innevarande budgetår. I utgiftssiffran för skogsvårdsgårdar ingår ersättning till domänstyrelsen för upplåten mark till skogsvårdsgårdarna Ladvik i Stockholms län och Asa i Kronobergs län med 100 000 resp. 26 000 kronor.

14—15. Utgifterna för kapital beräknar skogsstyrelsen till 17 800 kronor. För återbetalning av lån upptas 486 000 kronor, varav 174 000 kronor avser frölån och 312 000 kronor övriga lån. I sist angivna belopp ingår 200 000 kronor för återbetalning av ett tillfälligt byggnadslån för vissa byggnadsarbeten vid Rankhyttans skogsbruksskola.

*För täckande av skogsvårdsstyrelsernas utgifter under budgetåret 1957/58* står i första hand till förfogande skogsvårdsstyrelsernas egna inkomster i verksamheten. Dessa har, som framgått av det föregående, av skogsstyrelsen beräknats till 13 948 400 kronor. I förhållande till de i staten för innevarande år angivna inkomsterna innebär skogsstyrelsens beräkning en ökning med 1 841 400 kronor i enlighet med följande sammanställning.

	Beräknat för 1957/58	Ökning	Minskning
Biträdesersättningar .....	5 499 000	359 000	
Övrigt .....	383 500	50 500	
Frö .....	875 800	76 600	
Plantor .....	5 991 800	1 405 300	
Skogsvårdsgårdar .....	1 000 100	56 500	
Övriga fastigheter .....	115 600		131 600
Kapital .....	26 800	1 800	
Diverse .....	55 800	23 300	
	13 948 400	+ 1 973 000	— 131 600
		+ 1 841 400	

Rörande beräkningen av inkomsterna anför skogsstyrelsen i huvudsak följande.

I skogsvårdsstyrelsernas förslag till inkomststater beräknar styrelserna inkomsterna i verksamheten under nästkommande budgetår till 13 288 101 kronor. Motsvarande inkomster har i de för innevarande budgetår fastställda staterna upptagits till 12 107 000 kronor. Av inkomsterna för utförda uppdrag har skogsvårdsstyrelserna beräknat, att 5 232 286 kronor skall inflyta i form av biträdesersättningar och 292 900 kronor utgöra inkomster i övrigt. I fråga om biträdesersättningarna har skogsstyrelsen räknat med att biträdesverksamheten under nästkommande budgetår skall erhålla i stort sett samma omfattning som förutsatts i de till grund för innevarande års stater föreliggande beräkningarna. Även ifråga om fördelningen av biträdesdagarna på åtgärdsgrupper har skogsstyrelsen ansett sig kunna i huvudsak bygga på samma fördelningsgrunder som vid fastställandet av staterna för innevarande budgetår. Med utgångspunkt härifrån och från att det blir nödvändigt att tillämpa de för innevarande budgetår förhöjda taxorna utan nämnvärd sänkning även nästkommande budgetår, har skogsstyrelsen funnit sig böra räkna med ett inkomstbelopp av 5 499 000 kronor, vilket innebär en höjning med 359 000 kronor. Intäkterna av utförda uppdrag i övrigt beräknas skola öka från 333 000 kronor till 383 500 kronor eller med 50 500 kronor. Ökningarna under denna titel och titeln biträdesersättningar återspeglas på utgiftssidan i utgiftsstegringarna under titlarna avlöningar till tillfällig personal, resekostnadsersättningar och traktamenten.

Beträffande titlarna frö- och plantförsörjning beräknar skogsstyrelsen inkomsterna till 875 800 resp. 5 991 800 kronor, vilket innebär att skogsvårdsstyrelsernas beräkningar höjts med 184 700 resp. 93 550 kronor.

Då utgifterna för skogsvårdsstyrelserna under budgtåret 1957/58 beräknats till 22 780 500 kronor och till täckande av dessa utgifter ett belopp av 13 948 400 kronor ansetts komma att stå till förfogande, skulle medelsbehovet under anslaget utgöra 8 832 100 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att anslaget för innevarande budgetår uppräknats med 500 000 kronor och anser, att vid sådant förhållande och med hänsyn till de begränsningar som anbefallts i fråga om allmänna investeringar endast automatiska utgiftsökningar bör vinna beaktande. *Statskontoret* biträder sålunda exempelvis ej förslaget, att skogsvårdsstyrelserna skulle beredas möjlighet att inrätta vissa undervisningsassistenttjänster i lönegrad Cg 27 i utbyte mot visst antal assistenttjänster i befordringsgången. Ej heller bör enligt ämbetsverket skogsvårdsstyrelsernas verksamhet under nuvarande förhållanden utvidgas att omfatta anläggning och skötsel av skogsfröplantager. Det för oförutsedda utgifter beräknade beloppet, som för innevarande budgetår med hänsyn till uppkomna torkskador vid plantskolorna höjts med 50 000 kronor, bör reduceras med samma belopp och beräknas till 354 000 kronor. *Statskontoret* avstyrker vidare en uppräknings av skogsvårdsstyrelsernas likvida behållningar, då det skulle innebära ett kringgående av gällande kreditrestriktioner.

Ämbetsverket tillstyrker slutligen, att samtliga löpande kostnader för skogsvårdsstyrelsernas yrkesutbildning i enlighet med skogsstyrelsens förslag bestrides från anslaget till bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.

*Departementschefen*

Under de senaste budgetåren har statsmakterna vid beräkningen av skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag utgått från att verksamheten vid dessa skall kunna uppehållas i en omfattning, som motsvarar ungefär 65 procent av normalprogrammet. Skogsvårdsstyrelserna har i sina anslagsäskanden för nästa budgetår räknat med en avsevärd nettoomkostnadsstegring. Denna ökning sammanhänger dels med en beräknad utvidgning av verksamheten, dels med en allmän ökning av utgifterna för olika ändamål till följd av inträffade prisstegringar och höjda löneförmåner. Beträffande verksamhetens omfattning under nästa budgetår har skogsstyrelsen utgått från att denna kommer att bli i huvudsak lika stor som den för innevarande budgetår beräknade. Trots detta har skogsstyrelsen räknat med ett ökat medelsbehov under förevarande anslag av i runt tal 1 966 100 kronor. Denna utgiftsökning hänför sig till, förutom automatiskt verkande faktorer av olika slag, en viss förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas personella och materiella resurser, vilken ansetts nödvändig på grund av vidgade arbetsuppgifter framför allt i fråga om undervisning och plant- och fröförsörjning. För egen del är jag emellertid icke beredd tillstyrka en så stor anslagshöjning som den skogsstyrelsen föreslagit. Jag är dock beredd i huvudsak tillstyrka den föreslagna utvidgningen av plant- och fröförsörjningen ävensom i andra hand vissa förbättringar beträffande undervisningen. I övrigt torde det enligt min mening vara till fyllest, om verksamheten under nästa budgetår kan uppehållas i en omfattning, som i stort sett motsvarar den, vilken beräknats för innevarande budgetår. Mot skogsstyrelsens förslag att till anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. överföra vissa till 100 000 kronor beräknade kostnader för s. k. annan skogsbrukskurs har jag icke något att erinra.

Härefter torde jag få övergå till en närmare prövning av medelsbehovet under förevarande anslag för nästa budgetår. Vad därvid först angår frågan om kostnaderna för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet för frö- och plantförsörjningen, har skogsstyrelsen beträffande förstnämnda verksamhetsgren räknat med att inkomster och utgifter skall balansera varandra. Därvid har i utgifterna inräknats kostnader för återbetalning av frölån med 174 000 kronor. För nästa budgetår har skogsstyrelsen därtill upptagit ett belopp av 202 000 kronor för anläggning och skötsel av fröplantager. För plantförsörjningen har beräknats en nettoförlust å 704 300 kronor. För innevarande budgetår har nettoförlusten på plantförsörjningen beräknats till omkring 628 500 kronor. Såsom skäl för ökningen av underskottet har skogsstyrelsen anfört, att det med hänsyn till plantförsörjningen är nödvändigt, att utbyggnaden av verksamheten sker i något större omfattning än under innevarande budgetår. Det är då oundvikligt, att nettoförlusten å verksamheten för nästa budgetår uppskattas till större belopp än det, som beräknats för nu löpande budgetår. Frö- och plantförsörjningen skulle sålunda tillsammans utvisa, om återbetalningen av kostnaderna för frölån borträknas, en förlust av  $(202\ 000 + 704\ 300 - 174\ 000 =)$  732 300 kronor. Jag kan emellertid icke förorda, att sagda förlust beräknas till högre belopp än 682 300 kronor.

Vad angår övriga utgifter torde skogsstyrelsens beräkningar böra godtagas i fråga om flertalet utgiftsposter. Jag tillstyrker sålunda, att följande poster skall uppräknas med angivna belopp, nämligen inventarier med 4 000 kronor till 276 000 kronor, annan upplysning och propaganda med 2 900 kronor till 128 500 kronor och diverse med 31 300 kronor till 113 800 kronor samt att posten kapital skall ökas med 2 600 kronor till 17 800 kronor. Med hänsyn till att jag under nästföregående anslagspunkt icke ansett mig kunna biträda skogsstyrelsens förslag att överföra viss personal från förevarande anslag till skogsvårdsstyrelsernas avlöningsanslag, torde även posten avlöningar till tillfällig personal böra uppräknas. Uppräknningen bör dock begränsas till 273 200 kronor. Posten bör sålunda upptagas till  $(3\,943\,300 + 273\,200 =)$  4 216 500 kronor. Posterna till resekostnadsersättningar och trakamenten torde böra höjas med 127 000 kronor resp. 109 000 kronor till 2 334 000 kronor resp. 2 378 000 kronor. Posten tjänstelokaler och expenser synes enligt min mening icke böra höjas med mer än 86 400 kronor till 1 364 400 kronor.

Vad angår posten skogsvårdsgårdar vill jag framhålla, att det även enligt min mening är önskvärt, att de av skogsstyrelsen föreslagna byggnadsarbetena kommer till stånd. Med hänsyn till den återhållsamhet, som är påkallad i fråga om investeringsverksamheten, anser jag mig dock icke kunna tillstyrka att för ändamålet beräknas större utgifter än 1 904 600 kronor. Detta innebär, att posten endast ökas med 1 500 kronor i stället för som skogsstyrelsen föreslagit 631 500 kronor. Bland utgifterna har därvid förutsatts skola ingå ersättningen till statens domäners fond för Ladviks och Asa skogsvårdsgårdar. Vidare bör posten övriga fastigheter minskas med 134 900 kronor till 118 700 kronor. Posten lån bör vidare icke uppräknas med mer än 113 700 kronor till 386 000 kronor. Slutligen torde i enlighet med skogsstyrelsens förslag posten sjukvård upptagas med oförändrat belopp av 34 700 kronor och posten kursverksamhet sänkas med 38 100 kronor till 91 500 kronor.

Bortsett från utgifterna för frö- och plantförsörjningen skulle sålunda skogsvårdsstyrelsernas omkostnader för nästa budgetår här kunna beräknas till  $(276\,000 + 128\,500 + 113\,800 + 17\,800 + 4\,216\,500 + 2\,334\,000 + 2\,378\,000 + 1\,364\,400 + 1\,904\,600 + 118\,700 + 386\,000 + 34\,700 + 91\,500 =)$  13 364 500 kronor.

Skogsvårdsstyrelsernas inkomster, bortsett från inkomsterna för frö- och plantförsörjningen, har skogsstyrelsen beräknat till 7 080 800 kronor. Detta belopp fördelar sig med 5 499 000 kronor på biträdesersättningar, 383 500 kronor på övriga ersättningar, 1 000 100 kronor på skogsvårdsgårdar, 115 600 kronor på övriga fastigheter, 26 800 kronor på kapital och 55 800 kronor på diverse. Mot denna beräkning bar jag icke något att erinra.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, skulle det behövas ett belopp av  $(682\,300 + 13\,364\,500 - 7\,080\,800 =)$  6 966 000 kronor för att täcka skogsvårdsstyrelsernas omkostnader. Liksom övriga år torde emellertid härutöver böra beräknas ett särskilt belopp till uppkommande, i staterna för skogsvårdsstyrelserna icke beräknade omkostnader. Skogsstyrelsen har hemställt,

att detta belopp skall fastställas till oförändrat 404 000 kronor. Enligt min mening bör emellertid ett belopp av 350 000 kronor vara tillfyllest för ändamålet. Beloppet bör liksom f. n. ställas till skogsstyrelsens förfogande. Vidare kan jag icke förorda, att den av skogsstyrelsen föreslagna uppräknigen av skogsvårdsstyrelsernas utgående behållningar kommer till stånd. Enär skogsstyrelsen icke räknat med att någon reservation skall stå till förfogande vid utgången av innevarande budgetår bör anslaget följaktligen för budgetåret 1957/58 uppföras med (6 966 000 + 350 000 =) 7 316 000 kronor, vilket i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär en ökning med 450 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 7 316 000 kronor.

[179] 27. *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	2 100 000	1 681 041
1956/57 (statsliggaren s. 895) .....	2 300 000	
1957/58 (förslag) .....	2 500 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget må högst 2 250 000 kronor disponeras *dels* för utlämnande av bidrag till markägare enligt bestämmelserna i kungörelsen den 21 maj 1948 (nr 239) angående bidrag och lån till vissa skogsförbättrande åtgärder, *dels* för förvaltningsbidrag till skogsällskapet, *dels* till ett belopp av 5 000 kronor för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med anslagsmedlen. 500 000 kronor av beloppet må dock tagas i anspråk först sedan Kungl. Maj:t efter särskild framställning av skogsstyrelsen lämnat medgivande därtill. Återstoden av anslaget, 50 000 kronor, må disponeras för bidrag till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

*Y r k a n d e n.* *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 950 000 kronor till 3 200 000 kronor.

*M o t i v.* *Skogsstyrelsen* anför, att skogsodling såväl med som utan bidrag kommit till utförande i en ständigt stegrad omfattning. Inom landets samtliga skogar skogsodlades 42 500 hektar år 1951, 49 920 hektar år 1952, 57 310 hektar år 1953 och 67 540 hektar år 1954. Under år 1955, för vilket statistiska uppgifter ännu ej föreligger, beräknas skogsodlingarna ha haft än större omfattning.

Stödet till utförande av återväxtåtgärder lämnas i två former. Vid större företag upprättar skogsvårdsstyrelsen en plan och bidrag lämnas sedan åtgärden utförts och avsynats med en viss procent av den i planen beräknade kostnaden. Vid mindre företag utföres åtgärden som regel under skogsvårdsstyrelsens direkta ledning, och bidraget utgår i den formen, att skogsvårdsstyrelsen kostnadsfritt tillhandahåller förman och skogsodlingsmateriel

(s. k. förenklat förfarande). Värdet av sistnämnda förmåner begränsas i varje särskilt fall och må högst uppgå till 200 kronor årligen för samme markägare. Denna bidragsform har visat sig lämplig vid smärre företag och anses ha bidragit till det ökade intresset för skogsodling på hemmansskogar.

Plantering efter fjolårets torkskador i tidigare kulturer och även naturliga återväxter har påbörjats redan innevarande år. Mycket kommer emellertid att återstå till nästa år och sannolikt också till 1958, delvis beroende på bristande planttillgång. Torkskadorna drabbade nämligen även plantskolorna. Särskilda åtgärder har dock vidtagits för att utöka skogsvårdsstyrelsernas plantproduktion samt importen av planter.

Sedan lång tid tillbaka har kostnaderna för skogsodling stegrats, beroende på dels höjda arbetspriser vid kulturernas utförande, vilken kostnadsstegring blott delvis kunnat hejdas genom ökad mekanisering, dels avsevärt höjda frö- och plantpriser samt biträdestaxor.

Med hänsyn till det anförda beräknar skogsstyrelsen bidragsbehovet för återväxtåtgärder för nästa budgetår till 2 200 000 kronor, varav 500 000 kronor för bidragsgivning enligt nämnda förenklade förfaringssätt.

Det ökade bidragsbehovet kan icke inom den givna anslagsramen tillgodoses utan motsvarande inskränkning av annan verksamhet, som stödjes med bidrag ur anslaget, d. v. s. skogsdikning. Denna verksamhetsgren har under en lång följd av år kunnat tillgodoses endast i mycket blygsam omfattning. Ansökningar om bidrag har därför blivit överhållna ett flertal år. Uppbromsningen är så mycket mera beklaglig, som ny mark med hög produktionsförmåga kan vinnas genom dikning. Någon väsentlig verksamhet utan statsbidrag kan ej heller enligt skogsstyrelsen förväntas från de mindre markägarnas sida, enär skogsdikningen ger ekonomiskt resultat först efter relativt lång tid. Numera finnes också dikningsmetoder, som kräver liten arbetsinsats och som vunnit allmän användning, t. ex. upptagning av diken genom sprängning eller med maskindragna plogar eller fräsar. Ur arbetskraftssynpunkt är därför knappast något att invända mot en vidgad dikningsverksamhet. Skogsstyrelsen anser därför att statligt stöd till skogsdikning bör utgå i icke alltför snäv omfattning och har beräknat behovet av bidrag härför till 1 000 000 kronor. Vidare har skogsstyrelsen beräknat, att liksom tidigare ett belopp av 50 000 kronor bör finnas disponibelt för åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter.

Medelsbehovet för budgetåret 1957/58 skulle sålunda uppgå till  $(2\,200\,000 + 1\,000\,000 + 50\,000 =) 3\,250\,000$  kronor.

Av de för innevarande budgetår beviljade medlen har ett belopp av 500 000 kronor spärrats på så sätt, att det ej kan tagas i anspråk utan särskilt medgivande av Kungl. Maj:t. Sådan spärrning av medel under anslaget har förekommit under flera år.

Förfaringssättet försvårar bedömningen av fältarbetets lämpliga omfattning och en planmässig användning av skogsvårdsstyrelsernas personal. Särskilda svårigheter uppstår vid skogsförbättringsanslaget beroende på den vid bidragstilldelningen nödvändiga avvägningen mellan skilda åtgärder.

Med hänsyn härtill och enär utfärdade föreskrifter om samråd med arbetsmarknadsstyrelsen vid medelsanvändningen lämnar garantier för att arbetsmarknadsskäl blir vederbörligt beaktade, bör enligt skogsstyrelsen anslaget utan inskränkningar ställas till styrelsens förfogande. Liksom tidigare bör ett belopp om högst 5 000 kronor få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med anslaget.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att det är en budgetär avvägningsfråga, som väsentligen undandraget sig ämbetsverkets bedömande, i vilken utsträckning skogsstyrelsens önskemål för nästkommande budgetår kan vinna beaktande. Ämbetsverket anser dock, att angelägenheten att i nuvarande samhällsekonomiska läge hålla tillbaka även statsverkets egna investeringar bör utgöra hinder för att anslaget uppföres med ökat belopp.

#### *Departementschefen*

Jag vill erinra om att förevarande anslag för innevarande budgetår har uppräknats med 200 000 kronor. I likhet med skogsstyrelsen anser jag, att anslaget bör höjas även för nästa budgetår. Med hänsyn till angelägenheten av att begränsa statens utgifter kan jag emellertid icke tillstyrka en så stor ökning, som skogsstyrelsen nu föreslagit, utan förordar en höjning med 200 000 kronor till 2 500 000 kronor. Jag förutsätter därvid, att skogsstyrelsen vid anslagets användning skall i erforderlig omfattning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen. Av anslaget bör högst 2 450 000 kronor disponeras för bidrag till markägare samt för förvaltningsbidrag till skogssällskapet. Återstående 50 000 kronor torde liksom hittills böra avses till åtgärder mot skadegörelse av skogsinsekter. Vidare bör i enlighet med styrelsens förslag 5 000 kronor av beloppet å 2 450 000 kronor få tagas i anspråk för anordnande av fortbildningskurser i de verksamhetsgrenar, som stödes med anslagsmedlen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Skogsvård m. m.: Statens skogsförbättringsanslag* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 500 000 kronor

b) förklara, att under nämnda budgetår må från samma anslag för andra med detsamma avsedda ändamål än bekämpande av skogsinsekter beviljas bidrag å tillhoppa högst 2 450 000 kronor i enlighet med de grunder, som angivits i det föregående.

[180] 28—29. *Skogsvård m. m.: Vägbyggnader å skogar i enskild ägo samt Flottledsbyggnader m. m. å skogar i enskild ägo*<sup>1</sup>

Under återopande av vad jag anförde i proposition den 21 december 1956 angående anslag för budgetåret 1957/58 till vägbyggnader m. m. å skogar i enskild ägo hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

<sup>1</sup> Tidigare rubrik *Skogsvård m. m.: Väg- och flottledsbyggnader å skogar i enskild ägo*.

att för budgetåret 1957/58 anvisa

1) till *Skogsvård m. m.: Vägbyggnader å skogar i enskild ägo* ett reservationsanslag av 7 500 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen

2) till *Skogsvård m. m.: Flottledsbyggnader m. m. å skogar i enskild ägo* ett reservationsanslag av 20 000 kronor.

[181] 30. Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång	Odisponerad be- hållning vid bud- getårets utgång
1955/56 .....	1 500 000	1 780 076	4 351 276	
1956/57 (statsliggaren s. 896).....	1 600 000			
1957/58 (förslag).....	1 700 000			

**Y r k a n d e n.** *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 700 000 kronor till 2 300 000 kronor. Vidare föreslås, att liksom hittills ett belopp av högst 5 000 kronor skall få disponeras för kursverksamhet. Tillika hemställer skogsstyrelsen, att bidrag till sådana skogsvägar, som upptages i skogsvårdsplan för skogsvårdsområde inom Kiruna stad och Karesuando socken och som planlägges och utföres som ett led i laga skifte må utgå med högst 90 procent av den godkända kostnaden för vägarna i stället för enligt nuvarande bestämmelser med högst 70 procent.

**M o t i v.** *Skogsstyrelsen* framhåller, att den gemensamma och tidigare intensiva skogsbetningen i Norrland ofta förhindrat ett framgångsrikt skogsvårdsarbete. De direkta skogsvårdsåtgärderna, som stödes med anslagsmedien, har därför i allmänhet fått anstå, till dess betesanläggningar slutförts och kunnat tas i bruk. Numera har skogsbetningen avtagit betydligt, beroende på bl. a. minskad kreaturstam, varför det blivit möjligt att i vart fall lokalt bedriva skogsvårdsarbetet utan att avvakta eventuella kulturbetens färdigställande. Härigenom har tiden för åtgärdernas utförande kunnat förkortas.

De ändrade förhållandena med avseende på skogsbetning har medfört en förskjutning av bidragsverksamheten från kulturbeten till rent skogliga åtgärder, bl. a. vägbyggnad. Reduceringen av kreaturstammen har t. o. m. nödvändiggjort utslutning ur planerna av vissa tidigare planlagda kulturbeten.

En verksamhet inriktad på rent skogliga åtgärder kan bedrivas inom ramen för gällande bidragsregler, men de väsentligt ändrade förutsättningarna för skogsvårdsarbetets bedrivande i övre Norrland måste förr eller senare föranleda en överarbetning av bestämmelserna rörande bidragsgivning. Skogsstyrelsen hade påbörjat en utredning härom, men sedan 1951 års jord-

bruksrationaliseringsutredning upptagit till behandling samarbete mellan mindre skogsägare för gemensamma åtgärder på skogsbrukets område, har Kungl. Maj:t med anledning därav uppdragit åt sistnämnda utredning att i samråd med skogsstyrelsen verkställa en översyn av bestämmelserna angående villkor för statsbidrag från nu ifrågavarande anslag i syfte att söka ernå överensstämmelse mellan dessa villkor och bestämmelserna i den av utredningen tilltänkta lagstiftningen. Den så samordnade utredningen har påbörjats, men resultatet kan enligt skogsstyrelsens förmenande icke beräknas föreligga så tidigt, att det skulle påverka behovet av bidragsmedel under anslaget för nästa budgetår.

Som skäl för höjningen av högsta bidragsprocenten för vissa skogsvägar inom Kiruna stad och Karesuando socken lämnar skogsstyrelsen en redö-görelse för där pågående laga skiften och framhåller den inverkan på medelsbehovet under anslaget som dessa skiften kan få. Skogsstyrelsen anför bl. a. följande.

Ifrågavarande områden har förut varit oskiftade och skogen har ägts gemensamt. Inägojorden, som sänjedelats, har varit splittrad i ett stort antal ägotalter av för jordbruksdrift föga ändamålsenlig form. Vid det igångsatta skiftet omarrenderas inägojorden, och vissa delar av skogsmarken, främst den som anses behörlig för gårdarnas husbehov av virke, tilldelas fastigheterna som ägotalter, medan andra delar behålles som gemensamhets-skogar.

Det pågående skiftet omfattar sammanlagt tre skifteslag inom Kiruna stad och fem skifteslag inom Karesuando socken med en sammanlagd total areal av 143 600 hektar, 392 jordbruksegendomar och 87 andra fastigheter ingår i skiftena. Andelsägarnas antal är 398 och de inom skifteslagen bosatta personerna utgör 1 555. Utöver nu angivna skiften kan skiften komma att begäras å ytterligare 3—4 primärskifteslag inom förevarande kommuner. Den sammanlagda arealen å nämnda skifteslag uppgår till 13 000—19 000 hektar.

Genom skiftena har behovet av skogsvägar aktualiserats. I samband med skiftena pågår planläggning av skogsvårdsområden inom den berörda skogsmarken. Vägarna har därvid ansetts vara en förutsättning för de skogligen åtgärdernas bedrivande inom skogsvårdsområdena. Vid överläggningar, som förts mellan lantmäteristyrelsen och skogsstyrelsen, har enighet vunnits därom, att i den mån skogsvårdsområden bildas och vägarna är avsedda att huvudsakligen betjäna dessa, statsbidrag i första hand skulle utgå från skogsproduktionsanslaget. Ett alternativ vore, att vissa skogsvägar betraktades som skiftesvägar, d. v. s. att bidrag till byggandet utginge från anslaget för understöd till jorddelningsväsendet, och att andra skogsvägar stöddes med bidrag från skogsproduktionsanslaget. Sistnämnda alternativ skulle emellertid medföra flera praktiska nackdelar. Någon skillnad i fråga om de olika vägnas användning och betydelse för skogsvårdens bedrivande inom skogsvårdsområden kan ej heller påvisas. Kostnaden för ifrågavarande skogsvägar har överslagsvis beräknats till 1 190 000 kronor.

Frågan om bildande av skogsvårdsområde inom ifrågavarande trakter har varit föremål för ingående överväganden på grund av markernas mycket låga produktionsförmåga. Ett stort antal människor är emellertid beroende av avkastningen från dessa skogar. Då avverkning ej helt kan förhindras,

synes det uppenbart, att vissa skogsvårdsåtgärder måste vidtas, om ej det skogliga tillståndet skall ytterligare försämrast. Därvid måste man främst inrikta sig på enkla och föga kostnadskrävande åtgärder. Skogsstyrelsen har därför kommit till den uppfattningen, att bidragsbestämmelserna i samband med produktionsanslaget, som i hög grad är präglade av sociala hänsyn, ej bör utgöra hinder för bildande av skogsvårdsområden enligt nämnda bidragsbestämmelser.

Vid överläggningar i ärendet mellan lantmäteristyrelsen och skogsstyrelsen har lantmäteristyrelsen, som beslutat lämna 100-procentigt bidrag till skiftesdelägarna för förrättningskostnader, framhållit såsom önskvärt, med hänsyn till de berörda markägarnas ytterst begränsade förmåga att påta sig kontantutgifter, att byggnadsbidraget till angivna skogsvägar utgick med i vissa fall 90 procent av den godkända kostnaden. Enligt bestämmelserna rörande bidragsgivning från skogsproduktionsanslaget kan dock bidrag för skogsvägbyggnad utgå med högst 70 procent. En höjning av bidraget över denna gräns synes kräva riksdagens medgivande. För nu ifrågavarande bidragsgivning fordras ett bidragsbelopp av högst omkring 1 000 000 kronor. Vid tillämpningen av den föreslagna bidragsförhöjningen skulle hänsyn tagas till dels den särskilda fastighetsägarens ekonomiska förhållanden, dels ifrågavarande kommuns möjligheter att lämna ytterligare bidrag.

Med hänsyn till de angivna förhållandena har skogsstyrelsen beräknat det sammanlagda behovet av bidragsmedel under anslaget för budgetåret 1957/58 till 2 300 000 kronor, varav ett belopp om 500 000 kronor avsetts för vägar i samband med nu nämnda laga skiften.

Yttrande. Statskontoret anför, att det är en budgetär avvägningsfråga i vilken utsträckning skogsstyrelsens önskemål för nästkommande budgetår bör vinna beaktande. Denna fråga undandraget sig väsentligen ämbetsverkets bedömning. Angelägenheten av att i nuvarande samhälls-ekonomiska läge iakttaga återhållsamhet även i fråga om statsverkets egna investeringar anser statskontoret dock utgöra ett hinder för att anslaget för nästkommande budgetår uppföres med ökat belopp. Vad särskilt angår anslaget till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. bör enligt ämbetsverket med hänsyn till det 1951 års jordbruksrationaliseringsutredning numera givna utredningsuppdraget ej ifrågakomma någon höjning av maximalbeloppet för bidrag till vissa skogsvägar inom Kiruna stad och Karesuando socken.

#### Departementschefen

Vad först angår skogsstyrelsens framställning beträffande bidrag till sådana skogsvägar, som upptages i skogsvårdsplan för skogsvårdsområde inom Kiruna stad och Karesuando socken och som planlägges och utföres som ett led i laga skifte, så synes hinder icke böra möta att medel under förevarande anslag användes för ändamålet. Den nu tillåtna bidragsprocenten synes emellertid icke vara tillräcklig för att lämna ett erforderligt stöd till ifrågavarande skogsvägar. Med hänsyn till de behov i övrigt som bör läckas under förevarande anslag kan jag dock icke tillstyrka skogsstyrelsens förslag, att bidrag skulle kunna utgå med högst 90 procent av den godkända kostnaden för dessa vägar i stället för enligt nuvarande bestämmelser med

högst 70 procent. Jag är emellertid beredd förorda, att bidrag må utgå med högst 80 procent av kostnaden. Vid bifall härtil torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att utfärda erforderliga bestämmelser i ärendet.

Vad härefter angår medelsanvisningen under anslaget så har skogsstyrelsen för nästkommande budgetår hemställt om en ökning därav med 700 000 kronor. Även om jag delar styrelsens uppfattning, att ökade medel bör ställas till förfogande för den verksamhet, det här gäller, kan jag dock icke tillstyrka en så stor anslagshöjning som styrelsen ifrågasatt. Jag är emellertid beredd förorda, att anslaget skall höjas med 100 000 kronor till 1 700 000 kronor. Av detta belopp torde liksom hittills högst 5 000 kronor få disponeras för kursverksamhet. Jag förutsätter, att skogsstyrelsen vid anslagets användning skall i erforderlig omfattning samråda med arbetsmarknadsstyrelsen.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 700 000 kronor.

[182] 31. *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	968 000	978 572	201 385
1956/57 (statsliggaren s. 896) ...	1 368 000		
1957/58 (förslag).....	1 618 000		

Y r k a n d e. *Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 882 000 kronor till 2 250 000 kronor i enlighet med följande beräkning.

	1956/57	1957/58	Ökning
<i>Kurstyp m. m.</i>			
1. Kurser anordnade av skogsvårdsstyrelse (SFS 1954: 427 och 1956: 187)			
U n g d o m s u t b i l d n i n g			
a) skogliga ungdomskurser .....		450 000	
b) skogliga lärlingskurser .....		260 000	
K u r s e r f ö r y r k e s v e r k s a m m a			
c) kurser i skogsarbete, huggning m. m. ...		420 000	
d) kurser i skogsarbete, körning m. m. ....	1 195 000	120 000	
e) förmanskurser .....		50 000	
f) andra skogsbrukskurser .....		290 000	
g) kombinerade kurser (i såväl skogsarbete som skogsbruk i övrigt).....		130 000	
h) rörlig instruktionsverksamhet i skogsarbete		80 000	
		<hr/> 1 800 000	605 000

	1956/57	1957/58	Ökning
2. Kurser anordnade av annan än skogsvårdsstyrelse (SFS 1954: 427)			
a) stipendier till elever . . . . .	83 000	120 000	37 000
b) bidrag till företag, organisationer o. d., när dessa ombesörjer undervisningen vid lärlingskursernas praktiskskeden (11 500 kronor per år och avdelning) . . . . .	—	125 000	125 000
c) bidrag till företag, organisationer o. d., när dessa anordnar skogliga ungdomskurser och lärlingskurser helt i egen regi vid privata skolor (13 000 kronor per år och avdelning efter Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall) . . . . .	—	90 000	90 000
3. Centrala kurser för utbildning av lärare och instruktörer vid kursverksamheten . . . . .	50 000	70 000	20 000
4. Anskaffning av gemensam undervisningsmateriel m. m. för skogsvårdsstyrelserna . . . . .	25 000	30 000	5 000
5. Kurser för virkesmätare . . . . .	10 000	10 000	—
6. Bidrag till vissa föreningar . . . . .	5 000	5 000	—
	<u>1 368 000</u>	<u>2 250 000</u>	<u>1882 000</u>

Skogsstyrelsen hemställer vidare, att sådan ändring skall vidtagas i kungörelsen 1954: 427, att vidgade möjligheter till statsbidrag skapas för skogsföretag, skogsägarföreningar och andra, som anordnar skoglig ungdomskurs och skoglig lärlingskurs enligt av skogsstyrelsen godkänd plan.

Motiv. *Skogsstyrelsen* erinrar om att den i föregående års anslagsökanden framhöll som en angelägenhet av största vikt att den skogligen yrkesutbildningen för skogsägare och skogsarbetare avsevärt förstärktes. I samband därmed lämnade styrelsen en redogörelse för den avsedda omfattningen av ifrågavarande undervisning vid slutet av närmast liggande tioårsperiod. Beträffande dessa beräkningar torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 428 och 429.

Skogsstyrelsen framhåller nu ånyo nödvändigheten av att den skogligen yrkesutbildningen får en planmässig och snabb utbyggnad och anför bl. a. följande.

Den pågående utvecklingen inom skogsbruket har bl. a. fört med sig, att blivande såväl skogsägare som skogsarbetare i många fall måste utföra mera komplicerade arbetsuppgifter vid betydligt yngre år än vad förr varit fallet. Deras möjligheter att lära direkt under arbetet har starkt minskat. Erforderlig tid står numera icke till förfogande för undervisning under arbetets gång utan en systematisk yrkesutbildning kräves, som ständigt ligger i niva med utvecklingen på området. De redan yrkesverksamma skogs-

<sup>1</sup> Därav på grund av överföring av kostnader från anslaget Skogsvård m. m.: Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader 100 000 kronor och föreslagna ändringar i gällande statsbidragsbestämmelser för kurser anordnade av annan än skogsvårdsstyrelse 215 000 kronor.

ägarna och skogsarbetarna behöver få del av nya rön och erfarenheter beträffande tekniska och biologiska frågor för att därigenom kunna nå bästa resultat i sitt arbete. Över huvud taget är en ordnad yrkesutbildning nödvändig, om skogsbruket skall kunna utvecklas i önskvärd takt. Vid de överläggningar skogsstyrelsen innevarande år haft med övriga av den skogliga yrkesutbildningsverksamheten berörda myndigheter och samman slutningar har dessa också utan undantag betonat angelägenheten av att medel i erforderlig utsträckning anvisas till denna mycket viktiga verksamhet. Till skogsvårdsstyrelserna framföres från såväl de mindre skogsägarna som från de större skogsarbetsgivarna och skogsarbetarna upprepade krav på utvidgning av den skogliga yrkesutbildningen. Enligt skogsstyrelsens mening är det särskilt önskvärdt att nu öka utbildningsmöjligheterna, enär antalet tonåringar kommer att stiga kraftigt de närmaste åren, och det är angeläget att ge effektiv utbildning åt så många som möjligt av de ungdomar, som söker sig till skogsbruket. Arbetsmarknadsmyndigheterna har även framställt önskemål om att skogsvårdsstyrelserna skulle åta sig utbildning för skogsarbete av sådana lantarbetare, som vintertid är arbetslösa.

Skogsstyrelsen lämnar härefter en redogörelse för kursverksamheten under senast förflutna budgetår och anför därom i huvudsak följande.

Antalet elevdagar vid den av skogsvårdsstyrelserna bedrivna yrkesutbildningen för skogsarbetare och skogsägare har under budgetåret 1955/56 ökat med omkring 14 000 jämfört med budgetåret 1954/55 och uppgår till 95 000. Verksamheten har omfattat följande antal kurser, nämligen

a) 40 ungdoms- och lärlingskurser (för blivande skogsägare och skogsarbetare gemensam grundutbildning) om 6—13 veckor med cirka 35 000 elevdagar

b) 380 kurser i skogsarbete (vidareutbildning beträffande motorsågning, körning, huggning m. m.) om 2—27 dagar och 75 kurser med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i arbetstekniska ämnen, omfattande tillhoppa cirka 35 000 elevdagar

c) 70 kurser i skogsvård m. m. (vidareutbildning i skogsvård, aptering, avverkningsplanering och annat av värde för driften av ett mindre skogsbruk) om 2—70 dagar och 85 kurser med kombinerad skriftlig och muntlig undervisning i skogsvårdsämnena, tillhoppa cirka 25 000 elevdagar.

För innevarande budgetår beräknas det totala antalet elevdagar uppgå till cirka 115 000.

För kalenderåret 1955 har skogsstyrelsen undersökt hur eleverna vid de skilda kurserna fördelar sig på olika kategorier verksamma inom skogsbruket. Cirka hälften av det totala antalet elever, vilket uppgick till omkring 6 500, utgjordes av skogsarbetare tillhörande det s. k. storskogsbruket och den andra hälften av personer inom det mindre skogsbruket. I ungdomsutbildningen var cirka 40 % av antalet elever, totalt omkring 600, söner till skogsägare, cirka 40 % skogsarbetare inom storskogsbruket eller söner till sådana, cirka 10 % skogsarbetare inom det mindre skogsbruket eller söner till sådana samt återstående cirka 10 % skogspraktikanter.

Med bidrag från anslaget till skogsbrukskurser (huvudsakligen endast elevbidrag) har företag m. fl. under budgetåret 1955/56 anordnat 4 ungdoms- och lärlingskurser om 11—12 veckor med cirka 5 500 elevdagar samt 32 kurser i skogsarbete om 5—60 dagar med cirka 4 500 elevdagar. Totala antalet elevdagar för denna verksamhet uppgår således till cirka 10 000. För innevarande budgetår beräknas utbildningen ifråga komma att omfatta 16 000 elevdagar.

För att fullständiga bilden av skogsvårdsstyrelsernas undervisningsverksamhet, ehuru denna del ej finansieras i förevarande ordning, nämner skogsstyrelsen, att styrelserna under det gångna budgetåret medverkat vid skogsundervisningen i cirka 65 kurser anordnade av lantmannaskolor samt vid cirka 165 av de till cirka 220 uppgående klasserna med skoglig undervisning inom fortsättningskolan och enhetsskolan.

Skogsstyrelsen framhåller, att enligt dess erfarenhet de i verksamheten hittills tillämpade kursformerna i allt väsentligt visat sig ändamålsenliga. Ungdomsutbildningen har emellertid visat sig vara i behov av komplettering med en ny kursstyp, s. k. lärlingskurs, omfattande dels ett skolskede och dels ett praktikskede, och skogsstyrelsen anser det angeläget, att statsbidrag även kan utgå för undervisningen i yrkesarbete vid de skogliga lärlingskursernas praktikskeden. Skogsstyrelsen anför härom i huvudsak följande.

Ungdomsutbildningen har funnits vara i behov av komplettering med en ny kursstyp. Under de relativt korta ungdomskurserna, som i regel icke överstiger 3 månader, har det ibland visat sig bli knappt med tiden för träning i arbetenas utförande. Eleverna hinner ofta inte få tillräcklig arbetsrutin, varför det är risk för att kunskaperna glömmas. För att effektivisera utbildningen och få fastare samband mellan denna och det praktiska skogsbruket har försök pågått de två senaste åren med en kombination av skolmässig undervisning, s. k. skolskeden, och organiserat yrkesarbete under instruktörs ledning, s. k. praktikskeden.

Ungdomsutbildning i denna form brukar benämnas lärlingskurs. Skogsstyrelsen har i olika sammanhang med respektive intressenter tagit upp frågan om anordnande av skoglig yrkesutbildning i form av lärlingskurser och därvid överallt mött en mycket förstående inställning. Fördelarna med sådan lärlingsutbildning har visat sig vara flera. Eleverna inordnas lättare i arbetslivet efter sin grundläggande utbildning. Samarbetet mellan företrädarna för skolan och näringslivet stärkes. Utbildningen blir mera aktuell och funktionell, då praktikskedena ofta anknyter till praktiskt arbete hos de skogsägare eleven senare på ett eller annat sätt kommer att arbeta hos. Genom växelverkan mellan skolan och yrkeslivet portioneras kunskaperna ut under lång tid och blir mera bestående. Vid de lärlingskurser, som hittills hållits eller påbörjats, har utbildningstiden i regel uppgått till cirka 1—1 1/2 år. Skolskedena, som i allmänhet uppdelas i tre terminer, uppgår i regel till 3—5 månader och praktikskedena, vanligen två terminer, till 8—12 månader.

Lärlingsutbildningen har visat sig vara en användbar utbildningsform icke blott för det s. k. storskogsbruket, som relativt lätt kan organisera lämpligt arbete för eleverna under praktikskedena, utan även för det mindre skogsbruket vid utbildning av såväl blivande skogsägare som skogsarbetare. F. n. pågår eller är planerade ett 10-tal kurser av skogsvårdsstyrelser i samarbete med skogsföretag. Vid de lärlingskurser, som innevarande höst ordnas för det mindre skogsbruket, avser skogsägareföreningarna att i direkt samråd med skogsägarna omhändera eleverna under praktikskedena.

Vid utformandet av skogsbrukets lärlingskurser har erfarenheter från den svenska industrins lärlingsutbildning samt från motsvarande skogliga utbildning utomlands tillgodogjorts. Skogsvårdsstyrelserna har svarat för den skolmässiga undervisningen, medan ett företag eller en skogsägareförening organiserat elevernas praktikskeden. Den skolmässiga delen av ut-

bildningen har i regel förlagts till skogsvårdsstyrelsernas skogsbruksskolor, där undervisningen meddelats i form av lektioner (cirka 25 % av tiden) och praktiska övningar (cirka 75 % av tiden). För ett fullgott utbildningsresultat har det visat sig nödvändigt att eleverna lämnas direkt handledning vid de olika arbetenas utförande även under praktiskskedena. På grund därav är önskvärt, att företag och organisationer som skall svara för tillsynen under praktiskskedena har för ändamålet särskilt utbildad personal till förfogande.

Den skisserade utformningen av lärlingsutbildningen inom skogsbruket liknar i stort den som tillämpas vid de s. k. inbyggda skolorna inom industri och hantverk. Till denna utbildning utgår statsbidrag för undervisning i yrkesarbete med ett belopp av högst 11 500 kronor per år och undervisningsavdelning (kung. 1955:504 § 8). Undervisningen i yrkesarbete förlägges därvid helt till arbetsställen utom skolan enligt därom träffad uppgörelse med vederbörande företag.

Såvitt nu kan bedömas synes 11 500 kronor per avdelning och år även vara ett lämpligt bidrag till detta praktiskskede på skogsundervisningens område. Bidraget bör huvudsakligen avse lön och omkostnader för den instruktör, som leder praktiskskedena. Det förutsättes, att instruktören är heltidssysselsatt samt att vederbörande företag svarar för samtliga med undervisningen förenade kostnader och utbetalar ersättning för utfört arbete till eleverna. Med hänsyn till det anförda och till önskvärheten av att en viss likformighet upprätthålles ifråga om statsbidragsreglerna vid kurser inom olika yrkesområden föreslår skogsstyrelsen, att statsbidrag med 11 500 kronor per avdelning och år må utgå till dem, som enligt överenskommelse med skogsvårdsstyrelse ombesörjer undervisningen i yrkesarbete vid lärlingskursernas praktiskskeden. Statsbidraget bör reduceras i likhet med vad som sker inom andra områden, när elevantalet understiger åtta. Därjämte bör föreskrivas, att eleverna vid lärlingskurserna skall antas av skogsvårdsstyrelsen i samråd med de företag, som skall meddela undervisningen i yrkesarbete, att undervisningen vid lärlingskursernas skol- och praktiskskeden skall bedrivas enligt av skogsstyrelsen godkänd kursplan, att undervisningen i yrkesarbete bör vid varje praktiskskede omfatta huvudsakligen de ämnesavsnitt, som behandlats vid närmast föregående skolskede, samt att undervisningen i yrkesarbetet skall bedrivas under ledning av instruktör, som godkänts av skogsstyrelsen.

En utveckling av lärlingskurserna undanskjuter icke behovet av ungdomskurser av den typ, som hittills dominerat ungdomsutbildningen.

I anslutning till förslaget om statsbidrag till företag, organisationer m. fl., som ombesörjer undervisning i yrkesarbete vid skogliga lärlingskurser, har skogsstyrelsen upptagit till övervägande frågan om statsbidrag till andra kursanordnare än skogsvårdsstyrelser, vilka driver både ungdoms- och lärlingskurser helt i egen regi. Skogsstyrelsen anför härom följande.

Enskilda s. k. företagsskolor inom industri- och hantverksområdet som anordnar såväl praktisk som yrkesteoretisk undervisning kan efter Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall erhålla statsbidrag med högst 13 000 kronor per år och avdelning under förutsättning att elevantalet i avdelningen uppgår till minst åtta. Om elevantalet understiger åtta, skall bidraget utgå med det antal åttondelar, vartill elevantalet uppgår.

Enligt nu gällande bestämmelser för skoglig yrkesutbildning (§ 14 andra stycket kung. 1954:427) kan annan kursanordnare än skogsvårdsstyrelse och skogssällskapet erhålla statsbidrag till driften av skogliga ungdomskur-

ser endast om särskilda skäl därtill föreligger. Bestämmelsen leder till praktiska tillämpningssvårigheter och har hittills kommit till användning i mycket ringa omfattning. Skogsstyrelsen anser, att i den mån skogsföretag, skogsägareföreningar eller andra anordnar grundläggande yrkesutbildningskurser (skoglig ungdomskurs och skoglig lärlingskurs), hinder icke bör möta att efter särskild prövning lämna bidrag även till driftskostnader vid kurserna. Principen bör vara, att endast sådan grundläggande ungdomsutbildning bör understödjas, som direkt vidgar de för en var öppna yrkesutbildningsmöjligheterna. Skogsstyrelsen föreslår därför, att skogsföretag, skogsägareföreningar och andra, som anordnar skoglig ungdomskurs och skoglig lärlingskurs enligt av skogsstyrelsen godkänd plan, bör kunna erhålla statsbidrag med ett belopp av högst 13 000 kronor per avdelning och år för driften efter Kungl. Maj:ts bestämmande i varje särskilt fall. De för lärlingskursernas praktiskeden angivna villkoren beträffande elevantal och reduktion av bidragsbeloppet bör gälla även i detta fall.

Efter samråd med skogssällskapet föreslår skogsstyrelsen vidare att sällskapet, som hittills jämförts med skogsvårdsstyrelserna i bidragshänseende, framdeles jämföras med företag och organisationer etc. och sålunda hänföres till kategorien annan kursanordnare än skogsvårdsstyrelse.

Skogsstyrelsen framhåller vidare, att i enlighet med vad som anförts vid skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag statsbidraget till samtliga löpande driftskostnader för skogsvårdsstyrelsernas yrkesutbildning bör fr. o. m. nästkommande budgetår bestridas från förevarande anslag. Från omkostnadsanslaget bör sålunda överföras vissa kostnader för annan skogsbrukskurs, nämligen för lärares resor samt för undervisningsmateriel m. m. I samband med en sådan omläggning anser skogsstyrelsen, att anslaget till skogsbrukskurser bör erhålla karaktären av förslagsanslag i likhet med det för hushållningssällskapens undervisningsverksamhet uppförda anslaget liksom flertalet motsvarande anslag till annan undervisningsverksamhet. Genom en sådan omändring av anslagets natur skulle skogsvårdsstyrelsernas planering och organisation av verksamheten kunna enligt skogsstyrelsen icke oväsentligt underlättas.

I fråga om beräkningen av de särskilda utgiftsposterna anför skogsstyrelsen — med utgångspunkt från att en ändring av statsbidragsreglerna enligt framförda förslag kommer till stånd — följande.

1 och 2. Skogsvårdsstyrelserna har äskat i runt tal 1 890 000 kronor till kurser i styrelsernas regi (punkt 1). Skogsstyrelsen har i huvudsak kunnat godta dessa beräkningar men anser, att med hänsyn till de faktiska möjligheterna för vissa skogsvårdsstyrelser att genomföra det tilltänkta programmet medelsbehovet kan begränsas till 1 700 000 kronor. Den föreslagna överflyttningen av vissa kostnader för annan skogsbrukskurs från skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag till förevarande anslag medför emellertid, att förenämnda anslag bör uppräknas med 100 000 kronor. Det totala behovet av medel till kurser anordnade av skogsvårdsstyrelse utgör alltså  $(1\,700\,000 + 100\,000 =)$  1 800 000 kronor (punkt 1). Även den av annan än skogsvårdsstyrelse bedrivna kursverksamheten beräknas under budgetåret få en ökad omfattning, vilket medför ett ökat medelsbehov för

elevstipendier enligt § 14 första stycket kung. 1954: 427 till deltagare i dylika kurser. För ändamålet bör beräknas 120 000 kronor. Den förordade bestämmelsen om statsbidrag till företag, organisationer etc. för undervisning i yrkesarbete vid de skogliga lärlingskursernas praktiskskeden beräknas medföra ett anslagsbehov av 125 000 kronor. Den förordade ändringen i bestämmelserna om bidrag till företag, organisationer etc., när dessa anordnar skogliga ungdomskurser och lärlingskurser helt i egen regi, beräknas öka medelsbehovet med 90 000 kronor. Det totala behovet av statsbidragsmedel till annan kursanordnare än skogsvårdsstyrelse skulle alltså utgöra 120 000 + 125 000 + 90 000 kronor eller 335 000 kronor (punkt 2). Till den samlade kursverksamheten under punkterna 1 och 2 har skogsvårdsstyrelsen sålunda upptagit 2 135 000 kronor.

3. En utvidgning av verksamheten i den omfattning styrelsen föreslagit nödvändiggör ett ökat antal kurser för lärare och instruktörer. För verksamheten har skogsvårdsstyrelsen beräknat 70 000 kronor.

4. En utvidgad kursverksamhet kräver ökad anskaffning av gemensam undervisningsmateriel m. m. för skogsvårdsstyrelserna. Särskilt angeläget anses vara att undervisningsmateriel vid hästkörningskurser såsom källkar, kärror, vagnar m. m. anskaffas. För gemensam materielanskaffning har skogsvårdsstyrelsen beräknat 30 000 kronor.

5—6. Under dessa punkter beräknas oförändrade belopp.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att enligt direktiven för 1955 års skogsvårdsutredning formerna för samarbetet mellan det allmännas institutioner och andra organ på skogens område, framför allt skogsägarnas egna organisationer, skall göras till föremål för närmare övervägande. Med hänsyn härtill bör enligt statskontoret skogsvårdsstyrelsens begäran om bidrag till organisationer m. fl., som ombesörjer undervisningen vid lärlingskursernas praktiskskeden eller som anordnar skogliga ungdomskurser och lärlingskurser helt i egen regi, ej f. n. upptagas till prövning. Ämbetsverket anför vidare, att anslaget för budgetåret 1956/57 förstärkts med 400 000 kronor. Under förutsättning att någon ändring i statsbidragsgrunderna ej kommer till stånd bör anslaget därför ej uppräknas med större belopp än som för anledes av att statsbidraget till samtliga löpande driftskostnader för skogsvårdsstyrelsernas yrkesutbildning skall bestridas från förevarande anslag. Tills vidare torde anslaget alltjämt böra ha karaktären av reservationsanslag.

#### *Departementschefen*

Vad först angår skogsvårdsstyrelsens förslag om ändringar i kungörelsen 1954: 427 för åstadkommande av ökade bidragsmöjligheter för andra kursanordnare än skogsvårdsstyrelserna i fråga om ungdoms- och lärlingskurser samt de senares praktiskskeden, torde jag få erinra om att riksdagen så sent som år 1954 (prop. 1954: 141; JoU 22; rskr. 232) beslutat de nu gällande formerna för ifrågavarande kursverksamhet. Jag är därför icke beredd att nu tillstyrka någon ändring därutinnan.

Vad härefter angår frågan om medelsbehovet under anslaget vill jag erinra om att jag vid behandlingen av skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag föreslagit, att statsbidraget till samtliga löpande driftskostnader för skogsvårdsstyrelsernas yrkesutbildning skall bestridas från förevarande anslag. På grund därav bör anslaget uppräknas med det av skogsstyrelsen här för beräknade beloppet, 100 000 kronor.

För att möjliggöra en fortsatt snabb utveckling av kursverksamheten på skogsbrukets område bör ökade statsmedel ställas till förfogande för ändamålet. Jag är dock icke beredd att tillstyrka så stor ökning av medelsanvisningen som skogsstyrelsen påkallat. För min del vill jag förorda ett belopp av 150 000 kronor till verksamhetens utbyggande. Skogsstyrelsens förslag, att anslaget skall erhålla förslagsanslags karaktär, kan jag icke tillstyrka.

Jag föreslår sålunda, att anslaget för nästa budgetår skall uppräknas med (100 000 + 150 000 =) 250 000 kronor till 1 618 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på skogsstyrelsen att meddela närmare bestämmelser angående dispositionen av anslaget.

Av anslaget torde liksom hittills även få bestridas dels kostnader för kurser för virkesmätare, dels bidrag till Svenska skogsvårdsföreningen och Norrlands skogsvårdsförbund. Vidare torde Kungl. Maj:t bemyndigas att även för år 1957 tilldela föreningen för växtförädling av skogsträd bidrag med 60 000 kronor ur domänfondens driftsmedel.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsvård m. m.: Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 618 000 kronor.

#### [183] 32. Förberedande skogskurser

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	45 500	21 592
1956/57 (statsliggaren s. 897) .....	47 500	
1957/58 (förslag) .....	47 500	

*Skogsstyrelsen* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 47 500 kronor.

*Motiv.* Ifrågavarande anslag är avsett för två förberedande skogskurser. Under budgetåret 1955/56 anordnades kurserna vid Asa skogsbruksskola i samarbete med skogsvårdsstyrelsen i Kronobergs län och vid kursgården i Gidcåbruk i samarbete med Aktiebolaget Mo och-Domsjö, Väster-norrlands län. Bolaget har nu meddelat skogsstyrelsen, att företaget icke kan upplåta kursgården för ännu en förberedande skogskurs, då gårdens utrymmen fr. o. m. innevarande höst kommer att helt tagas i anspråk för företagets egen skogsarbetarutbildning. Bolaget har ej heller möjlighet

att ställa andra lokaliteter till förfogande. I anledning härav har skogsstyrelsen haft överläggningar med skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län angående förläggningen av förevarande kurs. Skogsvårdsstyrelsen har därvid förklarat sig villig att upplåta Vikens skogsbruksskola (eventuellt annan skola) för ändamålet och ställa lärarpersonal till förfogande. Skogsstyrelsen föreslår därför, att kursen från och med budgetåret 1957/58 anordnas i samarbete med skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län. Beträffande kursens förläggning innevarande budgetår avser skogsstyrelsen att komma med särskild framställning till Kungl. Maj:t. Styrelsen avser att kunna förlägga även denna kurs till Vikens skogsbruksskola eller annan skola i Västernorrlands län.

Skogsstyrelsen hör vidare bemyndigas träffa överenskommelse om ersättning till skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län för disposition av lärare, lokaler och undervisningsmateriel m. m.

Skogsstyrelsen anför beträffande anslaget storlek att på grund av inträffade löneökningar arvodena till huvudlärarna bör höjas med 500 kronor för vardera kursen. Kostnaderna för annonser och diverse samt för speciallärare har blivit för lågt beräknade, varför dessa poster bör höjas med tillhopa 1 300 kronor. På grund av beräknade inbesparingar på andra utgiftsposter bör emellertid anslaget uppföras med oförändrat belopp, 47 500 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att föreliggande anslagsäskande ej givit ämbetsverket anledning till särskilt uttalande.

#### *Departementschefen*

Därest riksdagen icke har något att erinra däremot, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på skogsstyrelsen att träffa överenskommelse med skogsvårdsstyrelsen i Västernorrlands län om ersättning för disposition av lärare, lokaler och undervisningsmateriel m. m. för den förberedande skogskursen inom länet. Mot skogsstyrelsens beräkning av förevarande anslag har jag icke något att erinra. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Förberedande skogskurser* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 47 500 kronor.

#### [184] 33. Kostnader för virkesmätning

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	170 000	159 808
1956/57 (statsliggaren s. 897) .....	190 800	
1957/58 (förslag) .....	192 000	

Största delen av det för innevarande budgetår anvisade anslaget är avsedd till bestridande av löner och övriga kostnader för skogsstyrelsens handläggning av ärenden rörande virkesmätning och därmed sammanhängande frå-

gor. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1956 må styrelsen bestrida löner och övriga kostnader för denna verksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen upprättat kostnadsförslag. Detta torde komma att medföra en utgift å anslaget för löpande budgetår av omkring 189 000 kronor, varav omkring 139 900 kronor till avlöningar och 49 100 kronor till omkostnader. Från anslaget må därjämte bestridas kostnaderna för de i propositionen 1947: 95 omförmälda undersökningarna rörande mätning av sågtimmer. För sistnämnda ändamål beräknas ett belopp av omkring 10 000 kronor.

Såsom jag tidigare denna dag anfört i samband med beräkningen av skogsstyrelsens avlöningsanslag, har jag icke ansett mig kunna biträda förslagen, att virkesmätningens avdelningens personal skulle inordnas i skogsstyrelsens organisation och att kostnaderna för verksamheten fr. o. m. nästa budgetår skulle bestridas från styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Vad däremot angår frågan om personalens anställningsform har jag i nyssnämnda sammanhang tillstyrkt, att huvuddelen av den för ifrågavarande verksamhet erforderliga personalen skall beredas tryggare anställning. För detta ändamål bör inrättas vissa tjänster å extra ordinarie stat, nämligen en tjänst såsom föredragande i lönegrad Ce 33, en assistenttjänst i högst lönegrad Ce 25, en assistenttjänst i högst lönegrad Ce 23, tre assistenttjänster i högst lönegrad Ce 21, en kontoristtjänst i lönegrad Ce 13 och en kontorsbiträdestjänst i reglerad befordringsgång. Medel för ändamålet synes sålunda jämväl i fortsättningen böra anvisas under förevarande särskilda anslag. Med hänsyn till 1956 års höjning av tjänstemännens löner och författningsenliga löneklassuppflyttningar samt till ökningen av rese- och traktamentskostnaderna bör anslaget uppräknas med 200 respektive 1 000 kronor till 192 000 kronor. Den av mig föreslagna anslagsberäkningen innebär, att jag icke i vidare mån än vad jag nu anmält beträffande inrättande av vissa tjänster å extra ordinarie stat ansett mig kunna tillstyrka de under skogsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag föreslagna förändringarna beträffande virkesmätningens avdelningen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

till *Kostnader för virkesmätning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 192 000 kronor.

[185] 34. Belöningar för rovdjurs dödande

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	20 000	9 915
1956/57 (statsliggaren s. 897) .....	10 000	
1957/58 (förslag) .....	10 000	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 10 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Belöningar för rovdjurs dödande* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[186] 35. *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	95 000	39 343
1956/57 (statsliggaren s. 897) .....	70 000	
1957/58 (förslag) .....	70 000	

Anslaget synes för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 70 000 kronor. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

**K. Lantmäteriväsendet****[187] 1. Lantmäteristyrelsen: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	1 041 000	1 032 749
1956/57 (statsliggaren s. 898) .....	1 129 600	
1957/58 (förslag) .....	1 160 500	

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 54 400 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. 1 byrådirektör i Cg 31 i st. för medel, avsedda för utredningsuppgifter av tillfällig natur .....	26 556	20 000
2. a) 1 kanslibitråde i Ce 11 .....	9 936	2 600
b) 1 kanslibitråde i Ce 11 i st. för Cg 11 .....	8 724	
c) 1 kontorsbiträde i Ce 8 .....	1 704	
3. 2 kontorister i Ca 13 i st. för Ca 11 .....		18 216
4. 2 kontorsbiträden i Ca 8 .....		
5. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringgång samt löneklassförändringar .....	2 910	
6. 1956 års lönereglering .....	45 400	
	<u>95 230</u>	<u>40 816</u>
		+ 54 414

M o t i v. 1. Lantmäteristyrelsen erhöll sin nuvarande organisation år 1948. Samtidigt därmed tillkom även byggnadslagen och fastställdes nya riktlinjer för jordbruks- och bostadspolitiken, vilket påverkat arbetet i styrelsen och främst å dess administrativa byrå, som bl. a. har att svara för den administrativa samordningen av lantmäteriets verksamhet med verksamheten hos myndigheter och organ med arbetsuppgifter, närbesläktade med lantmäteriets. Byråns arbetsuppgifter har därför väsentligt ökats utöver vad vid organisationen förutsetts. Den givna ramen har varit otillräcklig för att kunna rymma det ökade arbetet. På grund härav har en extra ordinarie byrådirektörstjänst å styrelsens landsbyrå i betydande omfattning utnyttjats för arbeten åt administrativa byrån. Innehavaren av befattningen har sålunda utarbetat förslag till 1950 och 1952 års lantmäteritaxor med flera författningar, omhändertagat arbetet med förslag till ny mättningsförordning samt i stor utsträckning sysslat med löpande göromål av olika slag inom administrativa byrån. Handläggningen av ärenden på administrativa byrån hade under år 1955 en mycket stor omfattning. Den under år 1956 tillsatta utredningen rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kart-

verket bedrivna verksamheten kan enligt styrelsen medföra en viss begränsad nedgång av antalet ärenden på byrån. Å andra sidan torde utredningen komma att kräva en förhållandevis omfattande medverkan från byråns sida. Det framlagda förslaget om medel för anställning av en byrådirektör i lönegrad Cg 31 å administrativa byrån behöver enligt styrelsen icke föregripa utredningen om styrelsens organisation. Vid bifall till förslaget är styrelsen beredd att avstå från det belopp av 20 000 kronor per år för utredningsutgifter av tillfällig natur, vilket nu står till styrelsens förfogande.

2 a—c. Förslagen under dessa punkter avser kamrerarkontoret. Lantmäteristyrelsen framhåller bl. a. att kontoret erhöll sin organisation år 1948, då biträdespersonalen fastställdes till en kassör och bokhållare i lönegrad Ca 18, ett kanslibitråde i lönegrad Ca 11, ett kanslibitråde i lönegrad Ce 11 samt tre kontorsbiträden jämte viss förstärkning av tillfällig arbetskraft. Ramen för denna organisation visade sig emellertid vara för snäv. Fr. o. m. budgetåret 1949/50 utökades därför personalen med två kansliskrivare i lönegrad Cg 15, en kontorist i Cg 13 och ett kanslibitråde i Cg 11. Dessa tjänstemän erhöll extra ordinarie anställning fr. o. m. den 1 juli 1952. I anslagsäskandena för budgetåret 1950/51 anmälde styrelsen vidare, att personalen ökats med tre kontorsbiträden, vilka tagits från styrelsens övriga avdelningar. Då personalen trots detta visat sig otillräcklig har styrelsen sedan några år nödgats anställa ännu en befattningshavare i kontorstjänst. Härutöver har styrelsen under de tre sistförflutna budgetåren av tillgängliga medel för kamrerarkontoret anställt viss extra arbetskraft. I föregående års anslagsäskanden anförde styrelsen bl. a. att tiden vore inne att överföra några innehavare av de extra ordinarie tjänsterna å kontoret på ordinarie stat. Med hänsyn till den nu tillsatta utredningen avstår styrelsen från att i år framföra förslag om ordinariesättning av tjänster. På grund av den allvarliga arbetssituationen å kamrerarkontoret anser sig styrelsen dock icke kunna underlåta att framföra vissa förslag om personalförstärkning, vilka icke anses föregripa den förutnämnda utredningens ställningstaganden. Det är enligt styrelsens mening synnerligen angeläget, att kamrerarkontoret erhåller den begärda förstärkningen.

Till stöd för förslaget under punkten 2 a erinrar styrelsen om att den i anslagsäskandena för innevarande budgetår anför, att kamrerarkontoret fr. o. m. den 1 juli 1952 måste föra särskilt register över arvoden till gode män vid lantmåteriförrättningar för att kunna lämna i taxeringsförordningen föreskrivna uppgifter till ledning för taxeringsarbetet. Vidare har uppborðsförordningens bestämmelser angående skatteavdrag vid korttidsanställning medfört att, då ersättning förskötteras till hantlangare, vederbörandes skatteförhållanden måste utredas, skatteavdrag i förekommande fall verkställas och redovisning av skatt ske. Under år 1954 registrerades sålunda ersättningar till 703 gode män och 78 hantlangare. Genom detta arbete, vilket ansetts böra utföras av personal i åtminstone lönegrad 11, har kamrerarkontorets personal blivit ytterligare arbetstyngd. Genom sjukreformens införande har detta än mer blivit fallet på grund av kontroll- och

korrespondensuppgifter rörande de olika löneavdragen i samband med ledigheter för sjukdom, olycksfall och barnsörd. Hälso tillståndet bland kontorets personal har varit högst otillfredsställande och torde till stor del ha sin grund i överanstängning. Fr. o. m. år 1956 har omläggningen av rutinen för utbetalande av sjukvård sersättningar samt införandet av systemet med anvisningsläkare i vissa fall medfört ytterligare krav på olika kontrollåtgärder från myndigheternas sida. Skälen för inrättande av en ny kanslibiträdestjänst har härigenom enligt styrelsens mening vunnit i styrka.

Till stöd för förslaget under punkten 2 b anför styrelsen, att det angivna kanslibiträdet tjänstgör såsom närmaste biträde till och vikarie för den kansliskrivare, som omhänderhar styrelsens upphandlingsärenden. På grund av ifrågakarande ärendens omfattning har en uppdelning av arbetet måst ske, varvid kanslibiträdet anförtratts att självständigt handlägga vissa kansliskrivaren eljest åliggande göromål. De till kanslibiträdet överlämnade uppgifterna avser företrädesvis uppgörande av förslag till inköp av materiel på grundval av rekvisitioner från lantmäteriets olika organisationsenheter, upprättande av enklare skrivelser och protokoll i upphandlingsärenden samt granskning av inkommande fakturor. Kanslibiträdet måste i övrigt följa inköpsverksamheten och sätta sig in i kansliskrivaren åliggande göromål, så att vid förekommande ledigheter för sistnämnda befattningshavare något avbrott i arbetet icke behöver förekomma. Härutöver består kanslibiträdets arbetsuppgifter av löneuträkning eller kontroll av löneuträkningar, förande av register över räkningar avseende resekostnads- och trakamentsersättning samt flyttning sersättning samt i anslutning härtill lämnade förskott. I samband med sistnämnda arbetsuppgifter har kanslibiträdet att efter anvisningar från kamreraren kontrollera att ej för stora reseförskott utbetalas resp. att utestående förskott minskas eller inlevereras, då behov av desamma icke längre föreligger. Vederbörande befattningshavare innehade under föregående budgetår kontorsbiträdestjänst men anmälde då sin avsikt att söka annan anställning, varvid styrelsen med hänsyn till omständigheterna — då det skulle medföra avsevärda olägenheter att mista en mycket dugande tjänsteman — fann sig nödsakad att tills vidare inplacera befattningshavaren i lönegrad Cg 11.

Till stöd för förslaget under punkten 2 c anför styrelsen, att utöver de från den 1 januari 1955 tillkomna arbetsuppgifterna i samband med sjukvårdsreformen har de från den 1 januari 1956 gällande anvisningarna beträffande sjukvårdskostnader m. m. medfört en påtaglig utökning av arbetsbelastningen på kamrerarkontoret. Tidigare vände sig befattningshavare för utfående av ersättning för vård hos annan läkare än verksläkare först till vederbörande sjuk kassa. Numera har befattningshavare att först vända sig till myndigheten för att utfå sådan ersättning. Detta har medfört, att utöver arbetet med beräkning av ersättningens storlek och utanordning, ett omfattande arbete tillkommit med registrering och korrespondens i samband med återkrävande från sjuk kassa av denna åvilande andel av sjukvårdskostnaderna. Även åtgärder för utbekommande från sjuk kassa av er-

sättning för av myndigheten till verks- och anvisningsläkare utbetald ersättning åvilar kamrerarkontoret. Antalet befattningshavare inom lantmäteristaten med sjukförmåner av något slag uppgår till omkring 1 500. F. n. anlitas ca 115 verks- eller anvisningsläkare för denna personal och de berörda sjukförmånernas antal beräknas till ca 150. För handläggning av angivna ärenden i den mån de ej avser kontrollåtgärder erfordras ett kontorsbiträde i reglerad befordringsgång. Till följd av den ökade belastning på kamrerarkontoret, som angivna uppgifter medfört, har styrelsen av tillgängliga medel funnit sig nödsakad att tillfälligt anställa viss personal. Trots detta har det visat sig förenat med vissa svårigheter att åstadkomma löneutbetalningarna på önskad tid.

Styrelsen framhåller till sist att den under punkterna 2 a—2 c förutsatta förstärkningen av personalen på kamrerarkontoret torde — särskilt under vissa redovisningsperioder — icke visa sig tillräcklig. Även under nästa budgetår bör medel sålunda anvisas för övertidsersättningar och tillfällig personal. Posten övertidsersättningar torde dock vid bifall till styrelsens förvarande förslag kunna minskas med ca 2 600 kronor.

3. Beträffande motiveringen för ifrågakvarande tjänsteförändringar torde i huvudsak få hänvisas till föregående års statsverksproposition (IX ht s. 438—439 punkt 2 e).

4. Under punkten upptaget belopp avser två biträdestjänster i lönegrad Ca 8, vilkas innehavare innehar förordnanden å högre icke-ordinarie tjänst. Då ifrågakvarande förordnanden av styrelsen bedömes vara av permanent karaktär, torde någon belastning av ordinarieposten icke komma att ske under budgetåret 1957/58 till följd av deras innehavda biträdestjänster.

5 och 6. Ökningarna under dessa punkter är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e. Under hänvisning till att sakkunniga tillkallats för att verkställa utredning rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten kan *statskontoret* icke biträda lantmäteristyrelsens förslag om personalförstärkningar och tjänsteförändringar i vidare mån än att medel beräknas för avlöning åt ett extra kontorsbiträde i reglerad befordringsgång å kamrerarkontoret.

#### *Föredraganden*

Av lantmäteristyrelsen föreslagna personalförändringar kan jag icke biträda i annan mån än att jag förordar, att en kanslibiträdestjänst i lönegrad Cg 11 å kamrerarkontoret skall överföras till extra ordinarie stat. Med hänsyn till vad styrelsen anfört i sammanhanget bör anslaget därvid uppräknas med 800 kronor. Vidare föranleder beräknade lönegrads- och löneklassförändringar samt 1956 års lönereglering en uppräknning av anslaget med 48 300 kronor. Mot den föreslagna minskningen av ordinarieposten med 18 200 kronor har jag intet att erinra.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör anslaget höjas med (800 + 48 300 — 18 200 =) 30 900 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 530 600 (— 12 600) kronor;  
 arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, 1 500 (oförändrat) kronor;  
 avlöningar till icke-ordinarie personal 361 700 (+ 2 200) kronor;  
 rörligt tillägg 266 700 (+ 41 300) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (530 600 + 1 500 + 361 700 + 266 700 =)  
 1 160 500 (+ 30 900) kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristyrelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> .....	530 600
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> ..	1 500
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	361 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	266 700

Summa kronor 1 160 500

b) till *Lantmäteristyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 160 500 kronor.

[188] 2. *Lantmäteristyrelsen*: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	123 500	154 120
1956/57 (statsliggaren s. 899) .....	133 200	
1957/58 (förslag) .....	138 300	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 19 000 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning
1. Reseersättningar .....	14 000
2. Bränsle, lyse och vatten .....	1 000
3. Övriga expenser .....	4 000
Summa kronor	19 000

M o t i v. 1. Till reseersättningar har för innevarande budgetår anvisats 26 000 kronor, varav 18 000 kronor för tjänsteresor omförmälda i 12 § lantmäteriiinstruktionen. Utbetalningarna för ändamålet har under de tre senaste budgetåren varit resp. 23 842, 32 771 och 42 107 kronor, varav 14 839, 15 967 resp. 15 883 kronor belöper å den spärrade delposten. Det totala överskridandet på reseanslaget är väsentligen föranlett av att till styrelsen

förflyttade lantmätare icke omedelbart erhållit bostäder i Stockholm, varför de medgivits anstånd med omstationering intill dess bostad erhållits. Under budgetåret 1955/56 utbetalade ersättningar på grund av dylika anstånd uppgår till cirka 11 000 kronor. Kostnaderna för tillfälligt tjänstgörande lantmätare och flyttningskostnader har uppgått till ca 6 000 resp. 8 000 kronor. Motsvarande kostnader torde vara att vänta även nästkommande budgetår. På grund av de innevarande år höjda traktamentsersättningarna samt med hänsyn till angelägenheten av att anslagsposten helt bör motsvara en väntad medelsbelastning, hemställer styrelsen att anslagsposten skall uppräknas med 14 000 kronor.

2. Till bränsle, lyse och vatten har för innevarande budgetår anvisats 15 000 kronor. Utbetalningarna för ändamålet har under de tre senaste budgetåren varit resp. 13 342, 14 418 och 16 185 kronor.

3. Anslagsposten till övriga expenser har varit mycket hårt ansträngd under de senaste budgetåren. Särskilt är förnyelsen av styrelsens uppsättning av kontorsmaskiner och övrig kontorsutrustning eftersatt. För sistnämnda ändamål beräknades anslagsposten för innevarande budgetår böra höjas med cirka 6 000 kronor, men med hänsyn till den anbefallda återhållsamheten i anslagsäskandena begränsades äskandet till 3 000 kronor. Styrelsens hemställan lämnades utan bifall i denna del. Styrelsen anser, att man icke längre utan allvarliga men för verksamheten kan uppskjuta här ifrågakärande inköp, och hemställer ånyo att anslagsposten till övriga expenser uppräknas med 3 000 kronor. Den överenskommelse, som den 7 mars 1956 träffats mellan statens avtalsnämnd och Statstjänarkartellen beträffande arbets- och löneförhållandena för städningpersonal inom statsförvaltningen, innebär en höjning av städningsslönerna med cirka 6 %. Merkostnaden för städning av lantmäteristyrelsens lokaler på grund av nyssnämnda avtal beräknas till cirka 1 000 kronor.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* vill ej tillstyrka, att posten till övriga expenser uppräknas med större belopp än som betingas av de ökade städningkostnaderna.

### *Föredraganden*

På grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning bör posten till reseersättningar uppräknas med 3 000 kronor. Beträffande posten till övriga expenser kan jag tillstyrka en höjning med 1 600 kronor, varav 1 000 kronor på grund av nya kollektivavtal för städningpersonalen och 600 kronor såsom följd av den allmänna kostnadsstegringen i övrigt. Av sistnämnda skäl bör posten till bränsle, lyse och vatten uppräknas med 1 000 kronor. Vidare bör posten till publikationstryck på grund av de stegrade tryckningskostnaderna höjas med 500 kronor. Någon ytterligare uppräkningsavdrag är jag ej beredd tillstyrka. Å andra sidan vill jag med hänsyn till belastningen förorda en minskning av posten till sjukvård m. m. med 1 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör förevarande anslag för nästa

budgetår uppföras med (133 200 + 3 000 + 1 600 + 1 000 + 500 — 1 000 =) 138 300 kronor, vilket innebär en höjning med 5 100 kronor i förhållande till anvisningen för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristyrelsen.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 138 300 kronor.

[189] 3. Lantmäteristyrelsen: Kartlaggningsarbeten

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	94 500	85 362	13 893
1956/57 (statsliggaren s. 899) .....	105 500		
1957/58 (förslag) .....	107 500		

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 2 000 kronor till 107 500 kronor.

M o t i v. På länslantmäterikontoren möter alltjämt synnerligen omfattande arbetsuppgifter i fråga om kartlagning och kartkonservering, vilket talar för en utökning av kartlaggningspersonalen. I avvaktan på ytterligare erfarenheter inom kartlagningstekniken och med hänsyn till 1956 års organisationsutredning anser styrelsen, att för nästkommande budgetår kartlaggningsarbetena i stort sett bör få samma omfattning som under innevarande budgetår. Löpande kostnader för kartlagning avser numera huvudsakligen löner för särskilt anställd kartlaggningspersonal. Denna personal är placerad dels vid styrelsens centrala kartkonserveringsavdelning, dels vid de länslantmäterikontor som har det största behovet av kartlagning. Lönerna för den nu anställda personalen, summa 13 befattningshavare, beräknas under budgetåret 1957/58 uppgå till 108 000 kronor, vilket innebär en ökning med 6 000 kronor. Ökningen är beroende på lönegradsupplyttningar enligt befordringsgången och 1956 års löne reglering. Vissa mindre länskontor har ett trängande behov av kartlagning, men behovet motiverar dock icke tillgång till heltidsanställd personal. I stället bör medel liksom hittills ställas till förfogande för timanställd personal i begränsad omfattning. Kostnaderna för förbrukningsmateriel bör, med hänsyn till den faktiska medelsåtgången under de sista åren och för att lagningspapper, klister o. d. till kartlagningen skall finnas tillgängligt i önskvärd omfattning, uppräknas med 1 000 kronor till 2 000 kronor. Kostnaderna för framställningen av arbetskartor bör uppräknas med 500 kronor till 1 500 kronor för att därigenom kunna spara ett ökat antal sådana ömtåliga arkivkartor, som ofta måste användas och därför är utsatta för stark förslitning. Styrelsens förslag innebär en sammanlagd kostnadsökning å anslaget med 7 500 kronor. Av förefintligt reservation beräknar dock styrelsen att

5 500 kronor skall återstå vid innevarande budgetårs utgång, varför en uppräknings av anslaget med endast 2 000 kronor begäres.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* har med hänsyn till medelsbelastningen ej blivit övertygat om att en förstärkning av anslaget är påkallad. Ämbetsverket föreslår därför, att anslaget uppföres med oförändrat belopp.

#### *Föredraganden*

Mot lantmäteristyrelsens beräkning av medelsbehovet under förevarande anslag har jag intet att erinra. Anslaget bör sålunda uppräknas med 2 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristyrelsen: Kartlaggningsarbeten* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 107 500 kronor.

#### [190] 4. Lantmäteristaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	18 150 500	19 272 757
1956/57 (statsliggaren s. 899).....	19 867 000	
1957/58 (förslag).....	21 005 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 1 783 300 kronor enligt följande beräkning.

	Ökning	Minskning
1. Länskontoren		
10 kansliskrivare i Ce 15 .....	107 280	
2. Skiftesorganisationerna i Kopparbergs län		
2 lantmätare i Ce 27 .....	40 344	
1 lantmätaraspirant i Cf 21 .....	13 620	
2 förste mätningstekniker i Ce 21 .....	28 848	
2 mätningstekniker i Ce 19 .....	24 552	
1 mätningstekniker i Ce 16 .....	10 884	
1 kontorist i Ce 13 .....	9 792	
2 kontorsbiträden i Ce 8 .....	16 032	
2 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 6 .....	14 424	
3. Skiftesorganisationen i Kalmar län		
1 lantmätare i Ce 27 .....	20 172	
1 kontorist i Ce 13 .....	9 792	
4. Distriktsorganisationen		
a) 8 förfogandeorganisationer		
8 lantmätare i Ce 31 .....	189 120	
4 mätningstekniker i Ce 19 .....	50 160	
4 mätningstekniker i Ce 16 .....	44 496	
4 kontorsbiträden i Ce 8 .....	32 760	
4 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 6 .....	29 472	

	Ökning	Minskning
b) 3 mätningstekniker i Ce 19 .....	37 620	
3 mätningstekniker i Ce 16 .....	33 372	
2 mätningstekniska biträden i Cf 12 .....	19 344	
2 kontorsbiträden i Ce 8 .....	16 380	
3 kontorsbiträdesaspiranter i Cf 6.....	22 104	
5. Förrådsmästare för centrala instrumentförrådet i Ca 17 i st. för Ca 14 .....	1 692	
6. 11 kontorister i Ce 13 i st. för 11 kanslibiträden i Ce 11	9 400	
7. Övergångsersättningar till distriktslantmätare och distriktslantmätare å övergångsstat .....		7 100
8. Lönegradsuppflyttningar enligt reglerad befordringsgång samt löneklassförändringar .....	215 900	
9. 1956 års lönereglering .....	792 900	
	<hr/>	
	1 790 460	7 100
	<hr/>	
	+ 1 783 360	

I detta sammanhang torde få anmälas en av *Löftadalens m. fl. kommuner i Hallands län* i skrivelse den 30 april 1955 gjord framställning om förstärkning av personalen å Kungsbacka lantmäteridistrikt.

*Lantmäteristyrelsen* (remissutlåtande 1/10 1956) framhåller, att Kungsbacka distrikt är ett av de mest arbetstyngda i riket, och hemställer att framställningen beaktas vid prövning av styrelsens äskanden för innevarande år.

**Motiv.** I en allmän motivering till äskandena under förevarande avlöningsanslag redogör styrelsen inledningsvis för huvuddragen av de förslag, som tidigare framlagts för utbyggnad av lantmäteriets distriktsorganisation. Styrelsen erinrar härefter om den översikt, som föregående år lämnats rörande arbetssituationen och arbetskraftsläget, samt om de samtidigt redovisade försöken att genom olika åtgärder bemästra de på grund av arbetsuppgifternas ansvällning betydande arbetsorganisatoriska problemen. Beträffande redogörelsen härom torde i huvudsak få hänvisas till 1956 års statsverksproposition (IX ht s. 446—448).

Rörande den aktuella arbetssituationen inom lantmäteriet redovisar styrelsen följande. Under år 1955 tillkom 39 000 nya ärenden medan 33 700 ärenden kunde avslutas. Motsvarande siffror för år 1954 var 40 800 resp. 33 400 ärenden. Uttryckt i arbetsmånader uppgick arbetsbalansen för all personal — med undantag för skiftesverksamheten i Dalarna — den 1 januari 1956 till 14 614 månader mot 13 971 månader den 1 januari 1955 och 12 557 månader samma tid 1954. Arbetsbalansen har således även under sistlidet år ytterligare ökat. Förefintlig arbetskraft uttryckt i månader uppgick vid årsskiftena 1954/55 och 1955/56 till cirka 11 500 och 11 900. Med hänsyn till vad i jordbruksutskottets utlåtande nr 1/1956 s. 186—187 anförts angående möjligheterna att inom den bestående organisationen genom

ytterligare omDisposition av lantmäteripersonal nedbringa arbetsbalansen i de svårast belastade distrikten, lämnar styrelsen i fortsättningen en redovisning över personalomflyttningar, som kunnat vidtagas i detta avseende. Styrelsen framhåller emellertid, att möjligheterna att genom dylika omflyttningar förbättra arbetssituationen är mycket begränsade. I en tabellrisk förteckning över de distrikt, i vilka den 1 september 1956 utöver distriktslantmätaren var förordnade mindre än en lantmätare, visar sålunda styrelsen att cirka hälften av distrikten är underbemannade i fråga om lantmätare. Styrelsen utgår härvid ifrån att den normala personaluppsättningen på ett lantmäteridistrikt förutom distriktslantmätaren utgör en biträdande lantmätare, två mätningstekniker och två biträden i kontorstjänst. Vissa ytterligare personalomflyttningar överväges dock av styrelsen. Med hänsyn till den föreliggande arbetskraftsbristen medför emellertid i flertalet fall förflyttningarna, att personalläget försämras på det ena hållet. Då försämringarna i personalläget omedelbart påverkar lantmateriets servicemöjligheter gentemot allmänheten, måste alla förflyttningar övervägas mycket noga. Styrelsen erinrar om att bostadsprogrammet i en kommun exempelvis allvarligt kan äventyras av en personalförflyttning även från ett distrikt, där arbetssituationen icke är direkt katastrofal. Den förhållandevis snabba avgången av lantmätare och mätningstekniker har också bidragit till att på många håll försämma arbetskraftsläget. Styrelsen anser, i likhet med jordbruksutskottet vid 1956 års vårriksdag, att en förbättring av arbetskraftsläget inom lantmateriets område kan och bör uppnås genom en fortsatt utbildning och rekrytering av mätningstekniker. Styrelsen framhåller dock, att man på denna väg i endast obetydlig omfattning torde komma till rätta med den föreliggande lantmätarbalansen, emedan denna i huvudsak avser sådant arbete, som författningssenligt på grund av arbetets art skall utföras av lantmätare. En stor del av detta arbete utgöres av sammanträden ävensom, särskilt efter tillkomsten av den nu gällande jord-, bebyggelse- och bostadspolitiken, ett icke obetydligt samråd med vissa tjänstemän med anknytning till jord-, byggnads- och bostadsfrågorna. Dessamma gäller en rad frågor som kräver särskild sakkunskap. Styrelsen har dock i möjligaste mån ägnat frågan om delegering av arbetsuppgifterna uppmärksamhet under senare år.

I fråga om tillgången på mätningstekniker har sedan styrelsen avgav sina anslagsäskanden föregående år förhållandena på arbetsmarknaden utvecklats på ett sätt, som icke var möjligt att förutse. Avgången från det statliga lantmateriet till kommunal och enskild tjänst tenderar nämligen att ske i en allt hastigare takt. Samtidigt har en praktiskt taget total brist på den allmänna marknaden uppstått beträffande arbetskraft med godtagbara förutsättningar för mätningsteknikernas arbetsuppgifter. På grund av den allvarliga situationen i fråga om tillgången på mätningstekniker för lantmateriets behov har styrelsen funnit det oundgängligen nödvändigt att utan uppskov söka få fram ett ökat antal nyutbildade tekniker. Styrelsen har på grund härav undersökt möjligheterna att avsluta pågående utbildnings-

kurs för mätningstekniker redan med augusti månads utgång år 1956 och därefter anordna en ny förkortad utbildningskurs, omfattande tiden oktober 1956—juni 1957, för 25 elever enligt den kursplan, som tillämpades för lantmäteriets tidigare utbildningskurser under åren 1946—50. I brev den 15 juni 1956 har Kungl. Maj:t lämnat styrelsen erforderliga bemyndiganden för bedrivande av kursverksamheten i enlighet härmed. Genom den omorganiserade kursverksamheten torde, enligt lantmäteristyrelsens bedömande, lantmäteriets distriktsorganisation erhålla ett välbehövt tillskott på arbetskraft, vilket torde kunna bidra till en förbättring av arbetsbalansen.

Styrelsen erinrar även om att jämlikt Kungl. Maj:ts beslut den 29 juni 1956 särskilda sakkunniga tillkallats för att verkställa utredning rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten. I direktiven har bl. a. berörts det förhållandet, att förrättningsverksamheten över huvud starkt ökat och föranlett en besvärande arbetsbalans för lantmäteriet. Utredningen torde också ha att komma med förslag vari denna omständighet beaktas. De förslag, som styrelsen nu framlägger, syftar till att avhjälpa vissa brister i organisationen, något som enligt styrelsens mening icke kan anstå längre. Styrelsen understryker härvid särskilt det förhållandet att det kan dröja länge innan en ny fastighetsbildningslag och en ny organisation träder i kraft och ger effekt, även om utredningarna i dessa ämnen slutföres inom ett par år. Förslaget till en ny fastighetsbildningslag kan även i viss mån bli beroende av genomförandet av lagberedningens förslag till ny jordabalk. En ny organisation får ej heller — bortsett från de stora olägenheter som föranledes såväl de enskilda som det allmänna av den nu ständigt växande balansen — belastas så hårt av en ingående balans, att den under mycket lång tid kommer vara förhindrad att ägna sig åt sina nya uppgifter. Styrelsen hemställer slutligen om att vid slutligt bedömande av styrelsens förslag inkomstutvecklingen inom lantmäteriet även tages i beaktande. Härvid framhålles att enligt styrelsens beräkningar de från den 1 juli 1956 gällande nya taxeföreskrifterna, oavsett den höjning som föranledes av 1956 års lönereglering, efter viss övergångstid skall medföra en ökad årlig inkomst för statsverket av 1,2 à 1,3 miljoner kronor eller cirka 0,7 miljoner kronor mer än det belopp å 550 000 kronor, som enligt föredragande statsrådets uttalande i 1956 års statsverksproposition borde täckas genom justering av lantmäteritaxan. Lantmäteriets inkomster under de tre senaste budgetåren var resp. 7 787 887, 8 591 374 och 8 663 331 kronor.

Till stöd för de särskilda yrkandena har lantmäteristyrelsen utöver vad som anförts i den av styrelsen åberopade allmänna motiveringen i huvudsak anfört följande.

1. Förslaget angående utbyggnad av länslantmäterikontorens service till distrikten framfördes redan i fjol. Rörande motiveringen torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 450—451. Därutöver tillägger styrelsen följande. En utökad arkivservice kräver på de större länskontoren ett tillskott av en kvalificerad

arbetskraft per kontor. En given förutsättning för en tillfredsställande arkivservice är nämligen att de lämnade uppgifterna kan förutsättas vara riktiga och uttömmande. Finner distriktslantmätaren brister föreligga härutinnan blir han tvungen att själv införskaffa erforderliga uppgifter till grund för sina ställningstaganden. I sådant fall blir arkivservicen i stort sett värdelös. Den arbetskraft, som speciellt erfordras för ledningen av arkivservicen, måste sålunda besitta särskilda kvalifikationer. Bland biträdespersonalen torde därför endast kansliskrivare kunna ifrågakomma. Antalet länskontor, som bör förse med nya kansliskrivartjänster i lönegrad Ce 15, har styrelsen bedömt vara 15. Med hänsyn till önskemålet att begränsa utgifterna och då här är fråga om en verksamhet, för vilken det gäller att utarbeta arbetsformerna, föreslår styrelsen att tjänsterna i fråga inrättas under två år med tio tjänster under budgetåret 1957/58 och fem tjänster året därpå. En inom styrelsen företagen utredning rörande kostnaderna för lantmåteripersonalens resor till rikets länslantmäterikontor för forskning m. m. visar att under budgetåren 1954/55 och 1955/56 för ändamålet utbetalats 259 000 resp. 277 240 kronor. Härav belöpte å lantmätare 202 000 resp. 208 380 kronor.

2. För skiftesverksamheten i Kopparbergs län finnes genom beslut av 1950 års riksdag 5 skiftesorganisationer med distriktslantmätare som chefer. Dessutom finnes numera ytterligare tre organisationsenheter för skiftesverksamheten inom länet. För verksamheten under budgetåret 1956/57 beräknar styrelsen följande antal tjänster finnas tillgängliga, nämligen sex distriktslantmätare i lönegrad 32, fem lantmätare i lönegraderna 21—31, 21 mätningstekniker i lönegraderna 12—21 samt 39 befattningshavare i kontorstjänst i lönegraderna 1—13. Av nyssnämnda tjänster var emellertid endast fem distriktslantmätare, en lantmätare (fr. o. m. budgetåret 1955/56), fem mätningstekniker samt nio biträden för kontorstjänst tillskapade för specialorganisationerna, medan övriga tjänster tagits från lantmåteriets distriktsorganisation i övrigt. Styrelsen framhåller, att arbetskraftsläget vid skiftesorganisationerna är synnerligen allvarligt och att arbetsbalansen nu nått sådan omfattning, att åtgärder oundgängligen måste vidtagas för att åstadkomma en förbättring. Enligt balansrapporter från årsskiftet 1955/56 motsvarade ineliggande arbetsuppgifter en sammanlagd arbetsmängd av 1 148 lantmätarmånader, 2 314 mätningsteknikermånader och 3 232 månader för kontorspersonal eller totalt 6 694 arbetsmånader. Den tillgängliga arbetskraften inom verksamheten utgjorde under 1955 117 lantmätarmånader, 220 teknikermånader och 313 månader för kontorspersonal, eller sammanlagt 650 arbetsmånader. Den genomsnittliga arbetsbalansen utgör sålunda omkring tio år per befattningshavare.

För belysning av behovet och betydelsen av fastighetsreglering i stor skala redovisar överlantmätaren i länet resultatet av vissa försök att beräkna merkostnaderna för jordbruket och skogsbruket på grund av ägosplittringen. Beräkningarna visar, att det inom Gagnefs socken, som omfattar cirka 3 300 ha åker och cirka 30 000 ha skogsmark med för storskiftesbygden van-

lig ägosplittring, f. n. i skogsbruket årligen åtgår 15 000—20 000 dagsverken mera än som skulle vara fallet vid lämplig arrondering med ett ändamålsenligt skogsvägsnät. Räknas ett dagsverke betinga en kostnad av 25 kronor, skulle enbart den årliga merutgiften för skogsbruket kunna skattas till cirka 400 000 kronor. Då motsvarande siffra för inägorna beräknas till cirka 100 000 kronor, skulle ökningen av de årliga driftskostnaderna sammanlagt uppgå till cirka 500 000 kronor. Detta motsvarar ett efter 4 % kapitaliserat belopp av 12,5 milj. kronor. Arronderingsförhållanden likartade med Gagnefs förekommer i länets storskiftesbygder inom områden om uppskattningsvis 3/4 milj. hektar. Med utgångspunkt från de gjorda beräkningarna för Gagnef skulle de ökade driftskostnaderna till följd av ägosplittringen för den nyss nämnda arealen kunna skattas till, lågt räknat, 10—12 milj. kronor årligen. Det kan enligt överlantmätarens mening icke anses försvarbart, vare sig ur enskild eller nationalekonomisk synpunkt, att låta dessa förhållanden bestå. Från befolkningens sida har också med skärpa riktats den fullt berättigade kritiken, att skiftenas genomförande går alltför långsamt. Skiftesverksamheten löper nu risk att komma i vanrykte. Att under skiftetiden ägorna ofta icke brukas på ett tillfredsställande sätt har till följd att tidsutdräkten börjat bli ett allvarligt problem.

I tekniska frågor, framhåller styrelsen, har rationaliseringsmöjligheterna nog beaktats. Sålunda har en rad rationaliseringsåtgärder inom lagstiftningens ram vidtagits i fråga om skiftesarbetets bedrivande. Såväl i fråga om fotogrammetriens användning vid skifte som i fråga om hålkortsbearbetning av olika arbetsmoment vid skifte har internationellt uppmärksammade landvinningar gjorts. Detsamma gäller vissa matematiska beräkningsåtgärder på matematikmaskin. Under det sista året har försök även pågått för utrönande av möjligheterna att förenkla arealredovisningen. Arbetet vid skogsuppskattning har ägnats särskild uppmärksamhet under året, i vilken fråga vissa undersökningar pågår i samråd med skogsforskningsinstitutet. Styrelsen framhåller till sist att endast den omständigheten att 1956 års organisationsutredning tillsatts, föranlett styrelsen att begränsa äskandena till tre lantmätare, fem mätningstekniker och fem befattningshavare i kontorstjänst. Beträffande ökningen av lantmäteripersonalen motiveras denna bl. a. av de mycket svåra fastighetsrättsliga förhållandena i skiftesbygden.

3. Skiftesorganisationen i Kalmar län har hittills huvudsakligen sysslat med planläggningsverksamhet, vilken i första hand avsett de under handläggning varande äldre laga skiftena. Ökade krav på effektiv fastighetsbildning och utbyggandet under pågående skiften av tekniska anläggningar har i vissa fall framtvungit översiktlig planering för större områden. Sålunda har laga skiften i Ävrö och Simpevarp framtvungit vägprojekteringar utanför dessa skifteslag omfattande vissa delar av Misterhults socken. Förutom översiktsplaner föreligger i dag detaljplaner för flera skifteslag. Dessa planer bör nu skyndsamt genomföras, och för denna etapp i förrättningsverksamheten fordras förrättningsmän med vana att leda sammanträden och föra

förhandlingar. Chefstjänstemannens fortsatta verksamhet förutsättes liksom hittills huvudsakligen böra bestå i att leda såväl planläggning som plangenomförande. För skiftesverksamheten har hittills anvisats medel för en lantmätare i lönegrad Cg 31, en förste mätningstekniker i lönegrad Ce 21, en mätningstekniker i lönegrad Ce 16 samt ett biträde i kontorstjänst. Ur distriktsorganisationens allmänna ram har dessutom tagits i anspråk 1/2 lantmätare i Ce 27, en lantmätaraspirant och ett kontorsbiträde. Med hänsyn till den snabbt växande arbetsbalansen, vilken vid de senaste två årsskiftena för hela länet redovisades till 534 resp. 589 arbetsmånader, varav å skiftesorganisationen belöpte 125 resp. 217 månader, anser styrelsen det synnerligen angeläget, att skiftesorganisationen nu förstärkes. Styrelsen erinrar om att förrättningsmanfrågan under några år provisoriskt lösts på så sätt, att länets överlantmätare personligen handlagt ett av de största skiftena, men framhåller att en sådan exceptionell anordning icke är möjlig för de nu aktuella skiftena.

4 a. I föregående års äskanden föreslog styrelsen inrättande av fem nya distrikt och sju nya förfogandeorganisationer. Med hänsyn till jordbruksutskottets uttalande häröver och till förhållandet att en ny organisationsutredning tillsatts, finner sig styrelsen icke nu böra förorda inrättande av nya distrikt. Enär det nuvarande läget starkt påkallar en förstärkning av distriktsorganisationen, anser sig styrelsen dock icke kunna underlåta att framföra förslag om inrättande av åtta nya förfogandeorganisationer, vilka avses att i huvudsak ersätta de nu på grund av den verkställda omfördelningen av arbetskraften indragna organisationsenheterna i södra och mellersta Sverige. Förfogandeorganisationerna förutsättes liksom nu vara sammansatta av en lantmätare, en mätningstekniker och en befattningshavare i kontorstjänst. För att förslaget icke skall behöva föregripa organisationsutredningen föreslår styrelsen, att de nya tjänsterna inrättas som extra ordinarie. Styrelsen framhåller att förslaget icke enbart får ses mot bakgrunden av rådande arbetsbalans för den ordinarie förrättningsverksamheten. Härvid erinrar styrelsen om att lantmäteriets medverkan i jordbruksrationaliseringen är av behovet, något som starkt understrukits av lantbruksstyrelsen. Lantmäteristyrelsen anser att ifrågavarande arbetsuppgifter i många fall lämpligen bör åvila förfogandeorganisationerna, vilka icke behöver belastas av den löpande förrättningsverksamheten inom distrikten, ett förhållande som enligt styrelsen icke aktualiserats vid avgivande av jordbruksutskottets utlåtande över anslagsäskandena för innevarande år.

4 b. En ytterligare utökning av antalet tjänster för mätningstekniker och kontorspersonal utöver vad förut föreslagits är enligt styrelsen klart motiverad med hänsyn till arbetsbelastningen. Äskandena under denna punkt avser sålunda bl. a. att inleda den utökning av mätningsteknikerramen, som enligt det föregående bör komma till stånd. Förslaget kan enligt styrelsens mening icke föregripa 1956 års organisationsutrednings arbete. Styrelsen framhåller att förslaget till snabbutbildning av mätningstekniker, vilket bl. a. föranletts av jordbruksutskottets vid 1956 års vårriksdag uttalade

uppfattning att förbättring av arbetskraftsläget inom lantmäteriets område kunde och borde uppnås bl. a. genom fortsatt utbildning av mätningstekniker, även avser att tillgodose behovet av mätningstekniker vid den av utskottet förutsatta rekryteringen av sådan personal.

5. Tjänstens nuvarande placering som materialförvaltare i lönegrad Ca 14 fastställdes år 1952, sedan densamma tidigare tillhört lönegrad Ca 11 (IX ht 1952 s. 360). Materialförvaltaren har det närmaste ansvaret för förrådets skötsel och för vård och tillsyn av där befintlig materiel med ett lagervärde uppgående till cirka 400 000—500 000 kronor. Han uppgör förslag till nyanskaffning av vissa maskiner och instrument m. m., mottager nyanskaffad sådan materiel samt verkställer i samband med mottagandet bokföring, registrering ävensom teknisk granskning av materielen. Styrelsen har inom ramen för tillgängliga medel låtit upprätta en mindre reparationsverkstad inom centrala instrumentförrådet för reparationer av mälband, instrumentstativ, avvägningsstänger, kikare m. fl. instrument. Reparationerna utföres av en vid förrådet tillfälligt anställd instrumentmakare. Materialförvaltaren tjänstgör såsom föreståndare för reparationstjänsten. Lantmäteristyrelsen anser, att tjänsten som materialförvaltare bör uppflyttas, och föreslår, att tjänsten placeras i lönegrad Ca 17 med benämningen förrådsmästare. Därvid har jämförelse gjorts med förrådsmästartjänsterna vid exempelvis televerket och statens vattenfallsverk. Det väsentliga kompetenskravet för lantmäteriets förrådsmästare avser speciell kunnighet rörande geodetiska och optiska instrument. Den nuvarande föreståndaren för det centrala instrumentförrådet har utträttat ett berömvärt arbete vid organiserandet av detsamma och har genom intresse för uppgiften och självstudier förvärvat en god fackkunskap beträffande geodetiska instrument.

6. De under denna punkt upptagna kostnadsökningarna innebär ett följande av det principbeslut om successivt inrättande av vissa kvalificerade tjänster vid distriktsorganisationen, vilket fattades av 1954 års vårriksdag efter förslag av Kungl. Maj:t (Bil. 2 till statsverkspropositionen 1954 s. 17—18; IX ht 1954 s. 399; Bil. 2 till statsverkspropositionen 1955 och 1956 s. 11—12 resp. 9—10; IX ht 1955 och 1956 s. 369 resp. 460). Det har härvid räknats med att återstående 11 extra ordinarie kanslibiträden skall erhålla motsvarande antal extra ordinarie kontoristtjänster. Styrelsen redovisar för nästa budgetår 106 extra ordinarie kontorister och 141 biträden i reglerad befordringsgång. Då därjämte för samma budgetår upptagits medel för avlöning av 52 ordinarie kontorister och 40 ordinarie kontorsbiträden utgör sammanlagda antalet biträden i kontorstjänst i distriktsorganisationen 339. Eftersom ramen för innevarande budgetår är 320 innebär detta en ökning med 19 biträden, motsvarande det antal dylika biträden, som föreslagits under punkterna 2—4.

7. Minskningssposten följer av Kungl. Maj:ts beslut den 30 december 1948 angående övergångsvis utgående ersättning till vissa distriktslantmätare och distriktslantmätare å övergångsstat för mistade sportler. Denna ersättning utbetalas endast t. o. m. utgången av år 1957.

8—9. Ökningen under dessa punkter är av automatisk karaktär.

I detta sammanhang torde slutligen få anmälas att lantmäteristyrelsen efter samråd med ett antal experter utarbetat förslag till ny mätningeskungörelse, avsedd att ersätta nu gällande förordning den 17 december 1920 (nr 850) angående sättet för utförande av vissa mätningsarbeten m. m. (mätningeförordning).

Gällande mätningeförordning tillkom efter det frågan underställts 1919 och 1920 års riksdagar i anslutning till då genomförd omorganisation av lantmäteriväsendet (Prop. 355/1919 och 235/1920; JoU 103/1919 och 67/1920). I propositionen till 1920 års riksdag uttalade dåvarande departementschefen bl. a.

Tillfälle torde nu böra beredas riksdagen att yttra sig över detta förslag till mätningeförordning. Jag vill emellertid framhålla, att det bör vara Kungl. Maj:t obetaget att framdeles vid behov vidtaga jämkningar i denna administrativa förordning. Därest eventuella ändringar är av någon större betydelse i de avseenden, vilka särskilt uppmärksammats av riksdagen, lär Kungl. Maj:t även då vilja bereda riksdagen tillfälle att avgiva yttrande.

De frågor, som särskilt uppmärksammades av riksdagen, gällde förordningens tillämpning å vissa mätningar inom städerna och tillsyningsmyndigheten för dessa mätningar samt tillämpningen av s. k. finmätning. Frågan om mätningeförordningens tillämpning på städerna regleras numera genom kungörelsen den 26 juni 1936 (nr 367) med vissa föreskrifter om mätningsväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer.

Frågan om en överarbetning av gällande mätningeförordning har varit aktuell sedan lång tid tillbaka. Mätningstekniken har särskilt under senare år utvecklats på ett sätt, som gör att nu gällande bestämmelser i vissa avseenden framstår som otidsenliga och i andra avseenden, särskilt med hänsyn till fotogrammetrien, såsom ofullständiga.

Syftet med den föreslagna nya mätningeskungörelsen liksom med den nu gällande mätningeförordningen är att fastslå den grad av noggrannhet och standard i övrigt, som med hänsyn till rättssäkerheten och det framtida utnyttjandet av mätningresultaten skall krävas vid mätningar för fastighetsbildningsändamål. Föreskrifterna skall vidare främja en viss grad av enhetlighet i fråga om beteckningar och beräkningsförutsättningar m. m. Samtidigt understrykes dock att åtgärderna skall utföras så att därav orsakade kostnader och olägenheter icke blir större än vad som för ändamålet är ofrånkomligt.

Den nya kungörelsen föreslås i princip bli tillämplig å alla de mätningar, som avser fastighetsindelningen och ändringar i denna och som kan hänföras till lantmäteristyrelsens förvaltningsområde. Till dessa mätningar hänföres också de grundläggande stommätningarna och grundkartemätningarna inom tätbebyggelseområden. Andra mätningar däremot, t. ex. för vattenregleringsändamål, faller utanför tillämpningsområdet även om de utföres av lantmäteriet. Mätningar, som utföres av kommunala mätningsorganisationer, är vidare undantagna. För dessa föreslås att liksom hittills endast mätningeskungörelsens standardkrav skall gälla såsom minimikrav.

Frågan därom regleras genom kungörelsen den 26 juni 1936 (nr 367) med vissa föreskrifter om mätningstväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer. För de fall då det statliga lantmäteriväsendet handhar mätningstväsendet skall dock enligt förslag till ändring av sistnämnda författning mätningstväsendet i sin helhet gälla. Bestämmelserna avser vidare endast de fall, då ny mätning skall verkställas.

Enligt förslaget hänföres mätningar i noggrannhetsavseende m. m. till fyra mätklasser, varav två motsvarar nuvarande finmätning och två nuvarande vanlig mätning. Gentemot nu gällande bestämmelser innebär detta en större differentiering av kraven alltefter växlingarna i de faktorer, som dikterar behovet av noggrannhet m. m. Samtidigt har också spännvidden mellan de strängaste och de minst stränga kraven ökats. Detta innebär, att för t. ex. de norrländska skogsområdena kraven av kostnadsskäl minskats medan de med hänsyn till behovet av noggrannhet skärpts för de större och medelstora städerna.

Förslaget upptar även bestämmelser för fotogrammetrisk mätning, vilket innebär en nyhet gentemot nu gällande förordning. Dessutom har förslaget utformats så att nya mätmetoder skall kunna tillämpas i den mån de tillgodoser de krav på noggrannhet m. m. som stipuleras.

De bestämmelser, som i övrigt föreslås, innebär i sak inga större principiella nyheter gentemot vad som nu gäller. Vissa ändringar föreslås dock, varjämte en hel del detaljbestämmelser förutsättes överflyttade till av lantmäteristyrelsen utfärdade verkställighetsföreskrifter. I stort sett kan förslaget i dessa avseenden karakteriseras som en modernisering av gällande bestämmelser.

Som komplement till den föreslagna nya mätningstväsendet föreslås vissa smärre ändringar i kungörelsen den 26 juni 1936 (nr 367) med vissa föreskrifter om mätningstväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer samt i vissa följdförfattningar till mynt- och justeringskungörelsen.

Slutligen torde få anmälas att *lantmäteristyrelsen* (skr. 16/11 1956) hemställt att å personalförteckningen för distriktsorganisationen skall upptagas ytterligare fyra personliga kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11. Förslaget innebär att å förteckningen sammanlagt sex sådana tjänster skall finnas uppförda å övergångsstat och sammanhänger med att vissa av de kontoristtjänster i lönegrad Ca 13, som inrättats i enlighet med 1954 års vårriksdags principbeslut (jfr p. 6), icke kunnat tillsättas, emedan som sökande icke anmält sig innehavare av ordinarie kanslibiträdestjänst. Styrelsen ämnar besätta de vakanta kontoristtjänsterna allenast i den mån antalet ordinarie kanslibiträdestjänster understiger sex.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* erinrar om att år 1953 medel anvisades för nyanställning av tio lantmätaraspiranter samt att år 1955 100 000 kronor ställdes till lantmäteristyrelsens förfogande för förstärkning av den i vissa delar av landet inrättade särskilda skiftesorganisationen. Genom beslut av föregående års riksdag tillfördes vidare distriktsorganisationen åtta nya tjänster som mätningstekniker. Tillgången på utbildad personal villig att

tjänstgöra inom lantmäteriväsendet synes åtminstone för vissa personalkategoriernas vidkommande f. n. vara så begränsad, att ett inrättande av nya tjänster troligen ej skulle leda till någon arbetskraftsförstärkning. Med hänsyn till angivna förhållanden och då numera en särskild utredning igångsatts angående lantmäteriväsendets framtida verksamhet, anser sig statskontoret icke kunna tillstyrka någon som helst utökning av antalet befattningar inom lantmäteristaten. Ej heller bör enligt statskontoret någon ändring i lönegradsplaceringen för redan befintliga tjänster ifrågakomma.

*Statens lönenämnd*, som haft att yttra sig över förslaget om uppflyttning av materialförvaltartjänsten, avstyrker detsamma.

#### *Föredraganden*

Vad först angår förslaget till ny mätningsekungörelse har detsamma jämte tillhörande kungörelser varit remitterat till ett antal myndigheter och sammanslutningar, vilka i flertalet fall lämnat det i huvudsak utan erinran. Vissa påpekanden och invändningar har dock gjorts. På grund därav har jag återremitterat ärendet till lantmäteristyrelsen för överarbetning av de föreslagna bestämmelserna. Enär dessa företrädesvis är av teknisk natur och i sak icke innehåller några principiella avsteg från gällande regler i de frågor, som tidigare uppmärksammats av riksdagen, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare utforma de särskilda bestämmelserna i berörda kungörelser. Då nu ifrågavarande förslag till mätningsekungörelse emellertid innefattar en sådan överarbetning av gällande förordning att resultatet framstår som en helt ny författning, har jag velat anmäla frågan för riksdagen.

Vad härefter angår lantmäteristyrelsens förslag till tjänsteförändringar bör i anslutning till vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor elva kanslibiträdestjänster i lönegrad Ce 11 ändras till motsvarande antal tjänster i lönegrad Ce 13. Kostnaderna härför kan beräknas till 9 400 kronor. Däremot kan jag icke tillstyrka någon uppflyttning av materialförvaltartjänsten. Vid övervägande av lantmäteristyrelsens förslag till nya tjänster och organisationsenheter anser jag det böra beaktas, att särskilda sakkunniga tillkallats för utredning av organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten. Med hänsyn bl. a. därtill kan jag icke tillstyrka en personalförstärkning i av styrelsen föreslagen omfattning. Den allttjämt växande arbetsbalansen inom verksamheten motiverar emellertid viss personalökning inom distriktsorganisationen. Jag vill därför föreslå att fr. o. m. nästa budgetår inrättas åtta nya tjänster som mätningstekniker, varav fyra i lönegrad Ce 19 och fyra i lönegrad Ce 16. Kostnaderna härför kan beräknas till 94 700 kronor.

Enär betydande fördelar synes vara förenade med lantmäteristyrelsens förslag beträffande arkivservice, vill jag även tillstyrka, att särskilda befattningshavare anställas för arbetsuppgifter av omförmålt slag. För nästa budgetår kan jag dock icke förorda flera nya tjänster för ändamålet än tre kanslikskrivare i lönegrad Ce 15. Kostnaden härför kan beräknas till 32 200 kronor.

Mot styrelsens beräkning av medelsbehovet på grund av löneklass- och lönegradsuppflyttningar samt 1956 års lönereglering har jag icke något att erinra. För dessa ändamål bör alltså upptagas resp. 215 900 och 792 900 kronor. Å andra sidan kan anslaget minskas med 7 100 kronor såsom följd av att den vissa distriktslantmätare och distriktslantmätare å övergångsstat tillerkända ersättningen för mistade sportler upphör med utgången av år 1957.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit bör lantmäteristatens avlöningsanslag för nästa budgetår höjas med  $(9\ 400 + 94\ 700 + 32\ 200 + 215\ 900 + 792\ 900 - 7\ 100 =) 1\ 138\ 000$  kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 7 366 400 (+ 24 800) kronor;  
 avlöningar till icke-ordinarie personal 8 790 100 (+ 239 400) kronor;  
 rörligt tillägg 4 848 500 (+ 873 800) kronor.

Anslaget uppföres alltså med  $(7\ 366\ 400 + 8\ 790\ 100 + 4\ 848\ 500 =) 21\ 005\ 000 (+ 1\ 138\ 000)$  kronor.

Å personalförteckningen för lantmäteristatens distriktsorganisation bör uppföras fyra kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 å övergångsstat. Samtidigt bör å förteckningen införas anmärkning om att av kontoristtjänsterna i lönegrad Ca 13 sex må besättas allenast i den mån det antal kanslibiträdestjänster i lönegrad Ca 11 å övergångsstat, som uppehålls, understiger sex.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga i det föregående angiven ändring i personalförteckningen för lantmäteristaten

b) fastställa följande avlöningsstat för lantmäteristaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> .....	7 366 400
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	8 790 100
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	4 848 500

Summa kronor 21 005 000

c) till *Lantmäteristaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 21 005 000 kronor.

[191] 5. Lantmäteristaten: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	4 175 000	4 427 104
1956/57 (statsliggaren s. 902) .....	4 372 700	
1957/58 (förslag) .....	4 757 000	

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 396 900 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning
1. Reseersättningar .....	150 000
2. Förnyelse och underhåll .....	125 000
3. Övriga expenser .....	71 900
4. Kostnader i samband med lantmäteriförrättningar .....	50 000
	Summa kronor 396 900

M o t i v. 1. Till reseersättningar har för innevarande budgetår anvisats 2 700 000 kronor, varav högst 12 000 kronor för inspektionsresor. Utbetalningarna för ändamålet var under de tre senaste budgetåren resp. 2 774 540, 2 667 694 och 2 684 056 kronor. Under år 1956 beslutade höjningar av traktementsersättningar och ersättningar enligt bilkungörelsen bör enligt styrelsens beräkningar föranleda en uppräknig av anslagsposten med 70 000 resp. 30 000 kronor. Vidare bör styrelsens förslag till utbyggnad av distriktsorganisationen med åtta förfogandeorganisationer, vilket innebär en utökning av de resande tjänstemännens antal med 16, föranleda en uppräknig av anslagsposten med minst 50 000 kronor. Med hänsyn till angelägenheten av att anslaget helt bör motsvara medelsförbrukningen hemställer styrelsen, att anslagsposten uppräknas med sammanlagt 150 000 kronor till 2 850 000 kronor. Av anslaget bör fortfarande högst 12 000 kronor tagas i anspråk för inspektionsresor.

2. För innevarande budgetår har till förnyelse och underhåll av utrustning anvisats 245 000 kronor. Den kraftiga begränsningen av medelsanvisningen under en följd av år har medfört, att styrelsen vid inköp av utrustning till lantmäteriets organisationsenheter i viss utsträckning måst inköpa sådan materiel, som till följd av enklare konstruktioner är den billigaste. Då sådan materiel ofta även är av lägre kvalitet har detta, i synnerhet i fråga om mätutrustningen som är utsatt för starka påfrestningar, medfört förslitning på kortare tid än om inköp kunnat medges av materiel av gedignare beskaffenhet. Behovet av dylik utrustning är emellertid så stort, att det f. n. är förenat med svårigheter att på kvantitetens bekostnad höja kvaliteten. Lantmäteristatens relativt omfattande utrustning av äldre fältinstrument och kontorsmaskiner kommer, om den icke ersättes i snabbare takt än som nu kunnat ske, att medföra att tillgängliga medel i icke obetydlig omfattning förbrukas på ofta återkommande reparationer och översyner av ifrågavarande materiel. Dessutom hämmas arbetet av de avbrott, som föranledes av dessa reparationer. Enligt styrelsens beräkningar erfordras på lång sikt för förnyelse och underhåll av lantmäteristatens utrustning ett årligt belopp av minst 455 000 kronor. På grund av anbefalld återhållsamhet vid anslagsäskandena anser sig emellertid styrelsen även i år böra göra en sådan omläggning av förnyelse- och underhållsplanerna, att kostnaderna för nästa budgetår begränsas till 370 000 kronor. De under lantmäteristatens avlö-

ningsanslag föreslagna nya organisationsenheterna beräknas icke för budgetåret 1957/58 medföra någon merkostnad under denna punkt.

3. Posten övriga expenser har för budgetåret 1956/57 upptagits med ett belopp av 722 700 kronor, varav 389 000 kronor till renhållning och städning, 90 000 kronor till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d., 155 000 kronor till telegram, telefon och annonsering samt 88 700 kronor till bokinköp, bindning av böcker m. m.

I fråga om delposten renhållning och städning erinrar styrelsen om att föregående år, bl. a. på grund av att de övergångsvis utgående personliga lönetilläggen till vissa städerskor beräknades minska, endast föreslagits uppräknig av anslagsposten med 11 % eller 39 000 kronor, medan 1955 års överenskommelse angående städningpersonalens löner innebar en höjning med 15 %. Minskningen i de personliga lönetilläggen har emellertid icke fortgått i den takt styrelsen räknat med. Möjligheterna att på kort sikt nedbringa ifrågavarande kostnader motverkas därav att i allmänna protokollsuttalanden, punkt 1 till det s. k. ramavtalet (SFS 1955: 144) utsagts, att i de fall till redan anställd personal utgående lön är förmånligare än vad i avtalet föreskrives, ingen förändring bör ske, där lönen med hänsyn till arbetets särskilda art icke kan anses oskälig. I skrivelse den 5 maj 1956 hemställde styrelsen hos Kungl. Maj:t om medgivande att överskrida lantmäteristatens delpost till övriga expenser bl. a. av det skälet att den faktiska kostnadsökningen på grund av förenämnda överenskommelse visat sig uppgå till 54 000 kronor. Framställningen bifölls av Kungl. Maj:t den 18 maj 1956. Då det enligt styrelsen icke är realistiskt att räkna med någon större förändring i berörda förhållanden till budgetåret 1957/58, räknar styrelsen med att 1955 års städningssavtal skall medföra en ytterligare kostnad av cirka 15 000 kronor utöver föregående år beräknade 39 000 kronor. 1956 års överenskommelse innebär en höjning av städningpersonalens löner med cirka 6 %. Merkostnaden beräknas till 24 000 kronor. För städning av de föreslagna nya organisationsenheterna beräknas 8 600 kronor. Dessutom upptages ett belopp av 10 000 kronor avseende beräknade kostnader för sophämtning vid 20 lantmäterikontor, vilka kostnader tidigare bestritts av byggnadsstyrelsen i egenskap av förvaltande myndighet för de av ifrågavarande lantmäterikontor disponerade fastigheterna. Fr. o. m. budgetåret 1957/58 kommer dessa kostnader att påföras här ifrågavarande anslagspost. Posten bör sålunda sammanlagt uppräknas med 57 600 kronor.

Utbetalningarna under delposten skrivmateriel, blankettryck o. d. har under de tre senaste budgetåren varit 83 630, 79 458 och 94 433 kronor. En ökning av delposten med 5 000 kronor motiveras dels med den hittillsvarande förbrukningen och de ökade papperspriserna, dels med den av de föreslagna nya organisationsenheterna föranledda utgiftsökningen, beräknad till 1 600 kronor.

Delposten telegram, telefon och annonsering, varifrån under senaste tre budgetåren utbetalats resp. 143 215, 152 030 och 159 547 kronor, bör med hänsyn till den faktiska belastningen samt då de föreslagna organisationsenhe-

terna beräknas medföra en merkostnad för telefon av drygt 3 000 kronor, uppräknas med 8 000 kronor till 163 000 kronor. Styrelsen framhåller, att trots försök att begränsa kostnaderna för telefon, och då särskilt de interurbana samtalen, utgifterna senaste budgetåret överstigit 159 000 kronor. Någon ytterligare minskning av antalet rikssamtal kan ej ske utan att organisationsenheternas arbete påverkas på ett olämpligt sätt. Styrelsen framhåller vidare att de förenklingar, som 1951 genomförts beträffande kallelseförfarandet vid lantmäteriförrättningar icke kan helt utnyttjas utan användande av telefon. Telefonutrustningen är dessutom på ett flertal organisationsenheter av alltför begränsad omfattning, vilket enligt styrelsen icke är förenligt med god arbetsekonomi.

Utbetalningarna under delposten bokinköp, bindning av böcker m. m. har under senaste tre budgetåren varit 89 878, 99 747 och 98 183 kronor. Med hänsyn till medelsbelastningen — varvid beaktats att förbrukningen föregående år även innefattat ett beräknat utgiftsbelopp av cirka 6 300 kronor för fortbildningskurser m. m., vilka utgifter fr. o. m. innevarande budgetår överförts till reservationsanslaget Utbildningskurser för viss lantmåteripersonal m. fl. — och då fortfarande behov föreligger av ombindning av jordregisterband, hemställer styrelsen att delposten uppräknas med 1 300 kronor till 90 000 kronor.

4. Till kostnader i samband med lantmäteriförrättningar har för budgetåret 1956/57 anvisats 550 000 kronor. Utbetalningarna för ändamålet har under senaste tre budgetåren varit resp. 519 414, 503 393 och 614 266 kronor. Styrelsen hemställer, att anslagsposten med hänsyn till belastningen under det sista budgetåret upptages med 600 000 kronor.

*Y t t r a n d e.* *Statskontoret* anser, att höjningen av posten till reseersättningar bör begränsas till högst 100 000 kronor under förutsättning att någon personalförstärkning ej medges.

I fråga om posten till förnyelse och underhåll av utrustning anför statskontoret, att då frågan om en sammanslagning av lantmåteriväsendet och kartverket f. n. överväges, posten bör uppföras med oförändrat belopp.

Under posten till övriga expenser förordar statskontoret en uppräkning med för renhållning och städning 41 000 kronor, för skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. 2 000 kronor, för telegram, telefon och annonsering 5 000 kronor samt för bokinköp, bindning av böcker m. m. 1 300 kronor eller med tillhoppa 49 300 kronor.

Uppräkningen av posten till kostnader i samband med lantmäteriförrättningar bör, enligt statskontoret, med hänsyn till belastningen under senare budgetår begränsas till 25 000 kronor.

### *Föredraganden*

Med hänsyn till de höjda järnvägstaxorna och höjningen av traktamenten och bilersättning samt till den under föregående anslagspost föreslagna personalförstärkningen bör posten till reseersättningar uppräknas med 270 000 kronor. På grund av den allmänna kostnadsstegringen bör posterna till för-

nyelse och underhåll av utrustning samt till bränsle, lyse och vatten uppräknas med vardera 5 000 kronor. Vad härefter angår posten till övriga expenser kan jag beträffande delposten till renhållning och städning, i enlighet med vad lantmäteristyrelsen anfört rörande städningsspersonalens löner och kostnaderna för sophämtning vid vissa lantmäterikontor, tillstyrka en höjning med 49 000 kronor. Även för delposterna till skrivmateriel, papper, blankettryck o. d. och till bokinköp, bindning av böcker m. m. synes med hänsyn till bl. a. de stegrade tryckningskostnaderna en uppräkning med resp. 3 000 och 7 300 kronor vara motiverad. Ökningen under posten till övriga expenser skulle sålunda uppgå till (49 000 + 3 000 + 7 300 =) 59 300 kronor. Mot den föreslagna höjningen med 50 000 kronor av posten till kostnader i samband med lantmäteriförrättningar har jag icke något att erinra. Vad lantmäteristyrelsen i övrigt föreslagit kan jag ej tillstyrka. Däremot synes med hänsyn till belastningen posten till sjukvård m. m. böra minskas med 5 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit skall förevarande anslag uppföras med (4 372 700 + 270 000 + 5 000 + 5 000 + 59 300 + 50 000 — 5 000 =) 4 757 000 kronor. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lantmäteristaten.

Under återropande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lantmäteristaten: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 757 000 kronor.

[192] 6. Lantmäteristaten: Utrustning

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	240 000	210 117	143 172
1956/57 (statsliggaren s. 903).....	240 000		
1957/58 (förslag).....	240 000		

Av reservationen var cirka 139 000 kronor i realiteten disponerade vid budgetårets utgång. Reservationen i övrigt beräknas komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår.

Y r k a n d e. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas till 364 000 kronor enligt alternativ I i följande specifikation. Alternativ II, som föranletts av skrivelse från finansdepartementet den 6 april 1956, motsvarar en tio procent lägre investeringsvolym än alternativ I. Härutöver understryker styrelsen, att redan alternativ I omfattar en utrustningsvolym, som särskilt vad beträffar instrumentutrustningen väsentligt understiger vad som är av behovet påkallat med hänsyn till kravet på arbetets rationella bedrivande och önskvärdheten att nedbringa den rådande balansen. Beträffande punkterna 1—3 frambåller sty-

relsen att alternativ I i huvudsak motsvarar den för budgetåret 1956/57 medgivna investeringsvolymen.

	I	II
1. Instrumentutrustning m. m. för lantmäteristaten	190 000	197 000
2. Förvaringsskåp av stål för länslantmäterikontoren	30 000	30 000
3. Geodimeter .....	32 000	—
4. Utrustning till 8 nya förfogandeorganisationer ..	112 000	101 000
	Summa kronor	328 000
	364 000	328 000

Motiv. 1. Lantmäteristyrelsen har låtit verkställa en utredning rörande lantmäteristatens behov under närmaste femårsperioden av viktigare utrustning, med undantag för förvaringsskåp av stål för länslantmäterikontoren och viss specialutrustning. Utredningen visar, att för ifrågavarande tid ett sammanlagt behov av ny utrustning föreligger för omkring 1 580 000 kronor, d. v. s. ett årligt medelsbehov av cirka 315 000 kronor. Styrelsen framhåller i likhet med föregående år att det med hänsyn till en rationell verksamhet är synnerligen angeläget, att den tekniska utrustningen kompletteras. Möjligheterna att avarbeta den rådande balansen inom distriktsorganisationen skulle öka betydligt, om föreliggande behov i nämnda hänseenden kunde tillgodoses. Statsverkets kostnader för nyanskaffning skulle i viss mån kompenseras av ökade taxeinkomster. Ur statsverkets synpunkt måste det, enligt styrelsen, vara ekonomiskt riktigt att öka lantmäteripersonalens arbetskapacitet genom en jämförelsevis obetydlig kapitalinvestering för en förbättrad teknisk utrustning. Behovet att förbättra utrustningen gäller icke blott distriktsorganisationen utan även länskontoren, där en utökad utrustning för fotokopiering är ur rationaliseringssynpunkt särskilt angelägen. Sedan budgetåret 1953/54, då medel erhöles under ifrågavarande anslag för inköp av sju fotokopieringsanläggningar, förfogar styrelsen över dylika anläggningar vid nio länslantmäterikontor. Styrelsen framhåller att dessa anläggningar är mycket lönsamma och beräknar nettoinkomsten per anläggning och år, på grundval av för tiden den 1 december 1953—den 31 december 1954 verkställd lönsamhetsutredning, till i medeltal 20 813 kronor. Investeringskostnaderna uppskattades i föregående års äskanden till cirka 10 000 kronor per anläggning. Vid bifall till äskandena avser styrelsen att förse ytterligare två länslantmäterikontor med fotokopieringsanläggningar. Slutligen erinrar styrelsen om att under budgetåret 1957/58 slutlikvid med 100 000 kronor skall erläggas för det stereoinstrument av första ordningen, som inköpts under innevarande budgetår för totalt 200 000 kronor. Beträffande bl. a. motiven för ifrågavarande inköp hänvisas till IX ht 1956 s. 467—468. Ehuru starka skäl sålunda enligt styrelsen talar för att medel för nyanskaffning av utrustning upplages med det i det föregående angivna beloppet, 315 000 kronor, inskränker sig styrelsen — enbart med hänsyn till vad som anförts i finansdepartementets förutnämnda skrivelse den 6 april 1956 — till att begära att för här ifrågavarande ändamål medel anvisas med 190 000 kronor.

2. Enligt av styrelsen verkställd inventering rörande länskontorens behov av stålskåp för arkivens tillväxt, föreligger för budgetåret 1957/58 ett behov av 31 handlingsskåp och 6 kartskåp, motsvarande en anskaffningskostnad av 26 000 kronor. Härtill kommer vissa kostnader för specialskåp samt för förvaringsskåp till den ekonomiska kartan, uppskattade till sammanlagt 8 000 kronor. Dessutom föreligger ett större behov av handlingsskåp och kartskåp till länskontoret i Halmstad i samband med dess flyttning till nya lokaler, vilket dock beräknas ske först under budgetåret 1958/59. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa äskandena inom föreskriven ram, inskränker sig styrelsen till att hemställa att för inköp av ifrågavarande skåp skall anvisas 30 000 kronor.

3. Geodimeter är ett nykonstruerat avståndsmätningssinstruments genom vilket mätningen sker medelst en modulerad ljusstråle mellan två punkter med inbördes sikt. Geodimetern är avsedd för distanser på 1—15 km. Tiden för mätning och beräkning torde avsevärt understiga den för gängse mätningsskåp vanliga. Instrumentet, som är särskilt avpassat för mätningar vid svåra terrängförhållanden, väntas även medföra betydande fördelar i samband med fotogrammetriska kartläggningar, särskilt för laga skiften o. d. Kostnaden för geodimeterutrustningen uppskattas till cirka 25 000 kronor. Därtill kommer kostnaden för två bärbara radioutrustningar, sändare och mottagare för kortvåg, vilken beräknas uppgå till 7 000 kronor. Styrelsen, som ur effektivitetssynpunkt anser stora fördelar vara att vinna med detta instrument, hemställer, att medel anvisas för anskaffande av en geodimeter med tillhörande utrustning under budgetåret 1957/58. Skulle medel icke anses böra anvisas för nästkommande budgetår till ett dylikt instrument hemställer styrelsen, att motsvarande belopp ställes till förfogande för instrumentutrustning i övrigt. Styrelsen anser det icke möjligt att anslaget nedbringas med för instrumentet äskat belopp. Alternativ II till anslagsäskandena har utformats med hänsyn härtill.

4. Vid bifall till styrelsens förslag under lantmäteristatens avlöningsanslag om inrättande av åtta nya förfogandelantmätningarorganisationer uppkommer vissa engångskostnader för anskaffning av erforderlig kontors- och mätutrustning samt karterings- och ritutrustning, vilka kostnader enligt styrelsen bör bestridas från ifrågavarande anslag. Styrelsen beräknar kostnaderna för en förfogandeorganisation till omkring 14 000 kronor och för åtta enheter erfordras sålunda sammanlagt 112 000 kronor. Beträffande i alternativ II angivet belopp, 101 000 kronor, anför styrelsen att beloppet möjligen kan förslå, därest vissa köp tills vidare uppskjutes och i stället ersättes med tillfälligt lån av vissa instrument från andra organisationsenheter. Möjligheten till dylika lån bedömes dock vara mycket begränsad.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att medelsbehovet under förevarande anslag i stort sett undandraget sig statskontorets bedömning. Ämbetsverket framhåller emellertid, att innan organisationsutredningen fullgjort sitt uppdrag några mera kostnadskrävande dispositioner ej bör vidtagas.

*Föredraganden*

Vid behandlingen av lantmäteristatens avlöningsanslag har jag förordat en viss utökning av personalen vid lantmäteriet. Med hänsyn till angelägenheten av återhållsamhet i fråga om utgifter av investeringskaraktär, anser jag mig likväl böra föreslå, att utrustningsanslaget under nästa budgetår skall uppföras med ett oförändrat belopp av 240 000 kronor. Det torde få ankomma på lantmäteristyrelsen att bestämma den närmare dispositionen av anslaget. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till *Lantmäteristaten: Utrustning* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 240 000 kronor.

## [193] 7. Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	102 600	101 208	21 328
1956/57 (statsliggaren s. 903).....	125 400		
1957/58 (förslag).....	157 500		

Av reservationen var cirka 12 000 kronor disponerade vid budgetårets utgång. Reservationen i övrigt beräknas komma att tagas i anspråk under innevarande budgetår.

För bestridande av merkostnader för avlöningar under förevarande anslag för budgetåret 1956/57 har Kungl. Maj:t den 29 juni 1956 anvisat 1 100 kronor från det under tolfte huvudtiteln upptagna anslaget till täckande av beräknat överskridande av anslagsmedlen för vissa löne- och pensionsförmåner.

Y r k a n d e n. *Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956 och 21/9 1956) hemställer, att anslaget skall uppräknas med 85 900 till 211 300 kronor enligt följande sammanställning.

	Ökning	Minskning
1. Utbildning av mätningstekniker .....	16 200	
2. Utbildning av kontorspersonal .....	63 100	14 100
3. Fortbildning av mätningstekniker .....	18 500	
4. Centrala fortbildningskurser för lantmätare och mätningstekniker m. m. ....	2 200	
	<hr/>	<hr/>
	100 000	14 100
	<hr/>	<hr/>
	+ 85 900	

Motiv. 1. Den i september 1955 påbörjade andra utbildningskursen för mätningstekniker för lantmäteriets och det kommunala mätningsväsendets behov skulle enligt kursplanen fortgått och avslutats under budgetåret 1956/57. Såsom i det föregående berörts har emellertid Kungl. Maj:t, efter

framställning av lantmäteristyrelsen, för att avhjälpa den nuvarande teknikerbristen, bemyndigat styrelsen att dels avkorta pågående utbildningskurs så att den kunnat avslutas med augusti månads utgång 1956, dels anordna en ny utbildningskurs för mätningstekniker under tiden oktober 1956—juni 1957, ävensom att för nämnda kurs disponera under förevarande anslag anvisade medel för budgetåret 1956/57. För täckande av de merkostnader, som orsakats av omläggningen av utbildningen, har lantmäteristyrelsen hemställt att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl. å tilläggsstat å riksstaten för budgetåret 1956/57 anvisa ett reservationsanslag å 27 500 kronor. Tillgången på mätningstekniker förbättras emellertid icke varaktigt genom det nyssnämnda provisoriet under innevarande budgetår. För att möta de behov, som i framtiden kan förväntas uppkomma såväl från det statliga lantmäteriets som kommunernas sida, har styrelsen därför övervägt att fördubbla utbildningskapaciteten i avseende å mätningstekniker. En sådan ökning av utbildningskapaciteten kan antingen ske därigenom att 50 elever antages vartannat år eller att 25 elever antages varje år. Härvid har styrelsen funnit det sistnämnda alternativet innebära en framkomlig väg, medan det första alternativet befunnits behäftat med åtskilliga svagheter, bl. a. med hänsyn till svårigheterna att erhålla erforderliga lokaler och assistenter. Enligt styrelsens mening bör sålunda en ny tvåårig utbildningskurs påbörjas hösten 1957 enligt förut gällande program. Styrelsen bygger beräkningarna av medelsbehovet för budgetåret 1957/58 i huvudsak på denna förutsättning. Därest marknadsläget skulle påkalla det, är styrelsen där efter beredd att nästa år föreslå att medel anvisas såväl för avslutande andra årskurs som för ny första årskurs.

I föregående års anslagsäskanden förutsattes att ett antal av kursens timavlönade assistenter skulle ersättas med en heltidsanställd assistent, avlönad med arvode motsvarande lönegrad 19. Styrelsens förslag i denna fråga bifölls emellertid ej. Styrelsen hyser fortfarande den åsikten att mycket skulle vara att vinna med en heltidsanställd assistent. Därest en ny kurs för utbildning av mätningstekniker påbörjas varje år, erhåller skälen för en dylik anordning ökad styrka. Föreståndaren skall i sådant fall samtidigt handhava utbildningen i ämnet mätningsteknik för såväl första som andra årskursen. Härvid erfordras att assistenten självständigt leder vissa övningar, såväl å lärorummet som å fältet. För att uppnå önskvärd undervisningsvana bör denne assistent helt ägna sig åt kursverksamheten redan under budgetåret 1957/58. Styrelsen framför därför på nytt förslaget om en heltidsanställd assistent, vilket innebär en kostnadsökning å cirka 13 500 kronor. Samtidigt kan en besparing på cirka 4 500 kronor beräknas å det nu till 7 000 kronor beräknade arvodesbeloppet för timassistenter.

För assistenthjälp utgår f. n. ersättning med 8 kronor för övningsstimme och 40 kronor för övningsdag. Det har emellertid visat sig svårt att förvärva kompetenta assistenter för denna ersättning. Under sistlidet år har sålunda assistenthjälp under en stor del av läsåret måst undvaras i ämnet mätning-

teknik. Styrelsen finner på grund härav erforderligt att för dessa assistenter icke räkna med lägre ersättning än 10 kronor för övningstimme och 50 kronor för övningsdag, vilket jämfört med föregående års beräkningar medför en beräknad merkostnad av cirka 600 kronor. Till följd av statstjänstemännens fr. o. m. den 1 januari 1956 höjda löner har kursföreståndarens lön upptagits med ett något förhöjt belopp. Det särskilda kursföreståndararvodet, som i brev den 18 september 1953 faststälts till 1 800 kronor, har icke höjts i anslutning till de generella lönehöjningarna för statstjänstemännen. Enligt styrelsens mening bör arvodet höjas i minst motsvarande grad (8 + 4 procent) eller till 2 000 kronor. Enligt kungörelsen den 13 april 1956 (nr 96) har vissa timarvoden enligt timlärarkungörelsen höjts fr. o. m. den 1 januari 1956. Då arvoden till ämneslärarna vid ifrågakörande kurs beräknats med utgångspunkt från sistnämnda kungörelse, har styrelsen ansett desamma böra höjas i motsvarande grad. För ändamålet upptages 15 500 kronor.

Beträffande kursplanerna framhåller styrelsen, att ämnet fotogrammetri liksom under föregående kurs bör fördelas på båda läsåren. Erfarenheten har emellertid visat att den för sagda ämne tillmätta tiden icke är tillfyllest för att giva ett fullt tillfredsställande utbildningsresultat. Styrelsen föreslår därför en ökning av det sammanlagda timantalet från 65 till 90 och antalet övningsdagar från 6 till 10. Härav beräknas ungefär hälften falla på vardera årskursen. Styrelsen föreslår vidare att undervisningen i de rättsliga ämnena rättslära, förvaltningskunskap och fastighetsrätt, vilken tidigare helt varit förlagd till andra läsåret, fördelas på de bägge läsåren. Genom att låta varannan årskurs börja med exempelvis fastighetsrätt och varannan börja med de övriga rättsliga ämnena torde, därest utbildningskurser påbörjas årligen, en viss samordning av undervisningen kunna genomföras i de bägge kurserna, vilket i sin tur torde medföra en besparing i utgifterna.

Till rese- och traktamentskostnader för lärare och assistenter har tidigare beräknats 3 500 kronor. Beloppet har med hänsyn till höjda järnvägstaxor och traktamentsersättningar uppräknats med 700 kronor till 4 200 kronor. På grund av bl. a. ökade städningskostnader beräknas medelsbehovet för lokaler och expenser till 5 000 kronor, ett i förhållande till budgetåret 1955/56 med 500 kronor förhöjt belopp. Vid kursverksamhetens början hösten 1953 anvisades 100 000 kronor för erforderlig utrustning med instrument, möbler, etc. För förnyelse och underhåll av den nuvarande utrustningen, vartill beräknas erfordras ett belopp av cirka 5 000 kronor för år, har styrelsen icke tidigare hemställt om medel, emedan viss reservation funnits på förevarande post. Då reservationen beräknas vara helt förbrukad den 1 juli 1957, hemställer styrelsen att för förnyelse och underhåll av utrustningen, som utsättes för stark förslitning, anvisas 5 000 kronor för budgetåret 1957/58. För bidrag åt elever föreslås 43 000 kronor, varav för stipendier 28 120 kronor. Förslaget innebär en ökning i förhållande till budgetåret 1955/56 med 2 000 kronor, hänförlig till ökade rese- och traktamentskostnader.

Med utgångspunkt från det anförda och med tillämpning i övrigt av de av Kungl. Maj:t tidigare meddelade bestämmelserna för utbildningskurserna har för budgetåret 1957/58 beräknats 62 600 kronor till lärararvoden m. m., 4 200 kronor till rese- och traktamentskostnader för lärare och assistenter, 5 000 kronor till lokaler och expenser, 5 000 kronor till utrustning samt 43 000 kronor till bidrag åt elever, eller sammanlagt 119 800 kronor. Då för innevarande år anvisats 103 600 kronor för ändamålet ökas sålunda anslagsbehovet under nästa budgetår med 16 200 kronor.

2. Lantmäteristyrelsen framlade i samband med 1954 års anslagsäskanden förslag till den slutliga organisationen av kontorspersonalens utbildning, vilken alltsedan lantmäteriets omorganisation år 1947 varit provisoriskt anordnad. Beträffande förslaget närmare innebörd hänvisas till IX ht 1955 s. 379 punkterna 2 och 3. Styrelsens förslag innebär sammanfattningsvis följande. De nuvarande provisoriska utbildningskurserna av fyra och en halv månaders längd, som i olika avseenden visat sig otillräckliga, avlöses av kurser omfattande sju månader, fördelade på en hösttermin tiden 15 september—15 december och en vårtermin 15 januari—15 maj. Studienplanen upptager undervisning i svenska språket (60 timmar), matematik (60 timmar), maskinskrivning (30 timmar), kartritning och textning (300 timmar), beräknings- och karteringsteknik (200 timmar), kartlagning (30 timmar), rättslära (60 timmar), fastighetsrätt (120 timmar) och förvaltningskunskap (60 timmar). Den i förhållande till de provisoriska kurserna väsentligt utvidgade undervisningstiden utnyttjas främst för att ge eleverna ökad rutin i praktisk-tekniska göromål (kartritning, beräkningsteknik, rationell maskinskrivning) samt ett något bredare underlag i allmänbildande ämnen (svenska språket, matematik). För inträde till kursen uppställs krav på avlagd realexamen med minst godkända betyg i ämnena svenska språket, matematik och teckning eller däremot fullt svarande kompetens, minst 6 månaders praktik samt grundläggande färdighet i maskinskrivning.

Styrelsen anser den föreslagna omfattningen av utbildningen vara erforderlig för att kontorsbiträdespersonalen skall ha förutsättningar att självständigt och med gott resultat kunna fullgöra de tekniska och administrativa åligganden, som åvilar denna personal på distriktskontoren och som föranlett den löneställning som beslutats vid 1954 års riksdag. Intensiv förrätningsverksamhet medför, att lantmätarna i stor utsträckning befinner sig på resor, varvid biträdespersonalen har att på egen hand sköta de på distriktsexpeditionerna förekommande göromålen, taga emot allmänheten och såvitt möjligt lämna denna erforderliga upplysningar. Detta ställer särskilda krav på personalen och har starkt understrukt behovet av en förbättrad utbildning. Styrelsen framför sålunda även i år förslaget om en förbättrad kontorsbiträdesutbildning och understryker, att en förbättrad utbildning för kontorspersonalen utgör en förutsättning för att denna skall kunna övertaga ytterligare arbetsuppgifter av kvalificerad natur. I strävandena att befria den högskoleutbildade arbetskraften från sådana uppgifter,

som kan anförtros personal med lägre kompetens, måste därför genomförandet av den föreslagna utbildningen för kontorspersonal framstå såsom angelägen. Med hänsyn till den ifrågasatta ordningen beträffande mätningsteknikerutbildningen torde undervisningen under budgetåret 1957/58 endast i mindre utsträckning kunna göras gemensam med sagda utbildning. På grund härav och då arvoden till lärare och assistenter föreslagits höjda i enlighet med vad som anförts beträffande mätningsteknikerutbildningen, har ersättningarna till lärare m. m. ökat något i förhållande till vad som tidigare beräknats. Vid beräkningarna har styrelsen vidare utgått från att antalet elever skall utgöra 30. Till elev har förutsatts skola utgå stipendium med samma belopp som f. n. utgår till elev vid teknikerutbildningen, d. v. s. 150 kronor per månad. Styrelsen beräknar sålunda kostnaderna för kontorsbiträdesutbildningen under budgetåret 1957/58 till 63 100 kronor, varav 16 300 kronor till lärararvoden, 4 000 kronor till lokaler och expenser, 11 300 kronor till utrustning samt 31 500 kronor till bidrag åt elever. Vid bifall härtill erfordras under samma budgetår icke det för innevarande budgetår anvisade beloppet av 14 100 kronor för anordnande av kurs för nyutbildning av cirka 30 kontorsbiträden. Beträffande sistnämnda utbildningskurs erinrar styrelsen om att det för ändamålet under innevarande budgetår anvisade beloppet, 14 100 kronor, utgör samma belopp, som kostnaderna för motsvarande kurs beräknades uppgå till år 1948. Det begränsade beloppet har försvårat bibehållande av den kvalificerade lärarpersonalen, samtidigt som de sedan 1948 inträffade kostnadsökningarna, särskilt beträffande städning och övriga utgifter av expensnatur, lett till att styrelsen endast med största svårigheter lyckats genomföra denna provisoriska kurs. För att genomföra en kurs av motsvarande omfattning och med samma resultat som år 1948 erfordras minst 21 500 kronor.

3. Det är enligt styrelsen synnerligen angeläget att eleverna i den kurs för mätningstekniker, som enligt vad i det föregående berörts, efter bemyndigande av Kungl. Maj:t avkortats för att tillfälligt avhjälpa bristen på mätningstekniker, erhåller fortsatt utbildning i de ämnen, som icke medhunnits under kursen. Styrelsen erinrar om att redan i hemställan till Kungl. Maj:t understrukits, att den föreslagna omläggningen av utbildningen endast var avsedd som ett provisorium. Den avslutande utbildningen bör därför komma till stånd under budgetåret 1957/58 och icke ytterligare uppskjutas. Utbildningen är avsedd att hållas i Stockholm under första halvåret 1958. Beträffande kursplanerna föreslår styrelsen, att kursen får en längd av 12 veckor och avser undervisning i ämnena mätningsteknik under 120 timmar, fastighetsteknik under 60 timmar, planteknik under 40 timmar, allmän byggnadslära under 60 timmar, rättslära under 30 timmar samt förvaltningskunskap under 30 timmar. Kursplanen inrymmer även 11 fältövningsdagar fördelade å ämnena mätningsteknik (4 dagar), fastighetsteknik (3 dagar), planteknik (2 dagar) och allmän byggnadslära (2 dagar). I ämnena mätningsteknik, rättslära och förvaltningskunskap innebär förslaget en viss beskärning av timantalet i förhållande till den ursprungliga

kursplanen. Styrelsen förutsätter emellertid att minskningen kompenseras av de erfarenheter eleverna erhåller under praktiken under utbildningsuppehållet. Stipendier bör utgå till de elever, som icke under kurs tiden erhåller lön från arbetsgivaren. Styrelsen räknar med att cirka hälften, eller 12 elever, skall komma i åtnjutande av sådant stipendium, vilket bör utgå med för tidigare kurser gällande belopp eller med 150 kronor för månad. Det sammanlagda beloppet för 2,5 månader blir då 4 500 kronor. Till detta kommer en beräknad rese- och traktamentskostnad under fältövningarna för ifrågakvarande elever av cirka 3 000 kronor. Därvid förutsattes att traktement skall utgå till eleverna vid kursen med de belopp som angives i brevet den 18 september 1953 angående kursverksamheten. De kursdeltagare, som innehar anställning i lantmäteristaten, betraktas icke som tjänstlediga under tiden för fortbildningen, varför löne- och traktamentskostnader för dessa kursdeltagare kommer att bestridas från lantmäteristatens avlönings- och omkostnadsanslag. Kostnaderna för ifrågakvarande fortbildning beräknas sålunda av styrelsen för lärararvoden m. m. till 7 500 kronor, varav för assistenter 1 500 kronor, för rese- och traktamentsersättning för lärare och assistenter till 2 500 kronor, för lokaler och expenser till 1 000 kronor samt för bidrag åt elever till 7 500 kronor, eller sammanlagt till 18 500 kronor. Skulle styrelsens framställning under punkt 1 om heltidsanställd assistent icke kunna bifallas, erfordras ett belopp av 2 300 kronor för assistenter.

4. För innevarande budgetår har till centrala, av lantmäteristyrelsen anordnade, fortbildningskurser för lantmätare och mätningstekniker och till lantmäterikonferenser av informatorisk karaktär anvisats resp. 7 600 och 100 kronor. Även under budgetåret 1957/58 föreligger behov av sådan fortbildningsverksamhet. Sålunda bör enligt styrelsens mening anordnas dels två fortbildningskurser i fotogrammetri med 30 deltagare i vardera kursen, dels en kurs i plangenomförande inom tätorter med 35 deltagare, dels två fortbildningskurser i stadsbyggnad med 30 deltagare i vardera kursen, dels ock en fortbildningskurs i värdering av skogsmark för 30 deltagare. Sistnämnda kursbehov har blivit alltmer framträdande bl. a. genom de omarronderingar i skogsmark, som förekommit under senare år. För angivna kurser upptages kostnaderna med 9 800 kronor samt för konferenser med ett formellt belopp av 100 kronor eller sammanlagt 9 900 kronor, en förhöjning jämfört med innevarande års anslag med 2 200 kronor.

I detta sammanhang torde även få anmälas en av *Föreningen Kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten* gjord framställning (skr. 31/8 1956) om statsbidrag med 3 300 kronor för anordnande under år 1957 av fortbildningskurs i arkivservice m. m. för 30 befattningshavare vid länslantmäterikontoren. Under kursen, som skall omfatta tre dagar, avses följande frågor behandlas, nämligen forskningsmetodik med särskild hänsyn till arten av de förrättningar, som föranleder forskning, systematisering av forskningstekniken, systematisering och tillvaratagande för framtiden av

forskningsresultat, redovisningsmetodik, kontorsorganisation med särskild hänsyn till arkivserviceavdelning, jordregisterfrågor, som aktualiseras i samband med forskning. Antalet föreläsare uppgår till fyra, av vilka tre skall medverka under hela kurs tiden. Kostnaderna för kursen beräknas till 3 300 kronor, varav 3 000 kronor för arvoden samt rese- och traktamentsersättningar till lärare och 300 kronor för lokaler m. m.

*Lantmäteristyrelsen* (remissutlåtande 26/9 1956) tillstyrker statsbidrag i önskad utsträckning. Styrelsen framhåller med åberopande av vad den anfört i anslagsäskanden för budgetåren 1956/57 och 1957/58 angående länslantmäterikontorens arkivservice till distrikten att genom den föreslagna kursen i föreningens regi en förbättring av kontorens möjligheter till dylik service ernås utan större kostnader för statsverket.

**Y t t r a n d e.** Med hänsyn till den tillsatta organisationsutredningen, som särskilt fått i uppdrag att överväga frågan om personalrekryteringen, kan *statskontoret* ej tillstyrka en ändring eller utvidgning av kursverksamheten i vidare mån än att medel anvisas för fortbildning av de mätningstekniker, som måst avbryta sin utbildning den 1 september 1956. En uppräknig med 5 000 kronor av posten för nyutbildning av kontorsbiträden finner statskontoret också motiverad. Ämbetsverket tillstyrker en höjning av arvoden till föreläsare m. fl. — i den mån de ej beräknats med utgångspunkt från tianlärarkungörelsen — endast om så befinnes påkallat vid en generell prövning av dylika arvoden.

### *Föredraganden*

Jag torde först få erinra om, såsom även av den föregående redogörelsen framgått, att Kungl. Maj:t genom beslut den 15 juni 1956 bemyndigat lantmäteristyrelsen verkställa viss omläggning av utbildningen för mätningsteknisk personal. Åtgärden, som företagits i ett läge med allvarlig brist i allmänna marknaden på för mätningsteknikernas arbetsuppgifter lämpad arbetskraft och med beaktande av vad riksdagens jordbruksutskott anfört vid behandlingen av lantmäteristatens avlöningsanslag för innevarande budgetår (JoU 1956: 1 s. 186 och 187), har ansetts nödvändig för att mildra rådande rekryteringssvårigheter. Genom omläggningen av utbildningen har emellertid en viss kostnadsökning visat sig ofrånkomlig redan under innevarande budgetår. Ytterligare medel för ifrågavarande utbildning torde därför vara erforderliga. Till denna fråga får jag dock återkomma i samband med andra anslagsäskanden å tilläggsstat för budgetåret 1956/57.

Såsom lantmäteristyrelsen framhållit är det angeläget, att de mätningstekniker, som på grund av omläggningen fått sin utbildning tillfälligt avkortad, snarast beredes tillfälle att fullfölja densamma. Jag vill därför förorda att medel härför ställes till styrelsens förfogande. Beträffande lantmäteristyrelsens beräkningar av anslagsbehovet tillstyrker jag, att för rese- och traktamentsersättningar till lärare och assistenter beräknas 2 500 kronor, för lokaler och expenser 1 000 kronor samt för bidrag åt elever 7 500 kronor. Kostnaderna för lärararvoden m. m. torde böra beräknas till 7 500 kronor.

För genomförande av ifrågavarande utbildningskurs i enlighet med den av styrelsen uppgjorda kursplanen torde sålunda för nästa budgetår böra anvisas 18 500 kronor.

Lantmäteristytelsen har vidare föreslagit, att under nästa budgetår skall påbörjas en ny tvåårig kurs för utbildning av mätningstekniker efter i stort sett samma kursplan, som gällt för tidigare kurser av ifrågavarande slag. Viss utökning av undervisningen i fotogrammetri har dock förordats. Mot styrelsens förslag i denna del har jag intet att erinra. Däremot kan jag i fråga om beräkningen av kurskostnaderna icke biträda det ånyo framförda förslaget om anställande av en assistent å heltid i lönegrad 19. Medel bör därför som hittills beräknas för timavlönade assistenter. Ej heller kan jag tillstyrka att särskilda medel skall anvisas för förnyelse och underhåll av utrustning. Då jag dessutom vill förorda att kostnaderna till rese- och traktamentsersättningar för lärare och assistenter begränsas till 4 000 kronor, skulle de av styrelsen beräknade kurskostnaderna kunna minskas med  $(9\ 000 + 5\ 000 + 200 =)$  14 200 kronor. Jag har emellertid å andra sidan för höjning av vissa under anslaget utgående arvoden — utöver av styrelsen upptagna belopp — beräknat ytterligare 900 kronor. Med hänsyn härtill vill jag sålunda förorda att för ifrågavarande utbildningskurs skall anvisas ett belopp av  $(119\ 800 - 14\ 200 + 900 =)$  106 500 kronor.

Kontorspersonalens utbildning torde även under nästa budgetår böra bedrivas enligt hittills tillämpade normer. Med biträdande av vad lantmäteristytelsen anfört, finner jag emellertid skäligt, att det för kurskostnaderna beräknade beloppet höjes från 14 100 kronor till 21 500 kronor.

I anslutning till vad jag föreslagit under lantmäteristatens avlöningsanslag är jag vidare beredd tillstyrka av Föreningen Kvinnliga befattningshavare inom lantmäteristaten gjord hemställan rörande fortbildningskurs i arkivservice m. m. Mot medelsberäkningen har jag icke något att erinra. Enligt min mening bör det erforderliga beloppet, 3 300 kronor, anvisas som en särskild post under förevarande anslag och disponeras av lantmäteristytelsen.

Någon uppräknig av det för innevarande budgetår anvisade beloppet till fortbildningskurser för lantmätare och mätningstekniker kan jag ej tillstyrka. Till ifrågavarande kurser samt till lantmäterikonferenser av informativ natur bör sålunda beräknas ett oförändrat belopp av 7 700 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat bör förevarande anslag för budgetåret 1957/58 uppföras med  $(18\ 500 + 106\ 500 + 21\ 500 + 3\ 300 + 7\ 700 =)$  157 500 kronor. I förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår innebär detta en ökning med 32 100 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 157 500 kronor.

[194] 8. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	200 000	153 798
1956/57 (statsliggaren s. 903) .....	200 000	
1957/58 (förslag) .....	200 000	

*Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 200 000 kronor. Härvid framhålles, att lantmäteristyrelsen sedan den 1 januari 1956 tillämpar nya normer vid behovsprövning för statsbidrag. Den ökning av anspråken på anslaget, som följer härav ävensom av de från den 1 juli 1956 gällande ersättningarna enligt lantmäteritaxan, anses emellertid enligt styrelsen under nästa budgetår kunna inrymmas inom nuvarande anslagsram.

*Statskontoret* (remissutlåtande 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

#### *Föredraganden*

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 200 000 kronor.

[195] 9. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	350 000	253 122
1956/57 (statsliggaren s. 904) .....	325 000	
1957/58 (förslag) .....	275 000	

*Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall minskas med 25 000 kronor till 300 000 kronor. Styrelsen framhåller härvid att någon större förändring av det sammanlagda medelsbehovet under anslaget icke förväntas. Konjunkturfuktuationerna kan dock orsaka förskjutningar i tidschemat för olika anläggningsåtgärder. Belastningen kan för den skull växla starkt år från år även om skiftesverksamheten som sådan bedrivs i oförändrad omfattning. Med hänsyn härtill är styrelsen trots medelsbelastningen icke beredd att minska anslaget med mer än 25 000 kronor.

*Lantmäteristyrelsen* framhåller i detta sammanhang vidare att det i ett flertal fall förekommit, att de kostnadskalkyler, som författningsenligt lagts till grund för statsbidragsgivningen, varit inaktuella vid tiden för anläggningarnas utförande på grund av penningvärdets förändring. Särskilt har detta varit fallet beträffande utflyttningar och väganläggningar i sam-

band med större eller mera tvistiga skiften, där en förhållandevis lång tid förflutit mellan förrättningens avslutande och dess fastställande. Ett fasthållande vid den föråldrade kostnadsberäkningen som grund för statsbidragsgivningen medför då många gånger alltför stora belastningar för markägarna. Lantmäteristyrelsen har i sådana fall gjort framställningar till Kungl. Maj:t om avsteg från statsbidragskungörelsens regler. Även om antalet utflyttningar nedgått starkt under senare år torde ytterligare fall kunna förekomma som föranleder liknande framställningar. Framställningarna synes dock icke kunna behandlas utan riksdagens medverkan. Med hänsyn till den omgång som kan föranledas härav, hemställer lantmäteristyrelsen, att Kungl. Maj:t ville inhämta riksdagens bemyndigande, att då skäl därtill är förordna om avsteg från bestämmelsen i 8 § kungörelsen den 22 juni 1928 (nr 295) angående villkor för erhållande av statsbidrag till förrättningar enligt jorddelningslagen, att förrättningsmännens kostnadsuppskattning skall läggas till grund för bidragsberäkningen.

Statskontoret erinrar om att kontoret med hänsyn till konsekvenserna vid olika tillfällen bestämt motsatt sig att staten vid sidan av gällande statsbidragsbestämmelser utgiver särskilt bidrag till skiftesdelägare för av dyrtiden föranledda ökade kostnader. Ämbetsverket kan därför ej tillstyrka lantmäteristyrelsens förslag rörande bidragsberäkningen. Ämbetsverket erinrar om att 1954 års fastighetsbildningskommitté har att företaga översyn av ifrågavarande bidragsbestämmelser. I övrigt har statskontoret icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förslag.

#### Föredraganden

Lantmäteristyrelsen har föreslagit att förevarande anslag skall minskas med 25 000 kronor. Med hänsyn till medelsbelastningen under det senaste budgetåret vill jag emellertid förorda en minskning med 50 000 kronor. Vad styrelsen i övrigt föreslagit kan jag ej biträda. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

[196] 10. Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	115 000	96 006
1956/57 (statsliggaren s. 904) .....	100 000	
1957/58 (förslag) .....	100 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 100 000 kronor. Härvid anför styrelsen, att

en successiv nedgång i antalet ensittarförrättningar är att vänta och att anspråken på anslaget därför kommer att efter hand minska. Med tanke på att fluktuationer i medelsåtgången kan förekomma och då statsverkets ersättningar för lantmäteriförrättningar höjts från den 1 juli 1956, föreslår dock lantmäteristyrelsen att anslaget för nästa budgetår bibehålles vid 100 000 kronor.

*Statskontoret* (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens anslagsäskande.

#### *Föredraganden*

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 100 000 kronor.

[197] 11. *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	20 000	33 309
1956/57 (statsliggaren s. 904) .....	20 000	
1957/58 (förslag) .....	20 000	

*Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 20 000 kronor. Från anslaget utbetalas tillläggsersättningar till förrättningsmän, som av länsstyrelse förordnats enligt lagen om enskilda vägar och som icke innehar statlig befattning, i fråga om vissa förrättningar, som påbörjats men icke avslutats före den 1 juli 1950. Medelsbehovet kommer efter hand att minska och så småningom helt upphöra. Med hänsyn till medelsåtgången bör dock anslaget för nästa budgetår bibehållas vid nuvarande storlek.

*Statskontoret* (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot styrelsens förevarande förslag.

#### *Föredraganden*

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.: Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 20 000 kronor.

[198] 12. Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	5 000	3 383
1956/57 (statsliggaren s. 904) .....	10 000	
1957/58 (förslag) .....	10 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 10 000 kronor. Från anslaget bestrides fr. o. m. den 1 juli 1953, förutom tidigare på anslaget förda utgifter, kostnaderna för den del av arbetet med upplägget av fastighetsregister såsom för stad i köping eller municipalsamhälle eller annan ort å landet, som ankommer på överlantmätaren ävensom de materialkostnader, vilka förärlades av detta arbete. Belastningen på anslaget varierar med nödvändighet förhållandevis starkt mellan olika år. Det föreligger därför enligt styrelsens mening, trots det sista budgetårets ringa medelsåtgång, icke skäl att minska anslagets storlek.

Statskontoret (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande förslag.

Föredraganden

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[199] 13. Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	15 000	4 868
1956/57 (statsliggaren s. 905) .....	15 000	
1957/58 (förslag) .....	10 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall minskas med 5 000 kronor till 10 000 kronor. Härvid framhålles, att medelsbehovet är beroende icke blott av beslutade indelningsändringar utan även av förrättningarnas omfattning och tidpunkten för deras avslutande. Svårigheter möter därför att mera exakt beräkna de kommande utgifterna under anslaget. Med hänsyn till medelsbelastningen under de senaste tre budgetåren, resp. 12 056, 3 534 och 4 868 kronor, anser lantmäteristyrelsen dock, att anslaget kan minskas till 10 000 kronor.

Statskontoret (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot lantmäteristyrelsens förslag.

*Föredraganden*

Då jag icke har något att erinra mot att anslaget nedräknas med ett belopp av 5 000 kronor, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

[200] 14. *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	2 000	844
1956/57 (statsliggaren s. 905) .....	2 000	
1957/58 (förslag) .....	2 000	

*Lantmäteristyrelsen* (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 2 000 kronor. Styrelsen framhåller att arbetet med tilläggsavvittringen i stort sett är slutfört. Ett visst medelsbehov har dock förelegat för utbetalning av odlingsersättningar m. m. Behov av medel för dylika ersättningar föreligger även för budgetåret 1957/58. Någon avvittringsnämnd erfordras däremot ej för nästkommande budgetår. Länsstyrelsen i Västerbottens län har i skrivelse den 11 augusti 1956 föreslagit att anslaget för budgetåret 1957/58 skall upptagas till 2 300 kronor. Lantmäteristyrelsen föreslår emellertid, med hänsyn till medelsförbrukningen för de senaste budgetåren, resp. 2 899, 187 och 844 kronor, att anslaget bibehålles vid 2 000 kronor.

*Statskontoret* (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

*Föredraganden*

Med biträdande av lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

[201] 15. *Ströängars indragande till kronan*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	3 800	1 548
1956/57 (statsliggaren s. 906) .....	3 800	
1957/58 (förslag) .....	3 800	

Lantmäteristyrelsen (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 3 800 kronor. Styrelsen framhåller att arbetet med ströängsindragningen i stort sett är slutfört. Visst medelsbehov har dock fortfarande förelegat i fråga om vissa odlingsersättningar samt i fråga om ströängsnämnds verksamhet m. m. Behov av medel härför föreligger jämväl för budgetåret 1957/58. I Västerbottens län erfordras ej heller för budgetåret 1957/58 någon ströängsnämnd. I Norrbottens län väntas nämnden liksom under senare år bli verksam endast i helt ringa omfattning. Länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens län har i skrivelser den 19 juli resp. den 11 augusti 1956 beräknat kostnaderna för ändamålet till resp. 4 900 och 1 500 kronor. Med hänsyn till medelsåtgången under de tre senaste budgetåren, resp. 4 811, 244 och 1 548 kronor, och svårigheten att beräkna kommande utgifter för ströängsverksamheten anser lantmäteristyrelsen emellertid, att anslaget bör upptagas med oförändrat belopp.

Statskontoret (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

#### Föredraganden

Jag biträder lantmäteristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ströängars indragande till kronan* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 3 800 kronor.

#### [202] 16. Kostnader för provskiften i Kopparbergs län

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	5 000	30 795
1956/57 (statsliggaren s. 906) .....	10 000	
1957/58 (förslag) .....	10 000	

Lantmäteristyrelsen (skr. 15/8 1956) hemställer, att anslaget skall upptagas med oförändrat belopp av 10 000 kronor. Härvid anföres, att utgifterna å anslaget är beroende av när beslutade utflyttningar och väganläggningar kommer till stånd vid de provskiften i Kopparbergs län, där sådana åtgärder ännu återstår. På grund härav möter stora svårigheter att beräkna utgifternas storlek för visst budgetår. Vid uppskattning av utgifterna har överlantmätaren i länet kommit fram till ett medelsbehov under anslaget av 10 000 kronor för nästa budgetår. Med hänsyn härtill och då belastningen under det senaste budgetåret bedömes som särskilt hög, föreslår lantmäteristyrelsen, att anslaget upptages med oförändrat belopp.

Statskontoret (remissutlåtande den 29/10 1956) har icke funnit anledning till erinran mot förevarande anslagsäskande.

*Föredraganden*

I enlighet med lantmäteristyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för provskiften i Kopparbergs län* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 10 000 kronor.

**L. Rikets allmänna kartverk****[203] 1. Rikets allmänna kartverk: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	4 327 000	4 624 092
1956/57 (statsliggaren s. 908) .....	4 736 600	
1957/58 (förslag) .....	4 988 000	

Y r k a n d e n. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 27/8 och 19/9 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 463 300 kronor till 5 199 900 kronor i enlighet med följande beräkning.

	Ökning	Minskning
<i>Topografiska kartbyrån</i>		
1. Tjänsteförändringar m. m.		
a) 3 förste statstopografer i Ce 31 i st. för Ca 30 .....	—	—
b) 2 statstopografer i Ce 29 i st. för Ca 27 .....	4 243	
c) särskilda arvoden till avdelningsledare vid fältarbete..		1 500
d) särskilda ersättningar .....		8 000
2. Personalförstärkningar		
a) 1 förste statstopograf i Ce 31 .....	24 851	
b) 1 förste kartassistent i Ce 23 .....	16 692	
c) 2 kartassistenter i Ce 19 .....	26 832	
d) 1 ritbiträde i Ce 8 .....	8 174	
e) 3 arvodesanställda underofficerare .....	24 000	
<i>Fotogrammetriska avdelningen</i>		
3. Tjänsteförändringar		
a) 1 byrådirektör i Ce 33 i st. för 1 förste statskartograf i Ca 31 .....	1 872	
b) 1 byråingenjör i Ca 27 i st. för 1 statskartograf i Ca 27	20 654	
c) 1 byråingenjör i Ce 27 i st. för 1 statskartograf i Ce 27	20 654	
d) 4 förste kartassistenter i Ce 23 i st. för Ca 21 .....	7 238	
4. Personalförstärkningar m. m.		
a) 2 förste byråingenjörer i Ce 29 .....	45 552	
b) 1 ingenjörstjänst i Ca 25 indrages .....		18 611
c) 3 tjänster som statskartografaspiranter indrages .....		44 647
d) 1 kartassistent i Ce 19 .....	13 416	
e) 2 kartassistenter i Ce 16 .....	23 712	
f) 4 ritbiträden i Ce 8 .....	32 697	
<i>Ekonomiska kartbyrån</i>		
5. Tjänsteförändring		
1 statskartograf i Ce 29 i st. för Ca 27 .....	2 121	

Ökning Minskning

*Geodetiska byrån*

6. Tjänsteförändringar	
a) 2 observatorer i Ca 33 i st. för Ca 32 . . . . .	1 716
b) 1 förste statsgeodet i Ce 31 i st. för 1 statsgeodet i Ca 29	2 075

*Allmänna avdelningen*

7. Tjänsteförändringar	
a) 1 byrådirektör i Ce 33 i st. för Ce 31 . . . . .	1 872
b) 1 kontorist i Ce 13 i st. för 1 kontorsbiträde i Ce 8 . . .	2 340

*Diverse äskanden*

8. Hålkortsbearbetning . . . . .	4 000
9. Löneklassändringar och reglerad befordringsgång . . . . .	66 343
10. 1956 års lönereglering . . . . .	185 000
	536 054
	72 758
	+ 463 296

Motiv. Inledningsvis erinrar kartverket om att det i sina anslagsäskanden för föregående budgetår upptog tre frågor av grundläggande betydelse för dess verksamhet, vilka emellertid icke erhöi slutgiltig lösning vid det fortsatta budgetarbetet. Dessa frågor avsåg en ändrad organisation av topografiska kartbyrån, en förstärkning och utbyggnad av kartverkets fotogrammetriska verksamhet samt ändrade lönegrader för vissa tjänster vid kartverket. I detta sammanhang anför kartverket att den nu tillsatta utredningen rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten kan komma att förändra vissa av de förutsättningar som f. n. gäller för verksamheten vid kartverket. De berörda frågorna är emellertid enligt kartverkets mening så aktuella och så väsentliga för lösandet av kartverkets arbetsuppgifter att de icke tål uppskov utan måste behandlas redan i årets anslagsäskanden. De torde även kunna erhålla lösningar, som icke föregriper de sakkunnigas ställningstaganden.

Beträffande den *nya topografiska kartan* anför kartverket bl. a. följande allmänna synpunkter.

Kartverket har av den nya topografiska kartan under 1954 utgivit ett blad, under 1955 tre blad, samt under 1956 15 blad. Behovet av denna karta är mycket stort. Särskilt med hänsyn till försvarsväsendets intressen är det av utomordentlig vikt att kartan framställes snabbt och planmässigt. Det är därför nödvändigt att kartverkets topografiska kartbyrå erhåller en viss förstärkning. På grund av att byrån icke erhållit den utvidgning kartverket föregående år föreslagit, kommer den då framlagda tidsplanen icke att kunna hållas. Eftersläpningen får emellertid icke bli för stor, om icke väsentliga olägenheter skall uppträda dels genom att det för betydande delar av landet under avsevärd tid icke kommer att finnas någon ens tillnärmelsevis aktuell topografisk karta, dels genom att grundmaterialet, den ekonomiska kartan, blir för inaktuellt för att direkt ligga till grund för den nya

kartan. Kartverket har nu utarbetat ett nytt förslag till organisation av byrån. I detta förslag har antalet sektioner begränsats till fyra mot fem i tidigare framlagda organisationsförslag genom att de arbeten med kurvkonstruktion, som hittills utförts på en särskild sektion, ansetts kunna sammanföras med övriga förberedelser för fältarbetet och sålunda utföras av konceptkartesektionen. Övergångsvis måste en mindre arbetsgrupp inom denna sektion utföra kurvkonstruktion för eldledningskartan, så länge som denna utgives. Antalet sektionschefer har på detta sätt begränsats till fyra. Konceptkartesektionen blir emellertid så stor, 40—50 tjänstemän, att den måste indelas i två arbetsdetaljer. Kartverket har ansett att varje sådan detalj bör ha en chef placerad i lönegrad 29. Härigenom vinnes även likformighet vid en jämförelse med verkets övriga byråer, där tjänster i lönegrad 29 finnes. Någon slutlig ställning till hela detta förslag erfordras icke nu, men kartverket anser det nödvändigt att vissa av de viktigaste nyckelposterna i organisationen kan besättas så snart som möjligt samt att viss förstärkning av rutinpersonalen erhålles. Kartverket hänvisar i övrigt till den redogörelse för topografiska kartbyråns arbeten, som framlades i anslagsaskandena för budgetåret 1956/57 (IX ht 1956 s. 481). I det sammanhanget framlade kartverket även en plan för topografiska kartans produktion under de närmaste femton åren. Därest statsmakterna med hänsyn till att topografiska kartbyråns utbyggnad förutsatts ske successivt under de närmaste åren icke önskar binda sig för en långtidsplan kan verksamheten tills vidare administreras genom att produktionsprogrammet fastställs årligen enligt gällande instruktionsbestämmelser.

Beträffande den *fotogrammetriska verksamheten* erinrar kartverket bl. a. om att i fotogrammetriutredningens betänkande angående flygfotogrammetrisk verksamhet (SOU 1955: 26) vissa förslag till förändringar i den statliga fotogrammetriska verksamheten framlagts, vilka förslag kartverket i avgivet yttrande tillstyrkt. Med hänsyn till den nu tillsatta utredningen kan det, anför verket, möjligen diskuteras att uppskjuta införandet av en ny ekonomisk organisationsform till dess överblick vunnits över huruvida ytterligare delar av den statliga fotogrammetriska verksamheten bör medtagas i denna. I avvaktan på Kungl. Maj:ts ställningstagande i nämnda fråga har kartverket därför liksom föregående år behandlat av utredningen föreslagna förstärkningsåtgärder mot bakgrund av gällande förvaltningsformer.

I sin allmänna motivering behandlar kartverket även frågan om *ändrade lönegrader för vissa tjänster vid kartverket* och erinrar om att det i sina anslagsaskanden under de senaste åren framlagt förslag om att vissa för högskoleutbildad personal avsedda tjänster skulle utbytas mot dels tjänster för biträdespersonal, dels en något högre lönegrad för vissa kvarvarande tjänster för den högskoleutbildade personalen. Personalen vid kartverket har nämligen utökats för varje år, vilket medfört ökat arbete och ansvar för arbetsledningspersonalen, varjämte nuvarande lönegradsplaceringar för den högskoleutbildade personalen är för låga för att verket skall kunna rekrytera och behålla tillräckligt kvalificerad personal. Slutligen har eftersträvat en utjämning i lönegradsplaceringarna mellan olika byråer. Kartverket upprepar nu vissa tidigare framlagda förslag till uppflyttning av dylika tjänster men med hänsyn till den tillsatta utredningen har tjänsterna i allmänhet föreslagits som icke-ordinarie.

Till stöd för de särskilda yrkandena har kartverket, utöver vad som anförts i den av verket åberopade allmänna motiveringen, i huvudsak anfört följande.

1 a. Sektionschefsbefattningarna på kartverket är i allmänhet placerade i lönegrad 31 med undantag av sektionscheferna på topografiska byrån som f. n. är placerade i lönegrad Ca 30, samt en av sektionscheferna på geodetiska byrån. Sektionscheferna på topografiska kartbyrån var före år 1953 liksom motsvarande chefer på ekonomiska kartbyrån, geodetiska och fotogrammetriska byråerna och beställningsavdelningen placerade i lönegrad 29. Vid tjänsteförteckningsrevisionen uppflyttades ifrågavarande tjänstemän på topografiska kartbyrån till lönegrad 30, under det att förste statskartograferna och förste statsgeodeterna uppflyttades till lönegrad 31. Skillnaden i lönegradsplacering för sektionscheferna på olika byråer verkar irriterande för ifrågavarande personalgrupp och kan på ett olämpligt sätt påverka rekrytering och placeringsfrågor.

Sedan tjänsteförteckningsrevisionen framlagt sitt förslag, har även arbetsuppgifterna inom topografiska kartbyrån undergått stora förändringar. Före år 1953 ledde sektionscheferna arbeten med framställning och revidering av den äldre topografiska kartan. Sedan dess har den nya topografiska kartan tillkommit, varjämte en fullständig förnyelseverksamhet pågår även beträffande översiktskartorna. Därvid har framställningsmetodiken fullständigt omlagts och nya rit-, gravyr-, fältarbets- och reproduktionsmetoder börjat tillämpas. Dessutom har kartproduktionen undan för undan kunnat ökas. Kraven på sektionscheferna, såväl beträffande kunnande som arbetsledarförmåga, har därför avsevärt måst skärpas.

1 b. Topografiska kartbyråns första sektion, konceptkartesektionen, kommer redan nästa budgetår att omfatta ca 40 tjänstemän. Sektionen måste uppdelas i två detaljer med regionalt skilda arbetsuppgifter. Cheferna för dessa detaljer bör erhålla en tjänsteställning, som är högre än övriga statstopografer. De kommer i stor utsträckning att erhålla samma arbetsuppgifter och ansvar som sektionschefer.

1 c. Till avdelningsledare vid de topografiska och geodetiska fältarbetena utgår särskilda ersättningar med högst 1 500 kronor per år. Fältarbetsledare på ekonomiska kartbyrån har icke motsvarande förmåner. Om förslaget beträffande lönegradsuppflyttning av förste statstopograf samt av chef för höjdmätningssektionen på geodetiska byrån bifalles, bortfaller skälen för ifrågavarande ersättningar.

1 d. Enligt Kungl. Maj:ts beslut den 22 april 1955 skall de särskilda ersättningarna under byråarbeten till vid kartverket inkommenderad militär personal avvecklas. Medelsbehovet beräknas med anledning härav minska med 8 000 kronor under nästa budgetår.

2 a. På grund av vad som i den allmänna motiveringen anförts angående sektionsindelningen inom byrån hemställes att en ny tjänst som sektionschef inrättas.

2 b. Beträffande motiveringen för förslaget under denna punkt torde

få hänvisas till IX ht 1956 s. 483—484 punkt 2 b. Kartverket har denna gång föreslagit att tjänsten skall vara icke-ordinarie.

2 c, d och e. Ytterligare arbetskraft erfordras för rekognoscering och ritarbeten för i första hand den nya topografiska kartan. Medel äskas därför för anställning av ytterligare två kartassistenter i lönegrad Ce 19, ett ritbiträde i lönegrad Ce 8 samt tre pensionerade underofficerare med arvode, uppgående till skillnaden mellan lön i löneklass 24 och pension.

3 och 4. Beträffande motiveringen härför torde i huvudsak få hänvisas till IX ht 1956 s. 484—485 punkt 3 och 4. Kartverket påpekar också i år att kostnadsberäkningarna gjorts före de senaste lönehöjningarna. De av kartverket angivna kostnaderna är följaktligen något högre än motsvarande poster i fotogrammetriutredningens betänkande. Den totala kostnadsökningen i förhållande till föregående år uppgår sålunda till 102 537 kronor eller, om avdrag sker för den tjänst som statskartograf i lönegrad Ce 27, för vilken medel icke finnes upptagna i staten för budgetåret 1956/57 enbart av den anledningen, att man förutsatt att tjänsten icke skulle kunna besättas, till 81 883 kronor. I avvaktan på ställningstagandet från den år 1956 tillsatta utredningen har kartverket icke medtagit förslaget att ändra tjänsten som chef för fotogrammetriska avdelningen från byråchef till överingenjör. För övrigt överensstämmer de föreslagna åtgärderna med fotogrammetriutredningens förslag med de modifikationer, som förorsakats av att en tjänst som byråingenjör i lönegrad Ce 25 numera icke uppehålls på grund av att innehavaren förordnats att uppehålla högre tjänst.

5. Kartverket framhåller, att det får anses som synnerligen angeläget att de olika delmomenten vid framställningen av den ekonomiska kartan ständigt kontrolleras i syfte att undersöka, om de på någon punkt kan förenklas eller rationaliseras. Med den brist på arbetsledningspersonal, som hittills förelegat, har det icke varit möjligt att följa produktionen på det sätt, som varit önskvärt. Byråchefen på ekonomiska kartbyrån bör därför till sitt förfogande ha en för rationaliseringsuppgifter speciellt lämpad kartograf, som sysslar med hithörande frågor. I annan teknisk verksamhet av motsvarande omfattning brukar en särskild driftsavdelning ombesörja dylika uppgifter. Befattningen, som icke torde kunna placeras lägre än i lönegrad 29, bör kunna erhållas genom uppflyttning av en av de befintliga kartograf-tjänsterna i lönegrad Ca 27.

6 a. De vetenskapliga arbetsuppgifterna vid geodetiska byrån omhändertas av byråchefen och professorn samt två observatorer i lönegrad Ca 32. Då byråchefen endast översiktsmässigt har tillfälle ägna sig åt de vetenskapliga uppgifterna, blir observatorernas ställning mycket självständig. Enligt instruktionen för kartverket skall observator ha avlagt filosofie eller teknisk licentiatexamen i vissa ämnen samt genom utgivna skrifter ha visat skicklighet i vetenskaplig behandling av till geodetiska byrån hörande frågor. I ett den 28 juni 1955 avgivet förslag till ny instruktion har kartverket föreslagit, att observator i princip skall inneha filosofie eller

teknisk doktorsgrad efter disputation å avhandling i geodetiskt ämne. Detta har motiverats med att behovet av vetenskaplig kompetens för dessa tjänstemän under senare tid väsentligt ökat genom den utveckling, som skett i fråga om det internationella samarbetet på geodesiens område, och att samtidigt härmed kraven på observatorernas förmåga att självständigt verka inom sina specialområden ökat. Innehavarna av observatorbefattningarna har under de senaste årtiondena alltid haft doktorskompetens. Med hänsyn till arbetsuppgifternas art och därav föranledda kompetenskrav är observatorernas löneställning enligt kartverkets uppfattning icke riktigt avvägd f. n. Tidigare har observatorerna jämförts med lektorer. År 1948 placerades båda dessa grupper i lönegrad Ca 30, där även universitetens observatorer placerades. Vid den senaste tjänsteförteckningsrevisionen placerades universitetsobservatorerna i lönegrad Ca 34, lektorerna av närmast motsvarande kompetens i lönegrad Ca 33 och kartverkets observatorer i lönegrad Ca 32. Detta resultat äventyrar kartverkets möjligheter att i framtiden rekrytera dessa viktiga befattningar på lämpligt sätt.

6 b. Kartverkets sektionschefsbefattningar är i princip placerade i Ca 31 med undantag av sektionscheferna på topografiska byrån, som f. n. är placerade i lönegrad Ca 30 samt en av sektionscheferna på geodetiska byrån, nämligen chefen för avvägningssektionen. Denna sektion har synnerligen betydelsefulla uppgifter och representerar ett arbetsområde, som under de närmaste årtiondena kommer att behöva vidareutvecklas och intensifieras i hög grad. På vederbörande sektionschef kommer därför att ställas mycket höga krav på skicklighet och organisationsförmåga. Att under dessa förhållanden bibehålla en lönegradsplacering, som i förhållande till likartade befattningar inom verket är uppenbart felaktigt avvägd, synes kartverket oriktigt.

7 a. I fråga om motiveringen för äskandet under denna punkt torde få hänvisas till IX ht 1956 s. 489 punkt 9.

7 b. För arbetsuppgifterna med personalregistrering, matrikel, bearbetning av arbets- och anslagsstatistik m. m. finnes ingen särskild arbetskraft utan dessa uppgifter har fördelats mellan tjänstemännen på den allmänna avdelningen. På grund av att arbetsbelastningen för alla är stor, har vissa mycket angelägna arbetsuppgifter blivit eftersatta. En särskild tjänst för berörda arbetsuppgifter bör inrättas. Innehavaren måste vara kompetent att självständigt handha personalregistrering, föra matrikel över personalen, upprätta förslag till tjänsters ledigförklarande, underlag för tjänstetillsättning m. m. samt kunna självständigt utföra bearbetningar av det omfattande underlaget för arbets- och anslagsstatistik. I enlighet med de riktlinjer som framlagts av 1947 års biträdesutredning bör ifrågavarande tjänst placeras lägst som kontorist i lönegrad Ce 13. För att begränsa kostnadsökningen kan en tjänst som kontorsbiträde i lönegrad Ce 8 in dragas.

8. Under de senaste åren har hålkortsbearbetning i flera fall kommit till användning för bl. a. vissa statistiska bearbetningar. Arbetena har här-

vid utförts av statistiska centralbyrån. Vidare har geodetiska problem försöksvis bearbetats. Kostnaderna för dessa arbeten har bestritts från avlöningsposten för avlöningar till icke-ordinarie personal. Kartverket anför, att ifrågavarande arbeten visat sig medföra betydande kostnadsbesparingar i jämförelse med om arbetena utföres av personal vid kartverket. För att möjliggöra att ytterligare arbeten utföres på detta sätt hemställes om en höjning av anslaget för ändamålet. Den härigenom friställda personalen får då tillfälle att ägna sig åt eftersläpande, angelägna arbetsuppgifter.

9 och 10. Ökningarna är av automatisk karaktär.

Y t t r a n d e n. Med hänsyn till pågående utredning rörande organisationen av den verksamhet, som bedrivs av lantmäteriväsendet och kartverket, förutsätter *statskontoret*, att de yrkanden om lönereglering och personalförstärkning, som upptagits under förevarande anslag och vilka så gott som samtliga framförts i anslagsäskandena för innevarande budgetår utan att vinna beaktande, ej heller nu föranleder någon åtgärd. Statskontoret har dock icke något att erinra mot att ett belopp av 4 000 kronor beräknas för kostnader för hålkortsbearbetning. Av redovisningstekniska skäl bör det dock ske genom en förstärkning av verkets expensanslag.

*Statens lönenämnd*, som haft att avgiva utlåtande i vad avser punkten 1 a under förvarande anslag, finner icke tillräckliga skäl föreligga för bifall till under nämnda punkt framfört förslag.

#### *Föredraganden*

Vid övervägandet av kartverkets förslag om inrättande av nya tjänster bör beaktas att den år 1956 igångsatta utredningen rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten pågår. Jag är därför icke beredd att nu biträda kartverkets framställningar beträffande personalförstärkningar annat än i så måtto, att jag förordar, att medel till ett belopp av högst 8 000 kronor anvisas för anställande av en pensionerad underofficer på den topografiska kartbyrån. Någon uppräknings av anslaget med motsvarande belopp är emellertid icke erforderligt, enär ersättningarna under byråarbeten till vid kartverket inkommenderad militär personal minskar med enahanda belopp. Vad härefter angår kartverkets förslag till tjänsteförändringar kan jag icke nu tillstyrka någon av dessa.

Vad kartverkets övriga äskanden under anslaget beträffar har jag icke något att erinra mot att ett belopp av 4 000 kronor skall anvisas för av kartverket föreslagen hålkortsbearbetning. Denna medelsanvisning synes emellertid lämpligen böra ske under kartverkets omkostnadsanslag. Jag torde därför vid behandlingen av nämnda anslag få återkomma till denna fråga. Icke heller har jag något att erinra mot att anslaget på grund av löneklassändringar, reglerad beföringsgång och 1956 års lönereglering uppräknas med ett sammanlagt belopp av 251 400 kronor.

Vid bifall till vad jag föreslagit i det föregående, skulle anslaget för nästa budgetår behöva uppföras med  $(4\,736\,600 + 8\,000 - 8\,000 + 251\,400 =) 4\,988\,000$  kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat 2 509 600 (+ 24 100) kronor; arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 4 200 (oförändrat) kronor;

avlöningar till icke-ordinarie personal 1 337 800 (+ 25 100) kronor; rörligt tillägg 1 136 400 (+ 202 200) kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) fastställa följande avlöningsstat för rikets allmänna kartverk, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i> .....	2 509 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	4 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	1 337 800
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	1 136 400

Summa kronor 4 988 000

b) till *Rikets allmänna kartverk*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 988 000 kronor.

[204] **2. Rikets allmänna kartverk: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	554 400	545 299
1956/57 (statsliggaren s. 910) .....	587 200	
1957/58 (förslag) .....	612 500	

**Y r k a n d e.** *Rikets allmänna kartverk* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 65 800 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning	Minskning
1. Sjukvård m. m. ....	29 400		9 400
2. Reseersättningar .....	2 500	10 500	
3. Övriga expenser .....	249 200		
a) Rekognosceringskoncept till ekonomiska kartan .....		4 500	
b) Ritmaterial .....		6 000	
c) Underhåll och anskaffning av möbler och inventarier ..		31 800	
d) Ljusbord .....		16 000	
e) Försök med uppritning av ekonomiska kartan på plast		2 000	
f) Städningkostnader .....		4 400	

75 200    9 400

+ 65 800

Motiv. 1. Med hänsyn till att belastningen under de två senast förflutna budgetåren endast uppgått till 19 974 resp. 12 642 kronor, anser kartverket ifrågavarande post kunna sänkas med 9 400 kronor.

2. Med hänvisning till vad i det följande anföres under anslaget till Kartarbeten m. m. angående ritkurs för militär personal hemställer kartverket att anslaget höjes med 10 500 kronor.

3 a. På grund av den pågående ekonomiska kartläggningen i Gävleborgs och Västerbottens län blir produktionen större än i de mera tätbebyggda delarna i södra Sverige, vilka tidigare kartlagts. Produktionsökningen beräknas till ca 50 blad per år. För varje blad erfordras ett rekognosceringskoncept, som kostar 90 kronor.

3 b. Behovet av ritmaterial har ökat bl. a. på grund av den nyssnämnda produktionsökningen.

3 c. På grund av den knappa medelsanvisningen under senare budgetår har underhållet och ersättningsanskaffningen av möbler, kontorsmaskiner och andra inventarier eftersatts.

3 d. Kartverket anför, att det icke är rationellt att ljusbord hittills icke kunnat anskaffas i erforderlig omfattning.

3 e. Sedan någon tid har försök bedrivits i syfte att förenkla uppritningen av ekonomiska kartan genom att rita denna på plast. För att dessa försök skall kunna fortsättas, erfordras 2 000 kronor.

3 f. Ökningen beror på de höjda lönerna till städningsspersonalen.

Y t t r a n d e. Statskontoret anser, att belastningen under anslagsposten till sjukvård för senaste budgetår, 12 642 kronor, synes motivera att posten beräknas till förslagsvis 15 000 kronor. Såsom i det följande under anslaget till Kartarbeten m. m. närmare utvecklas, anser sig statskontoret ej kunna förorda att traktamentskostnaderna i samband med ritkursen för militär personal bestrides från kartverkets eget reseanslag, som alltså bör uppföras med oförändrat belopp. Mot bakgrunden av pågående utredning avseende bl. a. en sammanslagning av kartverket och lantmäteriet med dess centralkontor ter sig den begärda uppräkningsposten till övriga expenser alltför högt tilltagen. Statskontoret kan för sin del ej tillstyrka, att expensanslaget uppföres med högre belopp än 264 000 kronor, däri inberäknat kostnaderna för hålkortsbearbetning.

#### Föredraganden

I anslutning till mitt förslag i det följande vid behandlingen av anslaget till Kartarbeten m. m. bör posten till reseersättningar ökas med 9 000 kronor. På grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning bör posten därjämte uppräknas med 1 700 kronor. Till posten reseersättningar bör alltså anvisas ( $2\,500 + 9\,000 + 1\,700 =$ ) 13 200 kronor. Med hänsyn till den allmänna kostnadsstegringen bör posten till bränsle, lyse och vatten höjas med 1 600 kronor till 37 000 kronor. Posten till övriga expenser bör uppräknas med dels 4 400 kronor för ökade kostnader på grund av det nya kollektivavtalet för städningsspersonal, dels 2 400

kronor med anledning av de stegrade tryckningskostnaderna och dels 600 kronor på grund av den allmänna kostnadsstegringen. Vidare bör under denna post i enlighet med vad jag anfört vid anmälan av kartverkets avlöningsanslag beräknas ett belopp av 4 000 kronor för hålkortsbearbetning. Därjämte kan jag tillstyrka, att under posten anvisas 16 000 kronor för anskaffande av ljusbord. Posten övriga expenser bör sålunda för nästa budgetår höjas med (4 400 + 2 400 + 600 + 4 000 + 16 000 =) 27 400 kronor till 276 600 kronor. Med hänsyn till belastningen kan posten till sjukvård m. m. minskas med 14 400 kronor till 15 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver kartverkets omkostnadsanslag för nästa budgetår uppföras med (587 200 + 10 700 + 1 600 + 27 400 — 14 400 =) 612 500 kronor, vilket innebär en höjning med 25 300 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för kartverket.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 612 500 kronor.

[205] 3. *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	1 239 000	1 254 771	6 059
1956/57 (statsliggaren s. 911) ..	1 287 000		
1957/58 (förslag) .....	1 497 000		

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 231 000 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning	Minskning
1. Fältarbeten .....	698 000	136 000	
2. Flygfotografering m. m. ....	475 000	46 000	
3. Reproduktionsarbeten .....	94 000	59 000	
4. Ritkurs för militär personal .....	10 000		10 000
		<hr/>	<hr/>
		241 000	10 000
		<hr/>	
		+ 231 000	

Motiv. 1. Utgifterna för budgetåret 1955/56 har uppgått till ett ca 59 000 kronor högre belopp än som anvisats för ändamålet. Den stegrade belastningen sammanhänger med den allmänna höjningen av kostnader i samband med fältarbete samt med att kartverket på grund av nyrekrytering av statskartografer och kartassistenter haft möjlighet att öka antalet

tjänstemän, som förordnas till fältarbete. För att kartverket icke skall nödgas inskränka på fältarbetena och därmed även på hela kartproduktionen, måste enligt kartverket anslagsposten till en början höjas med 59 000 kronor minskat med det belopp, 23 000 kronor, varmed anslagsposten av samma anledning höjts för budgetåret 1956/57. Ökningen beräknas sålunda till 36 000 kronor. Emellertid räknar kartverket därjämte med vissa automatiska kostnadsstegringar för följande ändamål, nämligen ersättningar för tjänsteresor med egen bil, ersättningar till handräckningspersonal, höjda traktamenten samt rekognoscering för den nya ekonomiska kartan.

Beträffande det ökade medelsbehovet till ersättningar för tjänsteresor med egen bil anför kartverket, att dess tjänstemän i allt större utsträckning fortsätter att anskaffa egna bilar. Kostnadsökning på grund av ökad användning av egen bil i tjänsten har beräknats till cirka 10 000 kronor.

I fråga om ersättningarna till handräckningspersonalen framhåller kartverket, att dessa på grund av den allmänna löneutvecklingen måst höjas för att erforderlig dylik personal skolat kunna anställas. År 1956 har ersättningarna höjts med ungefär 9,7 procent. De härigenom förorsakade årliga kostnadsökningarna beräknas uppgå till ungefär 9 500 kronor.

Genom beslut den 15 juni 1956 har Kungl. Maj:t genomfört höjningar av de traktamenten, som utgår enligt resereglementet för kartverket. Den genomsnittliga höjningen av traktamentsbeloppen till kartverkets tjänstemän har beräknats motsvara 17,7 procent. Härav förorsakad merkostnad beräknas till 70 500 kronor.

Vad slutligen angår rekognoscering för den nya topografiska kartan, anför kartverket att en ökning av anslaget med 10 000 kronor erfordras oberoende av ställningstagandet till topografiska kartbyråns utbyggnad.

2. Kartverket anför, att anslagsposten kommer att belastas med vissa automatiska utgiftsstegringar, och framhåller bl. a. följande.

De under föregående punkt omnämnda förhöjningarna av traktamenten och ersättningar till handräckningspersonal påverkar ca 106 000 resp. 8 000 kronor av ifrågavarande anslagspost, varför den ökade belastningen för dessa ändamål kommer att uppgå till omkring 18 800 kronor resp. 800 kronor.

Enligt avtal med Svensk Flygtjänst AB ombesörjer bolaget den tekniska tillsynen av kartverkets flygplan. Enligt avtalet äger bolaget erhålla förhöjd ersättning för sina tjänster, när omkostnaderna stiger. Bolaget har anmält till kartverket att ersättningarna kommer att stiga på grund av ökade mekanikerlöner m. m. med ca fem procent, vilket på ett belopp av 186 000 kronor föranleder en kostnadsökning av 9 300 kronor. Bolaget har vidare sagt upp gällande avtal fr. o. m. den 1 januari 1957. Underhandlingar pågår om nytt avtal. Bolaget har begärt att erhålla ersättning för de merkostnader, som uppstått bl. a. på grund av att bolaget varit tvunget att förflytta sin verkstad från Norrtälje och Stockholm till Malmö. Begärda kostnadsförhöjningar uppgår till ca 62 000 kronor. Dessa omständigheter kan föranleda kostnadsökningar, uppgående till ca 71 300 kronor. Även om innehållet i ett nytt avtal ännu icke kan överblickas i detalj, bör kostnadsökningen för nu ifrågavarande ändamål beräknas till lägst 55 000 kronor.

Kartverket hänvisar slutligen till att Skandinavisk flygpersonalförening, vilken representerar den flygande personalen vid kartverket, i skrivelse till kartverket den 1 februari 1956 bl. a. anfört följande.

Det nu utgående flygtillägget är beräknat på 1945 års penningvärde och är med hänsyn till den ekonomiska utvecklingen avsevärt nedvärderat. Inom flygvapnet, där flygtillägg utgår, har förhållandet uppmärksamrats och tillägget korrigerats vid två tillfällen allt eftersom penningvärdet försämrats. Föreningen hemställer, att en anpassning av flygtillägget till realistiska förhållanden genomföres och att i analogi härmed detsamma fastställs till två tredjedelar av 390 kronor per månad gånger 12 månader. Om det nu fastställda flygtillägget 390 kronor per månad för flygvapnets del skulle höjas, bör en motsvarande höjning ske för flygpersonalen i kartverkets del. Med hänsyn till den förvånansvärda eftersläpningen begär föreningen, att den föreslagna höjningen genomföres retroaktivt för året 1955.

På grund av att ifrågavarande flygtillägg är reglerat genom 24 § TB Saar har kartverket icke haft möjlighet att bifalla framställningen. Kartverket finner det emellertid uppenbart, att tilläggets storlek bör justeras med hänsyn till penningvärdets fall. Kartverket har vidare funnit att nuvarande regler, vilka innebär att ett flygtillägg om 1 600 kronor per flygsäsong utgår till kartassistent så snart han flugit under 24 dagar, icke medför ett rättvist resultat, då en kartassistent, som endast tjänstgör under halva flygsäsongen i allmänhet erhåller samma flygtillägg, som den som tjänstgör under hela. Det synes följaktligen riktigare att flygtillägget utgår per månad. Kartverket hemställer på anförda grunder att punkt 1 under Rikets allmänna kartverk i 24 § TB Saar erhåller följande lydelse.

1. Till förste kartassistent, som är fullt utbildad såsom flygfotograf, samt till förste kartassistent och flygförare skall för tid då han är förordnad deltaga i flygtjänst utgå flygtillägg med samma belopp per månad, som är fastställt för flygförare och flygspanare i lönegrad Ma, Me 19 (löjtnant), Ma 23 enligt bestämmelserna i punkt 1 av de i 35 § 3 mom. reglementet meddelade särskilda bestämmelserna för försvaret.

Kostnadsökningarna på grund av denna förändring av bestämmelserna beräknas till högst 2 800 kronor. De ändrade reglerna rörande flygtillägg bör tillämpas fr. o. m. flygsäsongen 1957. Enligt kartverkets mening kan någon retroaktiv ersättning för tidigare flygsäsonger icke ifrågakomma.

Sammanlagt har sålunda medelsbehovet under förevarande anslagspost stigit med (18 800 + 800 + 55 000 + 2 800 =) 77 400 kronor. Av detta belopp torde emellertid enligt kartverket 40 procent kunna belasta beställningsfotograferingen, varför endast återstående 60 procent eller 46 000 kronor behöver täckas i form av ökad medelsanvisning.

3. Enligt verkställda detaljberäkningar erfordras för reproduktionsarbeten under budgetåret 1957/58 153 000 kronor, vilket innebär en höjning av ifrågavarande anslagspost med 59 000 kronor. Kartverket understryker att dessa medel erfordras oberoende av ställningstagandet till topografiska byråns utbyggnad, då de blad som skall utgivas under budgetåret 1957/58 redan är under arbete.

4. I staten för budgetåret 1956/57 har upptagits ett nytt anslag rörande kartverket, Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal. Det har påpekats under hand att anslagsposten för ritkurs för militär personal borde sammanföras med det nya anslaget. Ifrågavarande anslagspost har emellertid endast till mindre del använts för direkta kostnader för undervisningen. Huvuddelen har avsett kostnader för traktamenten till kursdeltagare, som varit stationerade utanför Stockholm under sin tjänstgöring vid kartverket. Skall anslagsposten utgå anser kartverket det vara lämpligast om den del, som avses täcka traktamenten sammanföres med anslagsposten reseersättningar under omkostnadsanslaget och återstoden sammanföres med det nya anslaget. Av anslagsposten beräknas 9 000 kronor för traktamenten och 1 000 kronor för omkostnader för ritkursen. Med hänsyn till den tidigare angivna allmänna höjningen av traktamentena bör 9 000 kronor höjas till 10 500 kronor. Under dessa förutsättningar kan anslagsposten utgå.

Y t t r a n d e. Då ersättningen till handräckningspersonalen vid kartverkets fältarbeten åren 1954 och 1955 höjts med sammanlagt 25 procent (IX ht 1956 s. 495), kan *statskontoret* ej tillstyrka att medel beräknas för ytterligare uppräknings av ersättningarna. Likaså torde det från föregående år upprepade kravet på ökad medelsanvisning under anslaget för rekognoscering för den nya topografiska kartan böra lämnas utan beaktande. Därest icke en viss begränsning i kartproduktionen anses påkallad, torde likväl enligt *statskontoret* med hänsyn bl. a. till höjda traktamentsersättningar en relativt kraftig uppräknings av anslagsposten till fältarbeten ej kunna undvikas. Posten torde dock ej böra uppföras med högre belopp än 800 000 kronor.

*Statskontoret* anför, att frågan om ökad medelsanvisning för flygfotografering till stor del synes vara beroende av hur den tekniska tillsynen av kartverkets flygplan framdeles kommer att ordnas.

Då flygtillägget för kartverkspersonalens vidkommande utgått med oförändrat belopp sedan ett tiotal år tillbaka (IX ht 1947 s. 352) finner *statskontoret* ej något att erinra mot en viss uppräknings av dessa tillägg. En eventuell reglering av flygtilläggen, som även synes böra avse ändring i själva beräkningssättet, torde emellertid böra företagas i samband med den pågående översynen inom civildepartementet av olika arvoden. Utan att vilja föregripa resultatet av en sådan prövning uttalar *statskontoret* som sin mening, att på grund av rådande speciella förhållanden inom det militära flygväsendet kartverkets personal i förevarande avseende ej bör jämföras med motsvarande befattningshavare inom flygvapnet.

Kostnaderna för ritkurs för militär personal bör enligt *statskontoret*s mening bestridas från ett och samma anslag antingen som nu från en särskild post under förevarande anslag eller också från det innevarande budgetår tillkomna anslaget till Utbildningskurser för viss personal. *Statskontoret* kan alltså icke tillstyrka kartverkets förslag om fördelning av medelsanvisningen för kursen för militär personal mellan kartverkets reseanslag och det nya kursanslaget.

*Föredraganden*

Vad först angår posten till fältarbeten kan jag tillstyrka, att denna skall höjas med dels 25 000 kronor på grund av den ökade belastningen, dels 9 500 kronor till följd av den senaste höjningen av ersättningarna till handräkningspersonalen, dels 70 500 kronor på grund av höjningen av traktamenten och dels 10 000 kronor för rekognoscering för den nya topografiska kartan. I övrigt kan jag icke förorda någon uppräknig av ifrågavarande post. Denna bör alltså uppföras med (698 000 + 25 000 + 9 500 + 70 500 + 10 000 =) 813 000 kronor, vilket innebär en ökning med 115 000 kronor. Vad beträffar posten till flygfotografering m. m. är jag icke beredd att i förevarande sammanhang till prövning upptaga frågan om ändring av flygtilläggen för kartverkets personal. En uppräknig av posten med 46 000 kronor till 521 000 kronor synes dock böra ske. Mot medelsberäkningen under posten till reproduktionsarbeten har jag intet att erinra. Denna post bör därför höjas med 59 000 kronor till 153 000 kronor. Då jag biträder kartverkets förslag att till kostnader för ritkurs för militär personal i fortsättningen skall disponeras medel under kartverkets omkostnadsanslag i vad de avser traktamenten till kursdeltagare och under anslaget till utbildningskurser i fråga om övriga kostnader, minskas å andra sidan medelsbehovet under förevarande anslag med 10 000 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, bör förevarande anslag för nästa budgetår uppföras med (1 287 000 + 115 000 + 46 000 + 59 000 — 10 000 =) 1 497 000 (+ 210 000) kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte förslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Kartarbeten m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 1 497 000 kronor.

[206] 4. *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.*

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	156 300	216 688	46 116
1956/57 (statsliggaren s. 911) .....	156 300		
1957/58 (förslag) .....	300 000		

Reservationen utgöres i huvudsak dels av ett belopp av 15 000 kronor, som tidigare varit avsett för anordnande av en kyl- och undertryckskammare vid kameraverkstaden i Norrtälje, dels av medel för anskaffning av en flygkamera, vilken levererats men för vilken full likvid ännu icke erlagts.

Y r k a n d e. *Rikets allmänna kartverk* (skr. 27/8 1956) hemställer, att anslaget skall uppföras med 1 185 600 kronor enligt följande beräkning.

1. Fotogrammetriska avdelningen	
a) 5 radiokompasser för flygplan .....	90 000
b) 3 flygkameror .....	255 000
c) 1 kopieringsmaskin för kopiering av flygfilmer .....	50 000
d) komplettering av utrustningen i laboratorier och arkiv .....	25 000
e) 1 universalinstrument för förminskning .....	50 000
f) 2 första ordningens precisionsstereoinstrument .....	400 000
g) 2 enklare stereoinstrument .....	8 000
h) 1 koordinatograf .....	12 000
i) 1 torkapparat .....	5 000
j) 1 reproduktionskamera .....	20 000
k) 3 Kelsh plotter .....	120 000
l) 3 radialtrianguleringsutrustningar .....	7 500
m) 3 stereotoper .....	36 000
n) 3 filmframkallningsutrustningar .....	9 000
o) 3 kontaktkopieringsapparater .....	7 500
p) 2 förstöringsapparater .....	66 000
2. Geodetiska byrån	
a) 1 mindre geodimeter .....	20 000
b) 2 avvägningsinstrument .....	4 600
	1 185 600

Motiv. 1 a—h. Under dessa punkter har kartverket upptagit de förslag i ämnet, som framlagts av 1953 års fotogrammetriutredning. Beträffande motiveringarna för förslagen torde följande få återgivas (för en utförligare motivering torde få hänvisas till nämnda utrednings betänkande, SOU 1955: 26 s. 165—168).

1 a. Beträffande den allmänna navigeringen bör samtliga flygplan förses med sådan radio- och navigeringsutrustning att de kan godkännas för instrumentflygning. Detta torde innebära att en radiokompass måste anskaffas till varje flygplan. Kostnaderna härför uppgår till ca 90 000 kronor, motsvarande fem kompasser à 18 000 kronor.

1 b. Samtliga flygplan, som användes för omdrevsfotograferingen, bör vidare vara utrustade med moderna kameror, helst av samma fabrikat, för att undvika komplikationer vid bildernas bearbetning. Det bör följaktligen finnas minst fem sådana kameror i bruk under fotograferingssäsongen. Dessutom behövs minst en kamera i reserv. Kartverket disponerar två kameror Wild RC 5, 15/23 × 23, varjämte anslag beviljats för inköp av ytterligare en. Denna kameratyp torde f. n. vara den lämpligaste för att tillfredsställa de olika krav, som kommer att ställas på fotobilderna från en omdrevsfotografering. Utvecklingen av flygkamerorna går emellertid mycket snabbt. Enligt uppgift kommer firman Zeiss snart att börja serietillverkning av en ny vidvinkelkamera. Möjligen bör med anskaffningen av nya kameror anstå tills denna kamera kommit i marknaden, vilket torde ske senast under år 1956. Omedelbart därefter bör emellertid medel ställas till förfogande för inköp av minst tre nya kameror. Då kostnaderna för en kamera kan uppskattas till ca 85 000 kronor erfordras för tre stycken följaktligen ca 255 000 kronor.

1 c. Fotogrammetriutredningen föreslår anskaffning av en kopieringsautomat för kopiering av flygfilmer.

1 d. Kompletteringar av utrustningen i laboratorier och arkiv erfordras. Särskilt kan nämnas bättre anordningar för torkning av fotobilder, lämpligare och därmed arbetsbesparande inredningar m. m. Kostnaderna för de nödvändigaste av dessa anskaffningar har av kartverket beräknats till 25 000 kronor.

1 e. Då man i vårt land arbetar med flera olika flygkameror och stereoinstrument har behov uppstått av en universell förminskningsapparat, i vilken man från negativ tagna med godtycklig kamera kan framställa dia-positiv till godtyckligt stereoinstrument. F. n. måste beställningsavdelningen för vissa kombinationer kamera/stereoinstrument låna förminskningsapparat, för andra kombinationer använda kraftigare förminskningsförhållanden än som med hänsyn till stereoinstrumentets byggnad är nödvändigt, vilket medför kvalitetsförsämring. Ett universalinstrument för förminskning bör anskaffas.

1 f. Det är nödvändigt med en snar modernisering av kartverkets utrustning i fråga om stereoinstrument, så att den fotogrammetriska avdelningen kan lösa bearbetningsuppgifterna rationellt och helt utnyttja den moderna kamerautrustningen. I första hand bör stereoplanigrafen ersättas med en modern stereoplanigraf eller autograf A 7. Därutöver bör anskaffas ytterligare ett 1:a ordningens precisionsstereoinstrument (autograf A 7) och ett 2:a ordningens instrument (autograf A 8).

1 g. Som komplement till precisionsstereoinstrumenten bör anskaffas två stereoskop (»Delft svepstereoskop» eller »Zeiss stereotop») för användning vid planerings- och inventeringsuppgifter i samband med stereoarbeten.

1 h. Fotogrammetriska byrån och beställningsavdelningen saknar f. n. koordinatograf, d. v. s. det för all kartkonstruktion grundläggande instrumentet. Att som nu sker utnyttja precisionsstereoinstrumentens ritbord för koordinatkonstruktion är icke rationellt, eftersom dessa dyrbara instrument bör utnyttjas kontinuerligt för stereoarbete.

Sammanlagda kostnaden för anskaffning av den av utredningen förordade utrustningen uppgår till i runt tal 1 095 000 kronor. Av denna utrustning har kartverket kunnat anskaffa ett rektifieringsinstrument, ett precisionsstereoinstrument typ A 8 samt ett förstöringsinstrument för en sammanlagd kostnad av 205 000 kronor. Anslagsbehovet för beställningsverksamheten har följaktligen kunnat minskas till 890 000 kronor.

1 i—p. Kartverket erinrar om att fotogrammetriutredningen icke ansett sig ha tillräckligt underlag för att bedöma behovet av instrument för den fotogrammetriska bearbetning, som ligger till grund för de officiella kartorna utan hänvisat till att vidare försök borde genomföras, innan man tog ställning till den framtida utrustningen för detta ändamål. Den utrustning, som nu användes för ifrågavarande arbeten består till största delen av multiplexinstrument inköpta omkring år 1937. Instrumenten är starkt förslitna och en förnyelse måste snart genomföras. Frågan har även aktualiserats vid överläggningar med försvarsstaben angående kartverkets verksamhet under beredskap och krig. Gällande organisationsplan för denna verksamhet har omarbetats. Försvarsstaben har härvid funnit att kartverkets nuvarande utrustning icke är tillfredsställande. Kartverket bör enligt

planen dels ha möjlighet att fortsätta viss verksamhet centralt, dels fördela sin verksamhet på vissa lokala grupper. En genomgång av den utrustning, som skulle erfordras i denna situation, visar att det återstår ett nyanskaffningsbehov för detta ändamål av 271 000 kronor. Utrustningen är nödvändig för att kartverket skall kunna fullgöra sin instruktionsenliga uppgift att i händelse av krig samt vid allmän mobilisering stå till överbefälhavarens förfogande för tillgodoseende av försvarsväsendets kartbehov. Om medel anvisas för anskaffningen av nyssnämnda utrustning för kartverkets krigsuppgifter kommer denna utrustning även att kunna utnyttjas för produktionen i fred. Kartverket har i sin allmänna motivering framhållit att ett särskilt anslag erfordras för underhållet av den utrustning, vilken under slutet av 1930-talet anskaffades för de fotogrammetriska arbetena i samband med den allmänna kartframställningen, om denna fråga icke löses i samband med införande av en ny organisationsform för den fotogrammetriska verksamheten. För ifrågavarande utrustning har beräknats en sammanlagd nyanskaffningskostnad av 898 500 kronor samt ett årligt avskrivningsbehov av ca 60 000 kronor. Med hänsyn till att någon nämnvärd ersättningsanskaffning icke tidigare ägt rum, är behovet av ett årligt anslag nu större än nämnda genomsnittsbelopp och kan uppskattas till lägst 100 000 kronor om året under de närmaste åren. På grund av att utrustningen för krigsorganisationen delvis kan ersätta den föråldrade utrustningen erfordras emellertid intet särskilt anslag för budgetåret 1957/58, under förutsättning att anslagsäskandet rörande krigsorganisationen bifalles.

2 a och b. Kartverket anför, att AGA under sista året utgivit en mindre modell av geodimetern, vilken är avsedd för att mäta kortare sträckor än den stora modell, som kartverket anskaffat föregående år. Denna apparat kommer att ha stor betydelse för de geodetiska arbetena, i första hand för stommätningar för beställningsarbeten. Apparaten betingar ett pris av 20 000 kronor. Vidare erfordras anskaffning av två stycken självhorisontterande avvägningsinstrument av Zeiss fabrikat till en kostnad av 4 600 kronor. Anskaffningarna är ett led i kartverkets strävanden att åstadkomma erforderliga prestationsökningar i första hand genom att förse den redan tillgängliga personalen med snabbare och effektivare instrument.

Y t t r a n d e. *Statskontoret* anför, att medelsbehovet under förevarande anslag undandraget sig ämbetsverkets bedömande.

### *Föredraganden*

Liksom föregående år grundar sig kartverkets yrkanden under förevarande punkt till huvudsaklig del på 1953 års fotogrammetriutrednings förslag. Den föreslagna instrumentanskaffningen torde icke beröras av den nu tillsatta utredningen rörande organisationen av den av lantmäteriväsendet och kartverket bedrivna verksamheten och jag anser mig i princip böra tillstyrka den. Anskaffningen torde emellertid, därest inga särskilda förhållanden inträder, kunna fördelas på ett antal år. Kartverkets nu ifrågavarande ut-

rustningsbehov bör dock enligt min mening ha tillgodosetts inom fyra år. Jag är därför beredd att tillstyrka, att för ändamålet skall för nästa budgetår anvisas ett belopp av 300 000 kronor, vilket innebär en ökning med 143 700 kronor i förhållande till medelsanvisningen för innevarande budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, på kartverket att besluta om den närmare användningen av detta anslag.

I detta sammanhang torde jag få anmäla, att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 oktober 1956 bemyndigat kartverket att upptaga förhandlingar angående försäljning av verkets två flygplan av typen Focke Wulf Weihe jämte tillbehör samt att, därest detta skulle visa sig ekonomiskt fördelaktigt, genomföra försäljningen och för köpeskillingen inköpa ett modernt flygplan av mindre typ. Vad sålunda förekommit har jag härmed velat bringa till riksdagens kännedom.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utrustning m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 300 000 kronor.

[207] **5. Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal**

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 911) .....	6 000
1957/58 (förslag) .....	7 000

Ifrågavarande anslag infördes först under budgetåret 1956/57.

**Y r k a n d e.** *Rikets allmänna kartverk* (skr. 27/8 1956) hemställer att anslaget skall uppföras med 7 000 kronor.

**M o t i v.** Redogörelse för den fortbildningsverksamhet, för vilken kostnaderna skall bestridas från förevarande anslag, har lämnats i föregående års statsverksproposition (IX ht 1956 s. 490 punkt 13). Kartverket framhåller, att behovet av denna utbildning kommer att vara lika stort under följande budgetår. I överensstämmelse med vad som tidigare angivits under anslaget Kartarbeten m. m. bör vidare 1 000 kronor avseende ritkurs för militär personal tillföras detta anslag.

*Föredraganden*

Under hänvisning till vad jag i det föregående anført under anslaget till Kartarbeten m. m. förordar jag att vissa kostnader avseende ritkurs för militär personal avräknas under detta anslag, vilket därför bör uppräknas med ett belopp av 1 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Rikets allmänna kartverk: Utbildningskurser för viss personal* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 7 000 kronor.

**M. Lappväsendet****[208] 1. Lappfogdarna m. fl.: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	368 600	381 790
1956/57 (statsliggaren s. 911) .....	412 500	
1957/58 (förslag) .....	450 000	

I särskilda skrivelser den 16, 30 och 31 augusti 1956 har *länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* framlagt förslag till medelsanvisning för budgetåret 1957/58 till avlöningar åt lappfogdar m. fl. Länsstyrelserna har beräknat medelsbehovet för ändamålet till i runt tal 432 800 kronor, vilket i jämförelse med det för löpande budgetår anvisade anslaget innebär en ökning med 20 300 kronor. Vid beräkningen synes hänsyn icke ha tagits till 1956 års lönerreglering. I övrigt innebär länsstyrelsernas förslag, bortsett från smärre anslagsändringar av mer eller mindre automatisk karaktär, i huvudsak följande.

1. *Samtliga tre länsstyrelser* har räknat med en höjning av arvodena till ordningsmän och vice ordningsmän i lappbyarna. Beträffande den närmare innebörden härav torde få hänvisas till det följande.

2. *Länsstyrelsen i Jämtlands län* hemställer, att en lappfogdeassistent-tjänst i lönegrad Ce 23 skall inrättas för länet i stället för den tjänst såsom assistent med arvode motsvarande lönen i löneklass 23, som beviljats för sistförflutna och innevarande budgetår. Sistnämnda tjänst inrättades i syfte att undvika arbetsbalans å länets lappfogdekontor. Länsstyrelsen anför nu, att lappfogden fortfarande har behov av ett kvalificerat tjänstebiträde. Enligt länsstyrelsen finnes icke anledning antaga, att arbetet inom lappadministrationen i länet kommer att minska. Utvecklingen pekar snarare i motsatt riktning, varför behovet av tjänsten måste anses vara konstant. Såsom ytterligare skäl för tjänstens överförande till extra ordinarie stat framhålls de stora olägenheter ur rekryteringssynpunkt, som framdeles kan beräknas uppkomma, därest innehavaren icke beredes den fastare anställning och samtliga de förmåner i övrigt, som en extra ordinarie tjänst innebär. Ifrågakvarande förslag framfördes även i fjol.

3. *Länsstyrelsen i Västerbottens län* upprepar sin de båda senaste åren gjorda hemställan om förstärkning av lappadministrationen i länet med en lappfogdeassistent i lönegrad Ce 23. Därvid framhålls, att lappfogdens arbetsbörda ytterligare ökat. Bl. a. har renskötselns övergång från naturahushållning till köttproduktion samt övergången till en mycket extensiv renskötselmetod medfört nya problem, som fordrar ingripanden från lappadministrationen. Vidare medför vattenkraftsföretagen i Ängermanälven och Umeälven en mängd svårlösta frågor av den art, att synnerligen noggranna ut-

redningar och överväganden måste göras, innan nödvändiga åtgärder vidtages. Förutom att dylika större arbetsuppgifter fått allt vidsträcktare omfattning, har även expeditjonsarbetet ökat. Såsom exempel härpå nämnes, att antalet ärenden angående nyttjanderättsupplåtelser under tiden januari—juli 1956 var 1 704, medan samma ärenden under hela år 1955 uppgick till 1 686. I dessa siffror har icke inräknats sådana upplåtelser, som skett genom försäljning av fiskekort. Dessa upplåtelser uppgick år 1955 till 6 333. Slutligen framhåller länsstyrelsen, att ytterligare 2 000 kronor erfordras för avlöande av semestervikarier, om ifrågavarande assistenttjänst icke inrättas.

Såsom anförts i det föregående har länsstyrelserna föreslagit en höjning av arvoden till ordningsmän och vice ordningsmän i lappbyarna. Förslaget har föranletts av en den 18 juni 1956 dagtecknad framställning från *Svenska samernas riksförbund*. Förbundet har hemställt, att ordningsmännens arvoden skall uppräknas från 500 till 1 000 kronor för år. Såsom skäl härför åberopas, att ordningsmannasyslan numera är mycket betungande och ansvarsfull.

Över förbundets framställning har utlåtanden avgivits av — förutom länsstyrelserna — statskontoret och statens lönenämnd. Ur utlåtandena må återgivas följande.

*Länsstyrelsen i Jämtlands län* anför, att ifrågavarande arvoden jämlikt beslut av Kungl. Maj:t under senare år fastställts till högst resp. 600 och 300 kronor. Denna bestämmelse har av länsstyrelsen tillämpats så, att ordningsmannaarvodet utgått med 420 kronor under 1—3 året, 480 kronor under 4—6 året, 540 kronor under 7—9 året samt därefter med 600 kronor, medan vice ordningsmannaarvodet redan från början utgått med 300 kronor. Emellertid måste nämnda belopp med hänsyn till penningvärdets fall och det arbete, som är förenat med ifrågavarande uppdrag, anses för låga. På grund härav och då länsstyrelsen funnit systemet med graderade arvoden lämpligt föreslås, att ordningsmannaarvodet skall bestämmas till ett begynnelsebelopp av 800 kronor för att därefter höjas till 900 kronor efter tre år och 1 000 kronor efter sex år samt att motsvarande belopp för vice ordningsman på samma sätt skall fastställas till resp. 400, 450 och 500 kronor. Vederbörande får därigenom en ersättning, som motsvarar den ökade arbetsinsats, han regelmässigt får anses göra, allt eftersom större erfarenhet vinnes i sysslan. I sin anslagsskrivelse har länsstyrelsen tillämpat nu angivna ersättningsgrunder.

*Länsstyrelsen i Västerbottens län* biträder det av länsstyrelsen i Jämtlands län avgivna förslaget till arvodeshöjningar. I anslutning härtill har även nu ifrågavarande länsstyrelse i sina anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 utgått från sagda förslag vid beräkning av medelsbehovet för ändamålet.

Länsstyrelsen i Norrbottens län delar uppfattningen, att de nuvarande arvodena är för låga med hänsyn till penningvärdets förändring samt till de arbetsuppgifter, som är förenade med ifrågavarande uppdrag. Länsstyrelsen är emellertid tveksam om lämpligheten av att införa något slags ålderstillägg. För sin del föreslår länsstyrelsen, att arvodena skall höjas till högst 1 000 kronor för ordningsman och till högst 500 kronor för vice ordningsman. Länsstyrelsens beräkning av medel för ändamålet för nästa budgetår bygger på detta förslag.

Statskontoret erinrar, att föredragande departementschefen vid behandlingen av föregående års anslagsäskanden ansåg sig icke böra tillstyrka någon höjning av medelsanvisningen till ersättningar och gratifikationer åt ordningsmän inom lappbyarna. Om emellertid för kommande budgetår en arvodeshöjning skulle framstå som angelägen, vill statskontoret icke motsätta sig en sådan. Arvodena anses dock böra utgå med högst resp. 800 kronor och 400 kronor för år. Slutligen ifrågasätter statskontoret lämpligheten av att arvodena förenas med ålderstillägg.

Statens lönenämnd har icke något att erinra mot riksförbundets framställning.

#### Departementschefen

Vad länsstyrelsen i Västerbottens län anfört torde enligt min mening klart visa, att behov föreligger av en lappfogdeassistent i länet. Jag tillstyrker därför, att en dylik tjänst skall inrättas. Den bör dock tills vidare placeras i lönegrad Cg 23. Däremot finner jag mig icke kunna förorda en motsvarande utökning av lappadministrationen i Jämtlands län. I stället torde det behov av ytterligare arbetskraft i länet, som kan anses motiverat, liksom hittills böra tillgodoses genom tillfällig personalförstärkning. Något anslag härtill synes emellertid icke behöva anvisas. Detta innebär, att det för innevarande budgetår upptagna beloppet till arvode åt en assistent i förevarande län kan utgå och att följaktligen någon uppräknings anslag på grund av nyssnämnda förslag om inrättande av en assistenttjänst i Västerbottens län icke heller blir behövlig.

Vad härefter angår frågan om höjning av arvodena till ordningsmän och vice ordningsmän i lappbyarna, ansluter jag mig till vad statskontoret föreslagit. Arvodena till de förra bör sålunda bestämmas till högst 800 kronor och till de senare till högst 400 kronor för år. Kostnaderna för arvodeshöjningen kan beräknas till 11 000 kronor. Vidare bör för uppräknings av ersättningen till juridiskt biträde åt de svenska lapparna i Norge upptagas ett belopp av 900 kronor.

I övrigt bör under ifrågavarande anslag icke vidtagas annan ändring än en uppräknings med i runt tal 25 500 kronor på grund av 1956 års lönerenglering. Sammanlagt behöver anslaget alltså höjas med i runt tal 37 500 kronor. Anslaget beräknas sålunda:

Avlöningar till ordinarie tjänstemän 119 000 (oförändrat) kronor; arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 52 000 (+ 12 000) kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 179 000 (oförändrat) kronor; rörligt tillägg 100 000 (+ 25 500) kronor.

Anslaget upptages alltså med (119 000 + 52 000 + 179 000 + 100 000 =) 450 000 (+ 37 500) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

a) fastställa följande avlöningsstat för lappfogdarna m. fl., att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> 119 000	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i> .....	52 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	179 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	100 000
	Summa kronor 450 000

b) till *Lappfogdarna m. fl.*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kronor.

[209] **2. Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	145 900	140 646
1956/57 (statsliggaren s. 912) .....	153 800	
1957/58 (förslag) .....	173 800	

**Y r k a n d e n.** *Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län* (skr. 16/8, 30/8 och 31/8 1956) hemställer, att anslaget skall höjas med 26 980 kronor enligt följande beräkning.

	1956/57	Ökning
1. Sjukvård m. m. ....	500	300
2. Reseersättningar .....	132 000	25 000
3. Expenser .....	21 300	1 680
		26 980

**M o t i v.** 1. Någon särskild motivering anföres icke för detta förslag. Belastningen under budgetåret 1955/56 var 377 kronor.

2. Av det för innevarande budgetår anvisade beloppet för ändamålet, 132 000 kronor, disponeras 22 500 kronor av länsstyrelsen i Jämtlands län,

33 500 kronor av länsstyrelsen i Västerbottens län och 76 000 kronor av länsstyrelsen i Norrbottens län. För nästa budgetår begäres resp. 31 000, 36 000 och 90 000 kronor.

Länsstyrelsen i Jämtlands län utgår vid sin medelsberäkning från de faktiska kostnaderna — 31 911 kronor — för resor under budgetåret 1955/56, eftersom det är synnerligen svårt för att icke säga omöjligt att med någon grad av exakthet nästan ett helt år i förväg kunna bedöma medelsbehovet för ändamålet. I sistnämnda belopp ingick visserligen ett anslag å 10 000 kronor från statens lappfond till resor i samband med den allmänna renräkningen under budgetåret. Länsstyrelsen tillmäter emellertid icke detta förhållande någon betydelse, enär lappväsendets tjänstemän genom bestyret med renräkningen i viss mån måst eftersätta andra resekrävande arbetsuppgifter och dessutom arbetet med att ordna renbetesförhållandena inom vissa delar av länet kan beräknas fortgå även under budgetåret 1957/58. Vidare framhålles, att samtliga ifrågavarande resekostnader av principiella skäl bör bestridas från förevarande anslag, d. v. s. på riksstaten. Höjningen av den för länsstyrelsen i Västerbottens län avsedda anslagsposten motiveras med att lappfogden måste företaga resor i stor omfattning på grund av pågående och planerade vattenregleringsföretag inom länet. Vad slutligen angår länsstyrelsen i Norrbottens län, åberopar denna till stöd för anslagsökningen den beslutade traktamentshöjningen.

3. Ökningen under denna punkt faller helt på den länsstyrelsen i Västerbottens län tilldelade anslagsposten. Denna är för löpande budgetår bestämd till 6 000 kronor. Ökningsbeloppet är främst avsett för inköp av möbler till den under avlöningsanslaget begärde lappfogdeassistenten.

I detta sammanhang torde jag få annäla en den 27 september 1956 dagtecknad framställning från *länsstyrelsen i Jämtlands län* angående ersättning till lapptillsynsmännen för hållande av expeditionsutrymmen m. m. Framställningen har föranletts av en skrivelse i ämnet till länsstyrelsen från Civila statsförvaltningens tjänstemannaförbund. I ärendet har statskontoret den 19 november 1956 avgivit infordrat utlåtande.

I sin framställning anför länsstyrelsen, att den fortfarande anser, att den till lapptillsynsmännen utgående lönen bör betraktas såsom nettolön samt att vederbörande bör erhålla särskild gottgörelse för samtliga de kostnader, som orsakas av tjänsten. Att vissa sådana kostnader bör anses belöpa å bostadskostnaden synes uppenbart liksom att förhållandet är enahanda i fråga om kostnaden för kontorsmöbler. För tjänsten har tillsynsmännen jämväl behov av skrivmaskin, och även kostnaden härför bör bestridas av allmänna medel, i den mån dylik maskin icke tillhandahålles av länsstyrelsen.

Enligt länsstyrelsen bör lapptillsynsmännens expeditionsverksamhet jämfästas med kronojägarnas. Då till de sistnämnda f. n. utgår ersättning med 420 kronor årligen för upplåtelse av expeditionsutrymme i bostaden, bör lapptillsynsmännen erhålla samma gottgörelse. För tillhandahållande av

kontorsmöbler och skrivmaskin föreslås en ersättning med 50 respektive 60 kronor för år. Vad länsstyrelsen sålunda föreslagit överensstämmer med nyssnämnda förbunds yrkanden.

För länsstyrelsens del innebär förslaget en kostnadsökning med 1 000 kronor under expensposten. Vid bifall till förslaget bör därför nämnda post uppräknas med angivna belopp. Slutligen hemställer länsstyrelsen, att ett belopp av samma storlek skall ställas till dess förfogande för ändamålet även för innevarande budgetår.

*Statskontoret* erinrar om att Kungl. Maj:t den 2 april 1954 lämnat utan bifall en framställning i samma syfte som den förevarande. Enär frågan sålunda nyligen prövats av Kungl. Maj:t och då några nya omständigheter icke inträffat, som bör föranleda ändrat ställningstagande, kan statskontoret svårligen tillstyrka den nu gjorda framställningen. Skulle ersättning likväl anses böra medgivas, synes en jämförelse med lantbruksinstruktörerna ligga närmare till hands än med kronojägarna. Till nämnda instruktörer utgår f. n. ersättning för upplåtelse av expeditiionsutrymme med 250 kronor för år, om de på grund av sin tjänstgöring stationerats på annan ort än den, där lantbruksnämndens kansli är beläget.

#### *Departementschefen*

Vad först angår förslaget om ersättning till lapptillsynsmännen för hållande av expeditiionsutrymme m. m. finner jag det skäligt, att dylik ersättning i viss utsträckning skall lämnas; dock är jag beredd att tillstyrka ersättning först fr. o. m. nästa budgetår. Jag föreslår, att för detta ändamål skall beräknas ett belopp av 6 000 kronor under expensposten. Då härutöver en uppräknig av nämnda post med 1 000 kronor torde vara erforderlig, bör densamma höjas med tillhoppa 7 000 kronor till 28 300 kronor. Vidare kan jag tillstyrka, att posten till reseersättningar skall uppräknas med 13 000 kronor till 145 000 kronor på grund av de höjda järnvägstaxorna samt höjningen av traktamenten och bilersättning. Däremot torde sjukvårdsposten böra bibehållas vid oförändrat belopp av 500 kronor.

Vid bifall till vad jag sålunda förordat behöver förevarande anslag uppföras med  $(153\,800 + 7\,000 + 13\,000 =) 173\,800 (+ 20\,000)$  kronor. Jag förutsätter därvid, att vederbörande länsstyrelser skall planlägga förevarande verksamhet på ett sådant sätt, att utgifterna hålles inom den nu beräknade anslagsramen och fråga om överskridande alltså icke behöver uppkomma. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i sinom tid fastställa ny omkostnadsstat för lappfogdarna m. fl. ävensom att meddela närmare bestämmelser i fråga om förenämnda ersättning till lapptillsynsmännen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lappfogdarna m. fl.: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 173 800 kronor.

## N. Diverse

[210] 1. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	3 505 000	3 923 692
1956/57 (statsliggaren s. 913) .....	3 912 000	
1957/58 (förslag) .....	4 112 000	

Under åberopande av vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört angående ersättning till statens allmänna fastighetsfond hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 4 112 000 kronor.

[211] 2. Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	120 400	114 600
1956/57 (statsliggaren s. 913) .....	128 800	
1957/58 (förslag) .....	350 900	

I anslutning till vad chefen för finansdepartementet förut denna dag vid anmälan av frågor, som är gemensamma för flera huvudtitlar, anfört beträffande ersättning till statens domäners fond för upplåten mark, torde för nästa budgetår under nionde huvudtiteln böra anvisas ett förslagsanslag av 350 900 kronor, avsett för bestridande av dylik, arrende motsvarande ersättning för upplåtelse till vederbörande myndigheter av i nämnda fond ingående mark. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 350 900 kronor.

[212] 3. Naturskydd: Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	50 000	50 000
1956/57 (statsliggaren s. 913) .....	50 000	
1957/58 (förslag) .....	50 000	

Y r k a n d e n. *Svenska naturskyddsföreningen* (skr. 28/8 1956) hemställer, att för föreningens verksamhet under budgetåret 1957/58 skall anvisas genom anslag av statsmedel och ur jaktvårdsfonden tillhopa 179 000 kronor.

*Vetenskapsakademien* (skr. 31/8 1956) hemställer, att till akademiens naturskyddsverksamhet under budgetåret 1957/58 skall anvisas 14 000 kronor.

Motiv. 1. Till svenska naturskyddsföreningen har under budgetåret 1956/57 anvisats ett anslag av 40 000 kronor, varjämte föreningen ur jaktvårdsfonden erhållit 85 000 kronor för verksamheten under år 1956.

Föreningen framhåller i likhet med tidigare år bl. a., att den påtog sig uppdraget att fungera såsom allmänt sakkunnigt naturskyddsorgan under antagandet, att det var statsmakternas avsikt att man tills vidare borde pröva sig fram för att finna den lämpligaste formen för det centrala organet på ett nytt arbetsområde. Om av detta försök skall kunna dragas slutsatser av värde, torde en förutsättning vara, att organet får möjlighet att verka under arbetsdugliga former. I anslutning härtill framhåller föreningen, att även om den lyckats fullgöra sina sakkunniguppgifter gentemot de statliga myndigheterna, detta icke betyder, att den kunnat lösa alla de statliga arbetsuppgifterna. Bland uppgifter, som icke kunnat fullgöras på önskvärdt sätt, nämnes inventeringsarbetet samt värden av redan skyddade naturminnen ävensom det allmänna upplysnings- och propagandaarbetet. Viss förbättring har dock skett på sistnämnda område under föregående år. Bl. a. har under sommaren 1956 hållits två centrala kurser för naturskyddsledare, en verksamhet, som under en följd av år ej kunnat bedrivas.

Föreningen beräknar sina utgifter för nästa budgetår till 304 800 kronor, varav 157 800 kronor för den egentliga centrala organisationen, 76 000 kronor för publikationer, 22 000 kronor för bildnings- och upplysningsverksamhet, 31 000 kronor för den lokala organisationen samt 18 000 kronor för inventering av naturminnen samt utgifter för naturminnen och naturskyddsobjekt. Inkomsterna beräknar föreningen till 125 500 kronor, varav 85 000 kronor i medlemsavgifter. Med den sålunda angivna verksamheten skulle uppstå en brist för föreningen på 179 300 kronor. Föreningen framhåller slutligen svårigheterna att dokumentariskt visa, huru mycket av de särskilda utgiftsbeloppen som belöper på föreningens statliga och på dess enskilda verksamhet. Föreningen anser sig dock kunna påstå, att minst två tredjedelar av dess arbetskrafter och övriga resurser tages i anspråk för de statliga uppgifterna.

2. Vetenskapsakademien åberopar en skrivelse av dess naturskyddskommitté, i vilken skrivelse bl. a. framhålles, att det hittills utgående beloppet å 10 000 kronor är alltför knappt tillmätt för att kommittén skall kunna på tillfredsställande sätt fylla sin uppgift att tillvarataga de vetenskapliga intressena på grundval av den nya naturskyddslagen. Härvid erinras om att erforderliga utredningar av skilda slag ej sällan verkställas av sakkunniga utanför kommittén mot arvode och traktamentsersättning. Kom-

mittén är även skyldig att föranstalta om undersökningar, ägnade att successivt belysa inträdande förändringar i växt- och djurlivet inom nationalparkerna. Sedan nationalparkernas förvaltning övertagits av domänstyrelsen, finnes emellertid inga medel att tillgå utom anslagets ram för att bekosta sådana undersökningar.

*Departementschefen*

Jag anser mig icke heller i år kunna tillstyrka någon uppräknig av anslaget. Till svenska naturskyddsföreningen och vetenskapsakademien synes sålunda för nästa budgetår böra anvisas ett oförändrat anslag av sammanlagt 50 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

[213] 4. Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budgetårets utgång
1955/56 .....	100 000	11 150	88 850
1956/57 (statsliggaren s. 914) .....	100 000		
1957/58 (förslag) .....	100 000		

Från anslaget utgår ersättningar till sakägare, som lider skada till följd av fridlysning eller annan naturskyddsåtgärd (prop. 1952: 188 s. 90).

*Svenska naturskyddsföreningen* (skr. 28/8 1956) hemställer i likhet med föregående år, att anslaget skall höjas avsevärt samt att det skall kunna lagas i anspråk även för naturskyddsåtgärder på frivillighetens väg. Till stöd för förnämnda förslag framhålles, att anslaget varit så ringa, att myndigheterna till en början icke synes ha räknat med det för åtgärder av större omfattning. Anslaget har därför ej anlitats mer än i något bagatellartat fall, förrän länsstyrelsen i Stockholms län begärde och erhöll 48 000 kronor för budgetåret 1953/54 för att rädda ett naturskyddsobjekt undan hotande grustäkt samt länsstyrelsen i Södermanlands län erhöll hela anslaget för budgetåret 1954/55, 50 000 kronor, för Sundbyholmsåsen. Skulle — vilket föreningen anser sig ha skäl att förmoda — flera länsstyrelser följa exemplet, så förslår icke heller de för budgetåren 1955/56 och 1956/57 beviljade reservationsanslagen å 100 000 kronor långt. Föreningen anser det ytterst angeläget, att medel finnes tillgängliga för att skyndsamt kunna skydda värdefulla åspartier mot skövling liksom för andra brådskande ändamål. Frågor sammanhängande med skydd av sjöar och vattenfall undan exploatering för kraftändamål gör sig även tid efter annan gällande.

I fråga om utvidgningen av anslagets användningsområde anföres, att

det är ett önskemål, att tvångsätgärder skall användas så litet som möjligt. Behovet av medel för ersättningar är emellertid icke sällan lika stort, när någon åtgärd skall vidtagas på frivillighetens väg.

#### *Departementschefen*

Icke heller i år är jag beredd föreslå någon höjning av anslaget. Någon utvidgning av anslagets användningsområde kan jag ej tillstyrka. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Naturskydd: Bidrag till särskilda naturskyddsätgärder* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

#### [214] 5. Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	693 000	698 975
1956/57 (statsliggaren s. 914) .....	695 000	
1957/58 (förslag) .....	713 000	

Av anslaget disponeras under innevarande budgetår

1) förslagsvis 21 000 kronor till bidrag till det internationella rådet för havsforskning,

2) förslagsvis 6 000 kronor till bidrag till internationella frysinstitutet i Paris,

3) förslagsvis 650 000 kronor till kostnader för Sveriges medlemskap i FAO samt

4) högst 18 000 kronor till kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen.

1. Från denna post utbetalas Sveriges bidrag till det internationella rådet för havsforskning, vilket bidrag f. n. utgår med ett belopp, motsvarande 20 000 kronor danskt mynt eller cirka 15 000 svenska kronor. Ur delposten bestrides även resekostnaderna för de svenska medlemmarna av nämnda råd jämte experter.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer, att posten skall uppföras med oförändrat belopp av 21 000 kronor.

2. Ifrågavarande bidrag utgår f. n. med 3 200 franska guldfrancs.

*Kommerskollegium* (skr. 31/8 1956) hemställer, att posten skall upptagas med ett oförändrat belopp av 6 000 kronor.

3. *Den svenska FAO-kommittén* (skr. 13/12 1956) hemställer, att för Sveriges bidrag till Förenta Nationernas livsmedels- och jordbruksorganisation (FAO) för kalenderåret 1958 skall upptagas ett oförändrat belopp av 605 000 kronor. Då även till kommitténs omkostnader och till kostnaderna för deltagande i olika av FAO anordnade sammanträden m. m. beräknas oförändrat belopp av 45 000 kronor, föreslås att posten skall uppföras med samma belopp som för innevarande budgetår eller 650 000 kronor.

4. Kostnaderna för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen utgöres dels av en årsavgift, uppgående till 1 000 pund sterling eller omkring 14 500 kronor, dels av utgifter för den svenska representationen i organisationens råd, beräknade till 3 500 kronor för år.

*Departementschefen*

I enlighet med vad jag anfört under anslaget för Nötboskapsavelns befrämjande: Understöd åt kontrollföreningsverksamhet bör medel för bestridande av kostnaderna för Sveriges medlemskap i European committee on milk-butterfat recording fr. o. m. nästa budgetår anvisas från förevarande anslag. Som särskild post under anslaget bör sålunda upptagas ett årligt belopp av 2 000 kronor, varav 600 kronor avses för Sveriges medlemsavgift till kommittén och 1 400 kronor för svensk representation i densamma.

Sedan 1956 års internationella veteavtal nu ratificerats av Sverige, torde vidare såsom delpost under anslaget böra uppföras ett belopp av 16 000 kronor för bestridande av dels på Sverige belöpande andel av det internationella veterådets administrationskostnader, f. n. uppskattad till omkring £ 435 per år eller något över 6 300 svenska kronor, dels årliga kostnader för Sveriges representation i rådet och rådets kommittéer.

Vad härefter angår de ändamål, för vilka medel anvisats under anslaget redan för innevarande budgetår, synes samtliga delposter böra upptagas med oförändrade belopp. Delposten till kostnader för Sveriges medlemskap i europeiska växtskyddsorganisationen, vilken under innevarande budgetår varit obetecknad, synes dock, i likhet med övriga delposter, böra få förslagsnatur.

Vid bifall till vad jag sålunda föreslagit, behöver anslaget för nästa budgetår uppföras med ett sammanlagt belopp av (695 000 + 2 000 + 16 000 =) 713 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till vissa internationella organisationer m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 713 000 kronor.

[215] 6. Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	5 000	2 874
1956/57 (statsliggaren s. 914) .....	5 000	
1957/58 (förslag) .....	5 000	

Anslaget torde jämväl för nästa budgetår böra upptagas med 5 000 kronor. Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar för vissa besiktningar och syneför-  
rättningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag  
av 5 000 kronor.

[216] 7. *Kontroll å standardisering av mjölk*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	40 000	31 230
1956/57 (statsliggaren s. 914) .....	40 000	
1957/58 (förslag) .....	40 000	

*Lantbruksstyrelsen* (skr. 28/8 1956) räknar med att kontroll av fetthal-  
ten i standardiserad mjölk under budgetåret 1957/58 kommer att erfordras  
i samma utsträckning som hittills. I anledning härav föreslår styrelsen, att  
anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 40 000 kronor.

*Departementschefen*

Med biträdande av lantbruksstyrelsens förslag hemställer jag, att Kungl.  
Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kontroll å standardisering av mjölk* för budgetåret  
1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

[217] 8. *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensin-  
skatt*

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	1 330 000	1 214 212
1956/57 (statsliggaren s. 914) .....	930 000	
1957/58 (förslag) .....	830 000	

Av det för innevarande budgetår anvisade anslaget avser ett belopp av  
830 000 kronor restitution av ordinarie skatt för bensin, som förbrukas vid  
yrkesmässigt fiske under budgetåret. Beloppet har beräknats med utgångs-  
punkt från en bensinmängd av omkring 2 600 000 liter och en skattesats av  
32 öre för liter. Återstående del av anslaget, 100 000 kronor, har avsatts till  
den särskilda fond, som bildats genom återbäring av tilläggsskatt, som del  
yrkesmässiga fisket erlagt för bensin, förbrukad under tid, då sådan skatt  
uttofs. Denna tilläggsskatt har uppskattats till sammanlagt 2 200 000 kro-  
nor. Med inberäkning av nyssnämnda belopp av 100 000 kronor, har hela  
det förutsedda restitutionsbeloppet å 2 200 000 kronor tillgodoförts fonden,  
varmed sagda restitutionsfråga slutgiltigt reglerats.

*Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* (skr. 21/8 1956) hemställer,  
att anslaget skall uppföras med 830 000 kronor.

## Föredraganden

Jag tillstyrker fiskeristyrelsens förslag och hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 830 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

## [218] 9. Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt

	Anslag
1956/57 (statsliggaren s. 915) .....	100 000
1957/58 (förslag) .....	680 000

Y r k a n d e. *Lantbruksstyrelsen* (skr. 29/10 1956) hemställer, dels att gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt för budgetåren 1955/56 och 1956/57 skall lämnas med ett ytterligare belopp av 420 000 kronor att avräknas mot automobilskattemedlen och tillföras trädgårdsnäringens bensinskattfond samt förvaltas och disponeras i enlighet med av styrelsen framlagt förslag, dels att för budgetåret 1957/58 skall anvisas ett reservationsanslag av 260 000 kronor att likaledes avräknas mot automobilskattemedlen och ställas till styrelsens förfogande för disposition i huvudsaklig överensstämmelse med vad styrelsen föreslagit.

M o t i v. På grundval av det av föregående års vårriksdag faltade principbeslutet angående restitution av bensinskatt till trädgårdsnäringen har lantbruksstyrelsen låtit närmare utreda förekomsten av jordfräsar inom trädgårdsnäringen. Styrelsen har därvid vänt sig till samtliga generalagenturer för de i marknaden förekommande fabrikaten av jordfräsar med begäran om vissa uppgifter beträffande bl. a. försäljningen till olika förbrukargrupper. Inkomna uppgifter har sammanställts i en tablå, vilken utvisar att av ca 6 000, huvudsakligen under åren 1946—1955 försålda bensindrivna jordfräsar 1 805 på 2—5 hästkrafter och 1 289 på över 5 hästkrafter tillförts trädgårdsnäringen. Utöver dessa 6 000 jordfräsar har försålts ett större antal fräsar av ett fabrikat, som huvudsakligen är avsett för drift med motorfotogen men som även kan drivas med bensin. Styrelsen har vidare genom cirkulärskrivelse till 1 300 slumpvis utvalda trädgårdsodlare gjort förfrågningar rörande innehav av jordfräs och bensinförbrukning under år 1955. Svar har erhållits från 641 odlare, varav dock 237 stycken förklarar sig icke inneha någon jordfräs. Hos återstående 404 odlare fanns 475 jordfräsar, varav 266 stycken av nyssnämnda fabrikat för huvudsakligen fotogendrift. 99 av dessa fräsar, eller ca 37 procent, drevs dock med bensin.

Med stöd av sålunda erhållna uppgifter har styrelsen beräknat den genomsnittliga årliga bensinförbrukningen för jordfräsar i storleksgrupperna 2—5 hästkrafter och över 5 hästkrafter till resp. 143 och 277 liter. För 1 805 fräsar av förstnämnda grupp och 1 289 fräsar av sistnämnda grupp ger detta

en årlig förbrukning av resp. 258 115 och 357 053 liter. Härtill kommer emellertid bensinförbrukningen för de jordfräsar som, ehuru huvudsakligen avsedda för drift med motorfotogen, drives med bensen. Med ledning av uppgifter, som lämnats om ifrågavarande fräs av vederbörande generalagent, uppskattas antalet i bruk varande, efter år 1946 försålda sådana maskiner till i runt tal 4 000, varav ca 90 procent beräknas ha sålts till trädgårdsodlare. Med utgångspunkt från ett procenttal av endast 70 kommer styrelsen fram till att ca 2 800 dylika fräsar tillförts trädgårdsnäringen. Om man även beträffande dessa fräsar räknar med att 37 procent, eller ca 1 000 stycken, drives med bensen, erhålles — vid en försiktigt uppskattad årlig bensinförbrukning å i genomsnitt 200 liter — en total förbrukning av ca 200 000 liter. Sammanlagda bensinförbrukningen till jordfräsar inom den handelsmässiga trädgårdsodlingen beräknas sålunda till  $(258\ 115 + 357\ 053 + 200\ 000 =)$  815 168 liter. Vid en bensinskatt å 32 öre för liter ger detta ett årligt restitutionsbelopp av i runt tal 260 000 kronor. Styrelsen understryker emellertid, att beräkningen i alla avseenden är försiktig. Jordfräsar försålda till park- och sportanläggningar samt till trädgårdsanläggare och ägare av villaträdgårdar har uteslutits. Endast fräsar med en motorstyrka av minst 2 hästkrafter har medräknats. Jordfräsar sålda före år 1946 har endast i undantagsfall medtagits. Detta innebär att, då generalagenterna uppgivit de olika jordfräsarnas livslängd till mellan 10 och 20 år, sådana fräsar uteslutits, som på grund av förslitning icke längre kan beräknas vara i bruk. Med hänsyn till det anförda och till det förhållandet, att inom trädgårdsnäringen bensen förbrukas jämväl till andra motorredskap än jordfräsar, anser styrelsen den av utredningen bedömda bensinförbrukningen vara tilltagen i underkant.

Till trädgårdsnäringen bör sålunda såsom gottgörelse för av dess utövarer erlagd bensinskatt för vartdera av budgetåren 1955/56 och 1956/57 retroaktivt återbetalas 260 000 kronor, eller sammanlagt 520 000 kronor. Från detta belopp skall dock avräknas ett anslag av 100 000 kronor, som redan anvisats för budgetåret 1956/57. Styrelsen föreslår därför, att ett belopp av 420 000 kronor skall tillföras en särskild fond, benämnd Trädgårdsnäringens bensinskattfond, att avräknas mot automobilskattemedel. Därest för innevarande budgetår anvisat belopp icke förbrukats vid budgetårets utgång, bör återstående del därav tillföras fonden. Förvaltningen av fonden bör uppdragas åt statskontoret, medan dispositionen bör tillkomma styrelsen i samråd med av Kungl. Maj:ts utsedda representanter för trädgårdsnäringens organisationer.

Det restitutionsbelopp, som skall utgå för budgetåret 1957/58, torde i avsaknad av senare uppgifter å bensinförbrukningen än för år 1955 böra beräknas efter samma grunder som för de båda nästföregående budgetåren. Styrelsen föreslår därför, att även för budgetåret 1957/58 skall anvisas ett anslag av 260 000 kronor, vilket, enär medelsbehovet bedömes komma att variera från år till år, bör uppföras som reservationsanslag.

I fråga om restitutionsmedlens användning anför styrelsen i huvudsak följande.

Från trädgårdsnäringens organisationer har i olika sammanhang framförts önskemål om statligt stöd för bedrivande av konsulentverksamhet, speciellt inriktad på den yrkesmässiga trädgårdsnäringen. Viss del av de årliga restitutionsmedlen bör därför få användas till stöd av sådan verksamhet. Bidrag bör kunna utbetalas till organisationer, som driver eller önskar driva konsulentverksamhet på trädgårdsnäringens område. Som villkor bör därvid gälla, att organisationerna själva skall svara för viss del av kostnaderna samt att de tjänstemän, som anställs för uppgiften, skall vara kompetentförklarade av styrelsen.

Av restitutionsmedlen bör vidare visst årligt belopp få tagas i anspråk för att införskaffa för rådgivnings- och upplysningsverksamheten erforderligt åskådningsmaterial, exempelvis aktuella bildserier, undervisnings- och upplysningsfilmer m. m.

Redan genom föregående års riksdagsbeslut kan restituerade bensinskattemedel användas för att understödja verksamheten vid trädgårdslaboratorierna. Detta stöd bör i fortsättningen få lämnas dels i form av engångsanslag av fondmedel för viss utrustning, dels såsom årliga driftbidrag.

Ett viktigt led i trädgårdsnäringens rationalisering är, att arbetet planlägges så, att de anställdas arbetsinsatser tillvaratages på bästa möjliga sätt. Härför erfordras arbetstids- och metodstudier, en verksamhet, som i näringens gemensamma intresse bör stödjas genom årliga bidrag.

Även till stöd åt det standardiseringsarbete, som bedrivs inom trädgårdsodlarnas organisationer, bör årliga anslag kunna beviljas. För framtiden bör denna verksamhet särskilt inriktas på standardiseringsreglerna samt på att genom packningskurser och annan upplysningsverksamhet få dessa regler allmänt spridda och tillämpade bland odlarna.

En utbyggnad av försäljningsorganisationen är vidare önskvärd. Årliga medel bör kunna ställas till förfogande för upplysnings- och organisationsarbete för inrättande av gemensamma packningscentraler inom viktigare produktionsområden. Av fondmedel bör dessutom anvisas ett engångsanslag för utredning m. m. angående auktionshall för trädgårdsprodukternas avsättning i södra Sverige.

I den mån statsbidrag icke kan ställas till förfogande på annan väg, bör viss del av restitutionsmedlen få användas för att utarbeta en trädgårdstatistik. I första hand bör verkställas en intervjuundersökning på stickprovsbasis för att man skall få dels en uppfattning om trädgårdsnäringens nuvarande läge, dels en grund för fortsatt uppbyggande av en ändamålsenlig framtida trädgårdsstatistik.

Utöver nu angivna ändamål bör årliga restitutionsmedel få disponeras för olika konsumtionsbefrämjande åtgärder, ägnade att förbättra avsättningen av trädgårdsnäringens produkter, för stipendier till studieresor av mera allmän nytta för näringen ävensom för bestridande av arvodes-, traktaments- och resekostnadsersättningar till de trädgårdsnäringens representanter, som skall medverka vid restitutionsmedlens fördelning. Slutligen bör medel i likhet med innevarande budgetår få tagas i anspråk för tillfälliga försöks- och forskningsuppgifter.

Y t t r a n d e n. Över lantbruksstyrelsens framställning har efter remiss utlåtanen avgivits av statskontoret, riksräkenskapsverket, Hushållningssällskapens förbund. Sveriges lantbruksförbund, Riksförbundet Landsbygds folk, Svenska lantarbetareförbundet, Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund, Svenska plantskolornas riksförbund, Sveriges yrkesfruktodlares riksförbund, Riksförbundet Sveriges trädgårdsfolk samt Sveriges pomologiska förening.

Mot lantbruksstyrelsens beräkningar av det årliga belopp, som skall restitueras, har flertalet remissinstanser i huvudsak icke haft något att erinra. Sveriges handelsträdgårdsmästareförbund har emellertid föreslagit, att anslaget för budgetåret 1957/58 skall uppräknas, enär det kan förutsättas att ett större antal nya fräsar tillkommit under år 1956 än det antal från år 1946, som under året utrangerats.

Beträffande fördelningen av de restituerade bensinskattemedlen har i en del fall på enstaka punkter avvikande meningar redovisats. I stort sett har emellertid samtliga remissinstanser vitsordat den av lantbruksstyrelsen uppgjorda fördelningsplanen. I några yttranden har kompletterande förslag framlagts. Vidare har i ett flertal yttranden framhållits vikten av att medlens användning icke i detalj bindes genom en i förväg uppgjord plan. Det har sålunda betonats, att en dylik fördelningsplan endast bör tjäna till ledning för lantbruksstyrelsen vid dispositionen av medlen. I fråga om medlens framtida användning har från Hushållningssällskapens förbund framhållits, att det torde vara svårt att redan från början få till stånd effektivitet och ändamålsenlighet i utnyttjandet av restitutionsbeloppen. Förbundet har med hänsyn härtill ifrågasatt, om man redan från början bör inrikta sig på att varje år disponera hela det tillgängliga beloppet.

Rörande den tilltänkta fonden, dess förvaltning och disposition har *statskontoret* intet att erinra. Det bör dock övervägas, om fondmedlen skall göras räntebärande såsom beträffande fiskerinäringens bensinskattfond eller inestå å statsverkets checkräkning. Sistnämnda placeringssätt bör tillämpas, om fondkapitalet avses skola disponeras inom en begränsad tid. Skulle så icke beräknas bli fallet, torde eventuellt böra föreskrivas, att viss del av fondkapitalet icke må tagas i anspråk utan Kungl. Maj:ts medgivande. Statskontoret vill även framhålla att — med hänsyn till att en fond finnes — det anslag, som skall uppföras å riksstaten, icke bör få reservationsanslags karaktär. Å anslaget vid varje budgetårs utgång eventuellt kvarstående belopp bör nämligen av statskontoret omföringsvis tillföras fonden.

*Riksräkenskapsverket* har icke något att erinra mot lantbruksstyrelsens förslag. Ämbetsverket förutsätter därvid, att förenämnda fond kommer att successivt avvecklas genom att tagas i anspråk för vissa engångsutgifter samt att några ytterligare avsättningar till fonden för framtiden icke skall behöva ifrågakomma.

Av vad remissinstanserna anfört rörande restitutionsmedlens användning torde få återgivas följande.

*Hushållningssällskapens förbund* understryker angelägenheten av stöd åt konsulentverksamheten och tillstyrker i princip, att medel skall ställas till förfogande härför. När det gäller verksamhetens föreslagna utformning och organisatoriska uppläggning är förbundet emellertid tveksamt. Härom anföres i huvudsak följande.

Förslagets realiserande efter anförda riktlinjer skulle få till följd, att på området förekommande och av det allmänna understödd rådgivnings- och upplysningsverksamhet kommer att handhas och bedrivas icke endast av hushållningssällskapen utan flera olika organ. Man skulle således nu på ett mera väsentligt område frångå den enhetlighet i den organisatoriska uppbyggnaden, som varit utmärkande och av betydande värde för all sådan verksamhet inom jordbruk och därmed sammanhängande näringar. Därest det rört sig om ett mera speciellt område, skulle det måhända inte spelat så stor roll. Genom sina trädgårdskonsulenter bedriver emellertid sällskapen en under senare år allt mera utökad rådgivnings- och upplysningsverksamhet bland den grupp företagare, som tillhör den yrkesmässiga trädgårdsodlingen. Särskilt markant är detta inom vissa delar utav landet. Detta spörsmål har icke berörts i förslaget. Det synes därför starkt motiverat att, innan beslut om en utvidgad konsulentverksamhet efter förordade riktlinjer fattas, härmed sammanhängande samordningsproblem närmare överväges och klarlägges.

*Riksförbundet Sveriges trädgårdsfolk* hävdar, att konsulentverksamheten bör helt bestridas av restitutionsmedel. Härigenom vinnes, att konsulenterna står fria att betjäna alla odlare, oavsett vilken organisation de tillhör.

Några remissinstanser har ställt sig tveksamma inför förslaget till stöd åt trädgårdslaboratorierna. Bl. a. har hävdats, att privatägda laboratorier endast i undantagsfall bör komma i åtnjutande av bidrag.

Arbetsstids- och metodstudiernas stora betydelse har vitsordats av ett flertal remissinstanser. *Sveriges lantbruksförbund* har sålunda erinrat om att arbetsmetoderna och arbetseffektiviteten inom trädgårdsnäringen behöver utvecklas. Arbetsstidsstudieverksamhetens betydelse i dylikt sammanhang är dokumenterad. *Svenska lantarbetareförbundet* har i sammanhanget understrukt nödvändigheten av arbetsstudieutbildning och förordar, att restitutionsmedel skall kunna tagas i anspråk även för stipendier vid dylik utbildning.

Särskilda medel till stöd åt standardiseringsarbetet anser *Riksförbundet Sveriges trädgårdsfolk* ej erforderliga. Även *Sveriges handels-trädgårdsmästareförbund* är i huvudsak av denna uppfattning och menar, att fortsatt arbete på detta område bör ske i anslutning till uppbyggandet av försäljningsorganisationer i de viktigare odlingsdistrikten.

Vikten av att avsättningsförhållandena ordnas genom bl. a. en utbyggnad av försäljningsorganisationen har understrukits av flertalet remissinstanser. Beträffande frågan om auktionshall i södra Sverige vill dock *Sveriges pomologiska förening* framhålla behovet av att andra system än auktionsförfarandet undersökes. Enligt föreningens uppfattning är nämligen såväl produktions- som marknadsstrukturen på fruktens om-

råde sådan, att en auktionshall knappast skulle komma att spela den centrala roll, som fallet är i Holland och Danmark.

Vad slutligen angår de kompletterande förslag som framlagts rörande restitutionsmedlens användning, torde särskilt böra framhållas yrkesutbildningen. Sålunda har erinrats, att sedan år 1948 en särskild trädgårdssyrkets lärlingsnämnd verkat för rekryteringen till näringen och för att varje i näringen verksam skall få en grundläggande yrkesutbildning. Vidare har framhållits att kostnaderna för denna nämnds verksamhet f. n. bestrides av arbetsmarknadsparterna men att, då de intressen nämnden söker tillgodose i stor utsträckning gäller näringen i dess helhet, det synes motiverat, att nämndens allmänna kostnader till viss del bestrides med restitutionsmedel.

### *Departementschefen*

Enligt beslut av föregående års riksdag skall, räknat från den 1 juli 1955, gottgörelse lämnas trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt. I enlighet med de riktlinjer, som därvid uppdrogs, har lantbruksstyrelsen efter uppdrag av Kungl. Maj:t verkställt utredning rörande bensinförbrukningen för inom näringen använda jordfräsar. Styrelsens resultat ger vid handen, att denna förbrukning kan uppskattas till i runt tal 815 000 liter för år. Mot styrelsens beräkningar har jag intet att erinra. Jag är sålunda beredd förordna, att dessa skall läggas till grund för fastställande av det belopp, som bör restitueras för ettvarvt av budgetåren 1955/56, 1956/57 och 1957/58. Vid bifall härtill erfordras för nästa budgetår under förevarande anslag ett sammanlagt belopp av 680 000 kronor, varav 420 000 kronor som ytterligare gottgörelse till trädgårdsnäringen för budgetåren 1955/56 och 1956/57 samt 260 000 kronor som gottgörelse för budgetåret 1957/58.

Beloppet å 420 000 kronor skall i enlighet med riksdagens beslut tillföras en särskild fond. Lantbruksstyrelsen har föreslagit, att fonden skall benämnas Trädgårdsnäringens bensinskattfond samt att förvaltningen av fonden skall uppdragas åt statskontoret. Häremot har jag intet att erinra. Jag kan också ansluta mig till statskontorets förslag, att vid varje budgetårs slut icke förbrukade årliga medel skall tillföras fonden. Erforderliga medel torde med hänsyn härtill kunna anvisas under obetecknat anslag. Att såsom statskontoret förordat göra dispositionen av fondmedlen till viss del beroende av Kungl. Maj:ts beslut vill jag däremot med hänsyn till medlens karaktär icke förordna. Jag har därvid förutsatt, att även i avsaknad av dylik bestämelse fonden icke skall komma att förbrukas inom en alltför begränsad tidrymd. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter rörande medlens placering m. m.

Samma regler synes böra gälla för såväl fondmedlens som de årliga medlens fördelning. Beslutanderätt bör tillkomma lantbruksstyrelsen efter samråd med trädgårdsnäringens representanter. Bland dessa bör även finnas företrädare för arbetstagarerna.

Den grundläggande principen för bensinskattemedlens användning ska

enligt riksdagens beslut vara att i första hand sådana ändamål tillgodoses, för vilka anslag å riksstaten icke kan påräknas. De ändamål, som understödes, skall vidare vara av allmän nytta för näringen. Med utgångspunkt härifrån är jag beredd förorda, att bensinskattemedel — utöver av riksdagen redan beslutade ändamål — skall användas för införskaffande av åskådningsmateriel för rådgivnings- och upplysningsverksamheten, för genomförande av arbetstids- och metodstudier ävensom för stöd åt standardiseringsarbete. Enligt min mening bör sådana medel även kunna tagas i anspråk för tillfälliga kurser för trädgårdsnäringens företagare och arbetstagar. Mera tveksam ställer jag mig däremot till förslaget rörande konsulentverksamheten. Dylik verksamhet handhas redan i viss utsträckning av hushållningssällskapen, vartill medel anvisas å riksstaten. Lantbruksstyrelsens förslag syftar till en utvidgning av den konsulentverksamhet, som bedrivs inom näringens egna organisationer. Med hänsyn till att särskilda sakkunniga tillkallats för utredning rörande upplysnings- och rådgivningsverksamheten på jordbrukets område, synes emellertid frågan om en dylik utvidgning icke böra prövas i detta sammanhang. Ej heller kan jag tillstyrka förslaget rörande trädgårdsstatistiken, då här är fråga om arbetsuppgifter, som närmast åvilar statistiska centralbyrån. Å andra sidan har jag intet att erinra mot att exempelvis statistiska centralbyråns utredningsinstitut eller jordbrukstekniska institutet anlitas för tillfälliga utredningar och undersökningar på trädgårdsnäringens område och att kostnaderna härför bestrides av restituerade medel.

Lantbruksstyrelsen har framhållit betydelsen av att åtgärder vidtages för att förbättra avsättningsförhållandena för trädgårdsnäringens produkter, främst genom anordnande av packningscentraler. Jag delar styrelsens uppfattning härvidlag. I fråga om sättet för bensinskattemedlens användning för sådant ändamål vill jag emellertid förorda ett system med bidrag framför den av styrelsen föreslagna anordningen. Enligt min mening bör sålunda av bensinskattemedel kunna utgå bidrag för att anordna för olika produktionsområden gemensamma packnings- och sorteringslokaler. Övriga av styrelsen föreslagna ändamål är enligt min mening icke av sådan karaktär, att de bör stödjas med bensinskattemedel. Dock har jag intet att erinra emot att ersättningar till trädgårdsnäringens representanter för medverkan vid fördelningen av restitutionsmedlen bestrides av ifrågavarande medel. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela närmare föreskrifter rörande ändamålen för medlens användning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) till *Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utöware erlagd bensinskatt* för budgetåret 1957/58 anvisa ett anslag av 680 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen

b) medgiva, att ifrågavarande belopp må disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som förordats i det föregående.

## [219] 10. Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	300 000	857 198
1956/57 (statsliggaren s. 915).....	1 000 000	
1957/58 (förslag).....	1 000 000	

Vid 1950 års höstriksdag antogs lag om rätt till fiske samt lag om gräns mot allmänt vattenområde, varvid förutsattes att, i den mån den nya lagstiftningen medförde intrång i enskild rätt, ersättning därför skulle utgå av statsmedel i likhet med vad som skett vid tidigare ändringar i fiskerättslagstiftningen. Bestämmelser om sådan ersättning har meddelats i en samtidigt utfärdad lag om ersättning för mistad fiskerätt m. m., vari bl. a. föreskrivits, att ersättningsanspråk skulle framställas före den 1 januari 1956 samt upptagas av särskilda nämnder, s. k. fiskevärderingsnämnder. Genom lagändring (SFS 1955: 711) har tiden för framställning om ersättning förlängts, och ersättningsanspråk skall numera väckas före den 1 januari 1958. På grund av viss ändring i 11 § lagen om rätt till fiske, vilken ändring trätt i kraft den 1 juli 1956, har vidare lagen om ersättning för mistad fiskerätt m. m. genom särskild lag (SFS 1956: 215) utsträckts att jämväl äga tillämpning i den mån denna ändring medför intrång i enskild rätt. Framställning om ersättning härför skall göras senast den 30 juni 1961.

Medelsbehovet för nästa budgetår under anslaget torde icke kunna beräknas med någon större säkerhet. Med hänsyn härtill vill jag förordna att anslaget skall uppföras med ett oförändrat belopp av 1 000 000 kronor.

Såsom jag anmält i föregående års statsverksproposition, har Kungl. Maj:t genom beslut den 29 april och 7 oktober 1955 dels bemyndigat fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök att i erforderlig omfattning meddela fiskeriintendenterna i Västerhavets distrikt och Övre norra distriktet partiell tjänstebefrielse intill den 1 maj 1956 från utredningar och yttranden i ärenden om ersättning för mistad fiskerätt m. m. samt att i anslutning därtill meddela andra lämpliga personer förordnande att bestrida nämnda göromål, dels ock förklarat att i samband därmed uppkommande kostnader ävensom ersättningar för de förordnades resor för utförande av ifrågavarande undersökningar må bestridas från förevarande anslag. Jag får nu bringa till riksdagens kännedom, att nämnda beslut av Kungl. Maj:t den 27 april och 26 oktober 1956 förlängts att gälla intill den 1 maj 1957. Fiskeristyrelsen har dessutom anmält, att det kan bli nödvändigt att träffa motsvarande anordning, såvitt gäller Österhavets distrikt.

Under åberopande av det anförda hemställer jag att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kronor.

[220] 11. Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	50 000	1 500
1956/57 (statsliggaren s. 915) .....	50 000	
1957/58 (förslag) .....	50 000	

Ifrågavarande anslag torde för nästa budgetår böra uppföras med ett oförändrat belopp av 50 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

[221] 12. Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden m. m.

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	25 000	34 330
1956/57 (statsliggaren s. 915) .....	25 000	
1957/58 (förslag) .....	30 000	

Under denna anslagstitel har för innevarande budgetår anvisats ett förslagsanslag av 25 000 kronor. Nettoutgiften under de tre senaste budgetåren har varit 24 270, 20 408 och 34 330 kronor. Jag vill härvid erinra om att genom beslut av 1955 års riksdag anslaget fr. o. m. budgetåret 1955/56 jämväl må disponeras till ersättningar åt vissa opponenter vid doktorsdisputationer. Med hänsyn till anslagsbelastningen under föregående budgetår synes anslaget böra uppräknas med 5 000 kronor till 30 000 kronor. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden m. m.* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kronor.

[222] 13. Kommittéer och utredningar genom sakkunniga

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	400 000	664 210	1 482
1956/57 (statsliggaren s. 916) .....	500 000		
1957/58 (förslag) .....	500 000		

På tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 har till förevarande ändamål anvisats 250 000 kronor. Även under nu löpande budgetår synes utgifterna komma att bli av sådan omfattning, att anvisat belopp visar sig otillräckligt. Såvitt nu kan bedömas torde sålunda anslaget behöva förstär-

kas med åtminstone 275 000 kronor. Till denna fråga återkommer jag i samband med andra anslagsäskanden å tilläggsstat för budgetåret 1956/57.

Vad härefter angår medelsbehovet för budgetåret 1957/58 torde vissa nu pågående kommittéer och utredningar komma att slutföra sitt arbete före ingången av detta budgetår. Nya kommittéer och utredningar kan emellertid förväntas. På grund av svårigheterna att nu närmare beräkna medelsbehovet vill jag förorda, att anslaget skall uppföras med oförändrat belopp av 500 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

[223] 14. Extra utgifter

	Anslag	Nettoutgift	Reservation vid budget- årets utgång
1955/56 .....	100 000	90 647	18 883
1956/57 (statsliggaren s. 916) .....	100 000		
1957/58 (förslag) .....	105 000		

I överensstämmelse med vad som föreslagits av chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor, bör under förevarande anslagspunkt uppföras ett belopp av 5 000 kronor för bestridande av vissa kostnader för utbyte av tjänstemän mellan de nordiska länderna. Då anslaget i övrigt bör bibehållas oförändrat, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Extra utgifter* för budgetåret 1957/58 anvisa ett reservationsanslag av 105 000 kronor.

[224] 15. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	20 000	10 072
1956/57 (statsliggaren s. 916) .....	15 000	
1957/58 (förslag) .....	15 000	

Barntillägg av ifrågavarande slag torde ännu under några år komma att utgå till vissa befattningshavare i statens tjänst under jordbruksdepartementet. Anslaget torde därför för nästa budgetår böra uppföras med oförändrat belopp. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

### Sammanfattning

Vid bifall till de framlagda förslagen skulle för budgetåret 1957/58 under nionde huvudtiteln uppföras 426 435 400 kronor.

Å riksstaten för budgetåret 1956/57 har under nionde huvudtiteln anvisats 409 873 000 kronor.

Förslagen innebär alltså en ökning med 16 562 400 kronor.

Förändringarna inom huvudtitelns olika avdelningar framgår av följande sammanställning.

Avdelning	Anvisat 1956/57	Äskat 1957/58	Ökning eller minskning
A. Jordbruksdepartementet .....	855 600	984 000	+ 128 400
B. Lantbruksstyrelsen m. m. ....	16 600 600	17 520 000	+ 919 400
C. Skogs- och lantbruksakademien m. m.	2 042 600	2 460 600	+ 418 000
D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m. ....	25 068 900	26 222 500	+ 1 153 600
E. Hästavel och boskapsskötsel m. m. . .	3 552 700	2 934 400	— 618 300
F. Veterinärväsendet m. m. ....	15 490 400	16 138 500	+ 648 100
G. Lanthushållning i allmänhet .....	248 673 200	253 030 100	+ 4 356 900
H. Jordbrukets rationalisering m. m. . . .	22 193 600	21 660 100	— 533 500
I. Fiskeriväsendet .....	2 311 100	2 553 000	+ 241 900
J. Skogsväsendet .....	31 404 900	38 126 400	+ 6 721 500
K. Lantmäteriväsendet .....	26 659 200	28 196 600	+ 1 537 400
L. Rikets allmänna kartverk .....	6 773 100	7 404 500	+ 631 400
M. Lappväsendet .....	566 300	623 800	+ 57 500
N. Diverse .....	7 680 800	8 580 900	+ 900 100
	409 873 000	426 435 400	+ 16 562 400

Av ökningen är omkring 8 700 000 kronor av automatisk karaktär. Av detta belopp hänför sig huvuddelen till anslaget till prisreglerande åtgärder på jordbrukets område samt 580 000 kronor till det vid 1956 års riksdag fattade beslutet om gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt. Förslagen under nionde huvudtiteln innefattar emellertid även ett flertal ökningarna av icke-automatisk karaktär. Av de mer väsentliga ökningarna av sistnämnda slag faller liksom förra året den övervägande delen på skogsväsendet. Sålunda föreslås, att anslagen till skogsvårdsstyrelsernas omkostnader, skogsförbättring, åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland samt vissa skogsbrukskurser skall höjas med respektive 450 000, 200 000, 100 000 och 250 000 kronor. Vidare har anslaget till vägbyggnader å skogar i enskild ägo uppräknats med 5 000 000 kronor. Samtidigt har förutsatts, att hela detta anslag skall avräknas mot automobilskattemedlen. Till främjande av forskning inom jordbruket begäres en anslagshöjning med 200 000

kronor. Dessutom avses 3 500 000 kronor av behållningen i statens jordbruksnämnds clearingkassa för fettvaror skola överföras till fonden för främjande av forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område. I syfte att förbättra vattenvården föreslås en ytterligare förstärkning av fiskeristyrelsens tillsynsavdelning för en kostnad av omkring 145 000 kronor, varjämte i särskild proposition framlägges förslag till principlösning av vattentillsynens successiva utbyggnad. Även i fråga om sötvattenslaboratoriet har en förstärkning ansetts nödvändig, nämligen beträffande den avdelning, som verkställer fiskeribiologiska undersökningar i samband med vattenmål. Kostnaderna härför skall täckas av avgiftsmedel. I övrigt kan nämnas, att vissa anslag på växtskyddsområdet höjts med nära 200 000 kronor, bidraget till bokföringsverksamheten inom jordbruket med omkring 140 000 kronor samt kartverkets utrustningsanslag med bortåt 150 000 kronor.

Till sist må framhållas, att även i år nya tjänster föreslagits skola inrättas blott i mycket begränsad utsträckning. De personalförstärkningar, vilka ansetts nödvändiga, avser främst lantmateriets distriktsorganisation och veterinärstyrelsens hygienbyrå samt — såsom redan förut antytts — växtskyddsverksamheten och vattenvården.

Vad föredragandena sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

*Arne Beckman*

## Register

till

## Nionde huvudtiteln för budgetåret 1957/58

## A. Jordbruksdepartementet

Sid.		Kronor
	Jordbruksdepartementet:	
1	Avlöningar .....	918 000
3	Omkostnader .....	66 000
	Säger för jordbruksdepartementet	984 000

## B. Lantbruksstyrelsen m. m.

	Lantbruksstyrelsen:	
4	Avlöningar .....	2 486 100
13	Omkostnader .....	318 800
14	Kostnader för utbetalande av producentbidrag .....	69 000
	Lantbruksnämnderna:	
15	Avlöningar .....	10 933 800
30	Omkostnader .....	2 871 000
33	Utrustning .....	60 000
34	Ersättningar åt ortsombuden .....	325 000
37	Kostnader för särskilda planeringsåtgärder .....	75 000
	Lantbruksattachéer:	
38	Avlöningar .....	324 300
38	Omkostnader .....	57 000
	Säger för lantbruksstyrelsen m. m.	17 520 000

## C. Skogs- och lantbruksakademien m. m.

	Bidrag till skogs- och lantbruksakademien:	
39	Akademien .....	90 700
41	Kostnader för jordbrukets forskningsråd m. m. ....	64 500
43	Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. ....	950 000
	Statens växtskyddsanstalt:	
44	Avlöningar .....	1 046 700
58	Omkostnader .....	308 700
	Säger för skogs- och lantbruksakademien m. m.	2 460 600

## D. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.

	Lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök:	
68	Avlöningar .....	4 964 700
81	Omkostnader .....	714 200
84	Materiel m. m. ....	228 000
87	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek .....	60 000
88	Stipendier .....	94 800

Sid.		Kronor
89	Nyanskaffning och underhåll av utrustning.....	352 000
92	Särskilda undersökningar .....	136 000
96	Jordbruksdriften vid statens försöksgårdar .....	100
98	Bidrag till lokal försöksverksamhet .....	286 000
100	Fast försöksverksamhet .....	460 000
	<b>Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut:</b>	
102	Avlöningar .....	1 515 200
108	Omkostnader .....	1 136 100
126	Materiel m. m. ....	34 000
127	Bokinköp och bokbindning för institutets bibliotek .....	15 000
127	Stipendier m. m. ....	16 600
128	Trädgårdsekonomisk byrå .....	13 200
129	Inredning och utrustning .....	36 000
132	Lokala trädgårdsförsök och fasta försöksfält .....	39 000
132	Specialgymnasiet för lantbruks-, mejeri- och skogsstuderande	103 900
133	Understöd åt lantbrukshållningsseminariet å Rimforsa .....	238 200
	<b>Lägre lantbruksundervisning m. m.:</b>	
135	Kurser i hovbeslag och maskinreparation vid Alnarp.....	26 000
135	Lägre mejeriskolor .....	8 700
	<b>Lantbruksskolan vid Ultuna:</b>	
136	Avlöningar .....	111 000
138	Omkostnader .....	14 100
	<b>Understöd åt vissa lantbruksundervisningsanstalter:</b>	
139	Avlöningar .....	7 476 000
142	Driftkostnader .....	1 816 000
144	Bidrag till jordbrukets yrkesskolor .....	319 600
147	Bidrag till särskilda utbildningskurser .....	114 100
150	Studiehjälp åt elever vid vissa lantbruksundervisningsanstalter m. m. ....	1 850 000
152	Bidrag till byggnadsarbeten vid vissa lantbruksundervisningsanstalter .....	2 500 000
154	Bidrag till undervisningsmateriel för maskinundervisning...	165 000
155	Bidrag till hushållningssällskapens undervisningsverksamhet m. m. ....	1 344 000
158	Bidrag till upplysnings- och undervisningsverksamhet rörande biodling .....	15 000
159	Reseunderstöd för studier på jordbrukets område .....	20 000
	<hr/>	
	Säger för undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanärningar m. m.	26 222 500

#### E. Hästavel och boskapsskötsel m. m.

	<b>Statens hingstdepå och stuteri:</b>	
160	Avlöningar .....	431 400
162	Omkostnader .....	130 000
163	Hästavelns befrämjande .....	1 323 500
	<b>Nötboskapsavelns befrämjande:</b>	
167	Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln .....	350 000
169	Understöd åt kontrollföreningsverksamhet .....	508 500
170	Diverse åtgärder på husdjursavelns område m. m. ....	191 000
	<hr/>	
	Säger för hästavel och boskapsskötsel m. m.	2 934 400

Sid.		Kronor
	<b>F. Veterinärväsendet m. m.</b>	
	<b>Veterinärstyrelsen:</b>	
172	Avlöningar .....	729 000
177	Omkostnader .....	84 400
	<b>Veterinärhögskolan:</b>	
177	Avlöningar .....	2 673 000
188	Omkostnader .....	925 500
190	Materiel m. m. ....	250 000
191	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek .....	28 000
192	Stipendier .....	66 000
193	Bidrag till tryckning av doktorsavhandlingar .....	10 000
194	Inredning och utrustning.....	200 000
	<b>Veterinärinrättningen i Skara:</b>	
196	Avlöningar .....	184 500
202	Omkostnader .....	100
	<b>Statens veterinärmedicinska anstalt:</b>	
204	Avlöningar .....	2 127 500
214	Omkostnader .....	680 700
	<b>Veterinärstaten:</b>	
216	Avlöningar .....	5 075 000
219	Omkostnader .....	118 600
	<b>Förekommande och hämmande av smittsamma husdjursjukdomar:</b>	
221	Karantänsanstalten i Haparanda för husdjur .....	6 100
222	Åtgärder mot tuberkulos hos nötkreaturen .....	800 000
225	Bidrag till hushållningssällskapens veterinäravdelningar ..	235 000
227	Åtgärder mot smittsam kastning hos nötkreaturen .....	375 000
228	Åtgärder mot hönstufus .....	55 000
229	Statsbidrag vid försäkring .....	100
229	Övriga utgifter .....	500 000
231	Bidrag till främjande av juverhälsokontroll hos nötkreaturen...	270 000
232	Täckande av vissa kostnader vid importkontroll av animala livsmedel .....	30 000
232	Kontroll å uppvärmning av mjölk och grädde m. m.....	90 000
233	Lindring i mindre bemedlades kostnader för djursjukvård....	625 000
	<b>Säger för veterinärväsendet m. m.</b>	<b>16 138 500</b>

### G. Lanthushållning i allmänhet

	<b>Bidrag till hushållningssällskapen:</b>	
234	Avlöningar .....	6 468 800
237	Omkostnader .....	4 550 000
240	Demonstrationsgårdsverksamhet .....	30 000
240	Bidrag till produktionsbefrämjande åtgärder i Norrland m. m...	1 100 000
243	Befrämjande i allmänhet av jordbruk och lantmannanärningar	80 000
243	Bidrag till bokföringsverksamheten inom jordbruket.....	930 100
	<b>Befrämjande av fröodlingen m. m.:</b>	
	<b>Statens centrala frökontrollanstalt:</b>	
250	Avlöningar .....	1 767 000
254	Omkostnader .....	643 900
256	Befordrande av inhemsk fröodling .....	35 000

Sid.		Kronor
257	Stödjande av odlingen av vissa kulturväxter .....	20 000
257	Bidrag till Sveriges utsädesförening .....	1 202 900
264	Särskilt bidrag till Sveriges utsädesförening för kvalitetsundersökning av lin m. m. ....	65 000
268	Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm .....	210 000
	<b>Statens lantbrukskemiska kontrollanstalt:</b>	
269	Avlöningar .....	355 100
271	Omkostnader .....	81 100
273	Understöd åt lokala lantbrukskemiska kontrollstationer....	35 000
275	Bidrag till plantskolekontroll .....	15 000
276	Bekämpande av växtsjukdomar .....	250 000
276	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd .....	100 000
277	Bestridande med allmänna medel av vissa med betesreglering förenade kostnader .....	100
278	Bidrag till markkartering och grundkalkning .....	230 000
	<b>Befrämjande av mejerihanteringen m. m.:</b>	
280	Bidrag till Svenska kontrollanstalten för mejeriprodukter och ägg .....	14 700
	<b>Statens jordbruksnämnd:</b>	
281	Avlöningar .....	2 524 000
285	Omkostnader .....	633 000
286	Prisreglerande åtgärder på jordbrukets område .....	168 000 000
309	Producentbidrag till vissa innehavare av mindre jordbruk....	41 500 000
309	Kostnader för beredskapslagring av livsmedel och fodermedel m. m. ....	15 000 000
313	Ersättning till Sveriges allmänna hypoteksbank för förvaltningen av statens sekundärlånefond för jordbrukare m. m. ....	17 000
	<b>Statens maskin- och redskapsprovninganstalter:</b>	
314	Avlöningar .....	351 500
317	Omkostnader .....	90 300
318	Utrustning för lantbruksavdelningen i Alnarp .....	30 000
319	Bidrag till jordbrukstekniska institutet .....	325 000
320	Befrämjande av landsbygdens elektrifiering .....	4 000 000
322	Bidrag till penningpremier vid lantbruksmöten .....	24 000
322	Bidrag till Jordbrukarungdomens förbund .....	225 000
323	Bidrag till viss lokal klubbverksamhet .....	100 000
324	Bidrag till ungdomsverksamhet på skogsbrukets område....	85 000
326	Bidrag till uppförande av frukt- och potatislagerhus m. m. ..	30 000
327	Bidrag till återbetalning av lån från jordbrukets maskinlånefond	1 510 000
	<b>Statens forskningsanstalt för lantmannabyggnader:</b>	
328	Avlöningar .....	222 800
330	Omkostnader .....	78 500
	<b>Jordbrukets upplysningsnämnd:</b>	
331	Avlöningar .....	62 600
333	Omkostnader .....	37 700
	<b>Säger för lanthushållning i allmänhet</b>	<b>253 030 100</b>

**H. Jordbrukets rationalisering m. m.**

336	Bidrag till jordbrukets rationalisering .....	14 000 000
341	Bidrag till trädgårdsnäringsens rationalisering .....	300 000
342	Täckande av förluster på grund av statlig kreditgaranti ....	200 000

Sid.		Kronor
348	Ersättning åt riksbanken för förvaltningen av vissa lånefon- der m. m. ....	200 000
349	Bidrag till gäldande av ersättning vid förlängning av vissa servitut .....	5 000
349	Odlings- och byggnadshjälp åt innehavare av vissa krono- lägenheter m. m. ....	3 300 000
351	Betesförsök i Norrland .....	35 000
	Grundförbättringar:	
352	Statens avdikningsanslag .....	3 500 000
355	Förrättningskostnader till vissa torrlägningsföretag.....	—
355	Tilläggsbidrag till vissa statsunderstödda torrlägningsföretag.	—
356	Täckdikningsförsök m. m.....	100 000
358	Arrendenämnder .....	20 000
358	Arrenderådgivning åt vissa arrendatorer .....	100
	<hr/>	
	Säger för jordbrukets rationalisering m. m.	21 660 100

### I. Fiskeriväsendet

	Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök:	
359	Avlöningar .....	1 290 000
376	Omkostnader .....	543 400
386	Undersökningar inom sötvattenslaboratoriet.....	100
	Fiskeriintendenten m. m.:	
386	Avlöningar .....	219 100
386	Omkostnader .....	30 400
387	Fiskets befrämjande i de särskilda orterna .....	58 000
390	Utbildning av fiskeritjänstemän .....	45 400
391	Befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen .....	131 500
393	Statlig garanti för befrämjande av fiske på avlägsna fiske- vatten, m. m. ....	40 000
394	Bevakningsfartyg för sillfisket vid Island.....	50 000
395	Organisationsbidrag m. m. vid fiskebåts- och fiskredskaps- försäkring.....	20 000
395	Bidrag vid förluster på grund av fiskredskapsförsäkring ....	100
396	Isbrytarhjälp åt fiskarbefolkningen .....	30 000
396	Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. ....	70 000
399	Befrämjande av fiskefartygs förseende med radiotelegraf- eller radiotelefonstation .....	25 000
	<hr/>	
	Säger för fiskeriväsendet	2 553 000

### J. Skogsväsendet

	Skogsstyrelsen:	
401	Avlöningar .....	651 000
411	Omkostnader .....	147 300
	Skogshögskolan:	
413	Avlöningar .....	1 009 100
420	Omkostnader .....	334 500
421	Materiel m. m. ....	53 000
423	Bokinköp och bokbindning för högskolans bibliotek .....	28 000
423	Stipendier .....	51 600
424	Inredning och utrustning .....	30 000

Sid.		Kronor
	<b>Statens skogsmästarskola:</b>	
426	Avlöningar .....	105 200
428	Omkostnader .....	53 100
431	Stipendier .....	20 000
	<b>Statens skogsforskningsinstitut:</b>	
431	Avlöningar .....	1 553 100
436	Omkostnader .....	335 800
439	Utrustning m. m. ....	50 000
441	Särskilda undersökningar .....	291 800
443	Riksskogstaxering och avverkningsstatistik .....	429 500
444	Skogsproduktforskning .....	75 800
444	Byggnadsarbeten å vissa försöksparker .....	39 400
446	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens skogsskolor m. m. ....	542 800
450	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor ...	100 000
451	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för tillfällig skogsskolekurs .....	42 200
453	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för avlöningar vid statens förberedande skogskurser m. m. ....	147 200
455	Byggnadsarbeten för iordningställande av förläggningar för statens förberedande skogskurser .....	15 800
456	Ersättning till statens domäners fond för utgifter för övertalig personal .....	367 700
	<b>Skogsvård m. m.:</b>	
	<b>Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:</b>	
457	Avlöningar .....	10 679 000
461	Omkostnader .....	7 316 000
470	Statens skogsförbättringsanslag .....	2 500 000
472	Vägbyggnader å skogar i enskild ägo .....	7 500 000
472	Flottledsbyggnader m. m. å skogar i enskild ägo .....	20 000
473	Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. ....	1 700 000
476	Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. ....	1 618 000
483	Förberedande skogskurser .....	47 500
484	Kostnader för virkesmätning .....	192 000
485	Belöningar för rovdjurs dödande .....	10 000
486	Ersättning för av rovdjur dödade tamdjur .....	70 000
	<u>Säger för skogsväsendet</u>	<u>38 126 400</u>

#### K. Lantmäteriväsendet

	<b>Lantmäteristyrelsen:</b>	
487	Avlöningar .....	1 160 500
491	Omkostnader ..	138 300
493	Kartlagningsarbeten .....	107 500
	<b>Lantmäteristaten:</b>	
494	Avlöningar .....	21 005 000
505	Omkostnader .....	4 757 000
509	Utrustning .....	240 000
512	Utbildningskurser för viss lantmäteripersonal m. fl. ....	157 500
	<b>Understöd åt jorddelningsväsendet m. m.:</b>	
520	Bidrag till vissa förrättningskostnader m. m. ....	200 000
520	Bidrag till utflyttnings-, väganläggnings- och odlingskostnader i sammanhang med skiften .....	275 000

Sid.		Kronor
521	Bidrag till kostnader vid ensittarförrättningar .....	100 000
522	Bidrag till ersättning åt vissa förrättningsmän enligt lagen om enskilda vägar .....	20 000
523	Bidrag till städer och vissa andra samhällen för upprättande av fastighetsregister m. m. ....	10 000
523	Vissa avstycknings- och mantalssättningsförrättningar .....	10 000
524	Tilläggsavvittring i Västerbottens läns lappmark .....	2 000
524	Ströängars indragande till kronan .....	3 800
525	Kostnader för provskiften i Kopparbergs län .....	10 000
	Säger för lantmäteriväsendet	28 196 600

### L. Rikets allmänna kartverk

#### Rikets allmänna kartverk:

527	Avlöningar .....	4 988 000
534	Omkostnader .....	612 500
536	Kartarbeten m. m. ....	1 497 000
540	Utrustning m. m. ....	300 000
544	Utbildningskurser för viss personal .....	7 000
	Säger för rikets allmänna kartverk	7 404 500

### M. Lappväsendet

#### Lappfogdarna m. fl.:

545	Avlöningar .....	450 000
548	Omkostnader .....	173 800
	Säger för lappväsendet	623 800

### N. Diverse

#### Ersättning till statens allmänna fastighetsfond:

551	Byggnadsstyrelsens delfond .....	4 112 000
551	Ersättning till statens domäners fond för upplåten mark ...	350 900
	Naturskydd:	
551	Bidrag till svenska naturskyddsföreningen m. fl. ....	50 000
553	Bidrag till särskilda naturskyddsåtgärder .....	100 000
554	Bidrag till vissa internationella organisationer m. m. ....	713 000
555	Ersättningar för vissa besiktningar och syneförrättningar ....	5 000
556	Kontroll å standardisering av mjölk .....	40 000
556	Gottgörelse till fiskerinäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt .....	830 000
557	Gottgörelse till trädgårdsnäringen för av dess utövare erlagd bensinskatt .....	680 000
564	Ersättning till strandägare för mistad fiskerätt m. m. ....	1 000 000
565	Bidrag vid förlust på grund av naturkatastrof m. m. ....	50 000
565	Ersättningar åt sakkunniga i befordringsärenden m. m. ....	30 000
565	Kommittéer och utredningar genom sakkunniga .....	500 000
566	Extra utgifter .....	105 000
566	Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst .....	15 000
	Säger för diverse	8 580 900

Summa 426 435 400

# TIONDE HUVUDTITELN

## HANDELSDEPARTEMENTET

---

*Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1957.*

### N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, och statsrådet Lindström redogör för de frågor, som tillhör regleringen för budgetåret 1957/58 av utgifterna under riksstatens tionde huvudtitel, omfattande anslagen till handelsdepartementet, varvid departementschefen anmäler de under punkterna 1—36 och 41—127 upptagna frågorna samt statsrådet Lindström de under punkterna 37—40 upptagna frågorna.

### Inledning och sammanfattning

Innan anslagsfrågorna upptages till behandling, anför chefen för handelsdepartementet följande.

Utgifterna på tionde huvudtiteln är i riksstaten för innevarande budgetår upptagna till ett belopp av 184,2 miljoner kronor. En inom handelsdepartementet företagen uppsummering av äskandena för nästa budgetår från de till departementet hörande myndigheterna och institutionerna visade vid budgetarbetets början en ökning av anslagen på driftbudgeten med inte mindre än 92 miljoner kronor eller jämnt 50 procent. Härvid hade för några poster medtagits inom departementet gjorda beräkningar. Härtill kommer att för kapitalinvesteringar inom handelsdepartementets verksamhetsområde innevarande budgetår anslagits 17,4 miljoner kronor, medan äskandena härvidlag för nästa budgetår uppgick till 67,6 miljoner kronor, d. v. s. en

ökning med drygt 50 miljoner kronor. Slutligen bör i detta sammanhang beaktas, att vattenfallsstyrelsen för atomvärme- och atomkraftanläggningar i sin framställning till kommunikationsdepartementet yrkat ett anslag för nästa budgetår på 40 miljoner kronor utanför ramen för sina övriga investeringsanslag.

En mycket betydande del av de äskade anslagsökningarna avsåg ändamål, som har samband med vårt lands energiförsörjning. Detta gäller i första hand de anslag — för aktiebolaget Atomenergi, som begärt en ökning med 31,8 miljoner kronor i förhållande till gällande riksstat förutom tilläggsanslag på ytterligare 15 miljoner kronor för innevarande budgetår, och för vattenfallsstyrelsen — som gäller utvecklingsarbeten på atomenergiområdet. Hit hör också en av skifferoljeaktiebolaget gjord framställning, enligt vilken bolaget skulle tillföras tillhoppa 27,6 miljoner kronor — varav 11,7 miljoner kronor genom anslag på driftbudgeten och 16 miljoner kronor i form av kapitaltillskott genom nyteckning av aktier. I samband med vår bränsleförsörjning står även strävandena att förbättra vår beredskap genom ökad lagring av olja. Enligt ett nyligen framlagt förslag, vilket efter remissbehandling beräknas kunna föreläggas 1957 års riksdag, skall visserligen lagringskyldigheten åvila oljehandeln och vissa större konsumenter och några särskilda kostnader för staten sålunda icke uppkomma. Uppbyggandet av den önskvärda lagerkapaciteten kommer likväl att ställa anspråk på resurser inom vårt folkhushåll, vilket förhållande man icke kan bortse från vid behandlingen av statsbudgeten.

Önskemål om anslagshöjningar av betydande storlek har vidare framkommit för ändamål, som äger samband med sjöfartsnäringsen. När sjöfartsärendena föregående år sammanfördes inom ett nytt ämbetsverk, sjöfartsstyrelsen, var man medveten om att en översyn av olika åtgärder till sjöfartens fromma var erforderlig. Särskilt på det materiella området finns utrymme för att ta igen vad som tidigare blivit eftersatt och för att genomföra förbättringar. Sjöfartsstyrelsen har också framlagt ett omfattande program härvidlag, avseende bl. a. förbättringar i fråga om säkerhetsanstalterna för sjöfarten, sjömätningen, sjöräddningen etc. Anslagen för isbrytarverksamheten stiger genom att en större betalning nu måste göras för den under byggnad varande nya statsisbrytaren. Även för lots- och fyrstaten har räknats med ökat medelsbehov. Mycket betydande kapitaltillskott har vidare önskats till lånefonden för skeppsfarten.

Till handelsdepartementet hör ett flertal institutioner, vars verksamhet avser att främja bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m. Många av dessa har begärt betydligt ökade anslag för sin verksamhet till näringslivets fromma. Hit hör Sveriges geologiska undersökning, statens provningsanstalt, flygtekniska försöksanstalten. Patentverkets organisation har varit föremål för utredning och anslagsökningar har krävts för att effektivisera verksamheten. Mera pengar har också önskats för teknisk forskning.

Till handelsdepartementets verksamhetsområde hör slutligen fonderna för idrottens och friluftslivets främjande ävensom lotterimedelsfonden. De ge-

nom dessa understödda ändamålen har gjort anspråk på väsentligt ökad medelsanvisning.

Som framgår av denna redogörelse spänner handelsdepartementets verksamhet över ett omfattande område och medel anvisas för starkt varierande ändamål. Det har stått klart, att det i rådande läge varit helt omöjligt att i rimlig utsträckning tillgodose alla de i och för sig angelägna önskemål som anmälts. En mycket sträng återhållsamhet har måst iakttagas. Härvid har de ändamål, som tillgodoses genom de senast ovan nämnda fonderna, endast kunnat tilldelas en jämförelsevis ringa anslagsökning. Anslagen till fromma för sjöfarten och för övriga näringar har kunnat ökas i en utsträckning, som väsentligt underskrider vad som vid en isolerad bedömning framstår som önskvärd. I stället har det bedömts som angeläget att i nuvarande läge i största utsträckning koncentrera möjliga insatser på bränsleförsörjningsområdet. Fjölårets beslut beträffande utvecklingsarbetet på atomenergiområdet måste fullföljas. Vad som inträffat sedan dess har endast ytterligare understrukit betydelsen härav. En betydande kostnadsökning har härvidlag varit ofrånkomlig. Förutom för fortsatt forsknings- och experimentverksamhet synes tiden inne för beslut och begynnelseanslag för de två första atomvärmeverken. Med den återhållsamhet, som måst iakttagas, har ställning nu icke kunnat tagas till önskemålen från skifferoljeaktiebolaget.

Vid bifall till de förslag, som framläggs i det följande, kommer tionde huvudtitelns slutsumma för budgetåret 1957/58 att uppgå till 229 419 600 kronor. Motsvarande summa för innevarande budgetår är som ovan nämnts enligt den av 1956 års riksdag fastställda riksstaten 184 207 200 kronor. Förslaget innebär alltså en nettoökning med 45 212 400 kronor.

De sammanlagda anslagsökningarna under tionde huvudtiteln uppgår till 49 566 300 kronor. Nämnda summa är till ett belopp av ca 16,2 miljoner kronor hänförlig till utgiftstegringar, som är att betrakta som automatiska. Av dessa utgiftsökningar faller större delen på anslaget till anskaffning av en ny statsisbrytare. Detta anslag har med hänsyn till väntade kontraktssenkliga likvider höjts med 11 605 000 kronor. Anslagen till statens pris- och kartellnämnd, statens konsumentråd samt institutet för konsumentfrågor, vilka för budgetåret 1956/57 avser allenast halva budgetåret, har för nästa budgetår automatiskt uppräknats till att avse helår. Härav föranledes anslagshöjningar å tillhoppa 1 206 900 kronor.

Den största anslagshöjningen under tionde huvudtiteln har föreslagits i fråga om anslaget till atomenergiverksamhet inom Aktiebolaget Atomenergi och utgör 26 800 000 kronor. Höjningen är i huvudsak betingad av genomförandet av det utvecklingsprogram för bolagets verksamhet, som ingår i de av riksdagen i fjol godkända riktlinjerna för atomenergiverksamheten i landet.

Anslagen till flygtekniska försöksanstalten har väsentligen på grund av väntad ökning av anstaltens beställningsverksamhet höjts med sammanlagt 1 100 000 kronor. Medelsanvisningen till lots- och fyrstaten har ökats med 1 867 100 kronor, i huvudsak på grund av automatiska utgiftsökningar.

I övrigt kan beträffande icke-automatiska utgiftsökningar nämnas, att anslaget till avsättning till lotterimedelsfonden höjts med 1 700 000 kronor, anslaget till tekniskt-vetenskaplig forskning med 530 000 kronor och anslaget till bidrag till företagareföreningar m. fl. med 450 000 kronor. Övriga här ej nämnda anslagsökningar är fördelade på ett flertal anslag och uppgår till sammanlagt 4 307 300 kronor.

Å andra sidan har anslagen under tionde huvudtiteln minskats med tillhoppa 4 353 900 kronor. Anslaget till omkostnader för statlig lagerhållning m. m. har nedräknats med 1 000 000 kronor. De under innevarande budgetår upptagna anslagen till statens priskontrollnämnd å 839 000 kronor, till reparation och ombyggnad av Falsterbokanalerna å 400 000 kronor, samt till nybyggnad av sjömättningsfartyg å 385 000 kronor har icke upptagits under huvudtiteln för nästa budgetår. Övriga här ej nämnda anslagsminskningar uppgår till sammanlagt 1 729 900 kronor och är fördelade på ett flertal anslag.

Slutligen bör nämnas, att anslaget till understöd åt skärgårdsrederier i avvaktan på resultatet av vissa förhandlingar i riksstatsförslaget upptagits allenast med ett beräknat belopp av samma storlek som för innevarande budgetår eller 210 000 kronor.

## A. Handelsdepartementet

### [1] 1. Handelsdepartementet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	702 100	797 315
1956/57 (statsliggaren s. 917) ....	841 500	
1957/58 (förslag).....	1 106 600	

Chefen för finansdepartementet har i bilaga 2 till statsverkspropositionen lämnat en översiktlig redogörelse för ett av en av honom tillkallad utredningsman den 10 november 1956 avgivet förslag angående personaluppsättningen inom vissa avdelningar inom statsdepartementen m. m. Jag torde nu få redogöra för innebörden av ifrågavarande förslag såvitt angår handelsdepartementet.

Till handelsdepartementets statssekreterareavdelning hör bl. a. en folkhushållningsbyrå, som förestås av en byråchef i Cr 13. Arbetet på folkhushållningsbyrån avser i främsta rummet sådana större frågekomplex av industriell och kommersiell karaktär, som äger samband med utvecklingen av den svenska produktionen och utrikeshandeln. Byrån svarar härvid bl. a. för handläggningen, såvitt ankommer på departementet, av frågor rörande internationellt ekonomiskt samarbete samt spörsmål i anslutning till handelsförhandlingar med främmande makter och förberedelser till dylika förhandlingar. Vidare upprätthålles genom byråns försorg kontakt med utrikesrepresentationen samt med de internationella ekonomiska organisationerna, t. ex. OEEC. I den mån tullfrågor ankommer på departementet handläggs

även dessa på folkhushållningsbyrån. I övrigt ombesörjer denna byrå departementets löpande ärenden av huvudsakligen materiell innebörd på utrikeshandeln, folkförsörjningens, prisövervakningens och den ekonomiska försvarsberedskapens område. Hithörande löpande ärenden av främst administrativ natur, särskilt med avseende å myndigheter och andra organ, handläggs å expeditionschefens avdelning.

Med hänsyn till de omfattande och krävande arbetsuppgifter, som åvilar chefen för folkhushållningsbyrån, samt den självständiga ställning denne intar har utredningsmannen funnit motiverat, att byrån ombildas till en avdelning. Härigenom skulle även vinnas en lättnad i statssekreterarens arbetsbörda. Tjänsten såsom byråchef i Cr 13 föreslås i enlighet härmed omändrad till en tjänst såsom avdelningschef i Cr 15.

För budgetarbetet inom handelsdepartementet svarar närmast under statssekreteraren en byråchef i Cg 37. Utredningsmannen, som i fråga om personaluppsättningen för budgetarbetet inom fackdepartementen framlagt tre olika organisationsalternativ, har för handelsdepartementets del förordnat att byråchefstjänsten i Cg 37 omvandlas till en dylik tjänst i Cr 13.

För två tjänstemän inom folkhushållningsbyrån bestrids avlöningskostnaderna från tionde huvudtitelns kommittéanslag. Då behovet av dessa båda tjänstemän är stadigvarande, har utredningsmannen föreslagit, att två nya tjänster inrättas, den ena såsom förste kanslisekreterare i Ce 29 och den andra såsom amanuens eller kanslisekreterare. Därvid förutsättes, att kommittéanslaget nedräknas med belopp motsvarande nu utgående avlöningar till ifrågavarande tjänstemän.

I likhet med chefen för finansdepartementet finner jag att utredningsmannens förslag är väl underbyggt samt att ett genomförande av detsamma framstår som angeläget. Jag biträder därför förslaget och förordar, att departementets folkhushållningsbyrå ombildas till en avdelning för handels- och industrifrågor. I samband med ombildningen bör till den blivande avdelningen överföras arbetsuppgifter med industriell eller kommersiell anknytning, vilka f. n. handläggs inom andra delar av departementet än folkhushållningsbyrån. Bland dylika arbetsuppgifter må som exempel nämnas de ärenden, vilka sammanhänger med departementets befattning med vissa statliga aktiebolag.

I överensstämmelse med vad chefen för finansdepartementet anført i bilaga 2 till statsverkspropositionen hör vidare den i Cr 13 placerade tjänsten som chef för folkhushållningsbyrån i samband med nyss berörda omorganisation omvandlas till en tjänst som avdelningschef i Cr 15, en byråchefstjänst i Cg 37 för budgetarbetet m. m. ombildas till en tjänst som byråchef i Cr 13 samt en förste kanslisekreterartjänst i Ce 29 och en tjänst som amanuens i reglerad befordringgång nyinrättas. Nu nämnda personalförändringar medför ett med 48 000 kronor ökat medelsbehov för avlöningar. Inrättandet av de båda nya tjänsterna föranleder en nedräkning av tionde huvudtitelns kommittéanslag med 42 200 kronor.

Enligt grunderna för den reglerade befordringsgången bör ytterligare tre tjänster som kontorsbiträde i Ca 8 inrättas.

I enlighet med vad chefen för finansdepartementet vidare anfört vid anmälan av utredningsmannens förslag bör under handelsdepartementets avlöningsanslag upptagas en särskild, förslagsvis betecknad anslagspost till ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft samt för ändamålet anvisas 170 000 kronor. Tionde huvudtiteln's kommittéanslag bör nedräknas med samma belopp.

På grund av löneklassändringar m. m. för departementets personal samt den under 1956 vidtagna höjningen av statstjänstemännens löner bör anslaget uppräknas med 15 000 respektive 32 100 kronor.

Anslaget bör sålunda höjas med  $(48\,000 + 170\,000 + 15\,000 + 32\,100 =)$  265 100 kronor.

Anslaget beräknas på följande sätt:

avlöning till departementschefen 37 700 (oförändrat) kronor;  
 avlöningar till ordinarie tjänstemän 364 900 (+ 31 200) kronor;  
 ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft 170 000 (+ 170 000) kronor;  
 avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 318 600 (+ 18 000) kronor;  
 rörligt tillägg 215 400 (+ 45 900) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till  $(37\,700 + 364\,900 + 170\,000 + 318\,600 + 215\,400 =)$  1 106 600 (+ 265 100) kronor.

I personalförteckningen för handelsdepartementet bör uppföras följande nya tjänster, nämligen en tjänst som avdelningschef i Cr 15, en tjänst som byråchef i Cr 13, en tjänst som förste kanslissekreterare i Ce 29 och tre tjänster som kontorsbiträde i Ca 8, samt avföras en tjänst som byråchef i Cr 13.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

#### *Avlöningsstat*

1. Avlöning till departementschefen .....	37 700
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	364 900
3. Ersättning till expertis och tillfällig arbetskraft, <i>förslagsvis</i> .....	170 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	318 600
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	215 400

Summa kronor 1 106 600

c) till *Handelsdepartementet*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 1 106 600 kronor.

[2] 2. Handelsdepartementet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	72 000	76 716
1956/57 (statsliggaren s. 917) .....	77 000	
1957/58 (förslag) .....	90 000	

De i omkostnadsstaten för handelsdepartementet upptagna posterna till sjukvård samt till bränsle, lyse och vatten kan med hänsyn till belastningen nedräknas med 900 respektive 1 000 kronor. För att underlätta arbetet inom departementet har det befunnits önskvärt att anskaffa en s. k. snabbtelefonanläggning. Kostnaden för en dylik anläggning kan uppskattas till 8 000 kronor. För övriga expenser beräknar jag ett ytterligare medelsbehov av 6 900 kronor. Anslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (77 000 — 900 — 1 000 + 8 000 + 6 900 =) 90 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen  
att till *Handelsdepartementet: Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

[3] 3. Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmateriel-tillverkningen

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	28 000	28 257
1956/57 (statsliggaren s. 918) .....	30 000	
1957/58 (förslag) .....	31 000	

På grund av den år 1956 företagna höjningen av statstjänstemännens löner har vissa från anslaget utgående arvoden uppräknats. I anledning härav ökar medelsbehovet med i runt tal 1 000 kronor. Anslaget bör således för nästa budgetår uppföras med (30 000 + 1 000 =) 31 000 kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen  
att till *Handelsdepartementet: Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 31 000 kronor.

**B. Kommerskollegium m. m.****[4] 1. Kommerskollegium: Avlöningar**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	2 231 900	2 389 849
1956/57 (statsliggaren s. 918) .....	2 744 300	
1957/58 (förslag) .....	2 609 300	

**Y r k a n d e n**

*Kommerskollegium* (skr. 31/8 och PM 12/9 1956) föreslår att anslaget för nästa budgetår sänkes med 23 700 kronor till 2 720 600 kronor.

**Nya tjänster m. m.:**

	Ökning	Minskning
<b>1. Utrikes- och utredningsbyrån</b>		
1 förste byråsekreterare Ce 29 .....	22 632	
1 amanuens i reglerad befordringsgång .....	18 492	
1 kontorist Ce 13 .....	11 832	
<b>2. Industribyrån</b>		
1 byrådirektör Cg 31 .....	24 696	
1 förste byråsekreterare Cg 27 .....	20 532	
1 kontorist Cg 13 .....	10 644	
<b>3. Statistiska byrån</b>		
2 kontorister Ce 13 .....	23 244	
1 kanslibiträde Ce 11 .....	10 980	
2 biträden i reglerad befordringsgång .....	19 464	
<b>4. Elektrifieringsråd .....</b>	<b>4 500</b>	
<b>Lönegradsuppflyttningar:</b>		
5. 1 kamrerare Ca 25—Ca 27 .....	1 068	
6. 1 kanslibiträde Ca 11—kansliskrivare Ca 15 .....	1 764	
<b>Ordinarie sättnin g:</b>		
7. Kontorsbiträden Ce 8—Ca 8 .....		59 136
<b>O m r ä k n i n g:</b>		
8. Anslagsminskning i anledning av avveckling av monopol- utredningsbyrån samt avdelningen för analys av pris- och marknadsförhållanden .....		208 500
9. Löneklassändringar m. m. ....	5 058	
10. Rörligt tillägg .....	69 040	
	<hr/>	<hr/>
	243 946	267 636

## Motiv

Kommerskollegiets verksamhet har avsevärt utvidgats genom att vissa av statens handels- och industrikommissions arbetsuppgifter den 1 juli 1956 överflyttats till kollegium. Vid utgången av år 1956 avvecklas emellertid kommerskollegiets monopolutredningsbyrå samt avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden; dithörande arbetsuppgifter överföres till statens pris- och kartellnämnd (jfr prop. 97/1956 och 103/1956, SU 123/1956 samt Rskr 281/1956).

1. Vid avvecklingen av statens bränslekommission den 1 juli 1953 övertog kommissionens verksamhet rörande landets bränsleförsörjning på längre sikt av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Bränslekommissionens arbetsuppgifter angående den löpande bränsleförsörjningen anförtröddes samtidigt åt statens handels- och industrikommission. Sistnämnda arbetsuppgifter har kommit att bestå av — förutom licensärenden — utarbetande av primärstatistik, analyser av bränsleförsörjningens utveckling och utredningar av skilda slag. Utredningsverksamheten avser bl. a. att klarlägga bränsleläget och att närmare ange önskemål inför handelsförhandlingar med utlandet, att uppgöra prognoser beträffande konsumtion, produktion och import av bränslen samt att sammanställa uppgifter i olika avseenden till internationella organisationer, främst ECE och OEEC. Vidare är handels- och industrikommissionen remissinstans rörande bränslefrågor i allmänhet.

I samband med överförande av handels- och industrikommissionens mera permanenta arbetsuppgifter till kollegium den 1 juli 1956 kom, i enlighet med kollegiets förslag, bränslefrågorna att kvarligga hos kommissionen. Erfarenheterna under det sistförflutna året har emellertid enligt kollegium visat, att kommissionens uppgifter på bränsleförsörjningens område måste bedömas vara huvudsakligen av varaktig natur. Efter samråd med kommissionen föreslår därför kollegium, att huvuddelen av dessa arbetsuppgifter från och med budgetåret 1957/58 överföres till ämbetsverket. Därvid framhålls bränslefrågans nära samband med kollegiets handelspolitiska verksamhet samt med ämbetsverkets uppgifter i frågor rörande Sveriges medlemskap och samverkan i internationella organisationer på det ekonomiska området. Vidare erinras om bränslefrågornas betydelse för export- och importberäkningarna samt bränslestatistikens anknytning till kollegiets försörjningsstatistik. Slutligen anses som naturligt att kollegium, som har att följa den fortlöpande utvecklingen på råvaruförsörjningens område, också får samma uppgift på bränsleområdet. Enligt kollegiets förslag bör dock de mera krisbetonade bränslefrågorna, främst licensärendena, fortfarande handhavas av kommissionen. Sistnämnda ärenden väntas efter den 1 juli 1957 bli tämligen fåtaliga.

Den föreslagna överföringen av bränsleärenden från kommissionen nödvändiggör en förstärkning av kollegiets personal. Med hänsyn därtill föreslår kollegium att på utrikes- och utredningsbyrån — där hithörande frågor med undantag av de statistiska bör beredas — inrättas en tjänst som

förste byråsekreterare i Ce 29, en amanuensbefattning och en tjänst som kontorist i Ce 13. I jämförelse med den personal, som f. n. handlägger motsvarande arbetsuppgifter på kommissionen, innebär förslaget att en befattning som sekreterare med lön enligt löneklass 28 indrages och att en biträdesbefattning i löneklass 17 utbytes mot en kontoristtjänst. Den personalförstärkning, som betingas av föreslagen överföring av kommissionens bränslestatistik till kollegium redovisas under punkt 3.

2. Enligt kungörelse den 1 juni 1956 (nr 319) om ändring i kungörelsen den 4 juni 1954 (nr 409) med vissa bestämmelser rörande statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag m. m. övertager kollegium från Kungl. Maj:t handläggningen av hithörande ärenden från och med den 1 januari 1957. Dessa arbetsuppgifter bedömes vara av sådan omfattning, att kollegiets personal måste förstärkas. Det synes önskvärt att ansvaret för lånegarantiärendena — som skall handläggas på industribyrån — åvilar en särskild tjänsteman. Med hänsyn till att denne bör självständigt svara för ifrågavarande arbetsuppgifter, bör han inte ha lägre ställning än som byrådirektör i lönegrad 31. Såvitt kollegium kan bedöma måste byrådirektören dessutom erhålla biträde av en förste byråsekreterare i lönegrad 27 samt av en kontorist. I avvaktan på resultatet av den nyligen igångsatta utredningen rörande översyn och samordning av det statliga kreditstödet åt hantverk och småindustri synes det lämpligt att tjänsterna placeras på extra stat.

3. I sitt förslag i föregående års *petita* (prop. nr 103/1956) angående överflyttning av den s. k. kvartals- och lagerstatistiken från handels- och industrikommissionen till kollegium hemställde ämbetsverket att biträdespersonalen på dess statistiska byrå skulle utökas med elva befattningar. Denna framställning bifölls icke såvitt angår en kontoristbefattning, en kanslibiträdestjänst och två tjänster som biträde i reglerad befordringsgång. Erfarenheterna har visat att denna beskärning medfört betydande svårigheter vid fullgörandet av ifrågavarande arbetsuppgifter. Erforderliga revisions- och utredningsarbeten samt tillkommande nya arbetsuppgifter, bl. a. i fråga om lagerstatistik, förutses därjämte komma att öka arbetsbördan på statistiska byrån. Med hänsyn till dessa omständigheter är en förstärkning av såväl den högre personalen som biträdespersonalen på byrån i och för sig önskvärd. Kollegium begränsar emellertid sitt yrkande till att avse endast de angivna biträdesbefattningarna.

Enligt kollegiets förslag om överflyttning till kollegium av handels- och industrikommissionens arbetsuppgifter på bränsleområdet skall även kommissionens statistiska verksamhet beträffande flytande bränslen övertagas av kollegium. Den därmed följande ökade arbetsbördan på statistiska byrån motiverar att en tjänst som kontorist inrättas på byrån. Den nya tjänsten har sin motsvarighet inom handels- och industrikommissionen.

4. I yttrande över elkraftutredningen (SOU 1954: 12) framhöll kollegium vikten av att ämbetsverket fick möjlighet att i större omfattning ägna sin uppmärksamhet åt frågor rörande rationalisering av landsbygdens försörjning med elkraft. I detta syfte föreslog kollegium bl. a. att ett rådgivande

organ skulle inrättas. Ämbetsverket framhåller nu, att de olika intressena i nyssnämnda frågor ofta är så stridande mot varandra att rationaliseringsåtgärder förhindras eller avsevärt försvåras. Ett samråd mellan kollegium samt företrädare för berörda myndigheter och organisationer anses avsevärt kunna öka möjligheterna att utjämna uppkommande motsättningar. Kollegium föreslår därför, att till ämbetsverket knytes ett rådgivande organ, benämnt elektrifieringsrådet, med vilket kollegium kan samråda vid beredningen av koncessions- och låneärenden samt därmed sammanhängande frågor, där rationaliseringsåtgärder är aktuella eller samråd eljest kan vara av värde. Rådet föreslås skola bestå av högst sju ledamöter, av vilka tre skall företräda vattenfallsstyrelsen, lantbruksstyrelsen respektive Svenska vattenkraftföreningen samt de övriga representera olika intresseorganisationer och möjligen kommuner på landsbygden. Antalet sammanträden med rådet beräknas till högst femton för år. Ledamöterna bör för läs- och sammanträdesdagar åtnjuta ersättning motsvarande arvode enligt kommittékungörelsen.

5. Yrkande om lönegradsuppflyttning av kamrerartjänsten har framförts senast i petita för innevarande budgetår (prop. 103/1956, s. 16 och 20). Kamreraren handhar kollegiets kassa- och räkenskapsärenden, som omfattar även de av kollegium förvaltade fonderna och ämbetsverkets lokalstater. Uppflyttningen anses påkallad särskilt med hänsyn till att den ökade arbetsbelastningen på allmänna byrån gjort det nödvändigt att överflytta vissa ärenden angående personal och ekonomiska angelägenheter från högre tjänstemän till kamreraren. Kollegium finner det i längden inte möjligt att med nuvarande lönegradsplacering hålla kamrerartjänsten besatt med kompetent innehavare.

6. Tjänsten är placerad på elektriska byrån. Yrkandet har framställts senast i petita för budgetåret 1956/57 (prop. 103/1956, s. 16 och 20). Kollegium framhåller, att kanslibiträdet har så ansvarsfulla och krävande arbetsuppgifter att en lönegradsuppflyttning är starkt motiverad. Denna befattningshavare förestår byråns skrivpersonal samt handhar bl. a. diarieföring, stämpelbeläggning, expediering, arkivering och kortregister. Hon ombesörjer vidare remittering av omkring 1 000 koncessionsärenden om året till i medeltal fem olika remissinstanser.

7. Tretton extra ordinarie kontorsbiträden — vilka den 1 juli 1956 anställdes hos kollegium efter att förut ha tjänstgjort hos handels- och industrikommissionen — bör överföras på ordinarie stat enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. Den föreslagna anslagssänkningen hänför sig till posten till övrig icke-ordinarie personal och motiveras med att behovet av vikarier för biträdespersonal minskas i samband med ordinarie-sättningen.

8. Denna anslagsminskning motsvarar det belopp, varmed avlöningskostnaderna för personalen å monopolutredningsbyrån och prisanalysavdelningen upptagits i kollegiets avlöningsstat för innevarande budgetår (jfr prop. 103/1956, s. 25).

### Yttrande

*Statens lönenämnd* finner inte skäl föreligga för högre placering än i 29 lönegraden med tjänstebenämningen förste byråsekreterare för den föreslagna byrådirektörstjänsten i Cg 31 och i 11 lönegraden med tjänstebenämningen kanslibitråde för den kontoristtjänst, som avses för bränslestatistik. I fråga om förslagen till lönegradsuppflyttningar erinrar lönenämnden om att nämnden tidigare avstyrkt uppflyttning av kamrerartjänsten men förklarat sig inte vilja motsätta sig att en befattning som kanslibitråde på elektriska byrån omvandlas till en kontoristtjänst. I övrigt har lönenämnden ingen erinran mot de framförda förslagen.

### *Departementschefen*

Kommerskollegiets förslag att till kollegiet överföra det utredningsarbete och den statistiska verksamhet med avseende å bränsleförsörjningen, som för närvarande bedrivs inom statens handels- och industrikommission, finner jag, med hänsyn till att dessa arbetsuppgifter får anses vara av varaktig natur, i och för sig motiverat. Det må emellertid erinras om att den aktuella försörjningssituationen i fråga om flytande bränslen nödvändiggjort en viss reglering från statens sida beträffande omsättningen och användningen av dessa produkter. För att handha regleringen har inom handels- och industrikommissionen inrättats en särskild nämnd. De befattningshavare inom kommissionen, vilka har erfarenhet av bränslefrågor, synes tills vidare böra kvarstanna inom kommissionen för att där handlägga på nämnden ankommande ärenden. Härtill kommer, att spørsmålet om ansvaret för bränslefrågornas handläggning torde få ytterligare övervägas i anslutning till behandlingen av det av 1951 års bränsleutredning nyligen avgivna betänkandet. Med hänsyn härtill torde med ett slutligt ställningstagande till kollegiets ifrågavarande förslag böra anstå tills vidare. Den yrkade personalförstärkningen på kollegiets utrikes- och utredningsbyrå är jag sålunda icke nu beredd att förorda.

För handläggningen inom handelsdepartementet av ärenden angående statlig garanti för lån till hantverks- och småindustriföretag har inom departementet intill utgången av år 1956 funnits anställda två arvodesavlönade befattningshavare. Sedan jämlikt beslut av Kungl. Maj:t handläggningen av garantilåneärendena överförts till kommerskollegium, har nämnda befattningshavares tjänstgöring förlagts till kollegium. Vad angår kollegiets förslag att för nu ifrågavarande göromål skulle inrättas särskilda tjänster må vidare erinras om att utredning pågår beträffande det statliga kreditstödet åt hantverk och småindustri. I avvaktan på resultatet av utredningen synes någon ändring icke höra ske i fråga om anställningsformen för de tjänstemän, som handlägger ärenden om lånegaranti. Några nya tjänster för hithörande arbetsuppgifter är jag således icke beredd att föreslå. Ersättning till ifrågavarande befattningshavare bör under nästa budgetår utgå enligt samma grunder, som tidigare gällt för deras ersättning vid

fullgörande av uppdrag inom handelsdepartementet. Medel för ändamålet, ävensom medel till arvode åt ett kvalificerat biträde bör beräknas under förevarande anslag. Medelsbehovet beräknar jag till 70 700 kronor för nästa budgetår.

I fråga om biträdespersonalen på statistiska byrån anser jag mig inte kunna tillstyrka annan förstärkning än med en tjänst som kanslibitråde i Ce 11. Härför erfordras en anslagshöjning av 11 000 kronor.

Till kollegiets förslag om inrättande av ett elektrifieringsråd är jag icke f. n. beredd att taga ställning. Denna fråga torde böra ytterligare övervägas i samband med den fortsatta prövningen av de organisatoriska frågor, vilka upptagits i anledning av elkraftutredningens betänkande.

Yrkandena om lönegradsuppflyttning för kamreraren och för ett kanslibitråde på elektriska byrån anser jag mig inte kunna biträda. Däremot har jag ingen erinran mot kollegiets förslag om överförande till ordinarie stat av extra ordinarie kontorsbiträden enligt grunderna för den reglerade befordringsgången. I samband därmed bör anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal nedräknas med 59 100 kronor. Dessutom skall avlöningsanslaget minskas med 208 500 kronor till följd av avvecklingen av monopolutredningsbyrån och prisanalysavdelningen.

För löneklassändringar m. m. bör beräknas ett ytterligare medelsbehov av 5 100 kronor. Ökningen av posten till rörligt tillägg i anledning av 1956 års lönehöjningar för statstjänstemän beräknar jag till 45 800 kronor.

I anledning av vad jag sålunda föreslagit bör avlöningsanslaget för nästa budgetår nedräknas med  $(70\,700 + 11\,000 - 59\,100 - 208\,500 + 5\,100 + 45\,800 =)$  135 000 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:  
avlöningar till ordinarie tjänstemän 901 600 (— 15 800) kronor;  
arvodet och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 7 500 (oförändrat) kronor;  
avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 1 126 500 (— 154 100) kronor;  
rörligt tillägg 573 700 (+ 34 900) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till  $(901\,600 + 7\,500 + 1\,126\,500 + 573\,700 =)$  2 609 300 (— 135 000) kronor.

I personalförteckningen för kommerskollegium bör uppföras 44 kontorsbiträdestjänster i Ca 8.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som angivits i det föregående;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	901 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	7 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 126 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	573 700
	Summa kronor 2 609 300

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 2 609 300 kronor.

**[5] 2. Kommerskollegium: Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	419 800	430 836
1956/57 (statsliggaren s. 920) .....	562 900	
1957/58 (förslag) .....	551 100	

**Y r k a n d e n**

*Kommerskollegium* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget höjes med 1 200 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1955/56	Omkostnadsstat 1956/57	Kollegiets förslag 1957/58
1. Sjukvård m. m. ....	10 914	22 600	21 500 (— 1 100)
2. Reseersättningar .....	28 264	16 100	23 500 (+ 7 400)
3. <i>Expenser</i>			
a) Bränsle, lyse och vatten .....	40 077	37 900	35 800 (— 2 100)
b) Övriga <i>expenser</i> .....	207 381	340 800	336 900 (— 3 900)
4. Publikationstryck .....	169 996	165 500	165 500 ( — )
			(+ 300)
	Netto- inkomst 1955/56		
5. Särskilda uppbördsmedel:			
Försäljningsmedel för publikationer.	25 795	20 000	19 100 (+ 900)
			(+ 1 200)

**M o t i v**

*Kommerskollegiets* anslagsberäkning innebär en bruttoökning med sammanlagt 27 900 kronor och en bruttominskning med 26 700 kronor. Minskningen avser kostnaderna för monopolutredningsbyrån och prisanalysavdelningen, vilka avvecklas vid utgången av år 1956 (prop. 103/1956, s. 30), och utgör 1 100 kronor för sjukvård m. m., 3 000 kronor för reseersättningar,

2 100 kronor för bränsle, lyse och vatten, 12 000 kronor för övriga expenser och 8 500 kronor för publikationstryck.

2. Posten till reseersättningar bör höjas med 2 000 kronor i samband med föreslagen förstärkning av industribyråns personal och med 1 500 kronor vid inrättande av ett elektrifieringsråd. Vidare bör ytterligare resemedel ställas till förfogande för att närmare kontakt med näringslivet skall kunna upprätthållas. I detta syfte bör posten uppräknas med 2 900 kronor. — Enligt kungörelse den 26 september 1919 (nr 654) bestrides förste hemslöjdskonsulentens resekostnader och traktamenten till den del de hänföra sig till resa, som företages på begäran av hemslöjdsförening eller liknande sammanslutning, av vederbörande rekvirent. Konsulentens tjänsteresor i övrigt bekostas från kollegiets post till reseersättningar. Kollegium finner denna ordning otillfredsställande och föreslår, att hemslöjdskonsulentens ersättning för resor i fortsättningen helt skall bestridas av allmänna medel. För detta ändamål bör anslagsposten uppräknas med 2 000 kronor. Hemslöjdskonsulenten bör vidare få möjlighet att ägna större uppmärksamhet åt de partiellt arbetsföras hemslöjdsarbete. Så kan ske om ytterligare resemedel ställas till förfogande, förslagsvis 2 000 kronor.

3. Den årliga kostnadsökningen för övriga expenser till följd av de föreslagna personalförstärkningarna beräknas till 3 100 kronor. Kollegium förutsätter att — i samband med överflyttning av handels- och industrikommissionens arbetsuppgifter på bränsleområdet — möbler, maskiner och andra inventarier utan kostnad får övertagas av kollegium. I samband med personalförstärkningen på industribyrån erfordras emellertid ett engångsbelopp av 5 000 kronor för inköp av möbler m. m.

4. I fråga om medelsbehovet för publikationstryck under nästa budgetår utgår kollegium från kostnaderna därför under budgetåret 1955/56. Den allmänna fördyringen av trycknings- och bindningskostnaderna uppskattas till minst sex procent. Utgifterna för årsberättelsen Handel beräknas stiga från 45 200 kronor till ca 48 100 kronor. En mindre del av höjningen beror på en viss utvidgning med hänsyn till handelns ökning. De sammanlagda kostnaderna för Sjöfart, Industri och Bergshantering beräknas stiga från 21 600 kronor till 22 900 kronor beroende främst på ökade kostnader för tryckning av berättelserna. — Månadspublikationen Kommersiella meddelanden har kollegium under budgetåret 1955/56 nödgats inskränka avsevärt för att undvika anslagsöverskridanden. Kollegium anser en utvidgning av tidskriften ofrånkomlig, särskilt med hänsyn till önskemål om att däri publicera bl. a. preliminär statistik på handelns, sjöfartens, industriens och bergshanteringens område samt löpande försörjningsstatistik och översikter rörande utrikeshandeln. Med denna utgångspunkt beräknas kostnaderna för tidskriften till minst 54 000 kronor mot tidigare 41 700 kronor. — Kostnaderna för månadspublikationerna Ekonomisk Översikt och Månadsstatistik över handeln väntas öka från 36 400 kronor till 39 000 kronor, i huvudsak beroende på stegrade tryckningskostnader. — Utgifterna för kollegiets författningssamling beräknas till oförändrat belopp, 1 500 kronor.

Det sammanlagda av kollegium beräknade medelsbehovet för publikationstryck under nästa budgetår uppgår till 165 500 kronor, vilket med hänsyn till förut omnämnd nedräkning med 8 500 kronor innebär en nettoökning med motsvarande belopp.

5. Inkomstposten särskilda uppbördsmedel beräknas minska med 900 kronor till följd av att försäljningen av tidskriften Näringsfrihetsfrågor övertages av statens pris- och kartellnämnd.

### *Departementschefen*

I anledning av monopolutredningsbyråns och prisanalysavdelningens avveckling bör kommerskollegiets omkostnadsanslag nedräknas med 26 700 kronor. Detta belopp bör fördelas på olika poster på sätt som angivits i det föregående.

För reseersättningar kan jag, bl. a. med hänsyn till att av kommerskollegium framlagt förslag angående personalförstärkning endast delvis biträts, inte tillstyrka större anslagshöjning än med 5 000 kronor. I fråga om bestämmelserna angående bestridande av resekostnader för hemslöjdskonsulenten torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att närmare pröva i vad mån någon jämkning kan befinnas skälig. — Beträffande posten till övriga expenser föreslår jag en höjning med 3 000 kronor. Av detta belopp beräknar jag 2 000 kronor för anskaffning av möbler m. m. i anledning av viss personalförstärkning. — På grund av ökade trycknings- och bindningskostnader vill jag förorda en höjning av posten till publikationstryck med 6 000 kronor. — Kollegiets beräkning av särskilda uppbördsmedel bör godtagas. Denna inkomstpost torde sålunda komma att minska med 900 kronor. — Omkostnadsanslaget torde alltså för nästa budgetår böra uppföras med (562 900 — 26 700 + 5 000 + 3 000 + 6 000 + 900 =) 551 100 (— 11 800) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 551 100 kronor.

### [6] 3. Bergsstaten: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56.....	186 100	181 924
1956/57 (statsliggaren s. 920).....	203 400	
1957/58 (förslag) .....	228 000	

### Y r k a n d e n

*Kommerskollegium* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget höjes med 62 600 kronor.

	Ökning
1. Anvisande av medel till 1 vakant gruvingenjörstjänst i Ca 29 . . . . .	22 632
2. Uppflyttning av 4 bergmästare Ca 33—Ca 37 . . . . .	7 784
3. Uppflyttning av 3 gruvingenjörer Ca 29—Ca 31 . . . . .	5 008
4. 1 teknisk assistent Cg 25 . . . . .	17 088
5. Ökat medelsbehov för extra arbetskraft . . . . .	2 300
6. Löneklassändringar m. m. . . . .	135
7. Rörligt tillägg . . . . .	7 653
	62 600

Motiv

1. Yrkandet har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1956/57 (X ht 1956, s. 4). Kommerskollegium har erhållit bemyndigande att ledigförklara tjänsten, som är placerad i norra bergmästardistriktet. Avlöningsmedel har emellertid ännu icke anvisats.

2—3. Yrkanden om lönegradsuppflyttning av bergmästare och gruvingenjörer har framförts vid ett flertal tidigare tillfällen, senast i petita för budgetåret 1956/57 (X ht 1956, s. 4). Befattningarna har enligt kollegium undervärderats vid den allmänna tjänsteförteckningsrevisionen. Andra likvärdiga tjänster är placerade i högre lönegrad. Två av de tre gruvingenjörstjänsterna är vakanta till följd av brist på kompetenta sökande. Detta medför bl. a. att gruvorna inte kan inspekteras i tillräcklig omfattning. Befattningarna på bergsstaten bör genom löneförbättringar göras mera begärliga för dugliga tekniker.

Som ytterligare motiv för ifrågavarande yrkanden framhåller kollegium, att frågan om underbemanningen inom bergsstaten uppmärksammats vid riksdagsbehandlingen under våren 1956 av arbetarskyddsutredningens betänkande (SOU 1955: 41, prop. 98/1956, SU 147/1956, Rskr 308/1956). Under hänvisning till motion i ämnet (II: 676) framhöll riksdagen vikten av en tillfredsställande gruvinspektion och förutsatte att Kungl. Maj:t, så snart möjlighet därtill befanns föreligga, upptog frågan om bergsstatstjänstemännens löneställning till förnyad prövning.

4. En anmärkningsvärd ökning av arbetsuppgifterna de senaste åren har medfört en betydande eftersläpning av arbetet inom bergsstaten. För att avverka eftersläpningen erfordras förstärkning med ytterligare en tjänsteman, i första hand under ett år. Då en del av ifrågavarande arbete är av enklare art, bör det kunna skötas av en assistent med lägre teknisk utbildning. Denne tjänsteman bör placeras i någon av lönegraderna Cg 21—Cg 25, alltefter sina kvalifikationer. Han föreslås i första hand få tjänstgöra i östra distriktet men bör vid behov kunna användas även i övriga distrikt. Som ytterligare skäl för sitt yrkande hänvisar kollegium till att enligt riksdagens uttalande i anledning av den motion, som nämnts under p. 2—3, kravet på en extra tekniskt utbildad tjänsteman vid bergsstaten även bör tagas i beaktande av Kungl. Maj:t.

5. Till extra arbetskraft för utskrift av mutsedlar och komplettering av gruvkartor har hittills beräknats 6 500 kronor. Detta belopp har visat sig otillräckligt bl. a. på grund av ökat antal inmutningsärenden.

### Y t t r a n d e

*Statens lönenämnd* hänvisar beträffande förslagen om lönegradsuppflyttning av bergmästarna och gruvingenjörerna till sitt utlåtande i denna fråga år 1954. Däri framhölls, att tjänsternas nuvarande löneställning fastställdes av 1952 års riksdag samt att därefter deras ställning i organisationen, arbetsuppgifterna eller ansvaret inte ändrats, varför lönenämnden inte fann skäl för en omprövning av tjänsternas löneställning. Lönenämnden har ingen erinran mot förslaget om inrättande av en tjänst som teknisk assistent i Cg 25.

### *Departementschefen*

Då det förefaller mig ovisst huruvida ett ställningstagande till frågan om löneställningen för tjänstemännen inom bergsstaten kan ha någon mera avgörande betydelse för en i och för sig önskvärd effektivisering av gruvinspektionen, anser jag mig inte kunna förorda att nämnda lönefråga bedömes fristående från de överväganden om lönesättningen för högre teknikerpersonal, som upptagits i anledning av den avslutade civilingenjörsutredningen. Jag är sålunda inte beredd att tillstyrka de föreslagna lönegradsuppflyttningarna för bergmästare och gruvingenjörer.

Då det alltjämt synes osäkert, om den vakanta gruvingenjörstjänsten i norra bergmästardistriktet kommer att kunna besättas, torde medel f. n. inte behöva beräknas för tjänsten. Däremot vill jag förorda, att bergsstaten erhåller viss personalförstärkning för att nuvarande eftersläpning i arbetet skall kunna inhämtas. För detta ändamål föreslår jag, att för nästa budgetår anvisas ett belopp av 15 000 kronor för avlöning till tillfällig personal. Jag har vidare ingen erinran mot att ytterligare 2 300 kronor anvisas till extra arbetskraft för utskrift av mutsedlar och komplettering av gruvkartor.

Anslaget bör uppräknas med 100 kronor för löneklassändringar m. m. Därjämte föranleder 1956 års allmänna lönehöjning för statstjänstemän en ökning av anslagsposten till rörligt tillägg med 7 200 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 154 300 (oförändrat) kronor;  
 avlöningar till icke-ordinarie personal 26 600 (+ 17 400) kronor;  
 rörligt tillägg 47 100 (+ 7 200) kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (154 300 + 26 600 + 47 100 =) 228 000 (+ 24 600) kronor.

Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

*Avlöningsstat*

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	154 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i> .....	26 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	47 100
	Summa kronor 228 000

b) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 228 000 kronor.

[7] 4. *Bergsstaten*: **Omkostnader**

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	39 500	35 572
1956/57 (statsliggaren s. 921) .....	38 000	
1957/58 (förslag) .....	40 500	

**Y r k a n d e**

*Kommerskollegium* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget höjes med 7 500 kronor.

Anslagspost (delpost)	Nettoutgift 1955/56	Omkostnadsstat 1956/57	Kollegiets förslag 1957/58
1. Reseersättningar .....	20 092	23 400	29 400 (+ 6 000)
2. Övriga expenser .....	13 879	12 400	13 900 (+ 1 500)
			(+ 7 500)

**M o t i v**

1. Om den vakanta gruvingenjörstjänsten i norra bergmästardistriktet tillsättes och förslaget om anställande av en teknisk assistent bifalles, erfordras för reseersättningar ytterligare 3 000 kronor för vardera befattningshavaren.

2. Med hänsyn till belastningen samt till höjda kostnader för bl. a. städning, transporter och telefon bör delposten till övriga expenser uppräknas. Av de medel, som för budgetåret 1956/57 anvisades på denna post, avsåg 2 500 kronor engångskostnader i samband med flyttning av bergmästarämbetet i norra distriktet till nya lokaler. Flyttningen kan emellertid inte ske under innevarande budgetår, varför medel för detta ändamål erfordras under budgetåret 1957/58.

*Departementschefen*

Särskilda medel till reseersättningar för den vakanta gruvingenjörstjänsten i norra distriktet bör tills vidare inte beräknas. Däremot föreslår jag, att 1 000 kronor anvisas för att bestrida resekostnader för tillfällig personal.

Jag har ingen erinran mot att medel till kostnaderna i samband med flytting av bergmästarämbetet i norra distriktet anvisas även under nästa budgetår. Den föreslagna uppräkningsmedel med 1 500 kronor av posten till övriga expenser torde böra godtagas. Anslaget bör sålunda för nästa budgetår uppföras med (38 000 + 1 000 + 1 500 =) 40 500 (+ 2 500) kronor.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen  
att till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1957/58  
anvisa ett förslagsanslag av 40 500 kronor.

[8] 5. Sprängämnesinspektionen: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	120 900	119 599
1956/57 (statsliggaren s. 921) .....	153 200	
1957/58 (förslag) .....	161 200	

Y r k a n d e n

*Kommerskollegium* (skr. 31/8 1956) hemställer, att anslaget höjes med 18 800 kronor.

	Ökning
1. Uppflytting av 1 avdelningschef på militära avdelningen Ce 29—Ca 31	860
2. Utbyte av 1 arvodesanställd assistent på militära avdelningen mot 1 förste byråingenjör Ce 27 .....	10 925
3. 1 kanslibitråde Ce 11 — kontorist Ce 13 .....	516
4. Löneklassändringar .....	723
5. Rörligt tillägg .....	5 776
	<hr/>
	18 800

M o t i v

1. Yrkandet framfördes i föregående års petita (X ht 1956, s. 7). Avdelningschefens nuvarande löneställning motsvarar inte de arbetsuppgifter, som är förenade med tjänsten.

2. Liknande yrkande har framförts tidigare, senast i petita för budgetåret 1956/57 (X ht 1956, s. 7). För befattningen som assistent på den militära avdelningen har anvisats medel till arvode åt en pensionerad kapten eller major. Någon kompetent sökande till befattningen har emellertid ännu inte anmält sig. Kollegium framhåller, att avdelningschefen inte utan tekniskt biträde i längden tillfredsställande kan sköta sitt ordinarie arbete jämte sina uppgifter som specialinspektör inom yrkesinspektionen. Arbetarskyddsstyrelsen har hos kollegium understrukit vikten av att assistentbefattningen tillsättes. Kollegium hemställer, att befattningen ombildas till en ingenjörstjänst, avsedd för antingen en ingenjör eller en officer med erforderlig utbildning och praktik. Då man beträffande en militär befattningshavare bör räkna med minst samma lönenivå som för kapten, bör tjänsten inte placeras lägre än i lönegrad 27.

3. En omläggning av expeditionstjänsten har ägt rum så att allmänhetens förfrågningar rörande aktuella ärenden m. m. överlämnats för besvarande av i första hand kanslibiträdet. Denna befattningshavare har därigenom fått en mycket självständig ställning.

#### Y t t r a n d e n

*Chefen för försvarsstaben* anser det angeläget att chefen för den militära avdelningen snarast erhåller en tekniskt skolad assistent och tillstyrker kommerskollegiets förslag att därför inrättas en ingenjörstjänst i lönegrad 27. För att säkerställa militär sakkunskap bör tjänsten stå öppen även för officer med erforderliga kvalifikationer.

*Statens lönenämnd* hänvisar beträffande förslaget om lönegradsuppflyttning av chefen för den militära avdelningen till sitt utlåtande därom år 1955, vari nämnden avstyrkt förslaget. I fråga om utbyte av arvodesbefattningen som militär assistent mot en ingenjörstjänst finner nämnden inte tillräckliga skäl föreligga för högre placering av sistnämnda tjänst än i lönegrad 25. Vidare avstyrker nämnden den föreslagna uppflyttningen av kanslibiträdes-tjänsten.

#### *Departementschefen*

Kommerskollegiets yrkande om lönegradsuppflyttning och ordinariesättning av tjänsten som chef för militära avdelningen finner jag ej skäl tillstyrka. Jag kan inte heller förorda, att arvodesbefattningen som militärasistent ombildas till en förste byråingenjörstjänst. Ytterligare undersökningar synes böra göras beträffande möjligheterna att få befattningen tillsatt med en pensionerad major eller kapten. Det för ändamålet beräknade arvodet, 8 500 kronor, torde med hänsyn till inträffade lönestegringar uppräknas med 1 200 kronor. Kollegiets förslag till lönegradsuppflyttning för kanslibiträdet är jag inte beredd tillstyrka.

Kostnadsökningen för löneklassändringar beräknar jag till 700 kronor. Posten till rörligt tillägg bör uppräknas med 6 100 kronor.

Anslaget beräknas sålunda:

avlöningar till ordinarie tjänstemän 70 800 (+ 400) kronor;  
avlöningar till icke-ordinarie personal 55 400 (+ 1 500) kronor;  
rörligt tillägg 35 000 (+ 6 100) kronor.

Anslaget uppföres alltså med (70 800 + 55 400 + 35 000 =) 161 200 (+ 8 000) kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- a) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

## Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i> .....	70 800
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	55 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	35 000

---

Summa kronor 161 200

b) till *Sprängämnesinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 161 200 kronor.

## [9] 6. Sprängämnesinspektionen: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	24 100	18 269
1956/57 (statsliggaren s. 921) .....	28 100	
1957/58 (förslag) .....	28 100	

I enlighet med förslag av *kommerskollegium* (skr. 31/8 1956) bör anslaget uppföras med oförändrat belopp.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Sprängämnesinspektionen*: Omkostnader för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 28 100 kronor.

## [10] 7. Näringsfrihetsrådet: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	72 000	57 600
1956/57 (statsliggaren s. 922) .....	89 000	
1957/58 (förslag) .....	104 900	

## Yrkanden

*Näringsfrihetsrådet* (skr. 23/8 1956) hemställer, att anslaget höjes med 47 000 kronor.

	Ökning
1. Ökat medelsbehov för avlöning av ordföranden och sekreteraren ...	11 048
2. 1 biträdande sekreterare .....	20 736
3. 1 kanslibiträde Ce 11 .....	10 104
4. 1 biträde i reglerad befordringsgång med halvtidstjänstgöring .....	4 434
5. Avrundning .....	678
	<hr/> 47 000

## Motiv

1. Avlöningsmedel till ordförande och sekreterare i rådet har intill utgången av år 1956 beräknats efter arvoden, motsvarande för ordföranden

två tredjedelar av lön enligt löneklass 21 på löneplan 2 och för sekreteraren två tredjedelar av lön enligt löneklass 29 på löneplan 1. Från och med den 1 januari 1957 skall dessa befattningar vara heltidstjänster (prop. 97/1956, s. 42). Till följd därav erfordras uppräknig av anslaget.

1954 års priskontrollutredning föreslog att ordförande- och sekreterarbefattningarna skulle uppföras på ordinarie stat. Enligt rådets mening är det angeläget att nämnda tjänster får en fastare anknytning till rådet. Därigenom skulle rekryteringen underlättas samt innehavarna erhålla en mer självständig och fristående ställning.

2. Sekreterarens arbetsbörda har blivit större till följd av bl. a. en fortlöpande ökning av antalet sammanträden. Under hänvisning till sitt yttrande över priskontrollutredningens betänkande framhåller rådet vidare, att en omvandling av sekreterarbefattningen till en heltidstjänst ej är tillräcklig för att rådet skall kunna bemästra den ökade arbetsbörda, som följer av rådets från och med den 1 januari 1957 vidgade verksamhetsområde. Rådet upprepar därför sitt i nämnda yttrande framlagda förslag (prop. 97/1956, s. 42), att en tjänst som biträdande sekreterare inrättas med lön eller arvode enligt löneklass 27. Denna förstärkning är nödvändig för att undvika, att ärendenas handläggning fördröjes och erfordras även med hänsyn till behovet av vikarie för sekreteraren.

3—4. Skrivgöromålen vid rådet har hittills utförts av personal vid ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor. För detta ändamål finns vid ombudsmannaämbetet inrättad en kanslibiträdestjänst, varjämte under ämbetets avlöningsanslag beräknats medel för ett biträde i reglerad befordringgång med halvtidstjänstgöring. Rådet finner det både av praktiska och principiella skäl otillfredsställande, att rådet inte förfogar över egen skrivpersonal. Svårigheter uppstår ibland att rättvist fördela tillgänglig arbetskraft mellan de båda myndigheterna. Rådet hemställer därför, att nyssnämnda hos ombudsmannaämbetet placerade biträdestjänster överflyttas till rådet.

### *Departementschefen*

Näringsfrihetsrådets förslag att ordförande- och sekreterarbefattningarna skall få fastare anknytning till rådet är jag inte beredd tillstyrka i annan mån än att jag förordar, att för sekreterargöromålen inrättas en tjänst som förste byråsekreterare i lönegrad Ce 29 i stället för den nuvarande arvodesbefattningen. Däremot bör ordföranden fortfarande vara arvodesavlönad enligt samma grunder som f. n. gäller.

I avvaktan på närmare erfarenheter av rådets numera utvidgade verksamhetsområde anser jag mig inte kunna tillstyrka förslaget om inrättande av en befattning som biträdande sekreterare. Jag kan heller inte biträda yrkandet att rådet erhåller egen skrivpersonal. Biträdesgöromålen bör liksom hittills omhänderhas av personal vid ombudsmannaämbetet för näringsfrihetsfrågor.

I fråga om medelsbehovet under nästa budgetår föreslår jag att anslaget — i huvudsaklig överensstämmelse med rådets beräkning — höjes med 11 000 kronor till följd av att befattningarna som ordförande och sekreterare från och med år 1957 ombildats till heltidstjänster. I anledning av 1956 års höjning av statstjänstemännens löner bör anslaget ytterligare höjas med 2 400 kronor. För höjning av årsarvoden till rådets ledamöter och suppleanter beräknar jag för nästa budgetår ett belopp av 2 500 kronor. Anslaget bör i enlighet med vad som anförts uppföras med (89 000 + 11 000 + 2 400 + 2 500 =) 104 900 kronor.

Näringsfrihetsrådets avlöningsanslag beräknas sålunda:  
 arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 35 500 kronor;  
 avlöningar till icke-ordinarie personal 61 600 kronor;  
 rörligt tillägg 7 800 kronor.

Anslaget bestämmes alltså till (35 500 + 61 600 + 7 800 =) 104 900 (+ 15 900) kronor.

Som en följd av vad jag i det föregående förordat bör från och med nästa budgetår i särskild personalförteckning för näringsfrihetsrådet uppföras en tjänst som förste byråsekreterare i Ce 29.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att, i enlighet med i det föregående framlagt förslag, fastställa personalförteckning för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58;

b) godkänna följande avlöningsstat för näringsfrihetsrådet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1957/58:

#### *Avlöningsstat*

1. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t .....	35 500
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal .....	61 600
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i> .....	7 800
	Summa kronor 104 900

c) till *Näringsfrihetsrådet*: *Avlöningar* för budgetåret 1957/58 anvisa ett förslagsanslag av 104 900 kronor.

#### [11] 8. Näringsfrihetsrådet: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1955/56 .....	8 200	5 500
1956/57 (statsliggaren s. 922) .....	9 200	
1957/58 (förslag) .....	11 200	